NICULAE CONSTANTIN

Ilustrațiile: Florin Preda-DOCHINOIU

SURÂSUL DIN SACRU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
CONSTANTIN, NICULAE
Surâsul din sacru/preot Niculae Constantin.-Bucureşti: Editura Ministerului Administrației şi Internelor, 2006,
ISBN (10) 973-745-028-0; ISBN (13) 978-973-745-028-9

28

Redactare şi corectură: Elena CIOPONEA
Culegere şi tehnoredactare: Paulina CRĂCIUNESCU
Coperta: Carmen TUDORACHE

Editura Ministerului Administrației şi Internelor
– 2006 –

Tipărit la Tipografia Ministerului Administrației şi Internelor

PUSTIITNICUL

Se lasă amurgul. Tâmple albite distorsionează inocenţele zâmbetului. Cearcăne loiale trupului vorbesc despre trecere. Ridurile frunţii apasă pe lumina privirii încrâncenând-o.

O boare de muză înfioară nările fiarei. Tăcut şi dus se coboară în el. Coclaurile duhului i se dau la o parte spre a-i face loc. Până când nu va termina dereticarea din casa sufletului nu se va putea opri. Abia atunci, vlăguit, pustiit, se va face lut şi se va odihni pe o piatră ca de mormânt, aşa ... ca prin părţile Hamangiei.

SURÂSUL DIN SACRU –
Cartea românească a morţilor

Crescut la şcoala mai multor maeştri titani, Aurelian Titu Dumitrescu a reuşit să-şi păstreze o identitate întreagă şi robustă. Mesajul său poetic este unul al plasticităţii carnale, al lumii simţurilor în care se contopeşte întreg universul. Cadrul poeziei, fiind al subliminalului crepuscular, divulgă lumile eterice, inefabile, care suportă coliziuni nezgomotoase, fluide, glisante. Melodia cântului său are estompări sau flash-uri incandescente şi imprevizibile, pulverizând matematica inerţială a gândului, capabil să ghicească versul următor, cu frâne şi răsturnări de logică născute dintr-un spirit artistic unic şi imposibil de aşezat într-o cuminte şi intuită plastică a rostirii.

Poezia imponderabilă a acestui autor are în ea ghiduşia jocului sobru a unei minţi inteligente, care te pândeşte după orice virgulă pentru a vedea dacă i-ai decodificat mesajul. Dacă da, se pleacă demn în faţa minţii tale, bucurându-se că a scăpat o vreme de singurătate şi scorneşte apoi noi „capcane“ în metafore care solicită din plin acizii „digestiei“ mentale ai oricărui lector. Dacă nu, o tristeţe discretă îi voalează lumina privirii, trădând nădejdea lui în cei de mâine. Un fel de Leonardo da Vinci al cripticii poeziei, Aurelian Titu Dumitrescu îşi diluează

culoarea în imagini suprafireşti. Sau îşi războieşte contrastele. Identitatea i se mişcă însă în sanguinitatea de halebardier al maidanelor cucerite şi în pofta de viaţă a unui prădător. Nostalgiile, duioşia, ludicul, erotica, sunt flori cizelate la şcoala aleşilor maeştri care au găsit într-ânsul spectaculoase vibraţii şi gingăşii.

Meteahna poeziei sale este murită de mult în sine, el începându-şi ucenicia direct cu academicieni ai versului. Forţa lucrului, tenacitatea şi constanţa efortului (uneori monstruoase) nu-i aparţin, fiind avere moştenită de la moşi necunoscuţi.

Incomodă şi stranie, muzica sufletească a artistului are insaţietatea unui înfometat al amănuntului, al tonurilor grave şi al volumului imperceptibil urechii comune. Solfegiul său nu se poate cânta, la primă audiţie, decât de puţini iniţiaţi. Pentru noi, cei obişnuiţi, trebuie răbdarea călătorului care înţelege necesitatea popasului şi a pustnicului aplecat asupra meditaţiei întru adâncirea cunoaşterii.

Aparenta dispersie a gândului este focalizare răsturnată, autorul jucându-se prin schimbarea permanentă a unghiului ocular, aşa cum jocul din micro în macrocosm pare o nestăpânire controlată.

Temele poeziei sunt subjugate morţii, femeii-carne şi sinelui adânc, într-o treimică supunere a fiinţei profund religioase, dar înrădăcinate abisal, în curenţii libertăţii.

„Antumele II“, volumele „Poeme“ Editura „Cartea Românească“, 1989, „Monologuri“, Editura „A.M.B.“, 1991, şi „Încercare de înşurubare în real“, Editura „Litera“, 1991, formează împreună, în viziunea mea „Cartea românească a morţilor“. Din motive de precizie a analizei voi numi lucrarea „Poeme“ cu titlul său cenzurat: „O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“. Este important de ştiut că, din cauza cenzurii vremii în care a apărut volumul, personajul prezent cu numele Queeberg este de fapt Queequeg din romanul lui Melville.

DE CE „O RESCRIERE VINOVATĂ A ROMANULUI MOBY DICK“?

„Queequeg şi supraviețuitorul“ este prima carte al volumului intitulat „Poeme“ al lui Aurelian Titu Dumitrescu, apărut în anul 1989 la Editura „Cartea românească“.

„Sunt liber“. Aşa se deschide volumul, provocând parcă destinul lucrării.

Spirit tânăr, poetul se vede trecut dincolo de pragul inițierii. Un sânge care arde în trup, fără însă a-l pârjoli, îi dă acestuia integritate. Intrarea în viață este o fluidizare a materiei. Amintirile unei copilării crude poartă sechelele paternalismului violent, dur, de neînțeles pentru ochii puri ai copilului. Încă de la început, autorul pare a spune: „– Vrei să mă înțelegi, bine … nu, … e treaba ta …“ O formă stranie de libertate. Realitatea nu este o stare de fapt sau o ambianță, ci o ființă contemporană poetului, ce trebuie să facă ucenicie pe lângă învățător. Inefabilul altădată accesibil devine neînțeles. Forța rațiunii e vinovată de încleştare.

Surprinzător, încă din strofa a VII-a poetul schimbă planul realului imediat cu fiorul transcendenței. Parcă fiind doar suflet, aflat la „dreapta judecată“, artistul îşi vede tot trecutul. O ispitire demonică îi străfulgeră ființa asemenea

descărcărilor de tensiuni celeste de la începuturile pământului: „Câte clipe am trăit cu adevărat/dacă o ştiu pe fiecare dintre ele?/Ceea ce îmi dă sentimentul că trăiesc este credința/că îmi pot lua viața în orice clipă. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 11)

Întunericul este creuzet al presimțirilor şi loc în care se plămădeşte timpul. Trupurile sunt forma în care se moare. Tainele dispar apocaliptic, dezvăluindu-şi misterele. Chiar şi omul blând are nevoie de purificare. Slujirea înseamnă intrarea gândului în devoțiune până la contopire cu aceasta.

Puterea pierdută nu trebuie să facă rău, de aceea ea trebuie dăruită copiilor. Există un tip de lumină care nu poate intra în păcat, aşa cum gândul muşcat de frumusețe trebuie apărat de un idol. Timpul „blând şi decapitat“ trebuie lăsat să curgă. Spargerea oglinzilor însângerează imaginile. Repetarea păcatelor celuilalt este dorință de cunoaştere, eroarea uşurează blestemul, moartea repetabilă se află între blestem şi destin, sărbătorile lasă cenuşă pe chipuri. Libertatea vine prin femeie, care este trup şi pedeapsă. Frumusețea ei este mormântul în care bărbatul coboară.

La mijlocul strofei a XI-a, registrul se schimbă iar, cu aceeaşi bruschețe. Definițiile şi sentințele scurte, capitale, încetează, în locul lor apărând o narațiune poetică asupra morții. Poetul, parcă speriat de singurătatea din gânduri, cere o fărâmă de rațiune, care să-i înlocuiască tăcerea cugetului, pentru a deveni religios. O disperare retorică incită la lectură. Teama, urâtul de moarte par a-l ține lângă femeie. Interiorul invadat de frică împiedică atingerea morții, expusă vederii.

Cântul al XI-lea îşi schimbă în mijloc gamele. Dialogul cu femeia încetează. Nevoia de basm o aduce, romantic, pe malul mării. Deşi atmosfera este mai

degrabă desprinsă din romanele lui Jules Verne, cu mateloți şi aventurieri stârniți prin taverne, gingăşia femeii se păstrează.

Cadrul rămâne duios iar, basmul scurt devine dramă: „Curând, femeia a murit“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 15)

Talazurile mării iau locul durerii, iar luciditatea se vrea colac de salvare pentru vremea de furtună a gândurilor răscolitoare. Artistul temerar pleacă pe mare, nu singur ci având moartea cu el: „Eram foarte tare, eram de neînvins,/duceam cu mine o moarte despre care nu ştiam a cui este./Moartea asta mă apăra de toate puterile lumii./Şi am ştiut că plec pe mare/să îndepărtez de oricine/moartea aceea/despre care nu ştiam a cui era“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 16)

Despărțirea de pământ e sacră. Cerul e o baie de culoare, Divinul este unit cu țărmul prin templu.

Apar definiții noi ale morții văzută acum ca o stare de imobilism a împerecherii, dar şi ca parteneră, pereche, iubită a artistului.

Un dialog magistral cu moartea: „Am plecat pe mare să te umilesc, moarte, şi nu te-am umilit./Am plecat pe mare să-ți găsesc locul, şi nu ți l-am găsit./Nu eşti frumoasă, dar mă faci frumos/şi frumusețea pe care mi-o dai mă pedepseşte“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 17)

Călătorul temerar, acest Ahab a cărui balenă albă e însăşi moartea, pentru a rezista în imensitatea mării, practică exerciții spirituale asemenea pustnicilor sau sfinților, precum golirea minții şi contemplația: „Câtă putere îți trebuie pentru a nu gândi la nimic?/Privesc deseori formele cărând timpul …/Numai ele pot să triumfe violent la întâlnirea cu

adevărul./Elegia timpului furat de forme nu te-a atins niciodată“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 19)

Categorii filozofice diferite se combină într-un laborator al simțirii unice: „E bine să intre atâta lumină în linişte?“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 20)

O ispitire colosală zguduie cerul. Se aude în port că Dumnezeu s-ar fi îmbolnăvit. Dacă moartea lui Dumnezeu a fost o temă ce a vărsat fluvii de cerneală, nu acelaşi lucru se poate spune despre cea a îmbolnăvirii Lui. Artistul se avântă într-un teren virgin, nelucrat. Dumnezeu, Creatorul, nu se poate îmbolnăvi, El fiind cauza tuturor lucrurilor. Veşnic, nemuritor, El vindecă boala.

Dumnezeu este aici umanizat până la slăbiciune: „Târziu, în port, s-a auzit că dumnezeu e bolnav./Femeile s-au îngrămădit cu lumânări, bărbații s-au dus să cumpere un aşternut./Credeau că va muri şi voiau să-l îngroape/aşa cum se îngroapă ei între ei“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 20)

Experiențele trăirii adânci ale poetului au fior mistic. Declanşarea meditației se produce la întâlnirea cu oasele omeneşti văzute de imaginația analitică a unui spirit fără odihnă. Spaima descompune memoria din fibra sufletului. Simțirea memoriei eu un privilegiu al maeştrilor inițiați prin îndelungi meditații. Memoria, „eroul“ principal în procesul smereniei şi al pocăinței, este aşezată în cuget de Dumnezeu ca paznic al conştiinței şi aminte – aducător de păcat. Acest tip de proces mental întregeşte ființă dându-i consistență, dar şi sentimentul existenței autentice: „Vreau o dovadă a faptului că exist,/după care să-mi pot simți memoria/şi să pot să adorm“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 21)

Ideea descendenței omului din neam împărătesc apare nuanțată în versuri care preced credința în

viețuirea inefabilă de dincolo de moarte, în împărăția luminii: „Să ne lăsăm coroanele să cadă/şi-abia atunci, încet, ca după moarte,/în noi lumina va putea să vadă“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 22)

Însuşindu-şi lectura marilor mistici ai Răsăritului ortodox, autorul se aşează într-o stare de smerenie colosală în care îşi pulverizează sinele nerămânând decât cântarea frenetică a luminii care îi identifică existența. Monumental, asemenea faimoşilor duhovnici, poetul revelează chenoza văzută prin ochii ființei inițiate şi inspirate. Pretutindenitatea ființei divine, îngroparea iubitei în sinele adânc al bărbatului, coborârea celor doi, împreună, unul în taina celuilalt până când lumina inițierii, venită din cunoaşterea întru iubire, aduce învierea mântuitoare şi contopirea sufletelor capabile să transforme ființele iubitoare până la imaterialitate: „— Simplul fapt că sunt e o nelinişte a luminii care mă arată./ Suntem doi oameni întregi, de pământ./Dacă dumnezeul tău e în doi,/în mine ți se va săpa mormânt./Vom coborî aşa, în tăcere,/eu înspre taină, tu înspre mine,/până când lumina va fi înviere/şi sângele meu îți va curge în vine“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 22)

Chenoza protopărinților pare să demonstreze iubirea neîntreruptă dintre bărbat şi femeie de la Adam până azi: „Suntem doi oameni mari, de pământ./Unul în altul ne vom săpa mormânt“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 23)

Odihna vinovaților lângă somnul îndrăgostiților este o temă stranie, care vorbeşte despre spațiul vinovat al trupului în întâlnirea cu bucuria spiritului aflat în iubire: „... avem cei mai sănătoşi ochi de pe lume şi ne copilărim ca nişte orbi./Ne-ar lua fericirea dacă le-am da văzul./Aproape de somnul nostru, se pot odihni vinovații“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 23)

Copleşitoare este şi întâlnirea tainei cu timpul şi gândul. Rodirea tainei face rațiunea să se comprime să se minimizeze, iar timpul se simte în vină şi eroare: „Când tainele deveneau fecunde, se împuțina gândirea,/timpul se insinua ca o eroare“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 24)

Printr-un proces de inversare parcă a unei rugăciuni isihaste artistul nu încearcă să coboare mintea în inimă, ci, dimpotrivă, vrea ca întreaga-i rațiune să-i fie copleşită de iubire prin urcarea inimii în cuget: „Simt tot timpul nevoia să te ating, să urc în gând iubirea“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 26)

Coborârea în adâncurile cugetului şi rămânerea o vreme acolo sunt pastelate prin ciclicitatea temei mormântului. Înmormântarea se poate săvârşi pretutindeni, chiar şi în aer, căci existentul care ne înconjoară înseamnă viață şi moarte, în acelaşi timp: „(Mi-era somnul un vis înmormântat în aer/şi greutatea trupului dispărea/în timp ce viața urca în mine ca umbra unui anestezic.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 29)

Magistrală mi se pare o strofă pe care aş numi-o „monolog al cugetului despre suflet“. Solitudinea duhului îndepărtat de lumina taborică, pânda lui față de rațiunea lipsită de adorarea divinului, orbenia în care savurează bezna, dorul după o credință vindecătoare.

O milă imensă copleşeşte rațiunea ştiutoare a slăbiciunilor, iar teama de adevăr dă minții senzația că-i protectoare a sufletului: „Sufletul mă pândeşte cu singurătatea lui cu tot./Nu are presimțirea luminii,/sufletul meu e orb şi-şi iubeşte întunericul./Mi-e teamă de el pentru că speră de la o credință/pe care nu o am./Şi mi se face milă de gesturile mele,/şi mi se face milă de noapte./Mi-e frică să-i spun adevărul sufletului meu/

pentru că aş face din el un martir“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 29)

Teama cugetului de suflet are constantă şi în versurile următoare, precedate de o slovă parcă ruptă din „Pelerinul rus“: „Aşa gândeam, omule bun, dar am devenit cu adevărat sincer/şi mi-a displăcut orice judecată“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 29)

Coborârea în smerenie prin cuvânt are parfum de trăire în adevăr ca o stare de contemplare a lui Dumnezeu din cuvânt: „Sunt solidar (măcar prin ispăşire)/cu orice cuvânt care îmi iese din gură“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 30) Despre această formă de contemplare a lui Dumnezeu vorbesc atât Sfântul Maxim cât şi Evagrie, ca despre o „treaptă premergătoare a contemplării Lui nemijlocite“.

Fericirea constantă pe care o simte artistul are o împletire paradoxală cu teama care la Aurelian Titu Dumitrescu se comportă bipolar (teama raţiunii de suflet şi a duhului de cuget), şi de care Sfântul Maxim Mântuitorul vorbeşte ca despre începutul ispăşirii, căci încetarea de a păcătui se deschide prin temere: „Sufletul meu este dintotdeauna fericit,/este bolnav de o fericire constantă./Teama lui de mine este singura lui formă de afecţiune./Mi-e teamă de sufletul meu şi n-am cu cine să împart teama asta“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 30)

Senzaţia de trăire în vis este strigată printr-o întrebare Schopenhauriană: „Căci cine poate să-mi dovedească/printr-o faptă a mea că eu trăiesc?“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 32)

Întoarcerea la lacrima pură te îndeamnă să cauţi model în spaţiul de dincolo de ipocrizia umană: „Întoarce-te la plânsul fără orgoliu al animalelor/(ele nu ştiu când îşi

apropie moartea) …“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 32)

Marea este un tărâm în care se poate pipăi veşnicia: „Pe mare nu vei şti niciodată când te-ai odihnit/ şi nici măcar când ai trăit fără timp …“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 32)

Subtil, nuanţat izvorul lecturilor din spaţiul oriental susură versul. Imagini clasice ale Extremului Orient, cu bătrâni colţoşi sau câini rânjind, par venite de la Curţile Imperiale ale Chinei sau Japoniei din vremuri îndepărtate. În acelaşi cadru-fulger, copilul zâmbeşte lângă fântână, iar Budha ciopleşte un sânge închegat al violenţei. Acest tip de imagini-fascicol scot din viscerele sufleteşti ale poetului rămăşite de iniţieri în taine încă nedezvăluite.

Câteva pagini de versuri în contrast obişnuiesc spiritul cu o dihotomie de sorginte religioasă: păsări albe şi cer albastru; cer şi îngropăciune; copii mâncând şi suspinând; orbul şi lumina albă; ochii care adorm văzând; moartea în fericirea frumoasei; infirmitate care dă forţă; dragoste rea; ducere de popas; frumuseţile morţilor etc. Imagini care dezvăluie o raţiune artistică a unui sălbatic neschimonosit, în care simţurile sunt animalice, încordate la maximum, ca atunci când prădătorul are surpriza de a se trezi vânat. Victorios, instinctualul poetului îşi exclamă biruinţa asupra raţiunii: „Sunt mai înţelept decât oricare gând al meu“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 34) Omul instinctelor observate „pe propria-i piele“ se dezvăluie mulţimilor în goliciunea nefirească a unei fiinţe care refuză o lume banală pentru a se lăsa simţurilor, ce în complicitate cu sinele i-au invadat temporar raţiunea artistică: „Stau singur până mă fac vinovat de fiecare lucru în parte/şi atunci simt prietenia timpului“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 34)

Murirea trupului în suflet e o întoarcere pe dos, un refuz anapoda la adresa creației, pe care poetul o aruncă în vers ca pe o provocare ce i-ar aduce gloria indiferentului față de lume. Încearcă să mintă, el nefiind aşa ci, dimpotrivă, un lacom paroxistic de lume şi de Dumnezeu. Izolarea lui este una în care poate să descompună lumea în elementele esențiale, pentru a o reclădi după norme şi legi neînțelese de ceilalți, aşa cum neînțeles a fost în sensibilitatea lui candidă de o omenire prea rea şi prea violentă pentru un copil al rezonanțelor mimotice. Construirea unei asemenea lumi unice îl ține la adăpost de amenințările trecutului: „Amenințarea pe care o dă trecutul/o simte numai cel ce nu poate fi amenințat/nici cu moartea şi nici cu viața". („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick", pag. 35)

Ahab este tatăl. Un dur şi un violent care chinuie şi doreşte să ucidă marea ființă pură şi mută care prin existența sa îi aduce permanent aminte de moarte, de trecere, de pierderea gloriei. Lupta lui cu Moby Dick este de fapt războiul sinelui cu timpul care ucide tot: trup, mândrie, speranță, glorie, adică acele elemente care pentru Ahab înseamnă viață şi motivație existențială. Balena albă are forța fără de limite a adevărului de care timpul nu se poate atinge. Ea vine din adâncurile inaccesibile lui Ahab, un glorios al suprafeței, dar un neputincios la întâlnirea cu adâncul. La Aurelian Titu Dumitrescu infirmitatea tatălui nu este fizică, nici simțuală, ci de înțelegere a lumii. Instinctual el simte că ceea ce el nu pricepe şi nu acceptă, simte şi înțelege propriul, dar prea micul său copil. Atins în orgoliu, ca de o fatală muşcătură de balenă, el îşi supradimensionează propria-i progenitură până dincolo de pragul rezistenței mentale. Expulzat din rațiune trece hotarul în lumea animalicului şi se

schimonoseşte într-o luptă inegală, din care mica ființă albă iese glorioasă prin protecție divină. Moby Dick, poetul balenă ucigaşă nu ucide pe nimeni. Ființa albă nu este mare în dimensiuni, ci doar în suferință. Tăcerea ei în fața violenței este aceea a copilului molestat de o cruzime paternă a unui tragic personaj înfricoşat de trecere.

Frica, misterul, refugiul fanatic în femeie, cruzimea amorului carnal, toate se învârt în jurul unei sensibilități prea des şi prea devreme îmbăiate în traume.

Întreaga construcție poetică a volumului, întreaga investiție filosofică din vers sunt realizate din nevoia perpetuă de tristețe şi dorul ucigaş şi dragostea paradoxală pentru cea mai nepotrivită ființă spre a fi tată al poetului. O dramă unică a unui om care nu-şi poate schimba trecutul şi care refuză să accepte gândul ucigaş cu care se luptă, acela că îşi iubeşte cu dor mistuitor un tată prea dur, care nu mai este.

Un nou Ahab se întrevede la orizont. Un Aurelian Titu Dumitrescu ce se luptă cu o balenă mai mută şi mai albă, decât a fost el: iubirea şi dorul de tată. Mai crâncen decât primul Ahab, Aurelian Titu Dumitrescu se războieşte cu propria-i inimă. Ca şi pe Ahabul romanului izvor, lupta îl umanizează şi îi dă monumentalitate. Refuzul de a-şi înțelege inima macină orgoliul celui care o viață întreagă s-a închinat la altarul iubirii de femeie şi al neputinței de a-şi ierta tatăl. Acum, aproape de treizeci de ani, descoperirea că-i este dor mistuitor de cel pe care o viață întreagă a crezut că-l urăşte îi spiritualizează subtil ființa, încât doar prin mistică mai poate fi salvat. Pasul este uriaş. Aventurierul devine avă, iar ura s-a erodat în el până la purificare, transformându-se în iubire mântuitoare. Hristos îl salvează iar, ca atunci, în copilărie, când nu putea pricepe. Acum îi e greu să înțeleagă, dar între timp a învățat să se lase în mâinile Domnului. Şi totuşi balena

încă îi mai bântuie prin adânc. Aceasta este vinovăția care explică titlul: „O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“.

Aurelian Titu Dumitrescu desface în falii glaciale un subconştient cifrat în suferință. Întregul poem dezvăluie mişcările sufleteşti ale unui om care toată viața a căutat în femeie tandrețea paternă absentă în copilărie. Dinamică a unei memorii care îi îngenunchează cugetul, încercând să rezolve o traumă veche.

Personajul gigant al vieții sale, de care nu se poate debarasa pentru că îl simte încă circulându-i prin vene şi artere, este tatăl său. Un raport aproape religios între un tată prea dur şi un copil prea sensibil, face ca poetul să ducă vibrația toată în zona subconştientului. El îşi caută încă tatăl pentru a-l ierta şi a primi mângâierea ce i-a fost refuzată în copilărie. Ciclul Ahab-Moby-Dick trebuie să înceteze! Uriaşul trebuie să plece din viața poetului căruia i-a fost refuzată îmbrățişarea vindecătoare. O singură ființă poate închide cercul ucigător: fiul poetului. Pe măsură ce anii trec noi ne transformăm din copii în părinții părinților noştri, recunoscând din ce în ce mai des în gestica şi trăsăturile fiului pe cele ale tatălui. Acum, poetul poate primi de la fiul său mângâierea pe frunte a tatălui. El este singura ființă de pe planetă care îl poate vindeca. Artistul nu poate mărturisi aceasta pentru că un demon asemănător cu cel al tatălui îi chinuie venele şi arterele: la primul era orgoliul fiarei în lupta cu un timp neînțeles, la cel de-al doilea o demnitate încrâncenată călită încă din vremea scâncetului de copil lovit şi nelăsat să plângă.

Poetul s-a împăcat cu tatăl. Dar este o împăcare de mort. Dialogul cu morții rămâne continuu pentru că lumea de dincolo este reală. Accesarea ei nu este însă la îndemâna oricui. Poetul nu pătrunde acolo prin tehnici spiritiste sau vrăjitoreşti: El îşi lasă sufletul liber şi îl

urmează apoi docil, cuminte. Cele trei volume puse la un loc în această carte se pot supraintitula „Cartea românească a morților“, căci autorul reuşeşte să descrie hoinăreala duhului său în lumea de dincolo, o lume nici dantescă, nici faustiană, ci una în care clocoteşte vibrație şi simțire specifice spațiului de umbră şi lumină din curbura Carpaților. Grotescul şi râsul, nebunia erosului, mitica şi jocul, forța umbrelor, durerea încrâncenată în scrâşnirea dinților, lacrima înecată în sfâşietoarea suferință jugulară a bărbatului care nu poate plânge, strigătul războinic ori tandrețea de fiară, duioşia femeii supuse frumuseții trupeşti, cântul, jocul, dansul sacru, ritualistica … toate se întâlnesc cu o lume a morții care nu e dincolo, ci în noi, în jurul nostru, habituală, nefiresc de prezentă şi de lucidă.

„Fiul sângelui“ propriu, Aurelian Titu Dumitrescu înțelege tot ce e viu. Moartea face parte dintr-o dinamică a vieții iar nu viața e parte a morții. Din această cauză lumea vieții este mai încrâncenată decât cea a morții pentru că aici îți trebuie curaj să te lupți cu suferința şi necunoscutul de dincolo de prag, unde găsim pacea şi seninul divinului sau perpetua moarte asumată: „Simt în moartea ta/originea şi dimensiunile vinei“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 52)

Poemul „Cununiile“ este un tablou transparent. O lume depigmentată, crescută parcă fără lumină solară, viază într-un ocean cu subțiri rezerve clorofiliene. Încet, încet, se părăseşte abisul pentru bucurii solare. Lunecos, indecis, spațiile rămân împreunate ca într-o încleştare dintre gestație şi moarte. Culorile sunt acvatice, când şi când răzbătând vreun roşu carnal spre a se ieşi din tărâmul de meduză şi din lumea lichefiată. „Cununiile“, titlul dat poemului, împreunează spații ostile şi definiții nepacificate încă: binele răufăcător; „sunt sufletul lor, al morților fără de duh“; confesiuni făcute în somn, morților;

auzirea gândului; iubirea înspăimântătoare; timpul copil îndrăgostit; moartea văzută ca fecioară fără simțuri etc.

Divinitatea apare aci identificată cu o conştiință aflată prin preajmă într-un cadru de linişte a singurătății. Ca semn al prezenței divine, simțim atemporalitatea: „În sfârşit, nu mai ştiu cât va dura o întâmplare,/cât va dura o clipă,/de câte ori o voi trăi pe aceeaşi“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 73)

O dispută grea, îndelungată, parcurge subtil întregul volum, anume aceea a identificării puterii şi a raporturilor acesteia cu poetul. Tendința apropierii de Creator naşte o teamă adoratoare aparent vechi testamentară sau mai degrabă mistică: „Există o forță de care mi-e frică în singurătate,/o forță nepieritoare, fără simțuri“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 74)

Puterea vine din acele lumi inaccesibile muritorilor, cât timp viețuiesc în trup, dar la îndemâna trăitorilor cu duhul. O mistică superioară „vorbeşte“ aici despre drepturile sufletului asupra acestei forțe: „E o forță pe care o pot împrumuta, uneori,/şi n-o pot alunga decât dacă rămân într-un suflet,/într-un suflet în care sunt, deşi nu este al meu“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 74)

Citând parcă din sfântul Marcu Ascetul, poetul „vorbeşte“ de trăirea „vieții în duh“, aceea care stăpâneşte starea iubitoare a inimii. La fel ca la marii asceți ai creştinismului ortodox, poetul recunoaşte inimii funcțiunea sa gnoseologică aşa cum ştiința psihologică încearcă azi să redea primatul inteligenței afective în cadrul relaționărilor interumane. Această forță cunoscută prin puterea inimii îl ține pe artist în smerenie: „E o forță care nu mă învață nimic,/deşi e mai presus decât toate înțelesurile;/este singura care îmi umileşte viața cu adevărat“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 74)

Şi mai puternic, poetul ascet se dezvăluie câteva versuri mai departe: „viața alege ispita, eu, părerea de rău.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 75)

Parcă aşezat în metanie la picioarele unui sfânt, poetul căzut în pocăință pare că aude cuvintele Sfântului Ioan Scărarul: „Smerenia este un har fără nume al sufletului“ (Ioan Scărarul, Scara, Treapta XXV; P.G. 88,988). În câteva versuri, întâlnim ambele faze ale smereniei de care vorbeşte Diodoh: una care apare la mijlocul căii spre desăvârşire şi alta din abundența iubirii divine: „Comparați-mă cu mortul care aş putea fi şi atunci veți afla adevărul despre mine./ Învățați-mă pe mine curajul, învățați-mă să pierd!/Învățați-mă să plâng./Dacă moartea mea ar fi un canon, nimeni n-ar putea să-l respecte,/toți v-ați întoarce în duminica aceluiaşi oraş.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 75). Conciziune mistică presărată cu fulgurații ale suflului poetic.

Prin contemplație extatică a frumuseții, poetul are trăiri mistice, care îi copleşesc ființa, făcându-i accesibil Paradisul cu aromele sfințeniei de dincolo de trupuri.

Creşterea ființei prin iubire este imensă or infinită cum o socoteşte Goethe, care consideră că „întâlnirea a două persoane în dragoste echivalează cu punerea lor în legătură cu izvorul infinit al existenței“ (Pr. prof. Dr. Dumitru Stăniloaie, „Spiritualitatea Ortodoxă, Ascetica şi mistica“, Editura Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1992, pag. 266). De aici, probabil, vine puterea de a accede la zonele nepământene şi înmiresmate ale transcendenței: „A fost extras timpul din parfumuri,/a fost extrasă calitatea clipei din durată,/se ştie totul despre orice,/se poate privi oriunde./Iubirea ta îmi face suportabile infirmitățile.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 78)

Adevărul pătrunde în ființa artistului prin toți porii, ca un abur translucid care evită pragul trecerii în veşnicie, înmiresmat şi proaspăt, sprijinit pe cuvântul venit din tăcerea sublimă a Logosului: „Sau poate că adevărul nu vede, …/El se întoarce din mirosul fin al mâinilor tale,/ deşi nu petrece pe nimeni la ieşirea din trup./Nu cuvântul îl aşteptăm dintr-o tăcere/căreia nu-i lipseşte nimic.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 80)

Închiderea poemului lasă centrul de greutate pe cuvântul nerostit din tărâmul isihiei, al liniştii izvorâte din iubirea aducătoare de înțelepciune a cunoaşterii celuilalt, prin care se ating pacea divinului şi veşnicia.

UNCIA DE AUR

Vânătorii de balene depăşesc realul. Ei sunt văzuți cu ochi de copil fascinat de curajul omorâtorilor de monştri care sunt atemporali, veniți din legendă.

Într-o geografie colosală cu monştri marini şi vânători pe măsură, mila, sentiment creştin, capătă şi ea grandoare prin aflarea cauzelor ei ca ascunse în sedimentele luptei: „… sunt marile înfrângeri care stârnesc adevărata milă.“ („Uncia de aur“, pag. 84)

Balena albă e „înveşmântată“ în cămaşa simbol al morții violente, care surprinde victima, subiectul: „Balena albă – un ucigaş scăpat fără memoria/oamenilor pe care i-a ucis, …“. („Uncia de aur“, pag. 84)

Împărțirea, ierarhizarea faptelor, în cele care nu intră în viață şi care nu intră în moarte, este o formă de punere în paralel a două lumi, dar şi o întrebare filosofică fundamentală: „E viață? Nu e!/Există fapte care nu intră în viață./E moarte? Nu e!/Există fapte care nu intră în moarte.“ („Uncia de aur“, pag. 86) Aceste întrebări nu sunt nihiliste. Ele nu vor să anihileze existentul, ci să problematizeze spiritul unei ființe dilematice, care nu poate gusta viață fără moarte şi nu poate muri până nu trăieşte tot plinul vieții.

Uncia de aur pe care Ahab o bate pe catarg este pentru poet semnul măsurii ideale, raportate nu la greutăți, ci la valorile vieții şi ale spiritului. Baleiajul între singurătate şi libertate este disimulare a morții în fața vieții sau murirea solitudinii în fața nevoii de celălalt, de comuniune a ființei umane.

Căutarea oarbă şi nesățioasă a răspunsurilor la întrebarea „Ce este puterea?“ sau „De unde vine ea?“ este pătrunderea într-un labirint al întrebărilor nepuse. Ridicarea mâinilor fără gesturi este o formă de rugăciune care se desăvârşeşte pe puntea balenierei într-o ritualistică transformatoare a vasului în Altarul ce trebuie să biruie moartea: „Mâinile voastre se ridică fără gesturi,/deşi corabia înaintează liniştită …“ („Uncia de aur“, pag. 87). Pierderea sacrului este o formă macabră de adorare a morții, ca într-un ultim gest ritualic, asemeni unei Liturghii cosmice finale, în care ultima scânteie a vieții cedează maiestuos în fața morții universale. Sacrul nu poate fi exclus sau înlocuit din existent. Singura care îl poate face o vreme să se odihnească este frumusețea. Dar şi prin ea tot la divin se ajunge.

Puterea venită din suflet şi care e de la Dumnezeu, nu poate fi schimbată nici de moarte. Subtilitatea versului ascunde credința în nemurirea sufletului, aşa cum adorarea te poate determina să nu pomeneşti numele Domnului.

Crezul vieții şi artei poetului se defineşte în slăbiciune. O slăbiciune monumentală de a trăi viața cu toate simțurile activate. O seriozitate docilă, ca de robot, în a simți cu toți porii destinului, pe care şi-l asumă cu sânge de fiară şi spirit, sacrificiul pus în slujba unei cunoaşteri totale, dar nu raționale, ci mai degrabă empirice, determinant senzuale. „Slăbiciunea mea stă/în aceea că am trăit şi trăiesc/până la capăt/tot ce mi s-a dat de trăit.“ („Uncia de aur“, pag. 90)

Renunțarea la uciderea Balenei albe nu este un gând, ci o stare de spirit a celui care prin durere a ajuns la înălțarea cugetului. Coborârea în moarte este, în viziunea poetului, un act deliberat care trebuie săvârşit cu luciditate cu mult timp înainte de venirea ei în trup.

Din dorul şi lupta pentru idee (aici termenul semnificând adevărul pur) poetul se adânceşte iar în meditație mistică, atingând baremuri isihaste, precum golirea minții: „Atâta timp cât poți muri pentru o idee mă simt liber,/ dar ideea mea nu are în ea nici un cuvânt/şi se fereşte continuu să-mi atingă destinul.“ („Uncia de aur“, pag. 91)

DESPRE TRECUTUL DEMONULUI

Lupta cu demonul la Aurelian Titu Dumitrescu e veche de când îi e ființa. Născut cu impulsul libertății, ca martor al instinctelor şi metronom al rațiunii, poetul nu fuge de lupta cu ispita, dar nici nu se lasă doborât de păcat, oricât s-ar adânci în cunoaşterea răului. Prezență aproape feromonală, ispitirea este la artist o provocare născătoare de muză. Trecutul demonului este un trecut comun cu al său, fără a se identifica. Poetul crede că vine din neguri şi merge către lumină, că vine din moarte şi merge către viață. Cosmogonie eminesciană, netristă, cu iconografia focalizată în privirea femeii iubite, sparge versurile morții de dinainte şi de după această iluminare a începutului de poem: „iată răsăritul din urmă cu mii de ani,/iată lumina ochilor tăi care mă împarte cu uitarea:/e vremea să intrăm în umbra celui ce nu are noapte,/e vremea să dăm celor ce se risipesc/aparența copleşitoare a formelor din care ne-am desprins.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 95)

Forțele care se pot lupta cu moartea sunt puține şi vorbesc despre darurile pe care omul le-a primit de la Dumnezeu: femeia, iubirea, frumusețea. Asemenea tainei treimice despre care dogma spune că Dumnezeu este

Unul în Ființă şi Întreit în Persoane, cele trei ființe ale poeziei lui Aurelian Titu Dumitrescu se consumă, se contopesc, trăiesc într-o permeabilitate ființială generatoare de simfonii ale gândirii, în care abstractul unelteşte cu inefabilul, gestația cărnii mângâie moartea iar suferința şi iubirea se îmbrățişează pătimaş şi abscons, ca într-o poveste vinovată a lui George Orwell.

Venirea din uitare este un concept care temeiniceşte o perseverență cu care poetul cochetează, când şi când inspirat probabil de lecturile şi meditațiile de proveniență asiatică, în care reîncarnarea are mare forță de a influența visarea spiritelor romantice: „urcăm în libertatea celor ce nu lasă umbră/şi toate cele ce sunt vin din uitare.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 98)

Trăirea timpurilor moarte, venirea marelui întuneric, nevoia de iertare, îngroparea în tăcere de idol, ruperea timpului cu propriul trup sunt frământări ale libertății în care poetul zburdă în cuget trist şi rebel.

Aflarea propriului spirit apare ca un fenomen cosmic în care emisia de lumină îndeamnă către veşnicie: „O, mi-am găsit spiritul: lumina a părăsit timpul!.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 100)

O nouă tentativă de a „pipăi“ lumina de dincolo ispiteşte imaginația: „Viața mi se rupe de carne/şi-şi lasă umbra peste destine“. („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 101)

Sufletul se descoperă pre sine şi e fascinat că se poate privi. O feerie a liniştii nelumeşti domină momentul: „O, câtă linişte îmi aduce îndoioşarea,/ce suflet frumos/se ridică din adâncul văzului meu.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 101)

Plutirea duhului în inefabil este surprinsă magistral. Parcă ai asculta glasul duhovnicilor bătrâni: „Ce singurătate

mai are şi noaptea asta venită de departe …/Apropierea la întâmplare a oricărui obiect/înseamnă acum renunțare./ Parcă aş fi pământ,/pleoapele ridicându-se ridică viața deasupra mea,/sunt obosit şi somnoros/dar pot trăi viața ca viața să mă doară./Mi-e somnul prea întotdeauna după putere/şi visul îmi este umilitor./Parcă nimeni nu ar putea înainta fără glas.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 105)

Epuizarea puterii venite din sânge nu este descompunerea fizică, ci eliberarea de carnea care a înjugat spiritul prin suprasolicitarea libertății simțuale. Iluzia şi realitatea se joacă în spiritul artistului. Viața curge către veşnicie, trecând prin moartea care din penitențiară devine izvor al adevărului şi al nevoilor frumuseții. Dinamica tablourilor suprafireşti este „controlată“ de blândețea luminii. Timpul iese din clipă printr-un proces de implozie cosmică, el trebuind să se autoanihileze în fața copleşitoarei apariții a veşniciei adusă de Creator: „Tu eşti acela care scoți timpul din clipă,/lăsând sufletului presimțirea vremii fără timp:/frumusețea nu se mai distinge de viață.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 107)

Un optimism creştin izvorăşte strălucitor exact atunci când inerția mentală te-ar îndemna la sfârşanie: „Să poposim – şi-ți voi arăta/un albastru fără discernământ./ Iată timpul răsare o dată cu soarele.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 108)

Finalul poemului are o frumusețe de antracit. Iubirea şi moartea se îmbrățişează în lumină ca într-o splendoare sobră a inocenței: „Sunt fericit ca o podoabă neagră,/ca o bijuterie de doliu/pe gleznele tale lungi şi frumoase./Simpla ta numire dublează efortul stelei de a lumina./Numai un inocent aducându-mi moartea mai poate fi firesc.“ („O rescriere vinovată a romanului Moby Dick“, pag. 111)

O ISPITIRE A IREALULUI

Artistul aduce în poezie melodia astrelor, armonizată unor matematici inaccesibile. Construită în presiuni subterane ale gândului şi sensibilității, plasmodia versului pare supraterestră prin gravitatea tonurilor care nu se decomprimă nici când e vorba de ludicul dragostei. Tema predilectă: moartea dezvăluită în îmbrățişarea iubirii carnale, văzută ca unică potențialitate a deschiderii căii spre marea călătorie abisală a sufletului în nemărginire. Lumi de mărgean, galaxii şi universuri necunoscute sunt deschise cugetului de artist care aşezat la pândă vânează nu numai senzațiile cărnii, ci în acelaşi timp, şi viziunile sufletului călător prin moartea lentă, nestatornică, densă, continuă, fluidificată magmatic.

Poemul „Monologuri“, al lui Aurelian Titu Dumitrescu, apărut la Editura „A.M.B.“, Bucureşti, 1991, este o ispitire a irealului. M-am lăsat sedus de fascinantele lumi nepământene ale unui univers sufletesc de liberă ființă rebelă, perpetuu îndrăgostită. Cenzor al timpului afectiv propriu, poetul se afundă în moarte ca într-un ocean, dezvăluind taine unei lumi la care nu se poate ajunge decât prin iubire. Moartea este destin erotic împlinit. În umbra morții se săvârşesc toate bucuriile iubirii. Epuizarea trupului trebuie dusă către

infinit, prin dragostea care mortifică trupul, eliberând spiritul. O religie a iubirii carnale îi revelează poetului transcendențe în care dumnezei noi au trup sau spirit de femeie. Toată iubirea poetului gravitează în jurul femeii pure, născute pentru murirea artistului în trup şi renaşterea lui în spirit. Poemul „Monologuri“ este o carte mută, în care versurile vorbesc unor entități de dincolo, ținând pledoarie pentru iubirea totală, ce aduce extazul şi deschide calea morții întru nemurire.

Îmi voi lăsa deci smeritele puteri ale duhului să se pogoare în aceste adâncuri de frumusețe.

MONOLOGUL ÎNTÂI
(Duh pentru duh, Mistica păcatului pur, Cartea românească a morţilor, Animalul prăpăstiilor)

Mistic al păcatului, Aurelian Titu Dumitrescu câştigă bătălia cu diavolul pentru că ia în serios toate plăcerile ce i se oferă. Anapoda, poetul îl pune pe Satan în încurcătură, căci nu cade iremediabil, având măsura lucrurilor. Primeşte detaşat ispita, o ia în serios, savurează delicat plăcerea şi se adânceşte într-un fel de savurație extatică prin contemplație. Afli în neorânduielile firii aparent lăcomite iluminarea celui care se ridică din cenuşă. Paradoxal, veghetor al simțurilor, deşi ființă onirică, poetul desface faliile tectonice ale unui subconştient magmatic pentru a se explica sinelui lacom în a pricepe ce este „a trăi“. Simțualitate devoratoare, el refugiază spiritul în moarte ca într-un fluid salvator. Sufletul nu-i stă în trup, ci hălăduieşte într-o diasporă neconvențională ale cărei orizonturi conturează propriu-i trup încarcerat de vlăguirile ciclice ale unui hedonism impus de carnalitate.

Aurelian Titu Dumitrescu construieşte versul morții dintr-o iubire lacomă pentru viața trăită în extaz.

Decorporalizare sacră asemeni marilor mistici. Numai că ieşirea din trup a poetului se realizează doar în transa erotică sau în vlăguirea de după iubirea nebună a trupului femeii dragi.

Goana sufletului nu este paradisiacă, ci purgatorie, presărată cu popasuri contemplativ-mistice, ori cu demonisme subtile. Câteodată îți naşte senzația că intră în interiorul lucrurilor şi vede lumea de acolo. Creează senzații în fluviu: nostalgie deluvială, tristețe, mutenie a gândului copleşit de abisul fiorurilor senzuale.

Cu un limbaj teologic propriu, inițiat în adevărul frământat, în sufletul năucit de dorința de a afla tot existentul, el caută esența lucrurilor, a fericirii, a iubirii, a bucuriei. Astfel hălăduind, ajunge un căutător de Dumnezeu. Însă unul trist pentru că trupul îl încarcerează în simțurile pe care şi le stârneşte pentru a se elibera de ele. La fel ca Baudelaire se epuizează în plăcere şi asemenea lui Rimbaud suferă caustic, ruinător. Dar nu cade în deznădejde. Se ridică purificat din metanoia suferinței vindecătoare. Descoperă viață de dincolo de forme, o viață a profilurilor fantomatice. Mistica lui este condimentată cu sclipiri păgâne, brahmane, budiste, ale unui căutător de Dumnezeu fără călăuză, asemenea celor de care pomeneşte Sfântul Apostol Pavel: „căci păgânii care nu au lege din fire fac alte legii …“

Nedus la biserică, Aurelian Titu Dumitrescu a păstrat în suflet nostalgia turlelor şi cupolelor bizantine, armonizate în vibrația gravă a dangătului de clopot. Din exteriorul lăcaşului de închinare el şi-a imaginat Sfânta Sfintelor, Altarul şi pe Dumnezeu. Nu a murit păcatul, ci cu fiecare păcat pe care îl săvârşea conştient, cu sadism de copil bătut ce nu vrea să plângă pentru a-L supăra pe Creator, ca Aceasta să-l pedepsească, spre a avea apoi

bucuria de a plânge pocăit. Tot ce a aflat şi a învățat s-a produs prin suferință, încât a ajuns să creadă că e firesc să fie aşa, şi de aceea, atunci când aceasta i-a lipsit, s-a speriat şi a căutat-o pentru a se reîntoarce la normalitatea vieţuirii anterioare.

Misticul este un performer al credinței. Se adânceşte în cunoaşterea spirituală antrenându-se pentru a ajunge la iluminare. Este un olimpic, un atlet medaliat cu aur, ce atinge limitele superioare ale cunoaşterii lui Dumnezeu.

Aurelian Titu Dumitrescu, fără a fi instruit la academiile ascezei, are nativ atracție către adânc. Dar şi înzestrarea de la Dumnezeu să reziste presiunilor abisale care pot distruge trupul, sufletul şi mintea. Atracția hăului îi vine tot din nevoia de cunoaştere. Dacă n-ar fi credincios s-ar sinucide ca să afle cum e. El permanent caută limitele. Ştie că acolo e Everestul la care nu poate ajunge oricine. Nu este un solitar căci, iubind femeia, peste tot unde merge o are în inima sa. Dar tot ce simte ştie că simte singur.

Are uşurătatea de a-şi plimba sufletul în coaja arborilor sau în plante, ori în celulele şi țesuturile propriului trup. Sau în carnea femeii iubite. Este o formă de purificare, o catartică a simțurilor eliberate de cuvinte.

Moartea nu îl sperie, îl fascinează ca pe martirii creştini. E gelos pe aceştia pentru că ştie că ei au ajuns la Hristosul iubirii sublime, pe care şi el Îl caută dar altfel, mai nebun, mai ruinător, mai necuminte. Merge pe căi nebătătorite, şi adeseori strâmbe, ştiind că „moartea este lumina împreunării celeste“. („Întâiul monolog“, pag. 18) Nu îşi lasă singură trăirea în suferință, ci şi-o împreunează cu o mare umilință, care îi păstrează sufletul viu. Smerit, acum îşi doreşte o ieşire din viață „insesizabilă“, asemenea plantelor. Ca un profet vede la marginea timpului „moartea comună“ şi înțelege că în speranță, fie chiar „difuză“, se

reazemă viața omului. Aburul, norul, fantomaticul, crepuscularul sunt la poet adevăratele certitudini, tăria pe care se sprijină existentul ființial.

Martor imobil şi mut la naşterea timpului, Aurelian Titu Dumitrescu vine din morți infinite, înscrise într-o memorie lacomă ce poate dezvălui orice petală ucisă de veac.

Întrebări de sacerdot al simțurilor: „Unde în mine se duce mireasma trandafirului, dacă mă cuprinde doar copleşindu-mă cu armonia sa?/Ce neputință m-a istovit într-atâta, dacă îmi țin departe sufletul cu o armonie potrivnică lui?“ („Întâiul monolog“, pag. 19)

Când şi când, tainicul se dezveleşte decent mărturisind „densitatea“ vieții venite din spirit. Pentru cel ce trăieşte în duh „moartea nu are în ea nici o taină“, destinul devenind „fiorul îndepărtat al faptelor care l-au „scos din timp“. („Întâiul monolog“, pag. 20)

În versul lui Aurelian Titu Dumitrescu clocoteşte o căutare nebună a absolutului. Un dor fanatic după Creator, fără a avea fanatisme. **O dorință tainică de a-i mulțumi pentru toate fericirile pe care le-a gustat cu uimire, crezând că nu i se cuvin. O formă de smerenie a sufletului şi a trupului chinuit**.

Apar definiții colosale precum cea a **clipei** care e **umbră succesivă** în care i se egalează demnitatea. Demoni dau târcoale templului îngrădit parțial şi purificat. Tăria cerului poate fi acum simțită. „E vremea bucuriei tuturor celor care au crezut în piatră“. („Întâiul monolog“, pag. 20) Printr-o chenoză trupească unică femeia născută din bărbat învie acum din poet şi îl restaurează: „în mine însumi o femeie învie./Ea îmi preia graiul, îmi adună timpul pe care l-am risipit,/mă curăță îndelung înainte de a fi …“. („Întâiul monolog“, pag. 21) Jocul dragostei este un joc al morții din care dispare durerea înlocuită de împăcarea cu sine ce nu e resemnare, ci erotism sacru.

În poezia lui Aurelian Titu Dumitrescu se intră greu şi se iese şi mai greu. Mitul Nichita se pleacă lin cum numai Nichita îngerul ştie. Plouă şi fulgeră şi tună. Universul se dilată. Soarele intră în extaz. Sfințenia se plimbă prin cosmos. Liniştea este luată şi adusă în lumină de meşterul isihast. Lumea se reclădeşte în clocotul iubirii. Timpul pătrunde în prezent ieşind din veşnicie. Poetul este expulzat din realitate de puritățile sacre ale frumuseții. În colosala estetică a iubirii religia se topeşte în iubire aşa cum spunea Apostolul Pavel în Epistola către Corinteni. Poetul o spune altfel, întrebător:

„Mai e religie între noi când frumusețea ne-a imobilizat sufletele?“ („Întâiul monolog“, pag. 22)/Darul lacrimilor pe care îl au sfinții, dar şi marii păcătoşi pocăiți împreună cu virtutea tăcerii, încheie întâiul monolog închinat parcă frumuseții. „Şi tac, şi plâng fără tristețe şi fără bucurie“. („Întâiul monolog“, pag. 23)

AL DOILEA MONOLOG

La spiritul eliberat viața devine fascicul de senzații ca trăirea în duh din veşnicie. Libertatea luminii nu se poate naşte decât în isihia, marea de linişte. Aici fecunditatea femeii este atât de puternică încât până şi raza este atinsă de puterea germinării venită din ea. Sub strălucirea luminii femeia devine cea mai viguroasă existență, căpătând forța de principiu al gestației lumii. Pentru a fecunda lumina ea se goleşte de sine şi primeşte în loc sufletul bărbatului. Universul rămâne fără forme dominat de spiritul frumuseții aducătoare de demnitate cosmică. În lumina neagră a universului „lumina rămâne lumină". („Al doilea monolog", pag. 30)

Monologul al doilea pare o decodificare a naşterii feminității ca principiu al frumuseții.

AL TREILEA MONOLOG

Frumusețea femeii deschide simțurile şi distruge certitudinea artistului, aruncându-l într-un neant al nesiguranței. Diluție universală: fără ea totul devine confuz; ea e singurul contur şi singura certitudine abisal de frumoasă.

Hidoasă, lumea pare plină de porci şi de câini sângeroşi. Existentul se confundă cu un tablou de Goya în care monştri născuți din rațiuni adormite se topesc şi curg lichefiați de serafica lumină a muzei. Animalul prăpăstiilor din poet, cu pofte telurice, subjugându-i destinul, pare să renunțe la devorare din stereotipii contemplative. Tabloul suprarealist îşi continuă coroziunea lent, într-o caustică ce nu lasă pe pânză decât o singură culoare, cea roşie, a umbrei proprii care se pulverizează şi ea. În locul existentului descompus apare „ceva ca o religie" care „înlocuieşte viața". („Al treilea monolog", pag. 35) Gândurile redevin imagini, noi, puternice, strălucitoare, capabile să oprească întunericul şi pe cel cosmic şi pe cel ființial. Abisul **este domesticit** iar odihna **vine din sentimentul** morții.

Stimuli invizibili îl aruncă pe poet în copilăria-i dură, însângerată, violentă, aceea de lângă sacul de box când pumni răi îi brăzdau carnea fragilă. Evanghelic, copilăria îl

retransformă în spirit. Combustia sufletească i-a incinerat energiile negative şi carnaţia trupului cândva agresat. Cenuşa arderii mai are viaţă în ea. Necropola a înghiţit lumea devenită femeie. Religia transformă luciditatea în trecut şi prezentul în stare demoniacă. Fără cuvinte şi fără vigoare bărbătească „cu limba tăiată şi scopit“ („Al treilea monolog“, pag. 37) poetul vegetează în viaţa-serai cu îndeletniciri de „biet eunuc masând frumuseţea unui harem“. („Al treilea monolog“, pag. 37)

Obsesiv „taină“ brăzdează poezia nu purtându-te în spaţiul misterului ci într-acela ritualic, al aromelor de tămâie şi smirnă ale sfinţeniei nerostite. Atracţia formidabilă către oriental vine dintr-un spirit creştin ortodox al glăsuirilor sfinte şi al podoabelor liturgice care l-au făcut scormonitor după giuvaericalele Fanarului şi mirodeniile Înaltei Porţi. Chiar duhul este oriental iar chipul, în sincron cu gestica şi mimica, îl dă de gol ca aparţinând acestui orizont mirific. Apoi atracţia către femeia împodobită, aflată în strălucire, parfumată şi carnală, capabilă să farmece până la anihilare orice raţiune şi sensibilitate masculină. Şi peste toate, ritualică, ritualism şi dans şi muzică şi rafinament erotic până la spiritualizarea totală a dragostei trupeşti.

O altă preocupare a poetului, pe care vrea să o ascundă după demonisme, e tema întunericului, altul decât cel al morţii sau al nefiinţei din vidul cosmic. La Aurelian Titu Dumitrescu întunericul e fiinţă vie care poate fi oprită în cale. El are o viaţă aparte: are în el **lumină neagră**, poate fi curat, ademenitor, blând, murdar, ori „apogeu al demnităţii“ poetului. („Al treilea monolog“, pag. 40) El este materie nefirească, este energie colosală, capabilă să înghită sau să transforme tot. Nu-i ştiu cunoştinţele astronomice ale poetului, dar în unele versuri

ai senzaţia că îl citeşte pe Carl Sagan vorbind despre găurile negre ori pe Galilei sau Copernic rânduind aşezarea astrelor pe cer. Întunericul lui Aurelian Titu Dumitrescu este unul afectiv, răceala cosmosului fără de lumină fiind parcă demonstrativ anulată. La Aurelian Titu Dumitrescu întunericul este cel care naşte umbrele sfidând parcă lumina ce are alte „îndeletniciri“.

Întunericul îşi dă mâna cu taina şi împreună nasc religii şi erotisme şi lumi diafane, văzute doar de el, poetul, capabil să descompună spectral lumina neagră pe care nu o poate vedea decât ochiul prismatic al unei fiinţe în care raţiunea şi simţurile şi-au schimbat pentru o vreme locurile şi legile, între ele.

Mai mult chiar, desfiinţând temeliile fizicii, întunericul devine material, printr-un miracol cosmic bătrânul Chronos putând în sfârşit să iasă din inefabil. Ameţit de spiralate mişcări siderale Aurelian Titu Dumitrescu jubilează în spaţiile cosmice cu dezinvolturi eminesciene, lăsându-se resorbit, vidat, de nuclee galactice ca în momentul ultim al universului, „Big-crunch“, resorbţia finală. Colosal: „Şi trupul meu devine întuneric/şi, în sfârşit, simt spaţiul,/în care, cuprins fiind,/mă resorb într-un centru …“ („Al treilea monolog“, pag. 39)

Întregul cosmos este o femeie: „mă resorb într-un centru/care, cândva, la vremea marilor vieţi,/va fi imagine./O, fatalitate a imaginii întotdeauna feminine! („Al treilea monolog“, pag. 40)

Comprimarea şi dilatarea universului sunt pulsaţii ale unui erotism descentrat nelumesc şi nematerial. Toată bravada construită din imagini groteşti, care se învârt curtenitor în jurul femeii, e o mască ce ascunde o sensibilitate neomenească a unui bărbat, pentru care femeia e fărâmă din Dumnezeu, e religie, e macro şi

microunivers, e existență pură pe care a înțeles-o şi a iubit-o ruinător bărbatul unui cosmos care nu poate exista fără femeie, anume autorul „Monologurilor“.

Păstrându-se în tărâmul astrelor, artistul trăieşte nonconformisme unice. Înfrățit cu întunericul el posedă puteri transformatoare dar şi lăcomia de a asimila devorator, totul: „Simt puritatea tenebrei, care şi ea,/ devine spațiu …“ („Al treilea monolog“, pag. 40) Aparent de neînvins el are însă fragilitatea unică a muritorului „ieşit din istorie şi din religie“. („Al treilea monolog“, pag 41) Şi cine poate fi acela dacă nu poetul?

Comprimările cosmice de care mai „vorbeam“ devin explicite în finalul celui de-al III-lea monolog când femeia, zeu al frumuseții, trece din macro în microcosmos pentru a fi accesibilă iubirii pământene: „O, femeie frumoasă, univers în miniatură,/seducătoare a spațiului născut în sine virgin,/dăruit cu toate puterile/şi cu nevoia de libertate a universului!“ („Al treilea monolog“, pag. 42)

Marea sa dramă existențială fiind trăirea în trup muritor, poetul înțelege că la libertatea deplină nu se poate ajunge decât tot prin religie, simțită mai mult în plan ritualic.

„Cât de concret echilibrat emană ritualul hrănirii animalelor sau păsărilor, căci, retraşi din univers, animalul şi omul nu mai pot redobândi viața decât prin ritual“. („Al treilea monolog“, pag 44)

AL PATRULEA MONOLOG

După erosul dus în transcendent al primelor trei monologuri, Aurelian Titu Dumitrescu vine în cel de-al patrulea cu ispitirea umbrei. Ca şi cum ar fi elemente ale timpului, umbrele, în noapte, îi dau acestuia consistență. Umbra este o componentă a ființei în lumină. Mulțumită ei persoana se vede dihotomică. Umbra devine întregul ființial la care te poți întoarce prin rugăciune. Există umbre cu chip şi fără de chip şi există chipuri nepotrivite umbrei. Există o umbră a umbrelor, şi există umbra fără de margini la care nu se poate ajunge, oricâte vieți şi-ar sacrifica metempsihotic poetul. Viața poetului nu poate fi atinsă decât cu o umbră şi tot umbra este locul în care se poate năruí spiritul. „Tragicul oricărei idei pe care o am e că nu-mi pot atinge viața decât cu o umbră; chiar spiritul mi s-a năruit într-o umbră;“ („Al patrulea monolog“, pag 47).

Artistul respinge ideea şi lumina pentru că în ele e claritate distrugătoare de nuanțe. Lumina, firească făcătoare a umbrei, devine umbra ideii întrucât spiritul, plămadă divină mai puternică decât strălucirea astrelor, este singurul care poate reuni sufletul, (chipul), cu trupul.

Timpul, cel care ne-a adus murirea, sau ieşirea din veşnicie vrea moartea chipului care ne aseamănă cu

Dumnezeu. Deci timpul este istoria luptei sufletului cu daimonul. În clipa în care am ales să păstrăm chipul lui Dumnezeu în noi am acceptat începerea luptei pentru păstrarea iubirii care, deşi poate ruina trupul, este mai mult spirit decât materie.

„Ce-i trebuie timpului/e moartea chipului pentru care s-a optat/în clipa în care iubirea a fost mai puternică/ decât dragostea sa pentru trup“. („Al patrulea monolog“, pag. 48)

Umbră poate însemna şi crepuscul al zilei când despărțirea prin moarte de viața-vis cu sevă schopenhaueriană lasă timpul singur: pustiu de poet. Dumnezeu îşi trimite îngeri-păzitori „penumbră“ care îl apără de spectrul privirii morții: „mă protejează prin divinitate penumbra/şi moartea-i departe …“. („Al patrulea monolog“, pag. 48)

Taina tainelor e trupul poetului care eliberează paradisul prin extirparea vieții muritoare.

„E umbră peste paradisul eliberat/de înălțarea la taină a trupului meu/din care viața s-a extirpat/voind să dea înțelesului dumnezeu.“ („Al patrulea monolog“, pag. 48)

Inspirat parcă din imnologia ebraică („Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot“) sau mai aproape de noi, cea creştină, (Sfinte Dumnezeule) poetul relevă, teologic aş spune şi în frumuseți desprinse parcă din liturghia bizantină, atât adevărul dogmatic al necompunerii sufletului omenesc, cât şi sugerat, originea lui treimică: „Simplu, simplu, simplu/ sufletul meu este.“ („Al patrulea monolog“, pag. 49)

Fascinanta umbră are acum veleități de persoană, simțind că sufletul este prea preocupat de libertatea aparent aducătoare de singurătate: „… sufletul meu e singur în libertatea lui/deşi numai umbra trupului meu se/mai bucură uneori.“ („Al patrulea monolog“, pag. 49)

Observarea umbrei are la Aurelian Titu Dumitrescu o motivație de dincolo de subconştient şi în acelaşi timp celulară. Fiind o ființă frenetică şi vibratorie, îi trebuie certitudini perpetue venite din celelalte lumi în care crede discret şi tainic. Însuflețirea neînsuflețitului poate trăda şi temeinice lecturi din spațiul religiosului, aplecări meditative asupra religiilor primare cum ar fi animismul, totemismul, naturismul, monismul, dar şi influențe daoiste şi jainiste. De exemplu, spre deosebire de jaini, la Aurelian Titu Dumitrescu sufletul caută eliberarea de trup nu pentru că acesta este înrobitor, ci mai degrabă din motivații contemplative şi curiozități candide, copilăreşti. Cozeria lui cu celelalte religii este mai degrabă o joacă a minții care nu-l lasă nici o clipă să iasă autentic din creştinismul ortodox în care ființează. Interesant la artist, este că deşi persoana dihotomică tinde şi chiar realizează separația celor două entități (trup–suflet), ele rămân totuşi împreună prin proximitate, apropiere nedepărtată. Poate fi o pornire de Narcis a celui care este îndrăgostit când de trup, când de suflet. Ar dori să le separe dar nu definitiv, căci le iubeşte pe amândouă şi ştie cu teamă că nu poate trăi fără ele. Ofrandă către Dumnezeu pentru că l-a înzestrat cu supradarul simțirii adânci şi cu cel al analizei existenței cu ocular de microscop electronic.

La Aurelian Titu Dumitrescu umbra nu este cea a romanticilor, ci mai degrabă a marilor mistici care copleşindu-se în smerenie caută contopirea ființei cu infinitul Creatorului. Ieşirea din trup este energetică şi rezonantă, cele două entități ale persoanei păstrându-se în raporturi de reciprocitate afectivă, aproape magnetică.

Persuasiva raportare la suflet a întregului existent trădează o ființă exclusiv spiritualizată, incapabilă, până la handicap, de a trece prin viață fără iubirea semenilor.

Surd şi orb şi mut, Aurelian Titu Dumitrescu are nevoie să simtă tot şi să exprime tot. El trebuie să reconstruiască lumea cu propria sensibilitate până când mistuit de efort se va întoarce la Creator, purificat.

Vieţuirea simţuală este un perpetuum-mobile pentru cea exprimativă. El are nevoie de stimulii fini ai erosului pentru a nu muri raţiunea artistică fără de care viaţa nu are sens. Sufletul artistului este un călător care aleargă cu viteze de astre prin cosmosul trupului său şi al femeii iubite, dar şi prin **galaxiile duhului iubitor**.

Îşi poate pierde sufletul Aurelian Titu Dumitrescu?

Da! Dar nu printr-un pact mefistofelic. Diavolul nu-l poate păcăli şi cred că a şi obosit să-l mai ispitească. Desigur că nu spun asta ca să-l stârnesc. Doamne fereşte! Poetul mărturiseşte că sufletul i se pierde în frumuseţe. „Este frumos până la pierderea sufletului/în personajul neatins de noapte/şi de pustiurile seducătoare ale timpului,/în care umbra nu are loc.“ („Al patrulea monolog“, pag. 51)

Prin ochiul său nefiresc descoperim, în simplităţi eclatante, forţe cu care ne întâlnim cotidian, dar pe care nu le sesizăm cum e bunăoară puterea somnului. „E odihnă şi putere de somn.“ („Al patrulea monolog“, pag. 51)

Parcă venit din transă (şi de ce nu?) versul următor ne aduce din începuturi tristeţea pierderii veşniciei înfrăţite cu teama, călătoare prin istorie: „Şi aflu că melancolia e o desprindere de timpul originar,/aflu că a îmbătrânit frica în mine.“ („Al patrulea monolog“, pag. 51)

Final apoteotic la al patrulea monolog. O trăire verticală nu se poate încheia decât pe soclul demnităţii. Statuar, poetul se desparte de viaţă împăcat cu sine şi desigur cu aproapele şi cu Dumnezeu. Aşa spune legea demnităţii: „Îmi privesc cu demnitate sufletul …/Nu mă mai

pot speria de el./Îmi privesc cu demnitate sufletul şi viaţa mă părăseşte fără regret.“ („Al patrulea monolog“, pag. 53)

Acum ca la o înmormântare solemnă revin în prim-plan motivele poemului: lumina, umbra, femeia, spaţiul, sufletul. Pentru artist cufundarea în moarte este cufundarea în femeie. Reîntoarcerea în vintrele de femeie care acum nu mai este matern: „Sufletul meu va căpăta faţă./Va căpăta faţă şi va privi./Şi voi fi iarăşi femeie./Altă femeie decât aceea/prin care m-am ivit înaintea sufletului.“ („Al patrulea monolog“, pag. 54)

Încet, încet privirea se topeşte într-o oboseală greoaie. Viaţa curge în duh. „Mai pot privi. Mai pot privi sufletul/în demnitatea greoaie,/cuprinsă de oboseală.“ („Al patrulea monolog“, pag. 54)

AL CINCILEA MONOLOG

Femeie, forme, fecunditate, grație. Lumina neagră din al treilea monolog este înlocuită acum cu abundența culorilor,, care unde îşi puteau împlini destinul dacă nu în femeie?! Disimulant şi şerpuitor, asemenea înțelepciunii apei, poetul se refugiază în femeie prin culoare. El devine „divinitate îndoliată cu o culoare necunoscută,/pe care, prin verticalitate,/ o depun înțelesului tău/ca pe o eternitate fidelă şi umblătoare ca o umbră“. („Al cincilea monolog“, pag. 58)

Apariția culorii necunoscute în peisajul versului dumitrescian dezvăluie rafinamentul adâncimilor la care poetul a ajuns prin explorarea sensibilității; spectrul plasticității, cel mai bogat şi mai adânc dintre capabilitățile simțirii omeneşti, se apropie de infinit ca paletă de nuanțe. Poetul sare peste infinit, venind cu o culoare necunoscută, aşezată pe o divinitate îndoliată?! Când lui Dumnezeu îi moare cineva drag, până şi spectralul cosmic îşi pierde memoria, născând culoarea necunoscută ochiului omenesc. Poetul adâncurilor o vede şi încearcă să ascundă subtile revelații cosmice, în versuri gândite tainic să pară cuminți.

Un zid, semn al fatalității, se aşează neaşteptat între femeie şi poet. Senzualitatea ei domină universul.

Fenomenologia cosmică mimează lascivitățile erotismului feminin.

O atracție formidabilă către transcendent brăzdează versurile de început ale celui de-al cincilea monolog. Verticalitatea nu este doar simbol al erosului, ci şi nevoie de parcurgere a înălțimilor către absolutul sferelor divine. Din nou melanjul dintre credința părintească şi religii mai vechi, idolatre. Umbra umblă printre versuri pentru a comprima misterul transcendenței. Crucea are nesfârşire, infinitate, conexiune cu universul. La celălalt capăt al ei, se aşează artistul dornic parcă să soarbă energiile divinului. Şi, peste tot, prezența femeii călăuzeşte muza. „Simt biserica adormind pre multele moaşte,/simt crucea închipuită cu o nesfârşire/al cărei singur capăt sunt eu./Şi înainte de a iubi,/iubesc femeia supusă verticalității care mă obligă la durată;/simt voința de trecut a unui idol,/pe care femeia nu l-a făurit… („Al cincilea monolog“, pag. 59)

Urmează o identificare genială a sinelui poetic: „Sunt amăgirea cu neant/a părții distruse dintr-un distih perfect“. („Al cincilea monolog“, pag. 59)

Chipul are taină. Apare şi dispare din vers, miraculos. Flash-uri iconografice ale unei entități supreme vin să umple duhul şi simțirile toate. Chipul, umbra, verticalitatea, femeia, timpul sunt simboluri ale unei sacralități, pe care artistul pare că o impune divinității. Esențe fără de care el nu poate concepe lumea şi divinul.

Prin intuirea revelației poetice, autorul limpezeşte ierarhic statutul plămadei umane, separând înălțările trupului de cele ale chipului dăruit de divin: „Prea puțin i-a rămas sufletului/să adauge timpului/spre a se substitui clipei/(nu orice înălțare la trup/este şi o înălțare la chip). („Al cincilea monolog“)

Timpul separă femeia mamă de femeia iubită printr-o cedare a propriei demnități: „Între femeia mamă şi femeia iubită,/timpul îşi pierde demnitatea. („Al cincilea monolog“)

Ispitiri de copil cu fior de restanțe afective încheie „Al cincilea monolog“ în rezonanță cu cele patru.

AL ŞASELEA MONOLOG

Deja sentimentul materiei poetice din primele cinci monologuri începe să se pietrifice. Adevărul trece din sfera morală în cea a esteticului. Umbrele au gen şi dreptul la intimitate afectivă, putând să se împreuneze cu spiritul. Religiile dispar, frumusețea devine suprarațională, viața nu poate fi regăsită decât în mormânt. Omul fericit are mintea moartă. Dumnezeu se minimalizează până la a face inutilă chiar şi flacăra plăpândă a lumânării. Transfigurarea poetului aflat în fiorul unei credințe difuze atinge apogeul: „pe capul meu se năruie o cruce:/… Sunt dumnezeul însângerat/al dumnezeului neatins şi frumos/…“. („Al şaselea monolog“).

Discret, lin, precum umbrele, morții şi mormintele par să ocupe sufletul trist al artistului nesățios în jocul cu moartea. Căutarea morții nu este o formă a disperării strigate, ci un sondaj microscopic al trupului propriu, care comunică sufletului senzațiile din care se naşte, iubirea, dar şi suferința. Revine ideea „înălțării la chip“ lângă mărturisirea unei apuse credințe în Dumnezeu. Dorința împreunării cu gândul divin are în ea forța rebelului fanatic al nevoii de cunoaştere care îşi sacrifică în viclenii erotice până şi iubirea sublimă: „Credeam în dumnezeu/şi

te iubeam/numai din dorința/de a mă-mpreuna cu gândul său,/…“. („Al şaselea monolog“)

Exclamația „Te iubesc femeie“ (din partea finală a acestui monolog) cade ca un verdict imposibil de tăgăduit. Tensiunile strânse în versurile de până acum se transformă în frumuseți explozive. Artistul se dezvăluie vindecat prin femeie. Divinul şi femininul se contopesc în adorații subtile, tainice. Versul se încheie în lumină, singura capabilă să materializeze frumusețea, sacrul, iubirea, divinul dintr-o lume prea adâncă a unui suflet neîmpăcat cu existența-i telurică.

AL ŞAPTELEA MONOLOG

Parcă prin tehnici metempsihotice ori cataleptice specifice brahmanilor inițiați în taine yoghine, artistul deschide „Al şaptelea monolog“ cu un spectacol al decorporalizării în care umbra îi e mai aproape decât sângele: „Mai apropiată mi-e umbra/decât sângele care îmi curge în vine“. („Al şaptelea monolog“, pag. 79) Ieşirea din trup este o experiență crepusculară, în care timpul poate îngheța, senzațiile de mişcare fiind încetinite parcă după legi ale veşniciei. Din acest unghi, moartea nu ucide, peste ea prăbuşindu-se trupul „leu ucis“ al sufletului de artist.

„Sunt mai încet ca timpul şi mai rapid ca umbra:/simt moartea peste care s-a prăbuşit/leul ucis al sufletului meu.“ („Al şaptelea monolog“, pag. 79) Versurile par desprinse din „cartea egipteană a morților“. Un experiment al morții descris în autentic de un fakyr al împreunării dintre iubire şi neființă în vers.

Umbra are o religie a ei şi o începere, o naştere din idee. După un astfel de experiment, precum cel al morții, spiritul se eliberează iar bucuria poposeşte îndelung în suflet. Poetul proaspăt revenit în trup are nostalgia umbrei pe care tocmai a părăsit-o. Iarna se aşează sub

umbră ca un semn al pământului, al lumescului în care artistul s-a întors. Părăsit de umbră, spiritul trăieşte în aşteptare. Îmbogățirea sufletului întors din moarte face ca viața să fie filtrată prin prisma lumii din care s-a întors: „Dacă e umbră înainte de lacrimă,/e lacrimă de bucurie/ dacă e umbră înainte de strigăt,/e strigăt de fericire.“ („Al şaptelea monolog“, pag. 80)

Motivul umbrei revine cu mare forță acum. Poetul vrea să se contopească în această imaterială şi schimbătoare formă care îl apropie de lumea netrupească. O dispută mută între trup şi umbră pare că dezvăluie umilința ce vine din simțuri. Puterea se află în lumea de dincolo de simțuri. Iar această lume a făcut alianță cu noaptea: „Nu voi mai greşi niciodată încercând să îmi imaginez/propria-mi viață:/de ce am fost umilit dându-mi-se trup,/când fiecare lucru are o putere fără simțuri?/Numai noaptea are un tip de inteligență cu care mă solidarizez/instantaneu“. („Al şaptelea monolog“, pag. 81)

O pagină nouă umple versul de erotism ca refugiu. Din nou, aproape obsesiv, refugiul tandru în femeie. De astă dată, fuga este adolescentină, jenată de încercări nereuşite din pudoare. Experiența este prezentată ca nouă şi face bărbatul mai bun. Versul cifrat ascunde întoarcerea la primul moment al iubirii carnale, după care începe nebunia păcatului. E de fapt reîntoarcerea în timpul fizic ce aduce cu ea îmbătrânirea şi frica, la fel ca în Eden după căderea în păcat. Căderea din paradis se repetă în poet ca un blestem. Erodarea trupului prin iubire carnală, începe cu spiritul. Viitorul se umbreşte a tristețe şi a remuşcare. Complexe oedipice strigă obsesiv din tărâmul inițiat în ale dragostei care trăieşte drama singurătății cosmice: „Îmi reprezint viitorul numai prin lucruri/şi mă simt incestuos,/incestuos, incestuos când

doar un trup,/ un singur trup,/trupul meu,/e pe lume!“ („Al şaptelea monolog“, pag. 83)

Căzut în meditația solitudinii, poetul, deznădăjduit de minciună, vede adevărul ca un apanaj al morților: „Nu, hotărât lucru, adevărul e bunul morților,/toate cărțile lumii sunt despre înfrânți!“ („Al şaptelea monolog“, pag. 83)

Un râs isteric sparge liniştea filosofului. Sinele îşi schimbă identitatea. Privirea libertății duce la miopie. Timpul a fost distrus. Tendințele de autoflagelare sunt stârpite în întrebări retorice: „Nu mă mai obsedează nici că nu ştiu cum am distrus timpul./Mi-a rămas să mă pedepsesc:/ce crimă este în uitare dacă poartă cu ea o vinovăție?“ („Al şaptelea monolog“, pag. 84)

Universurile, interior şi cosmic, se contopesc în plasmatice forme ale luminii: „Şi cerul nu mai lasă umbră./ Şi, dacă nu mai e umbră, nu mai e cuvânt./Şi toată lumina care iese din suflet/nu mai are întoarcere la ochii netulburați de privire“. („Al şaptelea monolog“, pag. 84)

Apare un nou joc poetic într-o treime stranie, specifică lui Aurelian Titu Dumitrescu: moarte–lumină–timp. Versuri în fluviu nasc senzații, stări sufleteşti, fioruri, gânduri nelumeşti, în cadențe frânte cu modificări de registru, ritm, culoare şi arome. Din aceste jocuri, renaşte femeia cu frumusețea ei. Femeia germinează frumusețe perpetuă ca un izvor iar din frumusețe se naşte puterea. O putere trainică, infinită, cosmică.

Iubirea trece în sfera astrelor, nu trupurile se desfată în dragoste, ci umbrele bărbatului şi femeii. Cosmosul revelează acum femeia pură a cărei umbră devine dumnezeu „luminii simple care pedepseşte/acele nopți în care tace clipa“. („Al şaptelea monolog“, pag. 91)

După iubirea umbrelor, trupurile redevin dornice iar dragostea carnală se reîntoarce în cicluri cosmice pentru

a retrezi în bărbat şi femeie melosuri astrale şi fioruri din lumile de dincolo de carne.

Magistral şi maiestuos, apoteotic, „Al şaptelea monolog“ – care închide întreg poemul se încheie cu declarații de dragoste închinate femeii. Sinele artistului se lasă lin contopit în iubire. Întrebări ale păcii induse de către diluția ființei prin dragoste: „Să te întreb de mine?/Să mă întreb de mine?“ („Al şaptelea monolog“, pag. 101)

Cosmosul se comprimă prin înghețare iar iubirea redevine moarte: „A dispărut prietenului meu,/alunec visând pe ghețurile subțiri./Şi umbra mea eşti tu./Şi sub tine e moartea“. („Al şaptelea monolog“, pag. 101)

Plutirea în dragoste îi dă poetului consistență. El ştie şi crede şi vrea ca marea iubire să fie cea de dincolo de moarte, unde nu-l mai poate atinge „gloata timpului“.

Întregul poem pare un imn sublim închinat împreunării dintre iubire şi moarte ca pietre fundamentale ale temeliei vieții. Un poem pentru lumea de dincolo. Un fascicul de lumină al unui sanctuar întunecat în care străluceşte copertată în metal strălucitor „Cartea românească a morților“.

ÎNCERCARE DE ÎNŞURUBARE ÎN REAL

„Încercare de înşurubare în real“, poem apărut la Editura „Litera“, Bucureşti 1991, este o construcție metaforică în care Aurelian Titu Dumitrescu face o călătorie tridimensională în sistemul complex al zbuciumului de sine.

De ce „Încercare de înşurubare în real“? Pentru că poetul este interesat de astă dată exclusiv de călătoria în adâncimile persoanei proprii, până la străfundurile A.D.N-ului spiralat al necunoscutului, în care descoperă urcuşul elicoidal al sacrului prin ființa umană. O palpare în vers a cililor cei mai fini ai sufletului de poet pentru care realitatea exterioară nu este decât un stimul perpetuu al unicei realități palpabile: conştiința sensibilă.

Cele trei cânturi care cuprind poemul: „Mai liber decât înălțarea la cer“, „Umbre deschise“, şi „Poem simplu“ sunt definiții spectaculoase ale orizonturilor abisale în care poetul ne conduce parcă tăcut. Versurile sale pătrund fascicular în celula sufletului pentru a-l elibera.

Toate cele trei capitole vorbesc despre un suflet în care sacrul persoanei vrea să se explice, luptându-se cu agonia poftei generatoare de suferință, care face ființa să-şi înțeleagă nevoia de Dumnezeu.

Poemul nu este unul al zicerii despre Dumnezeu, ci o sondare a adâncurilor de om.

Fuga nopților, adormirea oricărui mister, întoarcerea viselor: „O noapte fără alternativă trece în eşecul sufletului“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 9)

Plastică monocromă a gândului, transă aproape hipnotică, religiozitate difuză şi sporadic apăsătoare. Într-un război ce nu tace, dinamica slovelor are ruperi de ritm, cromatisme, întorsături, răsturnări de cadru: „Ceata este mai puternică decât morții,/… Iadul învață mereu să fie vesel,/… Dumnezeu mai slab ca un înger“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 9–10) Asemenea unei promenade nebune şi ireale, în care îți tragi mormântul după tine, un Dumnezeu al impudorii doarme în goliciune, spre disperarea păsărilor care trebuie să-l ocolească.

O împărăție a morții se află în spatele pleoapelor poetului, unde doi morți îndrăgostiți se vor ascunşi, păzindu-şi taina. O lume a neviului, în care mortificarea, descompunerea, uzura – dar niciodată decadența ca la Rimbaud de exemplu – dau viului sensuri noi, de anexă a morții, bunăoară. Aurelian Titu Dumitrescu schimbă polaritatea cosmică, mutând centrul de greutate pe moarte. Ea este sămânța care germinează bucuria de a trăi, ea naşte orice religie. Spre deosebire de marele poet francez, Aurelian Titu Dumitrescu nu experiază deznădejdea şi nu e atras de mrejele descompunerii morale. Un optimism de creştin nebisericaş străfulgeră chipul versului: „Iadul învață mereu să fie vesel,/din noapte lipseşte destinul.“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 9)

Ființele au în ele neființă, în dozaj cumpănit, cât să nu anuleze legea cărnii sau legile duhului. Peisajul arde ochii privitorului necredincios şi aşează ceață peste rațiunea rece a exegetului secătuit prin teorie.

Trăirea este totul, pare a zice poetul: prin ea îți vin muza, transa, inspirația şi chiar revelația artistică. Iisus moare în poezie lin, pentru a aduna întreaga suferință a lumii năucite de păcat.

Iubirea aceleiaşi femei stigmatizează trupul bărbatului: „De când iubesc aceeaşi femeie, port umbra crucii pe spate“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 10)

Timpul erodează ființa poetului şi duhul adânc al acestuia, până când îl face servul său năuc: „Înaintez mişcându-mă în somn, ca şi cum aş dormi într-o pendulă“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 10) Lumina, strălucirea privirii este ucisă de întuneric, timpul îşi răstoarnă sensurile: „Trăiesc totul înainte de a fi,/ochii îmi sunt două morminte…“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 10)

O temă surprinzătoare în aparență este cea a lui Hristos. Mântuitorul este imaginat în aură romantică, mai aproape parcă de geniu decât de dumnezeire: „Iisus are farmecul lunii./Şi nimeni nu-l iubeşte pe Mântuitor/mai mult decât trupul său/înveşmântat, asemenea unei femei,/cu semnul anotimpului“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

La Aurelian Titu Dumitrescu, Iisus nu apare în Potir ca la Sfânta Liturghie. Poetul Îl descoperă în cenuşă, acolo unde este locul mistuirii, al arderii de tot. Ca în ritualuri păgâne, de dinainte de creştinism, flacăra altarului mistuitor se ridică preînchipuind taina de mâine a Sfântului Potir: „În cenuşă este Iisus: un singur păcat poate stârni viețile mai multor oameni./Numai somnul din mormintele creştine ştie unde se duce./Când flacăra se ridică, se vede taina dintre împărat şi un leu“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Ca şi cum ar fi trecut prin moarte, ca şi cum ar stăpâni medicina morții, poetul ştie că sosirea „ceasului“

se face anunțată prin înfiorarea centrilor nervoşi viscerali din măduva spinării: „O plăcere a morții îmi înlocuieşte spatele./De atâta vreme nu se întâmplă ceva, încât mă sperie liniştea morții“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11) Secundele trecerii în lumile de dincolo se produc în jocuri de lumini: „Lumina, ca o pantomimă subtilă, mă înşală“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Pluralitatea morții nu desființează fenomenul, ci îl socializează, îl umanizează, îl face creştin: „Morțile noastre, în adorație față de Iisus“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11) Se pare că sentimentul cu care se trece dincolo este acea teamă adoratoare față de Dumnezeul Mântuitor: poetul o ştie prin revelație artistică. Atunci, acolo, când Dumnezeu ne contopeşte în Ființa-I de iubire, sufletul ni se aşează în pace ca şi cum Hristos s-ar odihni în noi: „El se odihneşte în umbra mea ca într-o oglindă“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Crucea revine ca simbol al morții, care soarbe toate energiile timpului. Somnul se „materializează“ în inefabila umbră, moartea purifică suflul vital, pregătind ieşirea din trup: „Somnul e umbra mea,/aud cum se limpezeşte aerul în moarte,/ci, se pregăteşte lipsa trupului./În fața crucii, dispare energia timpului“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Imaterialitatea morții se disipează în neant, lăsând singur simbolul sfâşierii, al junghiului, al suferinței separării duhului de trup: „Moartea se evaporă încet de pe lama cuțitului“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Odată cu ieşirea din trup, sufletul se purifică total, trecând printr-o stare ca de somn curățitor, în care ego-ul se rupe de sine. Noaptea vieții se încheie, spiritul viu al omului redevenind entitatea de dinainte de pântec: „Fiecare om se aseamănă tot mai mult cu sine/până

coboară într-un somn liniştit,/mai cuprinzător decât orice vis care l-ar străbate./Să desperechem somnul şi Iisus va fi liber./O, noapte ocolită prin pântec!“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Timpul bolnav are nevoie de vindecare. Poetul meditează asupra dilemei de a alege între religia vieții şi religia morții. Subiectul este colosal, artistul intuind diferențele dintre trăirea sufletului în trup şi aceea din tărâmul repausaților. Cugetul arde natural păstrând în amintire momentele plăcute. La artist, doar bucuria se ține în memorie: „Tot mai neliniştit aştept să se însănătoşească timpul,/religia mea ori religia morții mele./Şi nu mai păstrez în memorie decât râsul/şi-l simt ca şi cum aş simți în palmă/craniul unui strămoş“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 11)

Genetic, umbrele întregului neam se ascund în cuget: „Memoria simte umbrele tuturor morților“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

Iisus înlocuieşte singurătatea omului, iar când se săvârşeşte aceasta aerul vorbeşte despre minune, iar vederea capătă libertatea de a vedea nevăzutul tainic: „Când Iisus înlocuieşte singurătatea,/este mereu ceva sub aerul care vine:/privirea e liberă ca şi cum ar ieşi dintr-un mister“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

În profunzimile spațiului, în care domneşte starea de somn, sufletul veghetor eliberează poverile trupului.

Cu siguranță că este vorba de un spațiu crepuscular: „profunzimea devine starea de somn a spațiului,/sufletul treaz îmi face trupul uşor“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

Asemeni martirilor, care sfâşiați de lei în arene mureau cu zâmbetul pe buze, poetul simte că în preajma Domnului lăcomia după moarte va fi avidă. O formă

extatică de a-ți dori veşnicia: „După ce Iisus a stat lângă mine,/nici o moarte nu îmi mai este îndeajuns./O bucurie mai mare decât timpul mă cuprinde“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

Printr-o stare de transă, în care poeții sunt duşi de muze, artistul îşi poate mişca visele precum un saltimbanc obiectele jongleriei sale: „o vreme fiecare gând i se schimbă într-o amintire,/apoi începe să se gândească mişcând visele cu visele“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

Cufundarea în eros după extazul contemplativ are frumusețea firescului şi naturaleții. Pielea, organul tuturor sensibilităților erotice, înlocuieşte rațiunea bărbatului îndrăgostit, devenind mijloc universal de comunicare: „Se face un gol de femeie frumoasă lângă fiecare mână,/pielea, care îi ține bărbatului loc de înțelepciune,/se sperie spre a deveni cea mai subtilă dintre limbile pământului“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 12)

Iisus este Cel care protejează intimitățile iubirii: „Fără Iisus sfârşitul oricărei intimități ar fi o crimă“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 13)

Moartea suportă transformări la care se supun şi mormintele ca anexe ale ei: „După o vreme, mormintele devin la întâmplare umbre de animale./Un lup trage un mormânt de om,/o umbră deschisă“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 13) Această imagine a devorării morții dezvăluie revolta cu care artistul tratează fenomenul cosmic al erodării materiei şi ființei până la descompunerea trupească. În acelaşi timp, eliberarea energiilor sufletului dau vieții sensuri aparte, înalte, astrale.

După umbrele poetului şi ale femeii iubite, după cele ale morții sau ale mormintelor apare şi umbra diavolului, parcă subliminal, în preajma ruşinii de a bea singur. Prezența lui videază amintirile, născând în loc un

spațiu imens şi distrugător: „Şi încă mi-e ruşine să beau singur:/duioşia fără frică de moarte e umbra diavolului“. „… Amintirile îmi sunt goale,/sunt ivirea unui spațiu uriaş, devastator.“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 14)

Surprinsă parcă din Apocalipsă şi aproape la fel de codificată, venirea lui Iisus are grandoare cosmică: viul tace copleşit, spațiul umanității rămâne fără cuvinte, – o mutenie impusă parcă de apariția Logosului Întrupat – Iisus reîntors în timp pare prins în clipă, cerul, revărsându-se a putere, vindecă existentul: „Se apropie Iisus şi tot mai multe ființe tac,/dispar ca şi cum n-ar fi fost cuvintele,/vine Iisus captiv într-o clipă/în care cerul revărsat are tot mai multă putere./O sănătate exterioară mi/se prăbuşeşte din tot ceea ce mi-a fost memorie“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 14)

Secvențe ale istoriei personale se derulează acum ca în clipele de dinaintea sfârşitului. Apar morții apropiați, momente de cumpănă, trăiri de forță sau scântei onirice. Tensiunile apocaliptice sunt maxime, sufletul capătă puteri extrasenzoriale: „… spun că s-a întâmplat ceva în Dumnezeu/fiindcă sunt zile în care îl simt cum îmi sapă în suflet …“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 15)

Universul se purifică integral. Până şi întunericul capătă limpezimi de cristal: „… nu văd decât un întuneric curat,/tot mai curat, un întuneric/care nu poate intra în noapte.“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 15)

Tărâm al morții, carnagiu cosmic, patul închipuit ca altar al jertfirii femeii în dragoste. Plânsul devine sacru pulverizând timpul cu Dumnezeu; un Dumnezeu epuizat de o veşnică veghere. Un Dumnezeu care plânge. Morminte goale, cu cruci la căpătâi sunt săpate în marele mormânt fără cruce: „Iubita, plânge Dumnezeu/şi deodată este loc în mormintele cu cruce/săpate în marele

mormânt fără cruce“. („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 15)

Dumnezeu are o tristețe căreia nu-i poți supraviețui. Poetul se confesează propriei sale morți.

În al V-lea cânt din poemul „Mai liber decât înălțarea la cer“ Aurelian Titu Dumitrescu îşi descătuşează tensiunile în versuri patetice, cu vibrații adânci: „Doamne iartă-mă că mi-am făcut o religie din demnitatea morții,/iartă-mă că mai cred că va veni o noapte!“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 16) O mare de pocăință îi inundă sufletul asemenea pustnicilor. Hălăduind prin lume, poetul, ca un misionar sau mucenic, poartă în el lumea de dincolo de moarte. Lacrimi, multe lacrimi îi inundă ființa şi versul. Nebunia după Hristos îi dă târcoale şi nu-l lasă în pace până nu îşi strigă durerea: „Sunt nebun de secunda în care m-ai lăsat, Iisus!“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 17)

O ploaie mută se înfrățeşte cu lacrima parcă vrând să contopească două lumi. Rugăciunea din final este ca o mărturisire a dragostei de Dumnezeu: „Odihneşte-te, Doamne, căci se apropie vremea să mor,/odihneşte-te, Doamne căci se apropie vremea!“ („Mai liber decât înălțarea la cer“, pag. 18)

UMBRE DESCHISE

Titlul poemului „Umbre deschise“ atinge cadrul suprafiresc. Autorul nu iubeşte lumina proiectoarelor, nici focalizarea sau prim-planul. Cu vibrație integrală caută nevăzutul, umbrele deschise, pentru că acestea, nebăgate în seamă de mulți, îi vorbesc. Ele se deschid artistului, îmbogățindu-l, inspirându-l. Umbre deschise înseamnă spațiul dintre două lumi, amândouă inaccesibile: una din tărâmul nopții şi al morților, alta din cel al nevăzutului, nefirescului, straniului. Împărțit în cânturi scurte, cinci la număr, în numerotare antică romană, poemul se deschide dramatic, dureros. Vorbirea artistului cu sinele este dialog interior între un nefericit şi Dumnezeul care-l părăseşte.

Frumusețea invadează cadrul, având nepământescul de dincolo de materie şi de priceperea omenească. Umbra lăsată de ea se transformă în femeie, cea care are virtutea de a-i aşeza duhul mai aproape de inimă: „când umbra frumuseții e femeie, coboară sufletul din cuget …“ („Încercare de înşurubare în real“, pag. 21) Bărbatul se contopeşte cu sinele şi cu o tăcere de dinainte de timpul propriu pe când era neființial: „iar eu tac înapoia timpului meu,/invizibil şi sprijinit în somn …“ („Încercare de înşurubare în real“, pag. 21)

Pietrificarea somnului nu este înțepenirea ființei, ci venirea din neant a ei: „Somnul s-a pietrificat./Şi au fost vremuri în care trupul meu nu era decât privirea lui Dumnezeu“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 22)

Una dintre cele mai frumoase destăinuiri ale iubirii copleşitoare de Dumnezeu am întâlnit-o în versul: „Şi Dumnezeu adormea în trupul meu“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 22) Poetul îşi oferă ființa ca adăpost şi locaş primitor de Divinitate. Se explică apoi, vorbind despre sacralitatea eroticului în sensibilitatea sa specială: „Iubeam un trup de femeie numai când Dumnezeu era în mine“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 22)

Predilect în acest cânt al II-lea, somnul induce stări onirice originale: părul iubitei este „vis de înțelepciune“; timpul „martor al somnului“ ce se mişcă prin umbră spre somn; timpul şi moartea sunt percepute cu aceeaşi intensitate; ochii adorm privind; se aude căderea umbrei; timpul poate fi mimat, viața e atinsă uneori, doar în somn. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 24–25)

Cântul al III-lea e cel mai scurt, ca o clipă în poem. Este centrat pe adevărul văzut ca sevă a vieții încordate în dragostea dintre bărbat şi femeie.

Captivitatea bărbatului unduieşte în versurile cântului al IV-lea. Somnul se amestecă în moartea care îşi pierde noblețea, gândul devine o formă de conviețuire cu extazul, trecerea păsărilor străbate ca un fior versul imaginând timpul repede curgător.

Jocul mâinilor tandre se transformă în duioşia care le crispează apoi în teamă. Senzualitatea şi mângâierea, drămuite din chinuitor de exactul analizor al simțurilor, în complicitate cu timpul, induc teamă şi nelinişti melancolice, uneori străine de iubire.

Obsesia morții nu numai că nu fuge prin actul iubirii, dar pare chiar alimentată de aceasta. Timpul se răstoarnă, se tulbură, se zăpăceşte, amestecând confuz clipele. Contorsionat, sufletul poetului pare a lua uneori forma trupurilor înlănțuite într-un Eros al suferinței încrâncenate.

Deşi cuvântul Dumnezeu este mult mai des întâlnit în acest poem, centrul de greutate al densității teologice din volum rămâne fixat în „Monologuri“. În „Încercare de înşurubare în real“ Dumnezeu este mai mult un martor suprafiresc al dramei umane trecute prin ipostasuri diferite, de la bucuria iubirii la moarte, toate umbrite de tristețea sfârşitului. Singura bucurie rămasă nealterată de suferința morții e moartea, murirea, ieşirea din trup. Surprinsă ca o despovărare, moartea este dorită paradoxal, ca un fel de da–nu, ca o inconstanță adolescentină ori imatură, specifică îndrăgostitului timid, ascuns, şovăielnic. Dumnezeul acestui poem nu este unul al teologiei, ci un mister, un Dumnezeu–femeie, ipostaziat în disimulări măiestrite ale unui îndrăgostit fanatic, mult prea iscusit tăinuitor al vibrațiilor senzualității spiritualizate până la a se transforma în religie personală ciudată, unică.

„Poemul simplu“ îşi minte numele. Complexitatea versului secătuieşte logica lectorului încă din primele fraze: „O succesiune de morți nevăzuți apasă peste clipă./Câtă linişte îmi aduce descoperirea detaliilor“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 33)

Femeia devine un fel de împărăție a cerurilor, vegheată de tăcere, în al cărei pântec Dumnezeu îşi odihneşte cugetul: „Se răscoală în frumusețea ei o femeie care a prins în sâni doi îngeri/şi ascunde în pântec capul demult adormit al lui Dumnezeu./Tăcerea este mai concretă“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 33)

În cugetările sale, poetul se lasă „ispitit“ cu Dumnezeu: „căci Dumnezeu este tentația vieții mele dispărute“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 33)

Pentru prima dată, ca semn al slăbiciunii în fața frumuseții şi atracției pe care femeia o exercită asupra bărbatului, poetul blesteamă: „O, trup de femeie blestemat să fii somnul ideilor …“ („Încercare de înşurubare în real“, pag. 34)

O dilemă veche a teologiei, aceea a naşterii sufletului, îşi află soluție în versul dumitrescian: „Dumnezeu se retrage din tăcere în tăcere/în întunericul viu din care lasă să se nască sufletele“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 34) Un tărâm în care dogma sau teologumenele nu au dat verdicte lăsând părerea teologică să jubileze.

Cântul al II-lea al poemului are în centrul de greutate femeia ca răsplată a întunericului şi fricilor ancestrale. Pendulul scurge timpul între două umbre.

Cutremurător, în cântul al III-lea, poetul îşi dezvăluie dorul de Dumnezeu. Un dor nestins, mistuitor şi iată, acum, devenit netainic. Un artist care poate „spune“ atâtea frumuseți despre femeie, despre moarte, despre iubire, despre timp, despre adâncurile ființei, despre viață, nu poate trăi în afară de Dumnezeu. Deşi permanent îndrăgostit şi înlănțuit cu braț de femeie, poetul îşi strigă forța singurătății. Simte nevoia să se contopească în Dumnezeu, dar nu ca un credincios al unei religii sau confesiuni, ci planetar, nedogmatic, neconfesional: „Au dispărut hotarele vieții mele şi mă simt mai atras de Dumnezeu decât de viață/dar am o singurătate prea puternică spre a simți apropierea de Dumnezeu./Sunt intimul tuturor religiilor lumii, nici nu ar fi trebuit să mă nasc“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 36)

O încrâncenare stranie presară ultimele strofe ale poemului. Pentru prima dată mânia se revelează din izvorul tristeții. O taină târzie, bine ascunsă, ca într-un ocean din care se ridică spre lumină scrâşnirile unui copil chinuit şi sensibil, prea chinuit şi prea sensibil ca să uite ceva. Prea devreme târcolit de gândul morții şi mult prea des lăsat în traumă adâncă, până când morții în imobilismul lor şocant păreau mai blânzi decât viii care firesc ar fi fost să-l înconjoare cu dragoste, el iubindu-i lacom şi neînțelegând de ce sunt răi cu el.

Apare nevoia de discipol la un artist care a mimat totdeauna tinerețea, deşi sufletul îi era prea bătrân. Până acum se juca. Când însă trupul dă semne de slăbiciune şi oboseală, sufletul ia viața şi istoria în serios. Nevoia de ucenici este aici forma generozității celui care poate ierta total. Discipolul va trebui să preia de la maestru învățătura de a plânge cu lacrimile morților: „Mare mânie e viața mea, Doamne!/Aş vrea să găsesc o lumină mai puternică decât înclinarea mea de a fi trist./Aş vrea să nu îmi mai simt puterea şi să simt întunericul încărcat de confesiunile morților./Să fie atunci lângă mine un discipol/şi să vadă cum plâng cu lacrimile morților“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 36)

O vinovăție uriaşă se revarsă deluviu asupra poetului, născându-i în suflet lacome porniri către penitență. Pedeapsa umană nu-l mai poate mulțumi. E nevoie de cea divină: „Sunt vinovat de o vină mare şi nu mă pot pedepsi deşi vreau,/sunt vinovat prin oameni şi prin moarte,/am nevoia de pedeapsa ta, Doamne!“ („Încercare de înşurubare în real“, pag. 37)

În tăcere e duioşie inaccesibilă omului obişnuit. Avalanşa amănuntelor observate involuntar de un guvernator al nuanțelor cere tăcerea gândului care e „limba morții“.

Singurătatea poetului vlăguit se vrea în preajma Domnului, acolo unde se învață viața: „Tu, Doamne ai învățat tăcerea să fie duioasă/şi ai învățat nimicul să fie subtil./Ia, Doamne, singurătatea mea pe lângă tine/şi învață-o să devină viață!/Numai tu, Doamne, ştii limba morții“. („Încercare de înşurubare în real“, pag. 37)

Versurile devin rugă. Sufletul se lasă în mâinile dorului precum pruncul se lasă la sânul matern. Duioşie neîntâlnită până acum la Aurelian Titu Dumitrescu. În acest final al poemului, care nu are de fapt sfârşit, versurile vor să se topească în invocarea Divinului. Ca într-o simfonie în care nu mai poți distinge un instrument anume, ci doar armoniile sublime, poetul supune toate cuvintele unuia singur: „Doamne“. Poemul nu se încheie ci se închide în sine. Pare o înviere prin implozie cu nota dominantă pe cuvântul „bărbat“, ființă regeneratoare, oricând pregătită să reia ciclul cosmic. Gravitând infinit, galactic, în jurul femeii, artistul se ascunde tandru în dihotomia „bărbat–femeie“ imposibil de sfâşiat.

N-am gândit să mă „semețesc“ în ispitiri literare. Versurile, cândva mie inaccesibile, ale lui Aurelian Titu Dumitrescu m-au determinat a aşeza în pagină o încercare. Fiorul mistic pe care l-am descoperit în poemele sale, adâncimile de artist subtil şi tainic, ancorat în suferințele crucii, imagistica poetică înrădăcinată într-o Ortodoxie a metanoiei, zburdălnicia libertății care îşi asumă penitența, toate acestea şi multe asemenea lor mi-au determinat îndrăzneala mărturisitoare de gând în admirație.

BĂRBATUL FIRESC

Autobiografia lui Aurelian Titu Dumitrescu, apărută la Editura „Semne“, Bucureşti, 2005, este o ofrandă. Condei al adevărului nud, autorul riscă să-şi revolte cititorii, jenați fariseic de indiscreția pe care ne-a intuit-o şi de care a zâmbit, fiind spirit născut liber şi nedominat de nevoia de protecție a minciunii. Marele timid, bătutul care nu se lasă doborât, face din lucrarea de față un exercițiu de bărbăție, revalorificând confesiunea din afara sferei sacre, ca un preambul al împăcării omului cu sinele, cu aproapele şi cu Dumnezeu, prin iubire şi iertare.

Poetul nu vrea să treacă prin viață fără a i se cunoaşte candelele şi opaițele de lumină care i-au călăuzit-o. Adiacent parcă, aproape discret, apar şi accidenții care l-au vlăguit sau au vrut să-l schimonosească. Sunt priviți trist, dar fără patimă, cu detaşare de om aşezat în duh.

Bărbatul din carte este firesc, lejer, natural. Se întâlneşte cu păcatul, se luptă, se răzvrăteşte, învinge sau este biruit. Crede într-o stea, motiv pentru care învață din tot ce i se întâmplă şi merge mai departe. Ispitirile îi fac spiritul să-i germineze anticorpi, în care se dezvoltă energii potențiale pentru lupta care va începe mâine dimineață, la prima oră.

Smerenia semeției, cu care Aurelian Titu Dumitrescu îşi pune titlul pe lucrarea autobiografică „Parada“, este un tip de autoflagelare inteligentă şi hâtră, prin care autorul se oferă unei lumi consumiste, devoratoare de aproapele. Ținând cnutul în mână, poetul priveşte seducător către sângerările proprii.

Citim paginile cărții şi savurăm o vieţuire de neinvidiat. Trăitorul este eliberat de traume, ură, gând de răzbunare. Angrenat parcă într-o mecanică cerească, ochii îi surprind ca un blitz fotografic secvențe de istorie personală.

Structurată pe două capitole, Autobiografia lui Aurelian Titu Dumitrescu picură autentic. Prima parte a cărții este cea vulcanică. Războiul unui sine aparte cu o lume adesea nemiloasă. Subtitluri codificate incită la lectură. Baricadări ale copilăriei, lapidări adolescentine, tinereți cu vâltori, viroage, cascade. O vitalitate spirituală nesăbuit implicată în existent. Cu eleganță, maturul de azi mulțumeşte inocent celor care i-au îndreptat existența: dascăli, maeştri, femei simple sau distinse doamne, scriitori, filozofi, poeți, jurnalişti, artişti plastici sau muzicieni.

Partea a doua a lucrării este o istorie a unui om cu destin pecetluit în care opera îi disimulează existența ca persoană. Aici ofranda mulțumitoare se face mai prezentă. Responsabil, poetul încearcă să nu uite pe nimeni dintre cei care i-au susținut efortul. Dispare acum surghiunitul destinului sau părăsitul de lumea nefastă al primului capitol. Descoperim maeştrii, îngeri păzitori, protectori, voitori de bine, iubitori ai poeziei sale care l-au ajutat să pună în pagină durerea, iubirea, transa, tumultul, fremătarea, patima, chinul unui spirit aparte care a primit talantul cu bucurie şi l-a lăsat să-i împovăreze viața până la durere. Ca ființă rugătoare, am întâlnit în paginile acestei cărți cea mai frumoasă rugăciune pentru femeia iubită care, sigur nu întâmplător, este soția sa Daniela:

„Dimineața mă rog la Dumnezeu să nu-i supraviețuiesc.“

Toată această carte, ca, de fapt, întreaga-i viață e plină de iubire. Dacă ar fi să-mi pot permite a gândi o imagine în locul cărții aş vedea un cocoşat cu două cruci imense pe umeri: pe una scrie iubire, pe cealaltă poezie. El urcă o Golgotă pe vreme cenuşie. Din față, îi vezi sudoarea de pe frunte şi ochii arzând nepământeşte, a bucurie neînțeleasă.

„Revista Jandarmeriei“, Anul VII, nr. 6 (45), 31 august 2005, pag. 9

MESERUL INEFABILULUI

Aurelian Titu Dumitrescu este un arhitect al haosului integral spiritualizat. Reuşeşte să pună la un loc esențe imposibil de imaginat că ar putea sta laolaltă. Alchimist al răscrucii de milenii, el transcende, inventează, inovează, paradoxeşte, lichefiază, eterizează întreg existentul. Cu tenacitate de fiară la pândă, cu timiditate de vânat încolțit, construieşte în jurul său universuri născute dinăuntru. Nu are astâmpăr nici când zace. Mintea îi este prigonitor, sensibilitatea, despot, talentul, gâde.

Cuvântul lui Aurelian Titu Dumitrescu vine din spațiile intracelulare.

19 februarie 2004

CU MÂINILE ÎMPREUNATE A ÎNCLEŞTARE

Nedogmatic, necanonic dar şi neeretic, Aurelian Titu Dumitrescu sondează chirurgical universul fascinant al hotarului transcendenței folosind instrumentarul specific poetului. În volumul „Forme de linişte“ apărut la Editura Fundației „Universitatea pentru toți“ din Slatina, autorul îşi pleacă sufletul în îngenunchere privind către orizontul în care se desluşesc chipurile profeților, ale sfinților, al Fecioarei Maria sau al Hristosului Domnului.

Cu mâinile împreunate a încleştare Aurelian Titu Dumitrescu tace şi scrie exegetic. Nu se disimulează în teolog, nu are semeția unor tâlcuitori de texte sacre, nici falsa smerenie a înțeleptului corcit cu lumea. Frazele sale par întrebătoare, dilematice, având în ele verdictul nesiguranței liniştitoare a celui care înțelege imposibilitatea cuprinderii necuprinsului. Intimidat de măreția celor despre care vorbeşte, lăsându-se în venerare, supravenerare sau adorare, poetul exfoliază aurul sacrului întâlnit cu migala restauratorului de icoane. Asemeni unui crainic al inimii, acest ştiutor al păcatului omenesc cuprinde în suflet întreagă dimensiunea credinței ştiind că subiectul nu poate fi epuizat.

Lipsa experienței teologice a autorului este suplinită de un bun simț elevat, aşezat pe cultura solidă a unui om al literelor şi pe sensibilitatea absolut excepțională a unui bard al emoțiilor.

Căutând lumini şi unghiuri noi din care să-şi îmbete privirea lacomă de absolut, ca şi firea-i nestăpânită după adevăr, poetul exeget ignoră subtil gravitația dogmei pentru a îmbrățişa, prin iubire de sevă, esențele spiritului.

Cele 36 de tablete ale cărții nu se vor a fi lege, deşi treimic, de trei ori 12 ele ne duc cu gândul la Apostolii Domnului. Poetul are apostolia sa. Aceea de a exprima celor care îl pricep, trăirea sensibilului în unicitatea viziunilor creației sale.

Cartea de față nu diluează poetul într-o soluție a ermeneuticii. Din ea pricepem necuprinderea creației la artistul devenit frământătură şi adus pe sine jertfă la altarul căutării perpetue a Necreatului şi Necuprinsului Creator.

„Cotidianul“, Anul XIII, numărul 118 (3893),
vineri 21 mai 2004

SCRIERI PARALELE LA TEXT

Mihai Miltiade Nenoiu şi Aurelian Titu Dumitrescu sunt doi artişti prieteni. Au scos cărți împreună, au cugetat, au dialogat ori s-au certat pe teme artistice, filozofice, existențiale.

Cartea de față, „Miltiade“, apărută la Editura „Badea“, Bucureşti, 2006, este înscrisă în sfera confesiunilor cu care A.T.D. ne-a obişnuit deja.

Ilustrația cărții estetizează sobru mercurul cuvintelor ce se scurge ombilical spre linie, umbră, penumbră, contur. Nicolae Makovei transformă într-un întreg armonios şi plastic volumul „Miltiade“.

Trei artişti, trei prieteni oneşti.

Aparent lipsită de spectaculos, „Miltiade“ ascunde printre rânduri pagini de cronică. Volumul lămureşte lectorul asupra destinului de neinvidiat al artiştilor contemporani din România pre şi postdecembristă. Cenzurați de comuniști, şantajați, prigoniți sau marginalizați de către aceştia, artiştii timpurilor postmoderne intră naivi şi năuci în democrația care pare că se leapădă de ei, precum naşul de satana la Botezul pruncului.

Cu inteligența-i specială, A.T.D. vrea să-l răsplătească pe Miltiade pentru frumusețea soluțiilor găsite trecerii prin greutățile sau urâciunile vieții. Autoironia sau ironia duioasă la

adresa interlocutorului nu sunt tehnici literare, ci scrieri paralele la text. Ele vorbesc încă o dată despre cartea scrisă. Din flagelările discrete ale autorului se alcătuieşte cartea tragismului celor două destine artistice şi a tuturor celor pe care-i reprezintă, colegi de breaslă şi de generații.

Consider că o lucrare este valoroasă atunci când după ce ai citit-o te simți îmbogățit în spirit. De multe ori aceşti ultimi ani ne-au adus în suflet ispita dezamăgirii şi a revoltei văzând cum valoarea este dată deoparte. Prea multe victime valoroase ni se pare că rabdă strivirea ticăloşilor cu ştaif veniți din tenebre. Uneori ne întrebăm ce ştiu cei ce rabdă şi noi nu ştim. Răspunsul l-am aflat de la distinsa poetă şi doamnă Nora Iuga, în paginile acestei cărți, când îi spune autorului: „Titule, … m-am gândit bine, tu eşti un om cu adevărat cuminte. Tare cuminte eşti, măi băiatule, dar tu ştii ce înseamnă cumințenia la un om dotat? Înseamnă putere. Tu eşti un om puternic, Titule!“ (pag. 77).

Discret, fără emfază, poetul îşi analizează cumințenia sa şi a interlocutorului, nepunând centrul de greutate pe puterea interioară de care pomenea doamna Iuga. O putere aparte, grea ca o povară, o putere trăită în frică, adică în tensiuni interioare continue. O putere în care se invocă ajutorul lui Dumnezeu: „Dumnezeu să ajute toți oamenii cumințil“ (pag. 79).

În mintea poetului autor, fragilitatea existențială a oricărui artist valoros trebuie să se afle sub zodia proteguirii. Creatorul de frumos duce o viață de hărțuit, atât de cei din exterior, cât şi de neobositele frământări ale gândului. Miltiade înseamnă mult pentru autor. Sentimente de admirație şi de grijă aproape paternă încheie tableta „E mai greu cu ai noştri!“: „Mihai Miltiade Nenoiu are o libertate de spirit atât de mare, încât, dacă

nu comunici instantaneu cu dânsul, ajungi să-l compătimeşti pentru prea marea-i bunătate.

Un asemenea om nu este bine adăpostit nicăieri pe pământ.“ (pag. 27)

Cred că, fără să vrea, A.T.D. un partener incomod, aspru şi necruțător în rostirea adevărului ori sancționarea ticăloşiilor aproapelui, a găsit locul unde prietenul său este cel mai bine adăpostit pe pământ. În inteligenta carte „Miltiade“.

GESTAȚII ŞI LAPIDĂRI

Un colț de mugur strivit adună energii cosmice, purtându-şi bătălia pentru viață. Dinspre mare, țipetele pescăruşilor sparg zidurile morții. Pe stâncă, o cruce însângerată usucă fluidele Jertfei. De-a dreapta şi de-a stânga alte două cruci goale. Un vârtej uscat desenează miraje de praf încins la locul Căpățânii. Cu scrâşnet, piatra închide mormântul. Tăcere. Mugurul umple inimile şi stă în aşteptare. Afară aerul păstrează în memorie sficuirile biciului sfâşietor. Frici, îndoieli, nelinişti, remuşcări tulbură înmugurirea speranței. Marea tăcere veghează gestația cosmică a luminii mântuitoare. Mormântul se transformă în candelă. Stânca devine martor. A Înviat!

Ceruri noi, salvatoare, ies din adâncuri.
Biciul zace însângerat în colbul pământului.

LEGEA NEGRULUI PĂMÂNT

„Fiii oamenilor, până când grei la inimă?
Pentru ce iubiți deşertăciunea şi căutați minciuna?“
(Psalmul 4, 2)

Mulți provenim de la sate. Acolo se află rădăcinile cele adânci. Acolo viețuieşte dăinuirea neamului. Duşi de mânuțe la biserică de către mamaie sau tataie, țăranii acestui pământ au crescut şi păzit sănătatea morală a încercatului nostru popor.

Când orăşenii se pierd în păcate omorâtoare de trup şi ruinătoare de suflet, palmele cele crăpate ale pământenilor vorbesc copiilor despre morală şi despre dreaptă viețuire.

Atunci când, împinşi de sărăcie, țăranii pleacă la oraş, iau cu ei toată amărăciunea dorului. Aici ei se simt străini şi stingheri. Aerul greu, încărcat, le drămuieşte suflul. Case prea multe, maşini prea multe, zgomot prea mult. Oameni vicleni care îți vorbesc încet şi îți măsoară călcătura. Te mint privindu-te în ochi, îți dau răspunsuri întortocheate ca să uiți întrebarea pe care le-ai pus-o, te fură şi strigă „— Hoțul!“. Nu mai e ruşine, nu mai e cuvânt, nu se mai munceşte, nu mai e bucurie de viață.

Întristați, dezamăgiți, mulți revin la sate. Vor mai încerca poate să recucerească oraşul prin copiii lor. Dar nu mai au tragere de inimă. Viața la oraş e scumpă, falsă şi rea. Vorba țăranilor încă mai e dreaptă, dragostea pentru pământ încă trează. S-au întors acasă asemeni fiului risipitor, smeriți dar bucuroşi pentru că şi-au vindecat dorul. Nu mai au ispitire pentru oraş. Acasă, la țară, se vindecă orice rană. Aici sunt mormintele moşilor, altarul, biserica veche. Mai trăieşte şi popa ăl' bătrân.

Gata cu părerile de rău. Avem ceva pământ, niscaiva animale, puțină viță de vie în grădină, câțiva pomi. Mai suntem încă sănătoşi şi în putere. O să răzbim noi cu ajutorul lui Dumnezeu.

De dincolo de munți şi dealuri, mai jos de câmpie, la fiecare răsărit, Hristos se uită blând peste sate. De dincolo de soare se pogoară mângâierea divină. În îngenuncherea dimineții se simte a bucurie mirosul pământului.

ANTISPAȚIUL FLUIDULUI COSMIC

„Mari şi minunate sunt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule! Drepte şi adevărate sunt căile Tale, Împărate al neamurilor!“

(Apocalipsa 15, 3)

Mersul înainte al societății implică neapărat continuarea cercetării ştiințifice.

Explorarea tărâmurilor necunoscute din orice domeniu duce lumea înainte. Spre care „înainte“? Ştie omul încotro se îndreaptă sau bâjbâie prin întunericul necunoscutului?

Căutarea frenetică a noului, renunțarea de bună voie la tot ce e vechi, tradițional, cunoscut, epuizat ori desuet înseamnă riscuri mai mult sau mai puțin asumate. Prospectând cu atenție afectivă viitorul, am putea depista parte din paşii care trebuie urmați, alungând astfel mulți dintre vectorii nesiguranței.

Este firesc de aceea să ne întrebăm: **Ce vrea mondializarea sau globalizarea de la instituțiile apărătoare şi păstrătoare ale credințelor? Se doreşte omogenizarea religiilor, diluția dogmelor şi a sacrului**

cu toate repercusiunile fireşti asupra conştiințelor? Se vrea o religie universală şi un Dumnezeu unic? Se vrea sacrificarea sacrului în favoarea unei păci sociale superficiale şi neserioase? Se doreşte uniformizare pentru a se goli de conținut fiorul religios?

Astfel de întrebări şi multe asemenea lor bântuie spiritele alese, pacifiste, ale lumii moderne. În acelaşi timp, se ascut săbiile fanatismelor ascunse abil sub mantia dogmei folosită ca scut. Încercările de tulburare a apelor nasc firesc profeți apocaliptici şi maeştri ai sfârşitului lumilor, „ajutați“ natural de orice cutremur, taifun sau vulcan în erupție.

Sunt acestea probleme serioase şi adevărate ale lumii noastre sau doar improvizații şi speculații bine vândute în media? Ne aflăm într-un război nevăzut sau ne înfricoşăm de aparențe?

Desigur că societatea, ca şi persoana, are mecanisme de autoreglare şi pentru puterile spiritului. Frământările se nasc cel mai adesea din necunoaştere, superficialitate, lipsa de profunzime sau comoditate.

Aplecarea cu interes asupra oricăreia dintre întrebările zilei ne apropie de adevărul care prevesteşte nu neapărat un viitor violent, decadent ori traumatic.

Cred că în prim-plan temerile se nasc din cauza anumitor încercări de invazii culturale sau a anumitor agresiuni la adresa acelor zone, până mai ieri, „tabu“. Mecanismele inerțiale ale cugetului omenesc se comportă acum ca o frână a inadaptabilității, dar şi ca un semnal de alarmă care anunță tendința violentă de invadare a spațiului sufletesc cu noutăți „subțiri“, prost puse în pagină şi de foarte multe ori prezentate de novici sclifosiți, sărăcăcios „mobilați“ în spațiul mintal şi cultural, susținuți de o media comercială dornică de un public neinstruit,

care să „înghită“ orice, fără opinii individuale sau critici care le-ar putea subția veniturile. Publicul trebuie să fie o masă de manevră ținut în transă prin noutate, şocant, violență, modă, sex, distracție. Presa, emisiunile radio şi TV, iar mai nou piața internetului exploatează până peste limite subiectele pomenite. Dar cel mai mare risc vine din iresponsabilitatea acestor neinstruiți şi periculoşi manipulatori ai opiniei publice. Ca într-un război contra persoanei umane, ei lasă în prea multe situații mesaje în „coadă de peşte“ care ajung la tineri incapabili să discearnă semnalele adânci ale unui cuvânt sau gest, alegând mai totdeauna varianta simplă, adică cea periculoasă şi producătoare de victime. De exemplu, într-o emisiune TV, la o oră de maximă audiență, poți vedea o secvență dintr-o instituție de recuperare a alcoolicilor în care John mărturiseşte public dependența sa de alcool sau droguri şi ceilalți îl aplaudă. Mulți adolescenți sau tineri care văd asemenea secvențe interpretează aplauzele ca pe un semn al recunoaşterii de către societate a meritelor de alcoolic al eroului, nu ca pe un gest de curaj al celui care vrea să scape de blestemul dependenței, mărturisirea făcută fiind primul pas spre vindecare. Astfel de mesaje invadează pur şi simplu media, tărâmul reclamelor fiind primul în top. Şi lumea tace. Chiar şi atunci când o reclamă îndeamnă (subliminal) la aruncarea în gol (de pe bloc sau din prăpastie) sau când asasinul povesteşte cu seninătate cum şi-a hăcuit victima iar crainicul de jurnal tace tâmp sau chiar zâmbeşte după difuzarea imaginilor pe micul ecran. O să apreciați că acelea sunt ştiri, dar că televiziunile au şi emisiuni ample, în care sunt dezbătute cu de-amănuntul probleme morale. Da, dar acestea nu sunt totdeauna urmărite de tineri, ele neintrând în zona lor de interes. Ar trebui poate, ca la examenele pentru

ocuparea acestor posturi, viitorii făptuitori de asemenea programe să treacă testul autocenzurii morale sau al bunului simț. Sau poate ar fi necesar ca acele coduri ale profesioniştilor adevărați să fie mai atent studiate în şcolile media. Altfel, există riscul ca unii dintre noi care mai au valori morale la care țin să trăiască drama izolării şi singurătății. O societate umană în care se practică o cultură a neseriozității, a decadenței, a imoralității, a îmbogățirii peste noapte nu poate să nu-i înarmeze pe tradiționaliştii şi pe adepții principiilor moralei clasice. Ei vor strânge rândurile şi vor ataca în noapte. Este de fapt războiul care se poartă între societățile musulmane tradiționale şi societatea modernă occidentală, spre care ne îndreptăm grăbiți şi noi. Terorismul contemporan este un război al fricii. Rebelii fanatici cred că se vrea risipirea credințelor şi tradițiilor lor iar occidentalii nu ştiu cum să se apere de cruda lor nebunie.

Lumea s-a împărțit aparent în două tabere: ultraserioşii tradiționalişti şi neserioşii mondialişti. Primii vor să trăiască o viață simplă, naturală, austeră şi aspră, tradițională, neschimbată de veacuri, cantonată în legi şi porunci venite din transcendența divină. Ceilalți, – parte dintre ei, majoritar tineri – vor să trăiască clipa prezentă la maximum de intensitate, fiind prea puțin interesați de un viitor „dincolo“. Mulți tineri ai societății occidentale, fiind indiferenți religios or sincretici (adică victime ale unui amestec de bune obiceiuri, norme, legi, principii, sărbători adunate de la alte religii sau confesiuni, ca într-un joc periculos), fug chiar de orice „ispitire“ a gândului cu transcendența.

Unde este adevărul, sau cum e mai bine?

Statele democratice vor eliberarea omului de traumele, poverile, prejudecățile unui trecut chinuitor în plan personal, sancționând, uneori pe nedrept, morala

religioasă şi intransigența dogmelor pentru anumite exagerări ale trecutului dar şi „anacronismul“ prezentului. „Drepturile omului“ se vor a fi **o lege**, nu o religie universală. Omenirea civilizată se luptă pentru ca viețuirea pe pământ să fie una în care accesul la fericire să fie neîngrădit şi universal. Lumea nu mai vrea războaie nici în plan colectiv, nici în cel individual. Eradicarea suferinței este un nobil țel. Desigur că suntem pe cale, nu la capătul drumului. **Este loc pe Terra, pentru toate neamurile, pentru toate credințele, pentru toate minoritățile, dar şi pentru toate pasiunile şi chiar metehnele**.

Important cred că este să înțelegem că **fericirea mea nu va fi deplină dacă va ştirbi libertatea, demnitatea sau dreptul la fericire al celuilalt**. Împreună putem să redăm pământului statutul şi numele pe care le-a avut inițial, anume acela de Eden. Pentru aceasta însă va trebui ca fiecare să lucrăm cu grijă şi dragoste de ceilalți. Pentru noi, creştinii, este uşor, căci avem porunca de iubire a Domnului. Dar cu atât mai mare va trebui să fie grija noastră pentru ceilalți, care nu au avut privilegiul sau bucuria de a-L afla pe Hristos. Nu făcându-i creştini cu forța, ci înțelegându-i, iubindu-i, trudind şi bucurându-ne împreună, ca frați ai aceleiaşi sfinte familii: UMANITATEA.

DIN ÎNTOARCERE, ADEVĂRUL UMBRIT

„Fiul meu, ia aminte la înțelepciunea mea şi la sfatul meu cel bun pleacă urechea ta.“
(Pilde 5, 1)

Păcatul protopărinților a produs asupra sufletului efecte de umbră şi penumbră, care nu au putut desființa lumina divină aşezată „ab initio“. Lumea se luptă şi azi, ca şi la începuturi cu forfotitoarea dispută păcat–virtute. Atenționați azi de prea multe ori de păcatele cele mari, eclatante, de reclamă, scăpăm prea uşor din vedere pe unele care par de însemnătate secundară. Este o strategie a daimonului care speriindu-ne cu păcatele şi ispitele „monumentale“ ne prinde mai uşor în capcanele subtile care ne pot părea inofensive dacă nu chiar inexistente. Asemenea „munci“ ale sufletului ni se par mai degrabă ființiale, individuale, forme mentale care nu ar avea conexiune cu zona religioasă. Aşa se întâmplă cu ispitirile geloziei, ale invidiei, ale urii, ale deznădejdii, ale lenei mentale sau fizice, ale vagabondării gândului etc. Deşi, de multe ori, acestea par că dau individualitate unei

persoane, ele sunt păcate comune care bat la poarta oricărui suflet, indiferent de stare socială, vârstă, nivel cultural etc. Forța lor este foarte mare, pe ele putându-se construi păcate înfricoşătoare până la cele mai dramatice cum ar fi: uciderea sau sinuciderea. Muncile gândului aflat sub imperiul unor astfel de păcătoase porniri determină chiar transformări fiziologice. Gastrite, ulcere, depresii, boli de nervi şi chiar cancer pot avea cauzalitate în aceste perpetue măcinări ale sufletului.

Când Dumnezeu a suflat asupra lui Adam şi i-a dat suflare de viață, întreg trupul şi sufletul protopărintelui nostru a avut în el atât harul divin, cât şi pacea, echilibrul, bucuria existențială a celui care avea Edenul la picioare şi Dumnezeul Creator aproape. Căderea în păcat nu deschide ochii omului pentru ca acesta să poată cunoaşte binele şi răul aşa cum îi promite diavolul. Binele omul îl cunoştea în totalitate iar răul îi era accesibil prin existența diavolului în Eden, dar era ferit prin pronia cerească de a-i cunoaşte efectele. Pe lângă aceasta, Dumnezeu îi dă şi cea mai uşoară dintre porunci, spre a-l întări, căci fărâma de poruncă într-un infinit al libertății avea, în primul rând, un rost pedagogic, nedeterminând naşterea pedepsei. Naivitatea lui Adam este una conjuncturală. El nu este lăsat să gândească singur. Ispitirea cea păcătoasă îi este, de fapt, şi determinanta salvării pentru că dacă gândul neascultării ar fi fost semn al propriei inițiative, omul nu ar mai fi avut nici o şansă. Mântuirea a fost posibilă tocmai datorită faptului că liberul arbitru a fost afectat prin strălucirea mincinoasă a mărfii servite. De aceea şi pedeapsa suportă o „îndulcire“, prin aceea că moartea este doar trupească, nu şi sufletească.

În cazul invidiei sufletul omenesc suportă o amăgire asemănătoare celei inițiale. Prin meşteşugită ispitire,

printr-un joc abil de lumini, printr-o regie de spectacol foarte rafinată, diavolul prezintă omului frumusețea celuilalt ca fiind mult mai strălucitoare, sănătatea lui ca fiind mai trainică, bogăția lui ca fiind incomensurabilă, fericirea lui ca fiind de neatins. Persoana afectată de invidie are dinamismul deteriorat, imaginația schimonosită, vederea tulbure, adevărul umbrit, fericirea ştirbită, sufletul întunecat. Invidia este o rugină care macină constant orice structură sufletească, oricât ar fi de puternică şi de trainică.

NEVREDNICII RITUALICE

„Şi apropiindu-se fariseii şi saducheii şi ispitindu-L, l-au cerut să le arate semn din cer.

Iar El răspunzând, le-a zis: …

Fățarnicilor, fața cerului ştiți s-o judecați, dar semnele vremii nu puteți!“

(Matei 16, 1–3)

Probabil că pe lângă păcatele cele multe şi grele, cu care fiecare ființă pământeană se încarcă de-a lungul existenței, în ansamblu, drumul omenirii a suferit deviațe care L-au întristat pe Dumnezeu şi de aceea calea noastră întâmpină corective divine: furtuni acolo unde nu au fost niciodată, ghețari care se topesc, cutremure, inundații, cataclisme, boli neaşteptate şi fără de leac sau molime ucigătoare. Firesc Planeta nu a fost niciodată agresată de om, ca acum: experimente nucleare, poluare chimică, sonoră, fizică, măceluri ecologice. Nu imitându-L pe Creator, ci contrazicându-L, omul vrea să trăiască bine pe planeta care i-a fost dăruită.

E drept că suntem ființe planetare, dar ce ni se întâmplă dacă ne întoarcem acasă şi ne uităm în ogradă?! Ca o vale a plângerii glia geme sub povară. Oamenii s-au înrăit, lăcomia a crescut, minciuna este la ea acasă,

necredința a devenit batjocoritoare, neruşinarea strigă pe străzi, crima se săvârşeşte cu zâmbetul pe buze. Hristos lăcrimează prigonit de prea multele noastre păcate. Am greşit şi nu recunoaştem. Încercăm să ne revenim. Suntem dezorientați şi neorânduiți, uneori bizari, alteori neserioşi, mincinoşi sau batjocoritori, fără de cuvânt şi fără frică de Dumnezeu.

Am tăiat pădurile şi am otrăvit apele; am lăsat pământul în nelucrare sau l-am pângărit cu gunoaie; ne-am avortat copii şi ne-am ucis bătrânii; am batjocorit credința strămoşilor şi l-am hulit pe Dumnezeu; am mințit, am ucis şi am înşelat, am fost nemiloşi, cruzi şi neruşinați.

Hristos spune că „neamurile vor fi chemate la judecată“. Vrem binele în lumea aceasta şi în cea viitoare. Ni se pare că îl merităm. Truda ne este însă neserioasă, rugăciunea, fățarnică, milostenia, ipocrită, fapta bună, mândrie deşartă, jertfa, deci, … necurată. Până când nu ne vom întoarce cu fața către Hristos, până când nu vom avea în cuget şi în inimi teama de Dumnezeu ca început al înțelepciuni noastre, cum spunea Solomon, până când pocăința noastră nu va fi autentică, Dumnezeu ne va certa perpetuu. Şi cearta Lui va fi tot mai aspră.

Poate ne-am mândrit cu etnogeneza noastră hristică, poate ni s-a părut că suntem mai de preț decât alții. Poate L-am mâhnit pe Dumnezeu, aici, în „grădina Maicii Domnului“. E bine să ne întoarcem privirea către cele sfinte. E bine să Îi cerem lui Dumnezeu să ne ierte. Poate va opri potopul. E bine să ne gândim nu doar la cele lumeşti, ci şi la cele spirituale. E bine să Îl iubim ca, El să ne poată ierta. Şi poate nu se vor mai topi decât ghețarii din inimile noastre.

Revista „Pentru Patrie“, nr. 8/2005

ŢARUL GHEŢARILOR

Începuturile creației. Dumnezeu rânduieşte apa. Plasticitate unică: blândă, aspră certăreață, iubitoare, vitală, agresivă, mângâietoare.

În ceremonialul întâlnirii cu omul, ea poate veni din ceruri ori din adâncuri. Disimulată în picătură ori plinită în şuvoaie, apa domină lumea.

Atunci când vine din tenebre taie felii din carnea pământului, născând în urmă castele ale unui întuneric umed, în care se clădesc estetici amețitor de pure.

Când insinuantă, când osmotică, se ascunde născândă în placenta pământului. Împărățeşte lumea biosului, impunând cu autoritate legea setei. Trece dincolo de nori şi se joacă în cristalizante travestiuri ale fulgilor de nea. Revine pe pământ frumoasă şi uimită de strălucirea gerului. Boceşte târziu, înspre primăvară, înmiresmată de florile dintâi. Atunci, tulburată de soare, începe calvarul „urcuşului“ spre adâncurile pământului, unde învață viclenia erodării a toate. Doar aurul îi rezistă, şi … câte o fărâmă de diamant. De găseşte loc, se cuibăreşte freatic gestând izvoare.

În teologia creației, Dumnezeu a tăinuit-o o vreme în întuneric, ținând-o sub pronie.

„La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul.

Şi pământul era netocmit şi gol. Întuneric era deasupra adâncului şi Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor“. (Facere 1, 2)

O dată cu trista rătăcire a omului prin păcat, s-au învolburat şi apele. Chimismul viului a primit catalizatorul malefic al neascultării iar fizica Terrei s-a cutremurat:

„Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: «Să nu mănânci!», **blestemat va fi pământul pentru tine**!“ (Facere 3, 17)

Nu ştiu dacă nu cumva acest blestem se activează natural la vremea când păcatele noastre se înmulțesc. Cu siguranță că apa, fiind mai vie prin dinamism decât tectonica, are plus de vibrație la porunca Domnului, dar şi la unduirile agresive ale păcatului. Puterea ei de atotcuprindere, dar şi plasticitatea diplomatică a forței de a lua orice formă îi dau apei energii subtile şi disponibilități în a-şi macula existența spre a trebui, ulterior, când şi când purificată.

Botezul cu apă sau slujbele de sfințire a Aghiasmei reconvertesc în har mecanica fluidului vital. Prin reaşezarea edenică a atomilor şi moleculelor din lichidul planetar, pacea legilor cosmice se reaşează conform poruncilor divine inițiale, invocate de om prin rugăciune:

„Tu însuți dar, Iubitorule de oameni Împărate, vino şi acum cu pogorârea Sfîntului Tău Duh şi sfințeşte apa aceasta.

Şi-i dă ei harul izbăvirii, binecuvîntarea Iordanului. Fă-o pe ea izvor de nestricăciune, har de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli, diavolilor pieire, de puterile cele potrivnice neatinsă, plină de putere îngerească. Să fugă de la ea pizmaşii zidirii Tale, că am chemat, Doamne, numele Tău cel minunat, slăvit şi înfricoşător pentru cei potrivnici“. (Slujba Tainei Sfântului Botez)

Venită din adâncuri, purificată prin rugăciuni, apa devine sfântă Aghiasmă purtătoare de har dumnezeiesc.

Veniți din păcat, purificați prin Botez, noi, oamenii, devenim creştini, adică ființe purtătoare de Hristos. Prin Botez, apele adâncurilor din noi îşi reprimesc pacea Edenului.

O dată botezați, trebuie să ne îndreptăm spre apele cerului şi ale pământului pentru a le restitui pacea dată lor de Creator. Cum? Retrocedându-le dreptul de a mângâia pământul cel nejefuit şi neschimonosit de păcatele lăcomiilor omeneşti. Neiubită, creația lui Dumnezeu se răzvrăteşte împotriva-ne.

Natura creată îşi are curs firesc şi legi după care funcționează. Când mâna omului intervine, foarte rar se simte dragoste asupra naturii. De obicei ne îndreptăm spre mediu pentru a distruge, a jefui, a ucide. Credem că nu ne vede nimeni. Confundăm puterea cu nemurirea. Ne credem veşnici şi cu dreptul de a schimba în deşert cele ale Domnului. Batjocorim, distrugem, ucidem şi apoi ne plecăm genunchii în rugăciune, „dialogând“ cu Dumnezeu ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nici nu aducem vorba de ticăloşiile săvârşite. Îl întristăm, fiind nesinceri şi iresponsabili în pocăință şi rugăciune. Despre ce pocăință să vorbim când noi nici nu ne gândim la păcatele pe care le-am săvârşit împotriva creației? Şi apoi ne întrebăm de unde ne vin nenorocirile sau ce are Dumnezeu cu noi?…

În istoria mântuirii neamului omenesc Dumnezeu nu l-a pedepsit pe om decât atunci când păcatele lui s-au înmulțit peste măsură, punând în pericol echilibrul aşezat în creație: în plan personal, în plan colectiv sau asupra mediului.

Potopul nu este singura formă de pedeapsă. Măsurile pe care Dumnezeu le ia împotriva-ne, deşi sunt radicale, nu sunt lipsite de iubire. Dintre toate plăgile divine potopul a marcat omul aproape genetic. Imensitatea şuvoaielor,

nesfârşitul senin de ape, au îngrozit istoria umană şi s-au transmis prin timp ca modelul clasic al pedepsei cereşti: cel planetar. Noi, ca şi întreg viul, suntem ființe ale apei. Procentul fluidului vital de peste 70% din vietăți nu contrazice cuvintele Creatorului şi nici actul creației care, conform înscrisului biblic, arată că omul este făcut din pământ, pentru că iată, bunăoară chiar planeta, numită aşa, are pe suprafața ei două treimi apă. Acest melanj pământ-apă, ca şi cel din organismele vii, unde pământul devine substanțe organice, sunt taine pe care Dumnezeu nu ni le-a lăsat spre descoperire, încă.

Apa, constantă a viului, şi substanță stranie, bizară, de neînțeles. Ne poate certa sau ne dă viață. Înfricoşător, uneori apele se răzvrătesc. Atunci ne amintim de potop şi de păcatele noastre. Atunci redevenim ființe religioase. Atunci am vrea să dăm timpul înapoi şi să nu mai greşim. Apele ne ajută să ne înțelegem nimicnicia şi pieritoarea noastră trecere pe pământ. Apele ne vorbesc despre adâncuri: ale ființei noastre şi ale lui Dumnezeu. Când apele vin, adâncurile din noi se înfricoşează. Drept meritate semne divine. Dumnezeu este cu noi. Îl întâlnim în făptuirea binelui, în rugăciune, în vis, în iubire. Viețuirea în Dumnezeu este nemonotonă. Încercările trebuie să ne întărească. Din ele pricepem mesajul. Dumnezeu, pe cine iubeşte ceartă.

CÂNTAR CU SMERENIE

Firul ierbii dă să încolțească. Se arată în unduirea timpului apropierea de Postul Mare al Paştilor. Tradiții sobre ale pocăinței creştine, dar şi ale bucuriei şi credinței în Înviere răscolesc inima. Cerul, mai cenuşiu ca altă dată, face din strălucirea soarelui flacără arzândă prevestitoare de patimi dumnezeieşti. Se primenesc ogrăzile, se văruie prin case, se curăță grădinile şi livezile.

Clopotul de la biserică sună tainic, a jale şi speranță. Trupurile îngreunate de mâncărurile grase ale iernii caută acum verdele vindecător. Rețetele de post îşi cer îndreptățite desprăfuirea: prune cu orez, mâncare de gutui, halva, măsline, sarmale cu nucă şi orez, verdețuri, zacuscă, vinete …

Natura se reface o dată cu trupurile umane care, uşurate, înalță sufletul către rugăciune.

E bine în Postul Mare. E bucurie înălțătoare, pace dumnezeiască. Lumină şi zumzet al naturii celei prevestitoare de Înviere.

Rugăciunea în fața icoanei din perete cât şi cea din biserică ne ajută să coborâm în adâncul sufletului să-l primenim, să-l mângâiem, să-l dregem pentru a-l face să înțeleagă şi să se bucure de mântuitoarea Înviere a lui

Hristos. Aroma de tămâie, lumina candelei, pâlpâirea lumânărilor, glasul Apostolului şi al Evangheliei, izul de frescă şi lemn vechi de catapeteasmă, gâlgâirea vocilor din strană, razele filtrate prin vitralii ori ferestre înguste, toate sunt încărcate de vibrațiile energetice ale minunii ce va să fie.

Ispititorul umblă turbat prin case simțind că pierde „clientelă“. O vorbă urâtă, un pahar de tărie, o batjocorire a celui sărman sau neputincios, stricarea hotarului sau mutarea gardului în grădina vecinului, un divorț, un avort, o violență … Nu se dă bătut. Acu munceşte din greu şi în condiții „vitrege“: miros de tămâie, post, spor de rugăciune. Malul şanțului nu s-a uscat încă. Dacă ai chef de clevetire şi n-ai bancă la poartă trebuie să stai în picioare …

În cimitir, mormintele moşilor stau la taifas cu nemurirea. Câte o cruce căzută ne aminteşte de căderea lui Hristos sub povara Crucii Patimilor cele amare. Mai încolo, o groapă ne zice despre gloria lumească. Pe lespede o bătrână stă înfăşurată într-o broboadă întunecată. E căzută pe gânduri. A curățit mormântul bărbatului dus. Are în ochi dor de moarte şi nădejde în Înviere. A obosit. Lumea trebuie lăsată la ăi tineri. Or obosi şi ei când le-o veni rândul. Şi or veni alții şi s-or duce şi ei. E loc la Domnul pentru toți. Pământu-i mai strâmt, iar acu de când cu goana după bogăție parcă nu mai ajunge la toți. Să dăm slavă lui Dumnezeu că în ceruri nu ne mai trebuie moşii sau bani după care să alergăm. Acolo ne-om odihni cu toții.

E vremea Postului Mare. E vremea rugăciunii, a înfrânării, a faptelor celor bune. Vom primi cum se cuvine apropiata Înviere a Domnului, căci e învierea noastră.

„Rodul Pământului“, Anul II, nr. 21, din 1–8 martie 2004

FLACĂRA MOARTĂ A GÂNDULUI

Am observat încă din copilărie că înainte de Postul cel mare al Paştilor vremea este tulburătoare. Parcă cerul este mai neaşezat, parcă o presimțire celestă încearcă să îi pregătească pe oameni pentru ceea ce va să vină.

Într-o zi, a venit la mine un tânăr şi m-a întrebat: „Părinte, cum să fac să cred în Înviere?“ Nu mai ştiu ce am răspuns atunci. Desigur că l-am întărit în duh. Era o fire credincioasă. Dar, stau acum şi mă întreb pentru dumneavoastră: Cum să nu crezi în Înviere, când sufletul omului rămâne tânăr întreaga lui viață? Sau cum să nu crezi în Înviere, când sămânța, deşi pare moartă, o pui în pământ şi, după o vreme, devine verde, lăstăreşte, creşte şi dă rod? Cum să nu crezi în Înviere, când, de două mii de ani, omenirea strigă în noaptea Paştilor: „Hristos a înviat!“? Cum să nu crezi în Înviere, când vestea Învierii nu a fost mediatizată, pentru că Hristos nu a avut mijloace de comunicare în masă, nu a avut oştiri, nu Şi-a făcut reclamă? Cum să nu crezi în Înviere, când, din iubirea dintre bărbat şi femeie, iese ființă nouă, în care se regăsesc amândoi? Sau cum să nu crezi în Înviere, când, cuvintele rostite de un pustnic la care ne ducem desnădăjduiți ne dau aripi şi ne călăuzesc, poate, toată viața?

Cum să nu crezi în Înviere, când, cuvintele care au rămas de la cei care nu mai sunt ne schimbă şi ne călăuzesc viața? Cum să nu crezi în Înviere când bătrânii, bolnavii incurabili – condamnații la moarte, chiar – speră până în ultima clipă, sau mor, unii dintre ei, cu zâmbetul pe buze? Cum să nu crezi în Înviere, când, martirii lui Hristos mureau slăvindu-L pe Dumnezeu chiar atunci când colții fiarelor le sfâşiau trupurile? Cum să nu crezi în Înviere, când, ne împărtăşim cu Hristos de 2000 de ani? Cum să nu crezi în Înviere, când, lumea, de bunăvoie şi nesilită de nimeni, se duce la biserică? Cum să nu crezi în Înviere, când, minunile de ieri şi de azi schimbă viețile milioanelor de oameni? Cum să nu crezi în Înviere, când, vii şi mă întrebi despre Dumnezeu, în care crezi, deşi nu L-ai văzut niciodată?

„Curierul ARMATEI“, nr. 5 (169), din 15 martie 2005

DILEMELE ÎNTUNERICULUI VECHI

Hristos mergea prin mulțimi. Apostolii Îl însoțeau printre gloate simțind credința celor mulți şi având fior în suflete. Minunile nu se țineau lanț. Trebuia plinită o anumită stare de spirit doar de Dumnezeu ştiută. Momentul eclatant al minunii, transformările cutremurătoare cu care ea acționa asupra ființei umane, nu lăsau în nemişcare sufletul celui vindecat. Discret, smerit, firesc, Mântuitorul se purta de multe ori ca şi cum ar fi fost doar martor, nu şi Săvârşitor dumnezeiesc al miracolului.

În calendarul Bisericii noastre Ortodoxe, duminicile – care toate ne aduc cu gândul la Învierea Domnului – au nume şi semnificații: Duminica a doua după Paşti (a Sfântului Apostol Toma); a patra după Paşti (a Samarinencii); a douăzecea după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain) etc. Aceste numirii ne pregătesc pentru pericopa evanghelică a zilei.

Duminica a şasea după Paşti este numită Duminica Orbului. Sfântul Evanghelist Ioan descrie în capitolul nouă al Evangheliei sale (versetele 1 la 38) impresionanta clipă a vindecării unui orb din naştere. Vederea este regina simțurilor şi cel mai frumos dar pe

care Dumnezeu l-a dat omului după darul cel sfânt al vieții. Bucuria vederii luminii şi a strălucirii creației nu o realizăm deplin decât atunci când suntem copleşiți de întuneric. Orbul nu mai văzuse niciodată. Trăise în beznă, dar nu cea a păcatului. Întâlnirea lui cu Iisus i-a adus vindecarea. Boala lui nu era urmare a păcatelor sale sau ale părinților. Însuşi Hristos mărturiseşte nepăcătoşenia lor: „Iisus a răspuns: Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu.“ (Ioan 9, 3)

Întâlnirea orbului cu Hristos i-a adus întâi lumina din lăuntru. Glasul Domnului îi începea vindecarea. Ungerea cu tina sfințită de Mântuitor i-a redat imaginile lumii. Orbul Evangheliei era scos din întuneric de chiar Lumina lumii:

„Atât cât sunt în lume, Lumină a lumii sunt.

Acestea zicând, a scuipat jos şi a făcut tină din scuipat, şi a uns cu tină ochii orbului.

Şi i-a zis: mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului (care se tâlcuieşte: trimis). Deci s-a dus şi s-a spălat şi a venit văzând.“ (Ioan 9, 5–7)

Vindecarea orbului s-a săvârşit în ziua sabatului (sâmbăta), ziua cea de odihnă a evreilor când era interzisă după lege orice fel de muncă. Fariseii şi învățătorii de lege, înfricoşați de minune şi de faptul că aceasta fusese săvârşită în ziua de odihnă poruncită de Dumnezeu ziceau: „Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sâmbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Şi era dezbinare între ei.“ (Ioan 9, 16)

Evanghelia vorbeşte şi despre transformările interioare ale celui care, gonit din sinagogă, crede în Fiul lui Dumnezeu şi se închină Lui:

„Şi a auzit Iisus că l-au dat afară. Şi găsindu-l, i-a zis: Crezi Tu în Fiul lui Dumnezeu?

El a răspuns şi a zis: Dar cine este Doamne, ca să cred în El?

Şi a zis Iisus: L-ai şi văzut! Cel ce vorbeşte cu tine Acela este.

Iar el a zis: Cred, Doamne. Şi s-a închinat Lui.“ (Ioan 9, 35–38)

Anchetat împreună cu familia şi excomunicat, Orbul Evangheliei lui Ioan descoperă cu vederea două lumi: o lume josnică ce nu se bucură de minune, se îndoieşte de adevărurile lui, îi prigoneşte familia şi îl îndeamnă spre îndoială şi minciună şi o lume nouă, a păcii, a luminii, a adevărului şi a vindecării de întuneric. De-o parte bezna trecutului şi întunericul prezentului, de alta Chipul lui Hristos, adevărul, perspectiva luminii şi vieții viitoare. Orbul a ales: „Cred, Doamne. Şi s-a închinat Lui.“

Revista „Pentru Patrie“, nr. 5/2004

LICOAREA DIVINĂ A SUFLĂRII

Pe versantul de sub genele sufletului, acolo pe unde intră în cuget lumina, la poalele dorului după Creator, unde se încrucişează clipa cu veşnicia, fumegă în briză de rugăciune candela credinței din noi. Solitară, aproape mută, agățată de cer. Câteodată uleiul pare pe sfârşite. Mâini nevăzute, îngereşti, împerecheate cu aripi de Heruvimi şi Serafimi, tot câte şase, repun licoarea combustiei. Încet, încet, cu mare efort, sufletul ne ridică trupul din colbul țărânei. Când pocal, când Potir, lutul plămădirii noastre păstrează euharistic licoarea suflării divine, cu care ni s-a pecetluit destinul dintre astre. Pe sub tălpile obosite de cale, ne curg sevele pământului încins a iad. Coapsele ne împing trupul către final, tâmplele se lasă mângâiate de adieri edenice. Stelele ne privesc cu ochi de arhangheli.

Se lasă seara vieţuirii. Genunchii se înconvoaie a metanie. În urmă licuresc păcatele, ce nu se vor uitate. Înaintea ochilor, neputincioase, ispitele spumegă. Gândurile stau mai mult în levitație, atrase mlădios de orizonturi cosmice. Lumea pare că se îndepărtează fantomatic. Irealul de ieri, inefabilul de altădată devin palpabile, accesibile, moi, catifelate. Prin biserici, încep

să se aşeze magneți sufleteşti. În adâncul sinelui ni se schimbă registrele: ieri, savuram fioruri adrenalinice; azi, căutăm bucurii euharistice. Copiii cresc fulgerător, ca o luciditate a timpului. Dulceața nepoților dă clipele durerii la o parte.

Deodată, se face lumină. Din ce în ce mai multă lumină. A murit tot întunericul din noi. Fricile s-au dat înspăimântate din cale. Hristos se aşează pe tronul neştiut al sufletului nostru.

„Eu sunt Alfa şi Omega, cel dintâi şi cel de pe urmă, începutul şi sfârşitul.

Fericiți cei ce spală veşmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții şi prin porți să intre în cetate!“ (Apocalipsa 22, 13–14)

Revista „Pentru Patrie“, nr. 10/2004

ZIUA DIN LUNA FEMEII

Încet, discret, tandru, mângâierea zăpezii asupra pământului se diluează subtil, pe sub frunzele, devenite țărână reavănă, din care îşi înalță semeția plăpândă şi vestitoare, ghioceii.

Un aer umed, nedeşert, tonic, cu arome disimulate, îmbucurătoare, ne duce într-o viețuire de stări ale fericirilor subtile şi scânteietoare.

Pacea contemplativă a celui care ieri privea fulgii de nea căzând a basm peste existentul prozaic se risipeşte grabnic, alungată de o forfotire care cuprinde tot: cuget, simțire, ambient, spațiu vital.

Bătrânii, statui extatice ale amintirilor, stau deoparte lăsând junii să zburde ludic în luna mărturisirilor de dragoste şi a peceților iubirii.

Cenuşiul norilor capătă străluciri de argint. Ternul pământului se pigmentează cu iviri de verde nou născut.

Privirile tinere sunt mai iscoditoare, mai calde, mai duioase, mai molcome, mai tandre, mai rebele sau … mai neînțelese. Prin atmosferă zburdă săgeți vânătoare de inimi înaripate.

Lumea e vie. Se iese din case. Avem o nouă şansă: gerul a trecut. Martie e o lună cât un anotimp. Luna comuniunii întru dragoste.

Cu daruri păgâne, cu gesturi şi simțiri creştine, cu sentimente umane, bărbații se îndreaptă către partenerele, convivele, colegele, soțiile, iubitele, fiicele sau măicuțele îndrăgite. Ca într-un ritual al deschiderii inimilor, gesturile frumosului afectiv se înmulțesc în fiecare an cu temerarii noilor generații.

Pe ici, pe colo, furați de zăduful emoțiilor speciale, unii mai uită de delicatețe, plătind dările pe trivialitate şi vulgar. Gingaşele primitoare de daruri cred şi speră în îndreptarea lor. Că doar n-o veni sfârşitul lumi! Nici nu are cum; în zări se întrevede Postul cel Mare, postul pocăinței celei adânci şi al Învierii celei mântuitoare. Se apropie Marea Taină a biruinței asupra morții.

Prin Hristos viața va mai învinge o dată. Aşa cum prin dragoste luna martie învinge asprimea gerului iernii care s-a dus.

E luna mărțişorului. La mulți ani, tuturor urmaşelor Evei!

Sunteți nestematul pe care Dumnezeu l-a dăruit omului spre a regăsi prin iubire veşnicia şi transcendența.

Dumnezeu să vă păstreze în pronia Sa iubitoare şi mântuitoare!

MÂINELE DE AZI

Când creştinismul s-a instalat în lume Cosmogonia morții îşi avea autori pe toate meridianele. Inconsistența virtuții lăsa mână liberă improvizațiilor cheltuitoare de conştiințe dornice în aflarea adevărului universal. Ici şi colo, comunități izolate încercau apropierea cerului. Inițierile erau greoaie, disprețuitoare de comuniune. Îndepărtarea de semeni părea călăuza potrivită mergerii spre transcendență. Coborârea în sine, spre a-L cunoaşte pe Dumnezeu, nu trecuse încă prin chenoză (regăsirea prin iubire în adâncul celuilalt). Împiedicat de simțuri, experimentul mistic propunea suprimarea plăcerii ca un recul al hedonismului vremii neoferind perspectiva unei veşnicii mântuitoare. Timpul social avea dinamism în violență şi plăcere. Timpul individual era al abuzului, al fricii, al deznădejdii, al deşertăciunii, al tristeții. Bucuria era confuzionată şi descompusă spectral între moarte şi atingerea graduală a plăcerilor stârnite, între trăirea clipei şi răzvrătirea în gând a perspectivei sfârşitului implacabil. Rezidual, amintirea tinereților ruinătoare făcea bătrânețea insuportabilă pentru cei săraci şi schimonosită pentru bogații ale căror simțuri şchiopătau epuizate, pricinuind disperare. O lume în care suprasaturația organică cerea subconştient reînvierea spiritului.

Dintr-un viitor al începuturilor Logosul se Întrupează şi calcă din veşnicie în timp. Universul se comprimă în Spirit. Lumina restaurează întunericul.

Venirea în lume a lui Mesia, Hristosul Domnului, Unsul lui Dumnezeu, face punctul să condenseze infinitul. Treimea Creatoare comprimă în Prunc energiile divine. Implicare universală: steaua întregului sideral vorbeşte magilor lumescului terestru; grota, martor adânc al pământului, apără placentar ieslea cu animalele nerostitoare de cuvânt; aurul nestricător al împăraților, tămâia sfinţeniei şi smirna cea vestitoare a morții se depun la picioarele Împăratului; armonii de îngeri vestitori şi păstori aflați în contemplație extatică veşnicesc tabloul Naşterii.

Creşterea în Trup a Dumnezeirii ne învață mântuire, ne mângâie duhul, ne vindecă trupul. Mulțumitori Îl Răstignim pe Dumnezeu după ce L-am sărutat vânzându-L.

Răstignirea Domnului este altceva decât moartea. Pironirea Hristosului pe Crucea–Altar devine asumare a timpului de către omul căzut. Ființa umană alungată, pierduse capabilitatea de a restaura viața paradisiacă. Pentru aceasta trebuia puritate originară, pruncie a duhului, iubire adoratoare de Creator. Condiții fireşti ca Jertfa să îşi îndeplinească menirea salvatoare. Răstignirea lui Isus devine calvarul restaurator care topeşte păcatul omului picătură cu picătură. În acelaşi timp Supliciul hristic decodifică limitele morții, incapabile să îngenunche veşnicia.

Creştinismul este religia care vine din netimp în istorie, din mâine în acum, din stelar în organic. Transcendentul, coborât în lume, transfigurează ființa plămădită relansându-o în competiția cu fericirea reală, terestră şi celestă. Amăgitoarele simțuri se reordonează după matematici galactice. Întoarcerea lumii către spirit biruie materia.

O asemenea radical-transformatoare intervenție, în planul lumesc, restructurează socialul prin revalorificarea persoanei din perspectiva cunoaşterii sinelui ca fiu al transcendenței. Omul nu mai este individul (ființă ce nu se poate împărți, unitate) ci devine persoană (prin sine), ființă plămădită „după Chipul şi după asemănarea lui Dumnezeu“. (Facere 1, 26) Coroană a creației divine Adamul (cel din lut plămădit, ebr. adamá) reîncepe cucerirea Paradisului prin adâncirea în sine ca semn al întoarcerii la demnitatea de fiu al lui Dumnezeu. La acel moment Alfa al trăirii paradisiace nu ne mai putem întoarce decât venind dinspre Omega lumii. În trecut te poți duce doar venind din viitor. Pentru a fi iar ființe, asemeni lui Adam cel dinainte de păcat, va fi nevoie să trecem prin purgatoriul lumesc al purificării, pentru a redeveni ce am fost: fiii curați ai Creatorului. Căderea ne-a umbrit chipul şi ne-a slăbit voința. Libertatea ne-a fost furată de ispititor. La Omega existenței noastre se află judecata faptelor. De acolo, din fața Dreptului Judecător trebuie să ne începem curățirea.

Hristos ne-a fost Mântuitor şi Învățător. Până la Răstignire. Din acel moment El are în inimile noastre şi forță de Judecător. Răstignirea lui Hristos ne aşează în suflete o vină vindecătoare cu care ne putem înfățişa la Judecata de apoi, unde Fiul lui Dumnezeu ne va aştepta în tronul Său de lumină. Din acest viitor al grijii pentru nepăcătuire, creştinul vine către lume, răscolind timpul prin aducerea veşniciei. Viețuirea mântuitoare se află între Alfa şi Omega, între naştere şi judecata de dincolo de moarte. Venind din viitor, învățătura lui Hristos vine de dincolo de moarte.

„Şi îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte sunt vrednice de crezare şi adevărate şi Domnul Dumnezeul duhurilor proorocilor, a trimis pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebuie să se întâmple în curând.

Şi iată vin curând.“ (Apocalipsă 22, 6–7)

ABĂTUTELE RÂNDUIELI ALE NEFIRII

Undeva pe Terra, apocaliptic, cerul varsă potop. Soarele pârjoleşte lumina, dând norii deoparte. Pe sub aripi de îngeri, trec bătrâni împovărați de lăcomia erodantelor juneți de odinioară. Unul după altul, se scurg în măruntaiele pământului, ducând cu ei implacabilul sorții.

E Sărbătoare. Se aud clopotele de la biserică. Alinate de psalmodii, trupuri cuminți merg către casă, dinspre altare.

Un grup de gay, lesbiene şi travestiți se stâng în piața aglomerată. Chipuri transfigurate, priviri buimace, fioruri maladive, zâmbete suferinde. Nefirescul rânjeşte agresiv din spatele pleoapelor false, al părului vopsit strident, al hainelor prea strânse pe corpurile androgine. Libidouri lascive lichefiază atmosfera în care sudorile masculine se îneacă aproape în parfumuri stridente de damă eclatantă.

Perechi de bătrâni, maturi, tineri privesc defilarea. Se etalează zâmbete năuce, de complezență. Trebuie să fim toleranți. Rațiunea căzută pe trotuar zace în comă sub boarea instinctelor dezlănțuite.

Tramvaiul 21 ajunge la cap de linie. Leghebeteii se urcă alai în vehicul şi împart prezervative la bătrâni. O milă viciată stingher brăzdează expresiile confuzionate.

Spectacolul grotesc urâțeşte ziua. Un copil speriat îi priveşte din brațele mamei, simțind neorânduiala şi ghemuindu-se la pieptul ei. Peste drum se deşartă la canal găleți pline ochi cu morală „învechită”. Fețe schimonosite lasă priviri în nedumerire. Cu ochii radiind, un drac bălos îşi scarpină blana. Călugări zdrențăroşi, cu picioarele desculțe şi mâinile prinse în cătuşe cântă vlăguiți melodii de strană.

Un maidanez sfâşie liniştit carnea unei bătrâne proaspăt violate. Doi sanitari aruncă din salvare un muribund care trăgea să moară enervant de zgomotos. Un hoț şi un tâlhar coboară eleganți dintr-o limuzină fluturând „Proiectul Legii nr. 100001 privind recunoaşterea hoților şi criminalilor ca eroi, pentru curajul de a-şi asuma riscuri“. Zvonul privind eutanasierea bătrânilor care înghit prea multe medicamente a trecut cu bine prin mulțime. Ființe planetare repartizează pe străzi tomberoanele pentru depunerea copiilor avortați. O editură nouă îşi lansează cu pompă primul volum intitulat „Homosexualitatea, prezent şi perspective. Mijloace de combatere a heterosexualității“. La cinematograful „Horor“ rulează filmul „Ucideri fierbinți“. Galeriile „Sodoma şi Gomora“ vernisează azi expoziția fotografică „Afrodisia“. Minoritar, un băiețel autist îşi întreabă mămica:

„— Mami, de ce bărbații vor să fie femei?

— Nu ştiu, mamă, ducă-se pe pustii, au şi ei drepturi …“

ANAHOREZELE VITALITĂȚII STELARE

Pustiul nu primeşte singuratici. Ca să nu te ucidă el are nevoie de chenozele fiinţei comunitare. Aparent solitar, stâlpnicul se înalță către stele. Izvoare cosmice varsă peste el energii divine, care pleacă de acolo către lume. Învățătura lor este bună. Atinsă de Dumnezeire materia devine hristică. Tălpile desculțe ale sfinților desenează în pustiu o geometrie mântuitoare. Visul de fericire al umanității are nevoie de ranforsări anahoretice.

ÎNVESTIREA CU SACRU

Un răsărit sângeriu mângâie pământul tăcut. Cețuri fantomatice învăluie peisajele onirice ale dimineții. Ca într-un basm ghemuit în somn, cerul vălătucit transformă aburul în cristale diamantine. Clipa trece lin pe sub genele timpului.

Femeile şi-au dat întâlnire la măslinul trăsnit de la intrarea în cimitir. Aduceau cu ele aromele pentru îmbălsămare. Unele au plâns întruna, năucite de cele întâmplate în vinerea aceea cumplită. Nelinişti grele le bântuiau sufletele prigonite de îndoială, de remuşcări, de confuzii. Marta era atât de obosită încât nu-şi mai simțea trupul. Parcă plutea. Îşi amintea cum El îl înviase pe Lazăr şi nu putea crede că acest Om a murit. O nădejde mângâietoare şi neaşteptată îi încolțea în inimă. Maria Magdalena era sfâşiată. Cu ochii umflați de nesomn şi de lacrimi se uita la celelalte femei abătute, cu care mergea pe cale şi i se părea că trăieşte un vis straniu, neînțeles.

Tăcută, Sfânta Fecioară se pierdea printre ele. Izvorul lacrimilor îi secase lăsând să se aşeze în loc un amestec de durere adâncă, aşteptare atentă şi nădejde. Secvențele care îi bântuiau sufletul erau toate legate de El. Pruncia se amesteca lacom cu celelalte clipe ale vieții. O dureau cumplit patimile şi răstignirea Lui. Îi erau dăltuite în

minte cuvintele de pe cruce, care îi sufocau gândul. „Eli, Eli, lama sabahtani?“ (Matei 27, 46) îi răsunau în cuget aducându-i fior de moarte şi nu se liniştea decât tot cu cuvintele Lui: „Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu“. (Luca 23, 46)

Au intrat în mormânt. Era gol. Giulgiul zăcea pe piatra rece, cu mahrama pusă de-o parte. O teamă stranie bântuia prin aer. Pentru un moment femeile nu au ştiut ce să facă. Se priveau una pe alta nedumerite. Apoi au hotărât să meargă să spună Apostolilor. Afară soarele parcă înțepenise pe cer.

Miresme necunoscute şi arome nepământeşti îmbiau zorii dimineții. Maria Magdalena a rămas în urmă plângând singură lângă mormânt. Nu mai înțelegea nimic. Nu fusese de-ajuns că-l omorâseră în chinuri? De ce i-au furat trupul? Unde l-au dus? Îi era dor să-l mai vadă. Şi avea conştiința vinovăției că nu avusese timp să-L ungă cu arome după legea iudaică. S-a mai uitat odată în mormânt, de acolo din marginea pietrei răsturnate:

„Şi a văzut doi îngeri în veşminte albe şezând, unul către cap şi altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus.

Şi aceia i-au zis: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea le-a zis: că au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus.

Zicând acestea, ea s-a întors cu fața şi a văzut pe Iisus stând, dar nu ştia că este Iisus.

Zis-a ei Iisus: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea, crezând că este grădinarul I-a zis: Doamne dacă Tu L-ai luat spune-mi unde L-ai pus şi eu Îl voi ridica.

Iisus i-a zis: Maria! Întorcându-se aceea I-a zis evreieşte: Rabuni! (adică, Învățătorule)“ (Ioan 20, 12–16)

O bucurie imensă îi copleşi inima. Învățătorul Cel răstignit înviase. Certitudinea nu mai putea fi spulberată

de nimeni. Se afla în fața ei. Stătea de vorbă cu El. Nu s-a mai putut stăpâni. S-a repezit să-I îmbrățişeze picioarele. Discret, cu blândețe, El s-a retras un pas înapoi.

„Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei şi le spune: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru.“ (Ioan 20, 17)

Energii fără de limită i-au invadat trupul. Maria uitase de oboseală, de nesomn, de toate fricile dinainte. Trebuia să meargă degrabă să vestească ucenicilor şi să le spună porunca Domnului. Plângea şi râdea alergând către Apostoli. Gândul repeta frenetic: „Domnul a Înviat, Învățătorul a Înviat, Hristos a Înviat!“ E viu, trăieşte, Doamne, ce fericită sunt!

„Hristos a Înviat!“ …

International Police Association Secția Română

GOLGOTA UNEI CRUCI

„Atunci au fost răstigniți împreună cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga“.
(Matei 27, 38)

Răstignirea de pe Dealul Golgotei are forța tabloului colosal. La marginea cetății, trei cruci stropite cu sânge, ale celor trei ființe umane care sufereau supliciul morții lente. Dumnezeu este omorât pe Cruce între doi tâlhari. El are de-a dreapta şi de-a stânga fiii oamenilor. Aducerea lor la moarte ne lasă să înțelegem că este vorba de o sumă a relelor care i-au determinat pe judecători să dea sentința pedepsei capitale. Păcate grele şi foarte grele care au culminat probabil cu crima.

Păcatul nu ne este unul singur. Tâlhăria noastră de ființe umane are firescul ființei căzute din Eden, care merge din păcat în păcat. Să ne imaginăm că ne-am afla pe una dintre cele două cruci. L-am privi de acolo pe Hristos, Cel batjocorit, bătut, cu cununa de spini însângerată pe cap, cu mâinile-I şi picioarele-I pironite. În momentul în care şi-ar îndrepta privirea către noi, adâncul ființei n-i s-ar cutremura şi păcatele toate ne-ar ieşi din inimă ca un uragan, învăluindu-ne în praful ticăloşiilor personale din care singuri nu ne-am mai putea elibera.

Mântuitoarea privire a lui Hristos a mângâiat cele două chipuri chinuite de suferință. Însă numai unul a putut să-şi iasă din încrâncenarea urii şi a nemerniciei, pentru a înțelege că se află lângă Fiul lui Dumnezeu. Iertarea s-a produs spontan. Hristos a simțit golirea de sine a tâlharului pe care avea să-l mântuiască.

De acolo ne începem condiția umană, de la cea de tâlhar, sau, după modelul Betlemului, de la aceea de ființe care îi refuzăm lui Hristos intrarea în casa sufletului nostru. Între grota Naşterii şi Golgota Răstignirii se scrie istorie umană. Căderea Adamică ne-a îndepărtat de Dumnezeu, iar trezirea în păcat ne-a transformat în ființe ispitite a ne război cu Dumnezeu. Hălăduim pe pământ crezând că suntem puternici şi ne putem mântui fără ajutorul Lui. Nemiloşi şi cruzi credem că ne vom descurca singuri.

Pe Golgota se scria un drum al mântuirii. De la tâlharul nepocăit la cel îndreptat. Încrâncenarea în păcat a celui dintâi, orbirea minții pentru a nu-L vedea pe Mesia, ura vulcanică şi disprețul cu care Îl priveşte pe Răstignit deşi Îl ştia nevinovat, gândurile ucigaşe şi privirea pătimaşă, scrâşnirea dinților şi glasul disprețuitor sunt condiția umană a omului, îndepărtat de Dumnezeu. Tâlharul îndreptat este cel care având păcatele celui dintâi s-a eliberat de orbirea minții. Acceptarea pedepsei, pe care o consideră justă i-a adus împăcarea cu Dumnezeu pe Care nu-L cunoaşte şi de a Cărei existență se mai îndoieşte şi acum când se află față către Față cu El. În inima lui se întâmplă ceva. Întâlnirea cu privirea Hristosului, aflat în suferință, îi schimbă ființa ca într-un act purificator. Îndoielile de până mai adineauri se transformă în fiori, tâlharul trăindu-şi agonia între nedumerire, îndoială şi speranță. Cuvintele îi pleacă din inimă nedeterminate de rațiunea care, conştientă de multele păcate, iar fi închis

gura pe loc. Curajul îi este dus până la jumătate. Nu cere mântuire şi nu îndrăzneşte să ceară iertare. În cugetul său nu mai sunt speranțe că Dumnezeu ar mai vrea să facă ceva pentru el. Totuşi de acolo, din această copleşitoare smerenie el îndrăzneşte să-l roage pe Hristos: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni în împărăția Ta." (Luca 23, 42). Rugăciune purificatoare întrucât tâlharul nu se consideră îndreptățit a primi iertare, ci îşi lasă sufletul în judecata Domnului. Simțind adâncul greu, împovărat, chinuitor, al cuvintelor tâlharului pocăit, Hristos nu doar că se întoarce cu privirea către el pentru a-l mângâia, dar îi şi dă verdictul pe loc „Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai" (Luca 23, 43).

Noul început. Pe Golgota, Hristos, Mântuitorul, se descoperă acum şi ca Drept Judecător. Este poate primul tribunal Dumnezeiesc. Hristos devine Judecător al avocatului Său de dinainte, care cu câteva fraze în urmă, Îl apăra de acuzele batjocoritoare ale celuilalt condamnat, întâiul dintre păcătoşii lumii noi, procuror al diavolului, încrâncenat în patima sa, care dorea pentru Hristos o judecată peste judecată şi o condamnare peste condamnare. Avocatul apărării, la fel de păcătos ca şi celălalt, reuşeşte să se elibereze de sine devenind astfel singura ființă umană care îl apără pe Hristos.

Înainte de a-şi da duhul pe Cruce Hristos găseşte pe pământ un om care să-L apere. Firesc, acesta devine primul cetățean al Raiului. Când omenirea nu mai avea nici o şansă, tâlharul readuce Raiul pe pământ. Hristos, Dreptul Judecător, ne face să înțelegem aceasta şi se bucură pentru noi. Nu a venit degeaba pe pământ, s-a găsit un om care să-L apere. „Săvârşitu-s-a" (Ioan 19, 30), prin tâlhar, iertarea noastră. Dar nu orice tâlhar, ci doar

cel pocăit, eliberat de sine prin oceanul de smerenie în care s-a cufundat când s-a întâlnit cu privirea hristică.

Hristos a Înviat, despovărându-ne de frica morții şi transformând, în Altar al bucuriei şi speranței, înfricoşătoarea – până mai ieri – Cruce dintre crucile Golgotei.

Revista „Pentru Patrie“, nr. 4/2005, pag. 24

VEGHEA TIMPULUI MORT ASUPRA VIILOR

Există un timp al universului şi un timp al omului. Aşezați lângă o stea suntem mai fragili decât secunda. Micimea nu vine din trecerea vremii. Ea ne dă monumentalitate. Ne e însă greu să simțim plecarea ireversibilă a secundei din noi. Viețuim devorând viul din jur, înglodați în materie ca în datorii. Huzurim în murirea-ne lumească reuşind doar arareori să simțim spațiul spiritului, altul decât cel planetar. Ne-am obişnuit aşa şi ne vine greu să trăim în inefabil. Odată prinşi în magneții teluricului gândim şi simțim gravitațional. Ne facem trupul gropăciune a duhului pe care îl ținem întristat sub obrocul patimii. Pâlpâie în adâncul sufletului un opaiț ce stă să se stingă. De dincolo de lumi şi vremi, din începuturile veşniciei noastre el aşteaptă să se facă flacără. Se apropie timpul. Plăpânda candelă îşi dă mâna de lumină cu mângâietoarele raze de deasupra Betlehemului. Vremurile se plinesc. Încet, lin, vestea cea bună coboară pe gând transformându-ne în altar. Dorul adormit ne răscoleşte potecile rațiunii. Ochii ni se deschid iar cu nările adulmecăm sărbătoarea. Instinctele amorțite, de fiară zăcândă, se dezmeticesc mângâiate de valuri la

ţărmurile binelui. O briză cu iz de iasomie ne aduce presimţiri de sfinţenie.

Matematica magilor îi îndeamnă la drum. Irod are coşmaruri. Nisipul deşertului arde în noapte. Cerurile stau în aşteptare. Ceasul cosmic ţine arcul în tensiune. Corul de îngeri tace privind vârful baghetei maestrului. Păstorii şi-au gonit somnul tot fugind după mioarele neînţeles de agitate. Mânzul asinului îşi îndreaptă şalele. Staulul e cald. Paiele sunt proaspete. În Bethleem lumea se calcă pe picioare: agitaţie, gălăgie multă, nervi. Ce le trebuia lor recensământ?

Cu trupul spuzit, Irod se scarpină şi urlă la slugi. A aflat profeţia şi s-a umplut de turbare. Trebuie găsită urgent o soluţie. Oraşul e mic… Să ucidem toţi pruncii! Împăratul, dacă s-a născut, trebuie urgent să moară.

Strigătul Naşterii brăzdează universul. Pentru o clipă galaxiile îşi opresc goana astrală. Din netimp, veşnicia veghează asupra morţilor cărora le-a apărut un licăr de bucurie în oceanul tristeţilor de până mai ieri. Grota se umple de o lumină caldă, blândă, paşnică. Pe obrazul Maicii curg două lacrimi oprite în zâmbetul milei pentru noua Făptură. O rezonanţă cosmică dă vibraţie aerului. Mioarele s-au domolit şi se uită la păstorii care stau de vorbă cu îngerii. Lemnul pentru cruce a fost pus la uscat încă de dimineaţă. Trebuie să stea cel puţin trei ani. Femeia păcătoasă şi-a refuzat azi toţi clienţii. Copilului Lazăr i-a trecut prin cuget un gând de moarte şi de înviere pe care nu l-a înţeles, dar îl povesteşte surioarelor mai mici. Marta şi Maria îi spun să tacă pentru că le sperie. Ioan se agită în scutece şi gungureşte iar maica lui, Elisabeta, nu mai ştie ce să-i facă. Zaharia o domoleşte spunându-i să-l lase dezvelit că vrea să se joace. Mângâind un asin, cu ochii ţintă la copil, Iosif tremură, plânge, şi se minunează.

Grota se mai umple o dată de lumină. Îmbrăcaţi în straie de mare preţ magii intră cu daruri: aur, tămâie şi smirnă. Maica priveşte uimită, iar Iosif încearcă să priceapă rostul darurilor şi semnificaţia lor. Apoi îşi lasă gândul să îi fugă pentru că nu vrea să se tulbure, ci doar să se bucure.

În Carpaţi doi lupi sfâşie prada. Sătui urlă în noapte la lună. Urmele din zăpadă vorbesc despre lupta care s-a purtat pentru supravieţuire. Sângele este acoperit de noapte şi de fulgii care cad. Jocul lupilor dacici e sălbatic şi viu. Un dac bărbos, cu mânecile suflecate, sparge lemne pe o buturugă pentru a ţine focul în vatră. Calul îi nechează în frâu auzind urletul lupilor. Copiii dorm lângă foc, acoperiţi cu blană şi visând oameni cu aripi. Femeia mamă, despletită la păr, îi mângâie şi îi veghează.

S-au scurs milenii două şi mai bine. În fiecare an Bethleemul primeşte oaspeţi mulţi la vremea Naşterii Domnului. Nu mai vin pentru recensământ. Iar pruncii nu mai sunt ucişi din porunca lui Irod.

În curbura Carpaţilor lupii încă mai urlă şi pruncii încă mai dorm aproape de foc. De atunci, de la Naşterea Domnului la vremea cuvenită, aerul zumzăie de glasurile cu limbă de cristal ale colindătorilor, care Îl vestesc pe Mesia. Semeţe sau smerite, altarele lui Hristos ard candele ce luminează icoana. Înăuntru se binevesteşte. Evanghelia mântuitoare a cuprins tot pământul. În patria lupilor daci Hristos transformă sângerările în alinare. La vremea Naşterii Domnului chiar şi fiarele se potolesc. O pace de Dumnezeu binecuvântată se aşterne peste pământ. Pruncul Împărat ne umple de bucurie şi de speranţă. Ne ajută şi ne învaţă să ne gândim la Dumnezeu.

Bucuriile acestei sărbători au o aromă aparte. Ele vin din interiorul nostru, din adâncuri care nu pot fi atinse

decât la ceas ales de ceruri. Ele ne vorbesc despre copilărie şi despre bucuriile de odinioară, când grijile ne erau mici ca anii. Acum privim sărbătoarea prin ochii copiilor pentru că avem nevoie să ne întoarcem în trecut, aşa cum avem nevoie să ne întoarcem la Hristos. Şi aşa cum trecutul ne primeşte cu bucurie mângâindu-ne cugetul cu amintiri, tot astfel Hristos ne întâmpină cu braţele deschise jertfelnic, în formă de cruce, ştiind că doar la El putem găsi reazem atunci când ne este greu, ştiind că doar prin El am scăpat de moarte, atunci când, gustând păcatul, ne-am osândit. Hristos se naşte aducându-ne bucuria nemărginirii iubirii. Hristos prin Naşterea Sa face ca veşnicia să nu ne mai înspăimânte. Hristos, prin Naşterea Sa ne învaţă teologia iubirii, aşa cum prin Jertfa Sa ne învaţă teologia biruinţei asupra morţii. Hristos, Marele Învăţător ne învaţă cartea cea de neprețuit a sufletului nemuritor. Prin Naşterea Sa Hristos ne alungă frica din cuget. Ne face îndrăzneţi, curajoşi, netemători de moarte, netemători de întunericul păcatului, netemători de ispită. Prin Naşterea Sa Hristos ne vorbeşte despre iubirea omului de om, iubirea omului de Dumnezeu şi iubirea Fiului Omului de om.

Hristos se naşte, slăviţi-L! … pentru ca astfel binecuvântarea Domnului să se coboare în casele noastre, să ne aducă lumină şi pace divină, să ne mângâie cu binecuvântare cerească. Lăsaţi corurile de îngeri să vă intre în case şi în inimi, lăsaţi colindătorii să vă treacă pragul şi să vă dezmierde cu cântări, lăsaţi bucuria acestei sfinte sărbători să vă sfinţească viaţa şi familia. Lăsaţi-vă trecerea să vă fie mângâiată de cele sfinte.

La mulţi ani fericiţi, iubiţii Domnului!

„NELINIŞTI“ ALE BUCURIEI PERPETUE

Cerurile păstrează din ce în ce mai mult cenuşiul, frigul începe să ne îmbujoreze chipurile, vremea se mohoreşte micşorând timpul luminii în favoarea nopţilor îngheţate, prin aer începe să se audă melodia duioasă a sărbătorilor de iarnă. Nelinişti ale bucuriei răscolesc suflete iar griji plăcute vin să ne accelereze ritmul de vieţuire. După tradiţie, o dată cu Moş Niculae apar şi primii fulgi de zăpadă. Acesta este semnul începerii şiragului de bucurii ale iernii. Mai întâi auzim în suflet melodia colindelor copilăriei, apoi întâlnim pe stradă, sau în faţa casei, colindătorii veniţi să ne vestească apropiata Naştere a lui Mesia. E vremea cumpărăturilor şi a aromelor de sărbătoare. Acum mergem mai des la Biserică, pomenindu-ne unii pe alţii, cei vii, dar lăsând înscrisuri la altar şi cu numele moşilor şi strămoşilor trecuţi dincolo de timp. E vremea postirii şi a rugăciunii. E vremea coborârii în adâncurile noastre de suflet, pentru ca de-acolo se ne înălţăm revigoraţi şi proaspeţi spre a merge la preot să primim de la Dumnezeu iertarea pentru păcatele noastre. E vremea împărtăşirii cu Trupul şi Sângele Mântuitorului Hristos… E vremea Naşterii Domnului

când sufletele credincioase se întâlnesc spre a se ruga la Biserică, dar îşi pleacă genunchii şi în faţa icoanelor din casele primenite a mare sărbătoare. E vremea bucuriei şi a iubirii. E vremea generozităţii.

Venirea în lume a lui Hristos ne aduce nu numai gingăşia Pruncului Dumnezeiesc şi jertfelnicia Maicii Sale, dar şi cântările de îngeri sau bucuria păstorilor la vederea stelei Betlemului. Acum magii şi regii se închină la picioarele Pruncului împărat, acum ne bucurăm pentru naşterea veşniciei sufletelor noastre întristate, până mai ieri, de păcat şi de moarte. E timpul iubirii faţă de aproapele. Acum, familia, prigonită mai tot anul de modernismele vieţilor rebele, îşi recapătă frumuseţea, demnitatea şi sacralitatea cu care Dumnezeu a binecuvântat-o pe pământ. Acum ne redescoperim ca fiinţe umane zidite după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Acum redevenim jertfelnici, blânzi, miloşi, iubitori, milostivi, calzi, mai apropiaţi de sacru şi de sfinţenie. E vremea bucuriilor de suflet şi a celor nemărginite.

„Hristos se naşte, slăviţi-L!“

SFINŢENIA, LIBERTATEA LUI ŞTEFAN

În Biserica Ortodoxă, cultul sfinţilor are o însemnătate aparte. Având nădejdea că prin împărtăşirea cu Sfintele Taine omul primeşte harul lui Dumnezeu care îl întăreşte în lupta cu patimile, curăţindu-l şi înălţându-l în virtuţi, mărturisind învierea şi credinţa în viaţa veşnică, el se îndumnezeieşte prin har. Astfel, viaţa trupească, temporară, trece, prin moarte fizică, la viaţa eternă. Acolo, în preajma Dumnezeirii, imperfecţiunea, răul, păcatul nu pot avea sălaş.

Prin Hristos, avem acces la sfinţenie, unindu-ne cu El prin harul Duhului Sfânt. Sfinţenia noastră este participare la sfinţenia lui Dumnezeu, este triumf al virtuţii asupra păcatului, victorie a spiritului asupra materiei.

Dominanta vieţii sfântului este să trăiască, dăruindu-se altora. Prin putere dumnezeiască, el poate săvârşi lucruri mai presus de fire, având însă conştiinţa că a săvârşit mai puţin decât oricine. După moartea trupului, sfântul continuă să trăiască în Hristos. Dimensiunea este alta, superioară: aceea a existenţei dincolo de mormânt.

Trăinicia vieţuirii noastre creştine a făcut ca pământurile să ne rodească sfinţi ale căror nume le pomenim cu evlavie, rugându-ne în faţa icoanelor lor.

Canonizarea s-a săvârşit, de către Biserica neamului, după îndelunga aplecare asupra vieții acestor învredniciți. Comisia Canonică a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a trebuit să țină cont de multe: păstrarea jertfelnică a dreptei credințe; darurile sau puterile speciale cu care Dumnezeu l-a învrednicit pe cel ales; sfințenia vieții; forța cultului local în rândul credincioşilor; aflarea sau nu a sfintelor moaşte.

Viața Dreptcredinciosului Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt a fost învârtoşată de istorie şi de firea sa cea aprigă. Mereu în războaie cu duşmanul, cu sine, cu trădătorii de neam şi de țară, Ştefan a ținut trează flacăra credinței creştin-ortodoxe, a libertății şi neatârnării, a dragostei de neam şi de glie strămoşească. Ca un rug aprins s-a mistuit în trudă respectând aceste porunci pe care le-a considerat venite de la Dumnezeu. Nu s-a cruțat pe sine şi nu a cruțat nici pe cei pe care i-a iubit. A trăit în jertfă glorificându-L pe Dumnezeu şi înălțându-l biserici şi mănăstiri pretutindeni unde țara s-a temeinicit prin sânge. Nu şi-a plecat genunchii decât în fața icoanelor şi a altarelor străbune.

Persoană controversată în istorie, Ştefan-Vodă a fost îndelung studiat de mai marii Bisericii înainte de a fi canonizat. Chiar numele cu care acesta este înscris în calendar vorbeşte despre smerenia aşezării sale în rândul sfinților: Dreptcredinciosul Voievod Ştefan cel Mare **şi Sfânt**. O viață închinată iubirii de Dumnezeu, de neam şi de țară.

„Sfinte Mare Voievod Ştefan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!“

ÎMPĂCĂRILE CREPUSCULARE ALE SINELUI

Suntem în perioada postului. O perioadă forfotitoare, o perioadă frumoasă, o perioadă – aş zice – de mare bucurie, deoarece apropierea de sărbătoarea Crăciunului, de ziua Naşterii Mântuitorului Hristos, pricinuieşte o stare specială în spațiul nostru creştin. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că Biserica, „maică a neamului“ şi învățător spre Hristos, are şi responsabilitatea mântuirii sufletelor credincioşilor pe care îi păstoreşte. În calitate de păstor sufletesc, am datoria de a pune în cuget gândul că postul este responsabilitate. Este bine să avem clipe de meditație, momente în care să ne întrebăm despre existența noastră, despre existența lui Dumnezeu, să aflăm mai multe despre transcendență.

Pregătirea din această perioadă nu trebuie să fie numai o pregătire a trupului, ci şi o pregătire sufletească. Grija pentru trup înseamnă să îi dăm acestuia, în anumite perioade din an, posibilitatea refacerii, iar grija pentru suflet înseamnă creşterea noastră în învățătură, în credință, în iubire de Dumnezeu şi de oameni.

Trupul este plămădire din mâinile Creatorului. Dumnezeu cunoaşte toată legea pusă în trupul nostru. Şi

ştie că orice forțare pe care o exercităm asupra lui are nevoie de refacere. Spun aceasta pentru că în ultimul timp, datorită avalanşei de bunuri care se îndreaptă către noi, avem tendința de a ne transforma în carnivori, ceea ce ne îmbolnăveşte. Perioada postului, în care hrana vegetală primează de această dată, ne fortifică şi ne pregăteşte pentru a primi, în bucurie deplină, acele bunătăți gastronomice specifice sărbătorii Crăciunului. Este în acelaşi timp o formă de grijă şi de iubire a trupului nostru, care este templul Duhului Sfânt. Perioada postului Crăciunului este plină de melodie, de arome, de bucurie spirituală. Se retrezeşte comuniunea, socialul din ființa noastră: vin la uşă colindătorii, sunt tot felul de obiceiuri care ne umplu inimile de emoție. Îl aşteptăm pe Hristos cu duioşie, în pace, în rugăciune. Călcăm pragul bisericilor şi ne plecăm genunchii în fața icoanelor de la sfintele altare pentru a cere iertare lui Hristos, pentru a ne purifica. Este timpul păcii, este timpul în care putem să ne îndreptăm gândul şi privirea către cel care va veni în lume spre a se răstigni pentru noi. Perioada postului ne dă posibilitatea nouă, oamenilor, de a ne gândi la iubirea de aproapele. De a ne gândi să renunțăm la o parte din egoismul care se întoarce împotriva noastră, izolându-ne de semeni. Este bine ca în această perioadă să ne îndreptăm cât putem de mult cu gândul spre Dumnezeu.

Militarii care sunt acum departe de casă, de părinți, de familie, sau chiar care au plecat peste hotare pentru a îndeplini porunca țării, spre a-şi face datoria față de Drapel şi față de neam, simt bine ce înseamnă coborârea în adâncul sinelui. Izolarea de cei dragi, depărarea de casă, de țară îi face să fie mai meditativi, mai calzi, mai aproape de divinitate. Puneți-vă, iubiții mei, nădejdea în Dumnezeu! Plecați-vă genunchii în rugăciune! Este perioada

postului, care poate fi salvatoare pentru fiecare dintre noi! Apropiați-vă de rugăciunea Bisericii şi veți fi mai puternici, mai curajoşi, mai blânzi, mai buni, mai drepți! Fie ca apropiata sărbătoare a Naşterii Domnului să aducă în casele şi inimile noastre pace şi lumină divină, spre binecuvântată primire a Naşterii pruncului Dumnezeiesc!

„Curierul ARMATEI“, nr. 22 (162), 30 noiembrie 2004

LACRIMA REVELATĂ

Minunile săvârşite de Hristos în lume sunt cutremurătoare, dar egale ca intensitate şi efort al energiilor divine. Fiinţa umană le simte însă gradate diferit. Aşa am putea explica diferenţa de vibraţie a trăirii la serbarea Naşterii şi a Învierii Domnului, în plan geografic sau confesional.

În spaţiul creştin apusean, majoritar romano-catolic şi protestant, centrul de greutate al sărbătorilor hristice se află în jurul Naşterii Domnului. Mai existenţialişti, mai legişti, mai matematici şi mai ancoraţi în lume, apusenii au construit optimismul creştin în jurul bucuriei venirii Domnului în lume. Prin coborârea lui Dumnezeu pe pământ omul recâştigă speranţa iertării, a împăcării lui cu Divinitatea. Duioşia Naşterii celei Sfinte, evenimentele care o purced, ca şi cele de după Naştere, generează o atmosferă unică în jurul căreia solidaritatea umană se redimensionează, credinţa înviază, iubirea pentru aproapele renaşte. Nevoia de a te îndrepta către celălalt cu gândul şi fapta de iubire, oferirea de daruri, cântările colindelor, pomul de Crăciun, frumuseţea anotimpului pur, toate îmbogăţesc feeria Naşterii Pruncului Dumnezeiesc. Chiar Postul Crăciunului are o blândeţe a bucuriei nestăpânite.

La sărbătoarea Paştilor, Postul cel Mare are tensiune şi dramatism colosale. Suferinţa umană legată de suferinţa dumnezeiască îl înalţă pe om. O demnitate sobră ia locul neliniştii din aşteptare. Matematic, în cadenţe de sentinţă finală, drumul Crucii aduce Moartea lui Dumnezeu. Moarte pedepsitoare pentru păcate nefăptuite. Moarte umilitoare comandată de om pentru Dumnezeu. De pe Cruce, Hristos îmbrăţişează în iubire pământul şi cerurile.

În spaţiul sufletesc al ierarhizărilor afective răsăritene, Sărbătoarea Învierii Domnului primează celei a Naşterii. Spirite mai meditative, mai aplecate spre adânc, mai apropiate de introspecţie, mai ancorate în transcendenţă, sufletele creştin ortodoxe au evlavie mai mare la această sărbătoare.

Cu Învierea Sa, Hristos reface statutul omului pierdut în păcat. Acum, ridicat în înălţimile treimice, Omul divin depăşeşte lumescul, moartea, istoria.

În Postul cel Mare lacrima nu este fariseică, suferinţa nu este imaginată, iar nădejdea nu moare. O bucurie a speranţei inundă aplecarea în pocăinţă. Pacea, liniştea, cunoaşterea adâncă sunt acum la ele acasă. Duhul Sfânt, împreună cu Tatăl veghează Învierea Fiului. Învierea Lui e Învierea noastră. La festin suntem invitaţi cu toţii:

„De este cineva bine-credincios şi iubitor de Dumnezeu, să se bucure de acest praznic frumos şi luminat. De este cineva slugă înţeleaptă, să intre, bucurându-se, întru bucuria Domnului său. De s-a ostenit cineva postind, să-şi ia acum răsplata. De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-şi primească astăzi plata cea dreaptă. De a venit cineva după ceasul al treilea, cu mulţumire să prăznuiască. De a ajuns cineva după ceasul al şaselea, nicidecum să nu se îndoiască, pentru că de nimic nu se va păgubi. De a întârzia cineva până la

ceasul al nouălea, să se apropie, nicidecum îndoindu-se. De a ajuns cineva abia în ceasul al unsprezecelea, să nu se teamă din pricina întârzierii, căci, darnic fiind Stăpânul, primeşte pe cel din urmă ca şi pe cel dintâi; odihneşte pe cel din al unsprezecelea ceas, ca şi pe cel care a lucrat din ceasul întâi; şi pe cel din urmă miluieşte, şi pe cel dintâi mângâie; şi aceluia plăteşte, şi acestuia dăruieşte; şi faptele le primeşte, şi gândul îl ține în seamă; şi lucrul îl prețuieşte, şi voința o laudă.

Pentru aceasta intrați toți în bucuria Domnului nostru; şi cei dintâi şi cei de-al doilea luați plata. Bogații şi săracii împreună bucurați-vă. Cei care v-ați înfrânat şi cei leneşi, cinstiți ziua. Cei care ați postit şi cei care n-ați postit, veseliți-vă astăzi. Masa este plină, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând. Gustați toți din ospățul credinței; împărtăşiți-vă toți din bogăția bunătății. Nimeni să nu se plângă de sărăcie, pentru că s-a arătat împărăția cea pentru toți. Nimeni să nu se tânguiască de păcate, pentru că iertarea din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte, pentru că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; a stins-o pe dânsa Cel ținut de dânsa. Prădat-a iadul Cel ce S-a pogorât în iad; umplutu-l-a de amărăciune, fiindcă a gustat din trupul Lui. Şi aceasta mai înainte înțelegând-o Isaia a strigat: Iadul, zice, s-a amărât, întâmpinându-Te pe Tine jos. S-a amărât pentru că s-a stricat. S-a amărât pentru că a fost batjocorit. S-a amărât pentru că s-a omorât. S-a amărât pentru că s-a surpat. S-a amărât pentru că a fost legat. A primit un trup şi de Dumnezeu a fost lovit; a primit pământ şi s-a întâlnit cu cerul; a primit ceea ce vedea şi a căzut prin ceea ce nu vedea. Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos şi tu ai fost nimicit. S-a sculat Hristos şi au căzut demonii; a înviat

Hristos şi se bucură îngerii; a înviat Hristos şi viața veşnică stăpâneşte; a înviat Hristos şi nici un mort nu este în groapă, căci Hristos, sculându-se din morți, începătură învierii celor adormiți S-a făcut. A lui este slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin."

(Cuvânt de Învățătură în Sfânta şi Marea Duminică a Sfintelor Paşti, al Sfântului Ioan Gură de Aur)

Hristos a Înviat!

Revista „Pentru Patrie", nr. 3/2004

ÎNVIEREA DIN PREZENȚĂ A TIMPULUI

Iubiți tineri credincioşi, Hristos a înviat! Am primit cu bucurie vestea bună a Învierii Domnului, ne-am bucurat întru slavă treimică, ne-am întors acasă de la slujba Învierii cu lumânări aprinse, pe care le-am stins, după ancestrale tradiții, de tocul uşii. Am petrecut sărbătoarea, în familie sau între prieteni, cu ouă roşii, cu vin, cu cozonac şi cu miel. Sărbătorile Învierii Domnului, sărbătorile bucuriei, sărbătorile iertării şi ale speranțelor ne-au luminat în aceste zile.

Ne aflăm încă sub influențele şi sub miresmele dumnezeieşti ale măritului praznic şi gândul ne este încărcat de bucurii sfinte. După cele trei zile ale Paştilor, urmează o perioadă de o săptămână care este numită de Biserică – dar şi în popor – Săptămâna Luminată. Este perioada în care credincioşii nu au voie să îngenunche în biserică, este perioada în care lumina Dumnezeiască este prezentă şi în casele tuturor. Acum ne întâlnim şi cu Izvorul Tămăduirii pentru că acum toate cele ale noastre sunt plus de har Dumnezeiesc şi, atât trupul cât şi sufletul ni se află sub semnul tămăduirii, al vindecării, al izbăvirii de sub robia păcatului şi a morții.

Săptămâna se încheie cu Duminica a doua după Paşti, când este pomenit Sfântul Toma. Toma Necredinciosul, despre care ştim cu toții, chiar dacă nu cunoaştem foarte multe din Scriptură. Este apostolul care s-a îndoit, care a avut nevoie de dovezi palpabile pentru a crede în Învierea lui Hristos. În Apostolul Toma ne regăsim, fiecare, momentele noastre de îndoială, de slăbiciune, de întrebare vinovată. Unii spun că Apostolul Toma ar putea fi patronul savanților, al cercetătorilor, al celor care se întreabă şi care vor mărturie palpabilă despre cele ascunse ale lumii.

Săptămâna Luminată are importanță mare în viața credincioşilor pentru că este a bucuriei. Învierea Domnului ne face să ne înălțăm cu gândul la speranța noastră de a ne reîntoarce în Edenul pe care l-am pierdut. Ştim că Hristos se va întoarce cu Trupul Său omenesc în Treime. Deci suntem acolo, în Sfânta Treime, împreună cu Hristos. Sfânta Treime este perioada care ne duce cel mai mult cu gândul la îndumnezeirea noastră, la speranța noastră. Nu putem să nu aducem slavă lui Dumnezeu, să nu mulțumim Hristosului pentru suferința pe care a îndurat-o pentru noi!

Ca tineri, trebuie să ne gândim la un viitor pe care să ni-l aranjăm a fi frumos, ferit de păcate, trăit în curățenie, după rânduială Dumnezeiască. Cei care vor să guste din bucuriile şi din fericirea pământească, dar să aibă şi şansa răsplăți veşnice, trebuie să trăiască după pildă Dumnezeiască, după modelul sfinților, după modelul hristic. Să fie dispuşi spre jertfă, să fie dispuşi spre a-şi înțelege aproapele, să fie milostivi, blânzi, iertători, să fie creştini adevărați. Atunci, Dumnezeu ne va bucura pe toți aşa cum ne bucură acum, în săptămâna Luminată, care este numită aşa din popor, pentru că fiecare din noi simțim cum se împrăştie întunericul din noi şi din jurul

nostru. Să strigăm cu bucurie şi să mărturisim „Hristos a Înviat!“. Să dăm slavă Bunului Dumnezeu pentru toate bunătăţile iubirii Sale de oameni!

Dumnezeu să vă păstreze de-a pururi în pronia sa cea mult iubitoare!

„Curierul ARMATEI“, nr. 8 (172), 29 aprilie 2005

CUPRINSUL ÎNTREG DIN GRĂIRE

Lumea este tot nevindecată. Metehne multe şi grele, orgolii, frici, nelinişti, conflicte de interese macină persoane sau grupuri de oameni. Deşi pare că e pace, lipseşte liniştea. Accidente, drame, sărăcie, suferinţă pretutindeni. Câteodată ai impresia că îngerii păzitori ai oamenilor sunt plecaţi în vacanţă. Sigur că nu este aşa. Dumnezeu veghează asupra omului, neştirbindu-i însă libertatea. De acolo, din înaltul cerurilor, El îşi face simţită prezenţa. O prezenţă vie, caldă, iubitoare, perpetuă.

În Duminica a IV-a după Rusalii, Hristos Mântuitorul săvârşeşte o minune aparte: **vindecarea de la distanţă** a slugii sutaşului.

Paleta largă a tipurilor de minuni pe care Hristos le săvârşeşte spune despre atotputernicia Sa dumnezeiască. Celor care s-au îndoit ori se îndoiesc le vorbesc minunile: de veţi zice că lucra cu hipnoză, vă vor contrazice: „mersul pe mare“ ori „potolirea furtunii“; de veţi zice că vindecaţii nu erau bolnavi, vă vor răspunde Lazăr cel înviat a patra zi din morţi, fiica lui Iair sau fiul văduvei din Nain; de veţi zice că Hristos nu a fost Fiul lui Dumnezeu, va striga împotriva-vă steaua din Betleemul Iudeii, Învierea Domnului ori darea vederii (cu putere de Creator) celui care nu a avut-o niciodată; celor ispitiţi de fenomenele paranormale,

le vor răspunde minunile intrării în Foişorul Cinei prin uşile încuiate ori Înălțarea la cer a Domnului.

Ştiințele, lăsate de Dumnezeu spre a fi cunoscute prin rațiunea omului, vorbesc toate despre Dumnezeu. Atunci când o minune nu poate fi explicată ştiințific, ea nu dispare din timp sau din istorie, ci, dimpotrivă, capătă forță. Dar ştiința nu e umilită de minune pentru că savantul crede în necunoscut şi ştie să se smerească în fața lui, aşa cum toate legile Universului ne uimesc şi ne minunează. În Duminica a IV a după Rusalii, Hristos ne reaminteşte cât de puternică poate fi credința noastră. Mereu aceeaşi forță în: **„Du-te, fie ție după cum ai crezut“** (Matei 8, 13)

Dacă ne-am analiza istoria personală cu cea mai mare atenție, am descoperi că mai toate clipele noastre de fericire sunt aşezate în preajma credinței sau încrederii noastre: cred că voi scrie o carte şi sunt fericit când ajung s-o văd între coperte; cred că voi avea o anumită profesie şi sunt fericit când se împlineşte aceasta; cred că voi ajunge să cuceresc Everestul şi sunt fericit când ajung să privesc lumea de pe „acoperişul“ ei. Aceste forme de credință, deşi nu sunt religie, sunt bine plăcute Domnului cât timp ele „lucrează“ spre săvârşirea binelui.

Cu atât mai mult ne ajută credința când e vorba de Dumnezeu, aşa cum i-a zis Iisus tatălui căruia avea să-i vindece copilul: **„Dacă tu poți crede, toate-i sunt cu putință celui ce crede“.** (Marcu 9, 23) Iar când simțim că îndoiala ne dă târcoale, ne rugăm cu îndrăzneală asemeni fericitului tată al copilului vindecat**: „Cred Doamne!, ajută necredinței mele!“.** (Marcu 9, 24)

Atunci Dumnezeu ne zâmbeşte mângâietor din înaltul cerului iar vindecarea noastră vine de la distanță.

RESTAURAREA INTEGRITĂȚII TEMPLULUI VIU

În lumea noastră muritoare, ființe plămădite fiind, avem tendința firească, naturală, de a purta de grijă trupului, cu mai mare osârdie decât cea a sufletului. Întreaga istorie pare a se învârti în jurul acestei griji. Am construit un mediu afectiv trupului, grijitor de confort, de bunăstare materială. Am aşezat şi aşezăm puterile omeneşti în funcție de puterile materiale. Clădim societatea, civilizația cu gândul la nevoile trupului, la plăcere la delectare simțuală. Rațiunea ne aduce progres tehnologic pus în principal tot în slujba trupului.

Spiritul nu este lăsat deoparte, dar procentele în care i se dă importanță sunt minime.

În Evanghelia de la Marcu (cap. 2, vers. 1–12) Mântuitorul Hristos, aflat în Capernaum vorbea mulțimilor, când i se aduce un slăbănog paralitic aflat la pat. Dornice de minuni, mulțimile aşteaptă vindecarea miraculoasă a trupului celui bolnav. Hristos ştie şi simte, dar răspunsul lui e altul:

Prima minune:

„Şi văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!“ (Marcu 2, 5)

Mulțimile forfotesc, vociferează dezamăgite, iar cărturarii prezenți se scandalizează ştiind că doar Dumnezeu poate ierta păcatele. Tensiunea creşte, Mântuitorul le aude gândurile.

A doua minune:

„Şi îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că aşa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre?

Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău şi umblă?“ (Marcu 2, 8–9)

Cearta blândă a Mântuitorului nu-i dezmeticeşte pe cei mulți. Gândirea lor lumească îi făcea să aştepte inerțial doar minunea asupra trupului vlăguit. Credeau în Hristos şi în minunile Lui, dar erau incapabili să-L vadă ca Dumnezeu. Probabil că se gândeau la El ca la un om cu puteri suprafireşti. Spectacolul minunilor văzute la care mulți asistaseră şi înainte îi înfiora. Simțurile le deveneau lacome şi în acest tărâm. Vroiau minuni din ce în ce mai multe şi mai eclatante. Deveniseră lacomi, superficiali şi nepreocupați de adâncul dumnezeiesc.

Pedagogia Hristosului îşi urma calea:

A treia minune:

„Dar, ca să ştiți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului;

Zic ție; Scoală-te, ia-ți patul tău şi mergi la casa ta.

Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți şi slăveau pe Dumnezeu zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.“ (Marcu 2, 10–12)

Hristosul Domnului, Mântuitorul sufletului şi al trupului, încheia această treimică minune ştiind că mulțimile, atunci, atât puteau înțelege. Nouă ne spune mai mult, căci pretențiile sunt mai mari. Discret, în fața celor mulți, El ierarhizează

importanța vindecărilor şi decodifică taina primirii minunii. Salvarea, mântuirea se face coborând în adâncul cugetului, prin cuvântul care vindecă tot: suflet şi trup.

Hristos nu este un Dumnezeu al trupului, ci al întregului ființei omeneşti. Omul, coroană a creației, are viețuire egală în materie şi în spirit. Neglijarea unei părți a întregului produce dezechilibru.

Lui Toma i se zice „necredinciosul“, dar a fost Apostol şi a trăit în preajma Domnului. Nu toți avem această şansă. Materia trupului tace, dar spiritul strigă din adânc nevoia de Dumnezeu.

Suntem în Postul cel Mare. Poate vom avea timp să ne auzim glasul sufletului, cât timp mai este încă în lumină. Altfel vom auzi doar glasul întunericului care ne va face duhul precum trupul slăbănogului din Capernaum.

SFÂNTUL NEVOINȚELOR NOASTRE

În istoria de slavă a credinței dreptmăritoare pe plai românesc, darurile şi harurile dumnezeieşti au fost mereu în rodire. Neobosită râvnă datu-s-a drepților nevoitori care pretutindeni în țară au ostenit întru rugăciune şi lucrare a celor sfinte. Biserica neamului a cunoscut, în veacurile cele multe, trecute de la Naşterea Domnului, o armată de râvnitori ai Logosului, urmaşi ai lui Hristos care „cu cuvântul, cu lucrul şi cu gândul“ au zidit cele învățături dumnezeieşti, aşezând dreapta credință în tiparele de suflet ale moşilor noştri, de unde ne-au venit întregi, curate şi neatârnate de vreo erezie sau falsă scriitură.

Truda a fost perpetuă. Marii anonimi ai rugăciunii, ascunşi în chilii ori în locuri retrase, departe de lume sau de ochiul celui rău au stat veghetori, ținându-şi genunchii, cu supra de măsură, pe lespezile de piatră din fața icoanelor, mult peste puterea noastră de pricepere. Iar Dumnezeu i-a răsplătit cu daruri potrivite: facerea de minuni, puterea de a vedea în duhul omului, puterea în rugăciune, harul sfințeniei.

Cetatea Bucureştilor are a se lăuda întru Domnul cu numele unui sfânt mare făcător de minuni, care, aşezat cu moaştele la marginea cetății veghează din

sfânta-i raclă, în perpetuă rugăciune, la binele nostru, al celor prea păcătoşi.

La vremuri de neaşezare pământul țării a rodit sfinți care, prin viețuirea lor întru credință, să dea tăria pilduitoare celor ispitiți de deznădejdile unei lumi nesigure. La 7 octombrie una mie şapte sute optzeci şi şapte de la Naşterea lui Hristos, mahalaua Visarion a Bucureştilor lăstărea sfințenie prin naşterea pruncului Constantin, al Floarei şi al lui Antonie. Familia evlavioasă, în care se năştea acest copil binecuvântat, avea să rodească trei călugări chemați de Hristos la practicarea virtuților călăuze ale desăvârşirii. Desigur că maica Floarea, monahia Filofteia de mai târziu, care avea să-şi aibă metanie la mănăstirea Pasărea, a avut un rol deosebit în creşterea întru dreaptă credință a fiilor ei.

Copilăria micuțului Constantin a avut creştere lină şi binecuvântată, sub purtarea de grijă, truda şi rugăciunile părinteşti.

La anul una mie opt sute patru, rânduitu-s-a de la Domnul că tânărul Constantin să aleagă calea nevoințelor călugăreşti mergând la mănăstirea Cernica, spre a sta sub ascultarea cuviosului, pe atunci stareț, arhimandrit Timotei. Vreme şi loc potrivit călugăriei, căci în acest sfânt aşezământ domnea duhul de viață nouă adus de fostul stareț Gheorghe, care sădise în sufletele viețuitorilor de aici o spiritualitate specific românească, eliberată mult de paisianismul cu care egumenul se luptase venind de la mănăstirea Neamț. Se punea acum accent în mănăstire pe implicarea monahilor în viața de obşte, pe dezvoltarea firească a darurilor duhovniceşti spre creşterea în desăvârşire, pe întărirea serviciului liturgic şi implicarea în activitățile gospodăreşti.

Patru ani mai târziu, la 12 noiembrie una mie opt sute opt de la Naşterea Domnului, tânărul Constantin este uns în monahism cu numele Calinic. Sub ascultarea

duhovnicului său, Părintele Pimen, tânărul monah începe o viață de grele osteneli în post şi rugăciune. Despre Calinic duhovnicul său avea să proorocească zicând: **„va fi bărbat desăvârşit şi dascăl al călugărilor din România".**

Sporindu-şi nevoințele tânărul Calinic îşi supunea trupul la posturi foarte aspre, dormind noaptea doar câteva ore. Toate aceste încercări ale trupului şi sufletului aveau ca scop înălțarea către Dumnezeu prin practicarea virtuților cele aducătoare de har şi strivirea patimilor cele omorâtoare de suflet. În scurt timp monahul Calinic, pildă vie în mănăstire pentru ceilalți viețuitori, este propus şi hirotonit ieradiacon la 3 decembrie în acelaşi an cu cel al tunderii în monahism.

În anul 1815 ieromonahul Calinic primeşte hirotonia întru duhovnic de la însuşi mitropolitul Nectarie al Țării Româneşti, care în aceeaşi zi, 20 septembrie îl numeşte şi eclesiarh al mănăstirii. După o călătorie în Moldova spre a strânge ajutoare pentru mănăstire, în anul 1817 sfântul Calinic, însoțit de duhovnicul său Pimen, merge la Muntele Athos. Reîntors în țară râvnitor întru cele ale virtuții, Sfântul Calinic îşi impune un regim de viețuire tot mai sever: toată săptămâna se hrănea doar cu pâine şi apă, doar sâmbăta şi duminica mâncând împreună cu obştea monahală, spre a alunga ispita mândriei. Noaptea dormea doar trei ore, pe un scaun, iar ziua lucra din greu la ridicarea lăcaşului de închinăciune din mănăstire.

În timpul lui Caragea-Vodă, molima ciumei seceră mulți călugări din mănăstire, Sfântul Calinic fiind păzit de Dumnezeu, deşi era slăbit de post şi osteneală în rugăciune. Urmează alte posturi şi mai aspre la care Sfântul se supune de bună voie, epuizând puterile trupului şi chiar îmbolnăvindu-se pentru o vreme. După încă un drum la Muntele Athos, Sfântul Calinic este ales stareț al Mănăstirii

Cernica, de către soborul călugărilor, în locul egumenului Dorotei care trecuse la Domnul. Se îngrijeşte acum de zugrăvirea bisericii Sfântul Nicolae pe care o înzestrează cu toate cele necesare cultului.

Începând revolta lui Tudor Vladimirescu, din 1821, turcii invadează Bucureştiul, punând în pericol şi pacea mănăstirii în care otomanii credeau că se află ascunşi panduri şi pe care vroiau, de aceea, s-o bombardeze cu tunurile. Fiind un timp adăpost pentru refugiații din calea turcilor, mănăstirea Cernica este călcată de foamete şi sărăcie, pe care doar rugăciunile Sfântului Calinic le înlătură printr-o minune. Tot acum, un paşă turc, dorind să atace cu tunurile mănăstirea, pentru că Sfântul Calinic se plânsese stăpânirii că acesta prigonise o călugăriță de la mănăstirea Pasărea, face o danie de galbeni cu care se construieşte aici o fântână, întru amintirea minunii dumnezeieşti prin care proiectata prigoană turcească s-a transformat în milostenie. De atunci şi până azi fântâna săpată se numeşte „a turcului".

Fiind propus de Domn pentru scaunul de Mitropolit al Țării Româneşti, cei care se temeau că Sfântul va ocupa acest post, îl otrăvesc. Grav bolnav, pe când trăgea să moară, sfântul se ruga: „Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, nu credeam şi nu doream să mor otrăvit". Un glas tainic, venit din cer i-a răspuns: „Nu vei muri de otravă, scoală-te şi fii sănătos, că nu după mult timp ai să fii Episcop la Râmnicu Vâlcea". Îndată Sfântul s-a ridicat şi a mers în biserică, spre a-i mulțumi lui Dumnezeu, unde i-a uimit pe toți cei prezenți.

Într-adevăr, la 14 septembrie 1850 Sfântul Calinic a fost ales episcop pentru eparhia Râmnicului-Noul Severin, plinindu-se astfel profeția vocii care îl ferise de moarte. Se desparte în lacrimi ca obştea mănăstirii Cernica şi

rosteşte cuvinte de mare smerenie la hirotonia sa în episcop, adresându-se însuşi domnitorului Barbu Ştirbei care era de față la ceremonie: **„Da care ispravă ați cunoscut la noi, Înălțimea Voastră, prin care să mă puneți înaintea tuturor, pe vârful Sfintei Episcopii, pildă de faptă bună? Care ştiință păstorească prin care canoniceşte să cârmuiesc acest fel de începătorie? … Care îndrăzneală care să mijlocesc după datorie către Dumnezeu, pentru dânşii … Eu la nimeni căutând, nimic vrednic nu aflu în mine de această începătorie …"** Grăire de sfânt la care smerenia nu-l lăsa să se înalțe. Grăire de ales a lui Dumnezeu care ştia cât de trecătoare sunt dregătoriile lumii şi cât de pieritoare sunt rangurile şi măririle.

Imediat după înscăunare episcopul Calinic a plecat să îşi viziteze păstoriții spre a-i cunoaşte şi a le afla nevoile. Ajunge repede a fi iubit de popor şi i se duce vestea de milostiv şi drept apărător al celor nedreptățiți.

Prin mila lui Dumnezeu şi vrednica-i neodihnă Sfântul Calinic termină zidirea catedralei Episcopale, la finele anului 1856, pe care o încredințează pictorului Gheorghe Tătărăscu spre a fi pictată.

Episcopul de Râmnic are un rol însemnat şi în evenimentele Unirii Principatelor de la 1859. El cere Adunării Ad-hoc, printr-o scrisoare, ca moştenitorii tronului viitoarei țării unite să fie ortodocşi, iar în cadrul adunării să se vorbească şi să se scrie „în înțelesul popular".

Iubitor de viață pustnicească şi păstrând în minte amintirile viețuirii de la Muntele Athos, sfântul Calinic întemeiază Mănăstirea Frăsinei punând blestem-legământ pe piatra de hotar a Sfântului Aşezământ: **„Cu mila lui Dumnezeu noi, Calinic, Episcopul Râmnicului Noului Severin, am poruncit şi poruncim: de aici în colo picior de femeie să nu treacă!".**

Cu această ultimă ctitorie Sfântul Calinic se reîntoarce la iubirea cea dintâi, care a fost duhovnicia. Multe minuni a săvârşit încă din timpul vieții despre care contemporanii şi ucenicii pomeneau în taină, în evlavie şi cu mare frică de Dumnezeu. Este cunoscut cazul unui mort neputrezit de şapte ani despre care se spunea că fusese blestemat de părinți şi care fiind dezgropat şi rezemat cu sicriul de biserică este chemat Sfântul Calinic spre a-i citi Molitvele Sfântului Vasile cel Mare. La sfârşitul citirii acestor rugăciuni de către Sfântul Calinic, din mort mai rămăsese un muşuroi de țărână. **Multe minuni veți afla de veți merge la Mănăstirea Cernica unde vă puteți pleca genunchii în rugăciune, la racla Sfântului Calinic.**

La 24 mai 1867 Sf. Ierarh Calinic se retrage definitiv la Mănăstirea Cernica, unde îşi va sfârşi viața pământească. În noaptea de 10 spre 11 aprilie vine în chilia lui părintele Anastasie care îi citeşte Utrenia, după care amândoi vorbesc despre mântuire. În zori e chemat ucenicul Ghermano, să îl îmbrace în haine de îngropare. Apoi sfântul s-a sculat, s-a spălat pe față i-a binecuvântat pe cei prezenți după care stând în picioare a cerut o cruce pe care ținând-o în mână a sărutat-o şi a zis: **„Sfântă cruce ajută-mi!"** iar către ucenici a zis: **„ Să ne vedem în fericirea cea veşnică!"** Şi rezemându-şi capul pe ucenicul său şi-a dat duhul în mâinile Domnului.

Candela Sfântului e vie. Mergând către el rugați-vă! Iar Dumnezeu vă va mângâia viața cu minune!

După „Viața şi faptele Sfântului ierarh Calinic Episcopul Râmnicului Noului Severin", Îndreptar duhovnicesc întocmit prin purtarea de grijă P.S. Episcop Gherasim al Râmnicului, cu strădania P.S. Episcop Vicar Irineu Slătineanul, Tipografia Episcopiei Râmnicului

MIŞCĂRILE STRĂLUCITOARE

Iubiți tineri, consider că este binevenit a vorbi despre bucuria pe care creştinismul, Evanghelia (vestea cea bună) o aduc în lume, căci religia creştină este o religie a bucuriei. Ea aduce vestea cea bună a mântuirii neamului omenesc, a salvării lui de sub robia păcatului şi a morții.

Încă simțim în aer semnele şi aromele sărbătorii pascale, încă simțim prezența luminii cu care Săptămâna Luminată s-a încheiat de curând, încă simțim binecuvântarea Învierii Hristice în preajma şi în inimile noastre.

În general, tinerețea are acest dar dumnezeiesc al bucuriei. Oamenii tineri au o foarte mare deschidere către semeni, au bucuria întâlnirii cu aproapele. Ei sunt mai puțin vicleniți, mai puțin însemnați de poverile păcatelor. Hristos Însuşi, a fost cunoscut în lume doar la vremea copilăriei şi a tinereții. El a fost Dumnezeul tânăr, Cel care a adus în lume vestea bucuriei. Evanghelie chiar înseamnă „Vestea cea bună“, vestea care s-a propovăduit în lume şi a dat fiecăruia dintre noi şansa de a câştiga viață veşnică şi de a scăpa din robia copleşitoare a păcatului. O robie care nu are efect numai în lumea aceasta, distrugând trupul şi spiritul, ci şi în lumea viitoare, luându-ne şansa nemuririi.

Şi ultima fericire a lui Hristos ne spune: „Bucurați-vă şi vă veseliți, căci plata voastră multă este în ceruri!“

(Matei 5, 12) Observăm apoi viața liturgică din cultul creştin-ortodox, unde toate slujbele Bisericii au în ele mesajul bucuriei. Muzica noastră religioasă, muzica bizantină în general, au inflexiuni şi modulații care creează spiritului o stare de bucurie aparte, diferită de veselie, care este acea bucurie ce se exprimă, de obicei, prin râs. Aici, în creştinism, bucuria este de altă natură, este spiritualizată. Ea înalță sufletul şi chiar trupul omului din starea telurică, pământească, la una celestă, dumnezeiască, ce te face să te duci cu gândul la imponderabilitate. Nu este vorba de fenomenul fizic în sine, ci de o stare sufletească, prin care simțim plutirea din adâncurile ființei. Simțim această forță interioară cum creşte şi ne înalță către Dumnezeu.

Este o bucurie aparte despre care se vorbeşte foarte mult în literatura bisericească, este o bucurie care ne face să întrevedem veşnicia, să putem „pipăi“ mântuirea, să „simțim“ cum va fi în lumea viitoare. Dar, în acelaşi timp, această bucurie creştină este şi un semn al existenței vieții de dincolo de moarte. Pentru că ceea ce sufletul simte, când se află în această stare de bucurie, este absolut unic, fără echivalent în sfera trăirilor sufleteşti. Oricare dintre noi, care am călcat cel puțin o dată în biserică, am simțit asemenea stări de spirit la un moment dat.

Desigur că nu putem să vorbim despre bucurie, fără să ne gândim şi la încercările prin care trece ființa umană. Iată că, acum, o parte din țară se află sub ape şi sunt oameni care trăiesc amărăciunea şi supărarea pentru că au pierdut parte din bunurile materiale. Sunt şi vieți omeneşti care s-au pierdut în aceste prigoniri ale naturii, dar, nici în aceste clipe, nu putem să ne îndepărtăm de bucuria nădejdii în Dumnezeu. Şi în aceste clipe, Dumnezeu ne poartă de grijă, ne mângâie prin iubirea Sa, chiar dacă

ne ceartă, căci ne arată că nu totdeauna suntem buni chivernisitori ai celor lumeşti, dar ne şi deschide ochii, să vedem cât sunt ele de trecătoare. Ne întăreşte apoi în solidaritatea noastră, în gândul de frățietate. Românii redevin iubitori unii cu alții: se strâng ajutoare, se fac danii. Semne ale milosteniei creştine, ale frățietății. Sunt mângâieri Dumnezeie şti, căci, iată, nu ne-am rătăcit unii de alții. Este o dovadă că şi în suferință, credinciosul ortodox autentic găseşte motive de a da slavă lui Dumnezeu, de a-I mulțumi, pentru că se află în stare de bucurie comunitară, de bucurie frățească, de bucurie angelică.

Este un subiect de meditație deosebit, pe marginea căruia se poate vorbi, scrie sau gândi foarte mult. Mă opresc aici pentru că pagina mă obligă, dar nu fără un gând de rugăciune către Bunul Dumnezeu pentru toți cei care slujesc, într-o formă sau alta, neamul acesta şi țara, pentru toți cei care se află la datorie, pentru toți cei care trudesc pentru mai-binele celui care este aproape, pentru toți cei aflați în nevoi şi suferință. Bunul Dumnezeu să ne dea putere, sănătate, binecuvântare cerească! Şi, să mărturisim cu bucurie „Hristos a Înviat!“.

CRONICILE PREDICATORULUI

Cuvântul din predică se rostuieşte în timp. Din el fluidul evanghelic parcurge prin Chronos vindecătura. Hristos este prezentul continuu. În jarniţă cărbunii trebuie să stea aprinşi, aşa cum vatra e vie doar când flacăra pâlpâie mirosind a pâine. Predica e o cronică a zbuciumului prezent. În ea Hristos ne mângâie şi ceartă vindecător. Rumenirea obrazului de copil are în ea sănătate izvorâtă din zicere hristică.

GRAVITAŢIA – DANS RITUALIC

Când Dumnezeu a rânduit lumea terestră şi întregul cosmic a avut grijă şi dragoste să aşeze în pretutindenitate chei tainice şi coduri care să fie descifrate în timp de către om, cunună a creației, spre fericirea acestuia, creşterea lui întru înțelepciune şi întărirea în credință.

Aşa vrut-a Dumnezeu ca dansul astrelor din macrocosm să aibă oglindă în micro, acolo unde electronii dănțuiesc ritualic şi curtenitor în jurul nucleilor, precum planeții în jurul astrelor.

Ce este dansul ritualic? Este un dans gravitațional în care există doi parteneri aflați în raporturi de adorator şi primitor al adorației. Ființa adoratoare execută în jurul celei adorate gesturi şi/sau mişcări ale corpului în care se dezvăluie frumusețea dinamică.

Puritatea dansului este imaculată individual ieşindu-şi din ființialitate şi tinzând spre spiritualizare (la ființa rațională) sau ipostaziere energetică la ființa vie şi/sau lumea fizicii materiale. Exemplul cel mai concludent ni-l oferă raza de lumină în care cele două componente cuantice (unda electrică şi cea magnetică) se generează reciproc într-o înlănțuire energetică.

Biosul oferă exemple infinite ale acestei tainice şi misterioase mărturisiri afective. Excelează în frumuseți

păsările (în lumea faunei) şi infinita paletă floralã din spațiul vegetal. Inegalabilul dans al păsărilor atrag partenerul fascinat aşa cum floarea se deschide pentru polenizare, magnetizând cu atracție insectele purtătoare de polen.

Ființa eminamente religioasă, omul este născut ca ființă cultică, ritualică. Nevoia lui de înălțare vine de dincolo de sine. Parcă o marcă genetică l-ar pecetlui spre asemenea nevoi spirituale. Ştim că nu există popor fără de religie. Aş îndrăzni să întăresc acest adevăr spunând că nu există persoană fără ritualică, fără un cult propriu, fără o religiozitate unică şi inconfundabilă.

Dacă am scoate din calcul ființele religioase ale planetei ar rămâne cu siguranță un număr semnificativ de persoane care nu sunt practicante ale vreunui cult, deci care nu au întâlniri ritualice, fiind indiferente religios, sau atee. Chiar şi la aceste ființe vom descoperi că, peste voința lor, spiritul le cere să se manifeste ritualic. De cele mai multe ori trupul şi mintea se supun mesajului mut venit din adâncuri. Acolo unde voințe puternice se opun nevoilor ființiale adânci ale ritualismului apar încrâncenări şi forme patologice ale unor suflete chinuite.

Cum depistăm formele mascate ale ritualului la persoanele ce se țin departe de energiile cultice? Nu este greu dacă dorim să observăm. Dansul ritualic de care pomeneam mai sus este primul semn al adevărului. Nevoia de încărcare energetică poate fi simțită de mai multe ori în cursul unei zile chiar. Popasurile acestea trebuie să fie afective. De aceea ele îmbracă forme asemănătoare jocului. Tabieturile sunt şi ele o formă a ritualisticii necesare. Cel care iubeşte un anumit lucru (cafeaua, tutunul, cititul unei cărți, un sport, un domeniu artistic, filatelia etc.) descoperă destul de repede ciclicitatea nevoii. O dată născut obiceiul de a te întâlni cu

plăcerea vei simți natural şi dorința de a o înfrumuseța prin pregătirea întâlnirii cu ea. Aici începe ritualismul sau naşterea bucuriilor „sacre“. Cafeaua de dimineață nu se mai bea oricum, ci într-o anumită ceaşcă sau într-o anumită companie; pregătirea bicicletei sau a automobilului pentru excursie naşte energii suplimentare; curățarea pipei înainte de fumat sau aşezarea cărților pe noptieră pregătesc savurarea aromelor de tutun, respectiv ritualul pacificant al somnului; gurmandul are preferințe speciale la „împerecherea“ mâncărurilor; îndrăgostitul face religie din ființa iubită, iar întâlnirea cu ea devine ritual cultic; sportivul înaintea meciului are gesturi ritualice inconştiente sau obiceiuri şi superstiții anumite; negustorul nu dă bani de lunea ca un început al ritualului agonisirii săptămânale de arginți; ființa credincioasă îşi face semnul crucii la ieşirea din casă ca o pătrundere într-un spațiu sacru, cultic. Exemplele pot continua la infinit. Poate că o studiere a fiecărui caz în parte ne-ar dezvălui taine şi adevăruri noi şi fascinante.

Ce beneficii avem de pe urma ritualismului? Aş zice multe. Poate primul şi cel mai important este umplerea cu sacru a vieții noastre care este de proveniență sacramentală. Apoi ridicare pe trepte superioare a trăirii vieții personale, care poate avea standarde diferite prin calitate şi spiritualizare astfel:

a) prin calitate:
   - — trăire animalică;
   - — trăire consumistă;
   - — trăire rafinată.

b) prin spiritualizare:
   - — trăire primară;
   - — trăire naturală;
   - — trăire metanoică; (smerită, împăcată)

   - — trăire mistică;
   - — trăire contemplativă;
   - — trăire extatică.

Desigur că trăirea după calitate este inferioară celei spiritualizate, întrucât primei îi lipseşte sacrul, transcendentul.

Trăirea animalică este aceea instinctuală, a ființei brute, necizelate social, neimplicate în comuniunea cu semenii. E specifică formelor maladive, ființelor abrutizate prin izolare, violențe repetate, traume, şocuri din care nu au fost ajutat să iasă.

Trăirea consumistă este specifică ființelor cu posibilități materiale, dar neselective, fără voință şi fără putere de discernere valorică. Lipsa unei pregătiri culturale serioase, semidoctismul, parvenitismul, impostura, un statut material confortabil moştenit, nemuncit la o persoană dominată de instincte şi lene, vânătoarea de bunuri materiale, trăirea imorală, snobismul, mândria înmulțesc dramatic numărul semenilor noştri care au o astfel de viețuire.

Trăirea rafinată este specifică unei categorii umane foarte reduse ca număr, întrucât îi situează aici doar pe acei semeni înstăriți dar îndepărtați de transcendent. Aici îi putem situa pe parveniții snobi, unii aristocrați atei, norocoşi ai sorții indiferenți religios, artişti, intelectuali, oameni politici sau puternici ai zilei, cu bază culturală, dar neîntăriți în duh.

Trăirea prin spiritualizare cuprinde o paletă mai vastă. Ființele acestei categorii au toate legătură cu transcendentul.

Trăirea primară este specifică ființelor religioase împătimite într-un păcat, într-o meteahnă sau patimă din care nu se mai pot smulge. Aceste ființe pot fi clienți docili ai diavolului, convertiți târziu cu păcate grele în spate şi „impozite“ neplătite. Tot aici mai putem găsi şi ființe religioase natural dar fără instruire proveniți din familii dezbinate, foarte sărace şi fără spirit comunitar. Anumite

ființe blestemate sau care poartă stigmatele unui lanț întreg de păcate ale strămoşilor se chinuiesc viețuind pe această treaptă.

Trăirea naturală este specifică ființelor comune şi este cea mai numeroasă categorie umană de viețuire. Fără a fi o prezență dinamică a spațiului cultic, având multe scăpări în raporturile cu transcendența divină, omul acestei categorii este omul teluric, cel care îşi acceptă soarta fără fatalism, este omul firesc, obişnuit, înzestrat de Dumnezeu cu daruri diferite, având căderi şi ridicări, bucurii şi necazuri, frumuseți şi urâciuni pasagere. Îi întâlnim în toate păturile sociale. Sunt sociabili şi au magnetismul omului firesc.

Trăirea metanoică. Începând cu această categorie am păşit într-un aer rarefiat, căci de aici înainte ne aflăm în spațiul celor puțini. Viețuirea metanoică e specifică oamenilor de rugăciune, indiferent de cult, confesiune, religie. Aici îi găsim pe cei blânzi, blajini, paşnici, senini, bucuroşi de semeni. Nu au invidii, nu sunt agonisitori de averi, mulțumesc lui Dumnezeu şi de bucurii şi de greutăți. Au pocăință în cuget şi smerenia în sânge. Nu sunt însă mari râvnitori ai virtuților.

Trăirea mistică este specifică marilor monahi şi pustnici care trăiesc în exerciții de practicare a virtuților, în post şi rugăciune. Mulți sfinți au provenit din acest tărâm.

Trăirea contemplativă. Este a celor puțini, performeri ai credinței, făcători de minuni, sfinți şi nevoitori jertfelnici care îl au pe Dumnezeu permanent în inima lor.

Trăirea extatică. Nu este continuă şi poate apărea la orice ființă credincioasă. Este starea de viețuire în minune. Dinamizează ființa încărcând-o cu energii harice care îi dau puteri nebănuite şi curajul jertfirii de sine pentru Dumnezeu şi semeni.

Revenind la beneficiile pe care ritualismul le aduce în viața omului putem spune că acesta este o formă mută prin care adâncul din noi ne vorbeşte şi ne îndeamnă spre Dumnezeu.

Atenție! Ritualismul creează dependențe afective mai ales în spațiul netranscendent. De aceea e bine să ştim că dacă vrem să renunțăm la anumite obiceiuri dăunătoare pe care le-am „îmbrăcat“ în ritual, prima dată aici trebuie să facem schimbarea.

Omul este o ființă ritualică. Dansul de pasăre a paradisului, cu care sufletul este înzestrat, ne vorbeşte despre Dumnezeu şi Eden. Fiți atenți la dansul sufletului dumneavoastră, poate îl aflați pe Dumnezeu!

PORŢILE RUPTE ALE PATIMII

Dintr-un impuls al continuității, simțindu-mă în binecuvântatul de Dumnezeu raport duhovnic–credincios, este firesc ca la început de an să adresez tuturor celor care îşi pleacă geana pe cuvintele noastre un an fericit, proniat de Dumnezeu, păzit de rele şi roditor întru bine.

M-am gândit acum, şi în preajma sărbătorilor, la importanța tinerilor în viața noastră. Pentru că, fără ei, noi nu avem rost în lume, iar Naşterea Domnului te îndreaptă cu gândul către pruncie, copilărie, tinerețe. Desigur gândurile au fugit şi către duşmanii care pândesc aceste vlăstare.

Am avut ocazia să stau de vorbă cu mulți tineri care s-au drogat. Am avut durerea de a avea la duhovnicie asemenea ființe chinuite. Vreau să spun că ceea ce se întâmplă în sufletul unui asemenea om este înfricoşător. Câteodată aveam impresia că am coborât în iad odată cu cel care îmi vorbea. Responsabilitatea pentru aceste victime este a noastră, a maturilor care, mergând în stradă, ne facem că nu-i vedem pe cei care furnizează droguri, iar ajunşi acasă ne facem că avem prea multă treabă şi nu acordăm timp suficient copiilor noştri, nu stăm de vorbă suficient de mult cu ei. Este numai vina noastră, pentru că atunci când tinerii pleacă de lângă noi,

nu am aşezat în ei suficientă încredere în sine, ca să se poată lupta cu vârtejul vieții şi să aibă tăria de a se împotrivi ispitelor.

Drogul, **această ispită ucigaşă**, de la început a intrat la noi ca un moft sau un lux al unui cerc restrâns de persoane înstărite, este un flagel care planează asupra sănătății nației întregi.

Spuneam că am stat de vorbă cu copii, cu tineri drogați sau cu tineri care se luptă să iasă de sub acest imperiu malefic. Concluzia este mai totdeauna dramatică pentru că tânărul, chiar şi atunci când se consideră complet vindecat, simte undeva **în adâncul sufletului său că mai există sămânța răului**, tăinuită sub forma fricii de sine, cea mai cumplită dintre terori. Dacă în celelalte cazuri, cum sunt lupta cu beția, cu fumatul, cu tot felul de ispite care îi ies în cale, tânărul mai păstrează în el sentimentul libertății, mai are senzația să se poate lupta cu duşmanul, în cazul drogului, pe fruntea subiectului stă scris cu claritate verdictul: „VICTIMĂ“.

Pentru că, din punct de vedere medical, fiziologic, drogul atinge chimismul creierului, iar din punct de vedere duhovnicesc păcatul i-a schimbat firea. Când organismul ajunge să ceară această substanță ticăloasă ca şi cum ar fi hrană – pentru că organismul omenesc este mințit drăceşte de aceste substanțe – atunci eşti pierdut. Salvarea vine din tine, dacă reuşeşti să te ții departe de oferta ucigaşă.

În învățăturile sfinților Bisericii găsim foarte multe rețete ale modului în care poți să te lupți cu ispita. Pentru că, până la a gusta din această moarte, ea este ispită. Stă în fața noastră încă neatinsă de noi. Lupta trebuie purtată „în pragul uşii“ înainte ca aceasta să ne intre în organism. De fapt toată lupta cu ispita, indiferent că este

drog, alcool, tutun sau abuz sexual, trebuie purtată **„în uşă“**. Niciodată nu trebuie să laşi pe ispititorul sau ispita să îți intre în casa sufletului. Vom fi biruitori doar când această luptă se va purta la poarta de intrare a păcatului.

„Curierul ARMATEI“, nr. 2 (166), 31 ianuarie 2005

MOARTEA ŞI ÎNVIEREA LUI HRISTOS. SEMNIFICAŢII DOGMATICE ŞI LITURGICO-PASTORALE

Crearea lumii este opera lui Dumnezeu. Iubire fiind, El a săvârşit existentul din iubire, punând omul stăpân peste toate.

Trăitor în Eden, Adam, aflat la vremea prunciei gândului, primeşte de la Creator o singură poruncă uşoară: „Din toți pomii din rai poți să mănânci,/Iar din pomul cunoştinței binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit.“ (Facere 2, 16–17) Păzirea acestei porunci nu ar fi fost o povară dacă n-ar fi existat ispitirea. Ființă fragilă, insuficient întărită în duh, noua creatură cedează ispitei şi cade în păcatul aducător de moarte al neascultării, căci Tatăl este credincios cuvântului dat: „vei muri negreşit …“ (Facere 2, 17)

De ce a lăsat Domnul ca omul să greşească şi nu a intervenit? Ne lămureşte referatul biblic, când Treimea, în nepătrunsa Sa existențialitate, îşi propune zicând:

„Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră …“ (Facere 1, 26) Dogmatic, prin chip şi asemănare

se înțelege rațiune şi libertate. Puterea de a gândi şi dreptul de a decide prin liberă opțiune. Nerespectarea poruncii divine s-a săvârşit, deci în deplină libertate, omul cunoscând pedeapsa ce îl aştepta.

Căderea protopărinților (Adam şi Eva) nu este predestinație. Dumnezeu nu a planificat-o. El şi-a încheiat creația şi a lăsat în lume libertatea ființelor şi a materiei de a exista după legile Lui. Legi care trebuia întărite prin funcționare. Apariția omului dă posibilitatea materiei să se înțeleagă pe sine şi să-L descopere pe Creator, având potențialitatea de a evolua către Bine, adică de a se apropia de Dumnezeu. În cazul oamenilor, înseamnă ascensiune către înalt. După legea Domnului, scopul lucrurilor şi al ființelor este desăvârşirea. Nu pentru că ar fi creat o lume imperfectă, ci pentru că în infinitatea micro şi macrocosmică diversitatea este o formă de disponibilitate spre perfecțiune, pronia cerească continuând să fie pururi veghetoare.

Trăind în preajma Creatorului, Adam urma să învețe la şcoala creşterii întru virtute. Prima lecție fusese deja predată când i s-a poruncit să nu guste din fructul oprit. Ispititorul îi propune calea şerpuită, cu multe sinusoide, cu urcuşuri şi prăvăliri spectaculoase şi adeseori dramatice. Perioada de „şcolarizare“ se prelungeşte, condițiile de învățare fiind de astă dată dure, nu din cauza lui Dumnezeu, principiul binelui şi Binele însuşi, ci din cauza libertății care înseamnă a cunoaşte şi ce nu este bine, adică ceea ce este rău. Atât în plan moral, cât şi în plan biologic, material, energetic, substanțial, răul este o obstrucționare a unei legi imuabile. După învățătura Bisericii, toate legile din Univers sunt aşezate în creatură de Dumnezeu. Tulburarea acestora este posibilă în baza principiului libertății pe care Treimea l-a respectat din

secunda zero a începerii lumii. Astfel, ființa adamică a pornit pe drumul greu al răscumpărării. O povară cu care a trebuit să se lupte întreg neamul omenesc.

Respectându-şi cuvântul dat, acela al pedepsei pentru neascultare, Dumnezeu, Care este Iubire, nu-l părăseşte pe om, ci îi promite un Răscumpărător, când îl ceartă pe diavol:

„Duşmănie voi pune între tine şi între femeie, între sămânța ta şi sămânța ei; **acesta îți va zdrobi capul**, iar tu îi vei înțepa călcâiul.“ (Facere 3, 15)

Răscumpărarea promisă de Creator trebuia deci să urmeze tiparele inițiale. Cei doi, Adam şi Eva, după o viețuite în Eden, timp în care s-au aflat în deplină libertate, respectând unica poruncă, sunt ispitiți de către şarpe, prin femeie. Ispita fiind foarte bine realizată, întrucât diavolul este un cunoscător al ființei umane, fiind martor la crearea acesteia, s-a transmis cu uşurătate de la şarpe la Eva şi de la Eva la Adam. Păcatul intrând în lume prin femeie, tot prin ea trebuia să vină şi răscumpărarea. Dumnezeu Creatorul, Făuritorul de lege, respectă inițiala împrejurare când mustrându-l pe diavol promite că Răscumpărătorul va veni prin femeie.

Întruparea lui Mesia s-a făcut „La plinirea vremii …“ (Galateni 4, 4). Când vrea să fie această „plinire a vremii“? Înseamnă că Hristos a apărut în lume atunci când păcatul a reuşit să îşi exprime toate valențele şi toate potențialitățile. O dată cu această exuberanță a păcatului, se producea însă şi împovărarea omului, adus la sclavia cea mai apăsătoare. Când Mesia a venit în lume, tot ce păcatul avea de „spus“ fusese „rostit“.

Ce condiții trebuia să îndeplinească Răscumpărătorul promis de Creator? Trebuia să fie om. Trebuia să fie fără de păcat, căci Dumnezeu nu primeşte jertfă necurată.

Trebuia să cuprindă întreaga omenitate şi întreaga umanitate. Trebuia să aibă iubire fără de limite ca să poată îndura suferința.

De ce a fost ales Fiul? Pentru că răscumpărarea omului însemna întoarcerea în Edenul pe care îl pierduse. Hristos, după Moarte, Înviere şi Înălțare, Se întoarce în Treime, cu Trup omenesc. Restaurarea adusă prin Hristos înseamnă acum nu doar iertarea omului de păcatul strămoşesc, ci şi îndumnezeirea lui. De la Hristos încoace, noi, oamenii, avem, prin El, îndumnezeire şi existăm, prin El, în Treime. Cultura şi civilizația lumii nu au putut naşte, de la începuturile lor şi până azi, o condiție mai înălțătoare pentru ființa umană decât acest statut de demnitate, absolut special, pe care Hristos îl oferă omului, prin participarea lumii la dumnezeire. Argument superior care a constituit şi o motivație extraordinară pentru dezvoltarea culturii umane de la momentul Hristos şi până azi. Frumusețile trăirii în puritate, sfințenia, jertfa, iubirea copleşitoare, trădarea, suferința, răstignirea, învierea, înălțarea au constituit tot atâtea teme de meditație, de emancipare spirituală, de efuziuni artistice care, toate, au glorificat omul, redându-i speranța că păcatul va fi biruit, ca şi credința că fiecare are, în preajma lui Dumnezeu, şansa vieții veşnice şi a fericirii.

Toate trăirile şi experiențele cu care Hristos îmbogățise lumea trebuia perpetuate după porunca Lui: „— Aceasta să faceți întru pomenirea Mea … “ (Luca 22, 19). Apostolii L-au ascultat iar la ziua Cincizecimii, când Duhul Sfânt S-a pogorât asupra lor, făcându-i să vorbească în limbi şi dându-le energii fără limită pentru a putea merge în lume ca să propovăduiască învățătura Lui, au întemeiat Biserica văzută, ca instituție divino-umană, capabilă să conducă, să învețe şi să sfințească omul, să conserve şi

să administreze Sfintele Taine, esențiale pentru mântuire, să dea omului şansa câştigării vieții veşnice.

Hristos nu ne-a părăsit. Prin cuvintele: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, … beți întru acesta toți, acesta este Sângele Meu …“ (Matei 26, 26–28), Iisus, Euharistia lumii, aşeza minunea Hristosului mistic în Sfântul Potir. Posibilitatea Împărtăşirii noastre cu Trupul şi Sângele Mântuitorului este unică şi fără echivalent în timp. Îl mâncăm pe Dumnezeu după porunca Lui. Consumarea lui Hristos ne ajută ca El să lucreze din interiorul nostru, să ne aducă puteri prisositoare, să ne vindece atât trupul, cât şi sufletul. Dacă până acum Hristos nu a fost bine primit de către lume, după Înălțarea Lui la cer, prin Sfânta Euharistie, Îl primim în Sfântul Potir cu slava ce I se cuvine, aceea a Împăratului. Această Sfântă Taină a Euharistiei nu se poate săvârşi decât într-un moment anume şi numai în Sfânta Liturghie, care este centrul cultului divin public creştin ortodox, când, prin rugăciuni de invocare a Duhului Sfânt, pâinea şi vinul din Potir suportă, în chip mistic, transformarea reală în Trupul şi Sângele Mântuitorului Hristos.

Istoria creştinismului este plină de minuni care vorbesc despre puterea dumnezeiască a Sfintei Împărtăşanii. Cei care au credință în Dumnezeu ştiu că Hristos nu ne-a părăsit niciodată. Perioadele de prigoană şi încercare la care Biserica a fost supusă de-a lungul veacurilor, nu i-a îndepărtat pe credincioşi de Dumnezeu, ci, dimpotrivă, în timp ce se aruncau martiri în groapa cu lei sau se dărâmau lăcaşuri de închinare, credința credincioşilor se zidea şi creştea în inimile lor.

Pentru necredincioşi, Biserica poate părea o instituție îmbătrânită sau anacronică, cu ierarhi sau clerici care desfăşoară un ceremonial ce aduce a spectacol. Oamenii profunzi, credincioşii autentici, ştiu că acolo, în casa Domnului, se săvârşeşte mult mai mult decât partea văzută.

Perioada hristică nu s-a încheiat şi nu se va încheia niciodată, aşa cum nu s-a încheiat şi nu se va încheia perioada Tatălui sau a Duhului Sfânt. Treimea, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, a lucrat totdeauna prin sinergie. Toată opera Creatorului este împreună lucrare a celor trei Persoane ale Sfintei Treimi care formează Ființa Lui Dumnezeu. Este adevărat că în istorie sunt perioade în care se simte mai mult prezența, influența sau lucrarea unei anumite Persoane din Treime, asta neînsemnând că în acea perioadă celelalte două Persoane se odihnesc sau se află în nelucrare. Astfel, perioada veche testamentară este o perioadă în care lucrarea Tatălui se face mai prezentă în lume, perioada hristică sau nou testamentară este perioada mai evidentă pentru Fiul, iar perioada de la Cincizecime încoace este perioada în care prezența Duhului Sfânt este mai vie în conştiința lumii.

Pentru noi, ființele credincioase, important este să ştim că Persoanele Sfintei Treimi formează o dumnezeire unică. Este înălțător, dumnezeiesc şi copleşitor să ştim că, mulțumită lui Hristos, omul este prezent în Treime. Este vindecător pentru noi să ştim că prin credința în Hristos şi urmând exemplul Său putem ieşi victorioşi din lupta cu păcatul. Este echilibrant să ştim că nu suntem singuri în niciun moment al existenței noastre. Este salvator să ştim că suntem iubiți chiar de Dumnezeu. Este mântuitor să ştim că, mulțumită lui Hristos, ne-a fost şters păcatul strămoşesc. Este minunat să ştim că Hristos a biruit moartea, dându-ne şi nouă această capabilitate şi aflând de la El că există viață dincolo de moarte, la care, prin credință, iubire, nădejde şi prin lucrarea faptelor bune avem acces nelimitat la veşnicie.

Conform cu pedeapsa dată de Creator protopărinților pentru păcatul originar, omul trebuia să treacă prin

moarte. Împăcarea lui cu Dumnezeu nu putea fi realizată decât de Omul Perfect, Care trebuia să cuprindă ființial şi potențial întreaga umanitate. Hristos, Fiul lui Dumnezeu, se Întrupează pentru a cuprinde prin Jertfa Sa întreaga omenire. Ca prim semn al acestei integralități planetare a mântuirii, la Naşterea lui Hristos sunt prezenți magii veniți din răspântiile celor patru zări. Răstignirea pe Cruce este şi ea un semn al deschiderii întru iubire cu care Hristos îmbrățişează lumea toată. Suferințele, patimile pe care Hristos le îndură sunt necesare, nouă oamenilor, pentru a înțelege cât de grea e lupta cu păcatul, cât de epuizantă este disputa dintre gândul ispitei şi cel al virtuții, cât de greu se biruie moartea. Îndurând toate, Hristos restaurează statutul de demnitate al ființei umane, după modelul originar al lui Adam cel de dinainte de cădere.

Între Adam şi Hristos, sunt elemente care prin comparație ne ajută să înțelegem mai bine importanța şi rostul mântuirii. Adam este născut din mâinile Creatorului, iar Hristos este Fiul Lui Dumnezeu, născut din veci din Tatăl; Adam nu poate respecta o singură poruncă, uşoară şi aceasta, Iisus este Ebed Iahve, (Robul Domnului), suferind şi îndurând toate, „ascultător făcându-se până la moarte, şi încă moarte pe Cruce“ (Filipeni 2, 8). Adam vine din lutul pământului (ebr. adamá – cel din lut) şi se dovedeşte neascultător față de Tatăl, Iisus vine din Treime, aducând supuşenia toată; Adam nu rezistă la cea mai uşoară ispită, Iisus îndură în pustie cele mai grele ispitiri fără ca vreuna să reuşească să-L biruie. Adam îl face pe om să piardă veşnicia, Hristos îl înalță pe om în Treime. Adam cade şi nu se mai poate ridica singur, Iisus salvează de unul singur o lume întreagă. Adam primeşte moartea, Hristos aduce veşnicia; Adam dă vina pe Dumnezeu pentru neascultarea Lui: „Femeia care mi-**ai**

dat-o (**Tu**) să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat“ (Facere 3, 12), Iisus ia vina întregii omenirii asupra Sa, nevinovat fiind.

Conform învățăturii Bisericii, moartea pe Cruce a lui Hristos a însemnat coborârea sufletului Său în întunericul fără de speranță al celor morți înainte de venirea Lui în lume, spre a le aduce vestea biruinței asupra morții.

De la venirea în lume a Lui şi până la Înălțare, Hristos a avut responsabilitatea mântuirii întregii lumi. Născut în grota pământului, El prevestea mântuirea celui născut din pământ şi, în acelaşi timp, prin condiția celei mai joase umilințe, aceea a Naşterii în ieslea animalelor, El cuprindea întreaga ființă. Smerit şi cuminte în întreaga-i copilărie, adolescență şi tinerețe, El îşi împropriază experiența şi toate cele ale ființei omeneşti. Smerit intrat în lume, smerit moare pe Cruce prin Răstignire, considerată în Imperiul Roman nu doar cea mai înfricoşătoare moarte, dar şi cea mai umilitoare, fiind „bună“ doar pentru sclavi.

Întreaga literatură patristică şi postpatristică este bogată în interpretarea semnificației morții lui Hristos. Sfânta Tradiție şi ceremonialul liturgic au o simbolistică foarte specială, care vorbeşte despre patimi, despre suferințele şi batjocora îndurate de Hristos, despre moartea Sa pe cruce, despre ultimele sale cuvinte rostite înainte de a-Şi da duhul.

Deşi activitatea Lui învățătorească a fost numai de trei ani, Hristos a fost vânat de cărturarii şi fariseii vremii pentru a I se căuta vină, ei înțelegând că este om cu putere, dar neacceptând gândul că ar putea fi Mesia, întrucât evreii vremii, netălmăcind bine Scripturile, s-au rătăcit, crezând că Mesia care trebuia să vină va fi un eliberator care îi va scăpa de sub sclavia romană. Învinuit cu acuze

politice, întrucât cele religioase nu îi puteau aduce moartea, Hristos îndură trădarea, vânzarea, batjocorirea, scuiparea, schingiuirea, pironirea răstignirii şi moartea pentru salvarea neamului omenesc. Toate acestea nu au fost comandate de Dumnezeu Tatăl, ci s-au derulat într-o lume a libertății, în care păcatul şi diavolul circulau în voie. Dacă ne-am referi numai la perioada Postului Mare al Paştilor şi am avea disponibilitatea sufletească de a urma rânduielile canonice ale slujbelor Bisericii, am înțelege cât de bogată este această teologie care transformă moartea în bucurie şi suferința în fericire. Dacă ne referim doar la Săptămâna Patimilor cu Deniile, Cele 12 Evanghelii din Joia Mare sau Slujba Prohodului din Vinerea Mare, înțelegeam mai bine autenticitatea ca Persoană istorică a lui Hristos, importanța salvatoare, mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu pentru tot neamul omenesc.

În ceea ce priveşte semnificația Învierii, literatura creştină este incomensurabilă. Fenomenul întoarcerii lui Hristos din lumea de dincolo de moarte, cutremură istoria. Este pentru prima dată când omenirea află că moartea a fost biruită, că şansa veşniciei a redevenit vie pentru om. Acest fenomen a produs o stare de bucurie copleşitoare asupra oamenilor, ea întinzându-se pe secole şi milenii. În special artele au cunoscut un reviriment fără egal, întrucât aici este domeniul de afirmare nu numai al personalității umane, ci mai ales al frumuseții şi bucuriei. Or, prin Înviere, Hristos readuce în atenția lumii nemurirea, redeschide porțile veşniciei pentru fiecare ființă umană. Edenul pierdut este acum recâştigat prin Moartea pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu. Jertfa este curată şi atotcuprinzătoare pentru că Hristos nu a venit în lume să mântuiască o anumită categorie socială, o anume grupare umană sau un anumit popor. El are disponibilitățile ființei cosmice,

dumnezeieşti, ce poate să cuprindă întreg existentul, iar jertfirea Sa este roditoare întru mântuire pentru întreg neamul omenesc. De la Hristos încoace, oricâte fiinţe umane se vor naşte, toate vor fi beneficiare ale mântuirii hristice care înseamnă întâi ştergerea păcatului strămoşesc prin Botez şi apoi perspectiva câştigării vieţii veşnice prin credinţă, nădejde iubire de Dumnezeu şi de aproapele. La acestea trebuie să se adauge efortul personal al credinciosului de a săvârşi faptele cele bune, de a se ţine în învăţătura Bisericii, în rugăciunile ei, prin post, prin împărtăşirea cu Sfintele Taine, prin creşterea în virtute, prin urmarea modelului hristic. Atât de puternică a fost Învierea lui Hristos, încât a despărţit istoria lumii în două: perioada de dinainte de Hristos şi perioada de după El. Deşi Era lui Hristos începe cu anul I, considerat anul Naşterii lui Iisus, centrul de greutate din punctul nostru de vedere se situează în anul Învierii, întrucât atunci ni se descoperă Mesia în toată strălucirea Lui de Fiinţă dumnezeiască mântuitoare. Desigur că începutul Erei Creştine trebuia să aibă coincidenţă cu începutul vieţii lui Hristos. Nu se putea începe Era Creştină cu anul Învierii lui Hristos, făcându-se abstracţie de perioada vieţuirii Sale în lume. Era creştină Îl cuprinde pe Hristos şi cuprinde mântuirea noastră. Chiar acceptarea de către întreaga planetă a definiţiei acestei ere, indiferent de religiile lumii, este un semn al minunii Învierii lui Hristos, care a pecetluit întregul pământului.

Despre semnificaţiile liturgice ale Învierii se poate vorbi foarte mult. Este neapărat necesar să amintim că Dies Dominica (Ziua Domnului), Duminica este ziua cea mai importantă din săptămână, ziua în care se săvârşeşte Sfânta Liturghie care aminteşte de ziua Învierii Domnului. Simbolistica din timpul Sfintei Liturghii, sărbătorile bisericeşti

din timpul anului, iconografia bisericească, celelalte slujbe şi cântări, simbolica posturilor şi a Sfintelor Taine vorbesc, în principal, despre moarte şi înviere. Toată istoria lumii de la crearea lui Adam şi până la Învierea lui Hristos este cea a mergerii omului prin pustia păcatului, către mântuire şi înviere. Practic toată existenţa noastră de fiinţe plămădite urmează acest curs, căci viaţa ne începe cu moartea, şi nu ca finalitate, ci ca prag de trecere, şi se „încheie“ cu învierea, care înseamnă, de fapt, ieşirea noastră din capitolul timp prin poarta numită Jertfa mântuitoare a lui Hristos. Astfel înţelegând existenţa umană, raporturile cu sinele, cu aproapele şi cu Dumnezeu ni se schimbă, ni se luminează, ni se deifică. Fiinţa rugătoare, fiinţa care crede în Înviere este o fericită existenţă pe acest pământ, iradiind în jur optimism, echilibru, pace, lumină. În Învierea lui Hristos, este condensată toată fericirea noastră, terestră şi celestă.

PSIHOLOGIA FRUCTULUI OPRIT LA ADAM ŞI URMAŞII LUI. LEACURI ALE COMUNITĂŢII CREŞTINE ÎN LUPTA CU ISPITA MORŢII ALBE

După învățătura biblică, creatura cea mai iubită de Dumnezeu este omul, cel plămădit după chipul şi asemănarea Treimii, care a fost aşezat în Eden pentru a stăpâni toate viețuitoarele şi a se bucura de toată rodirea pământului. Perioada şederii protopărinților în rai a fost o perioadă de pruncie a gândului, în care omul trebuia „încercat“ pentru a creşte în virtute.

Făptura umană având potențialitatea creşterii în toate virtuțile, trăind în preajma Creatorului a primit în dar rațiune şi libertate. Pentru întărirea lui în duh, Dumnezeu îi dă omului o poruncă uşoară prin care trebuia să se țină departe de pomul cunoştinței binelui şi răului. „Ajutat“ de ispititor, Adam, prin Eva, gustă din mărul aducător de moarte. De la acel moment şi până astăzi, ca o dezvăluire a tainelor sufleteşti, fructul oprit ne dă de lucru. Deşi are un infinit de libertate şi o fărâmă de poruncă, omul, parcă nemulțumit de această „constrângere“, se tot

îndreaptă spre locul interzis cu o atracție ce-l fascinează. Istoria, de la Adam şi până azi, este plină de exemple, mai toate având câteva elemente comune:

— atracția prin ispitire lunecoasă;
— prezentarea perspectivelor ca strălucitoare;
— învăluirea în minciună a pericolului;
— cunoaşterea pedepsei şi nepăzirea de aceasta;
— drama post eveniment a celui căzut;
— credința că Dumnezeu ne mai dă o şansă;
— pronia iubitoare a Dumnezeirii.

De fiecare dată când fructul oprit apare în fața ochilor sau în imaginația omului ispitit, lupta se poartă întâi în adâncul ființei. Pe deoparte, gândul împlinirii poftei în inima subiectului îl macină cu forță uriaşă, pe de altă parte, interdicția sau legea din cuget încearcă să-l readucă pe om în acel firesc rațional care să-i dea şansa eliberării de ispită. Acest război se poartă în timp, cu durate variabile de la o persoană la alta. Strălucirea fructului oprit creşte de la o zi la alta. Asemeni unei caracatițe cu multe brațe, vraja îl învăluie pe subiect, aducându-l în pragul nestăpânirii, când îşi refuză rațiunea, căreia îi ia locul simțul dominant măcinat de poftă. Chiar dacă celui afectat i se trezeşte sentimentul că îi este lezată libertatea, el va reacționa aprig, cu şi mai multă râvnă, crezând că îşi apără demnitatea, dar aflându-se sub aceeaşi dominanță copleşitoare a ispitei. Cu energii suplimentare, ispititul nostru va veni cu noi arme pentru a-şi purta de astă dată războiul demnității. Timpul a demonstrat că în asemenea situații este foarte greu ca omul să fie eliberat. El caută împlinirea poftei pentru a se elibera, iar, dacă aceasta se săvârşeşte, urmează perioada liniştei aparente, când persoana resimte pacea sufletească şi rațională în care se afla înainte de ispitire. Lupta însă nu s-a terminat. După o vreme, cu şi mai mare

forță, ispititorul se întoarce, propunând victimei alte plăceri mai savuroase. Forța de apărare a scăzut, între timp victima aflându-se deja în coabitare cu păcatul. Toate căile de acces ale ispititorului funcționează pe canalele simțurilor, ajutate de imaginația victimei care, în mai toate cazurile, este de o prolificitate extraordinară. Puterea de seducție cu care păcatul se sălăşluieşte în sufletul omului este acum atât de mare, încât nu mai contează nici frica de moarte, nici aceea de lege omenească sau sancțiune a conştiinței. Începe să se simtă în aer teama de sine, victima înțelegând că este dominată totalmente de păcatul care i-a invadat ființa. Despre acest moment al luptei, Sfinții Părinți ai Bisericii vorbesc ca despre un punct nodal, spunând: „cu păcatul te poți lupta până nu îți schimbă firea“. Firea de care Sfinții Părinți vorbesc este, în cazul păcatelor simțuale, aşa numitul metabolism afectat. Aşezarea păcatului în trup se produce prin modificări organice, celulare, chimice şi energetice. Abuzarea de oricare simț determină creierul să analizeze şi să transforme păcatul în „hrană“, ca pe o formă de apărare. Mințirea creierului de către diavol vine deci nu doar pe cale imaginativă, ci şi pe cale fiziologică. Pentru a te elibera de păcatul devenit hrană îți trebuie nişte forțe de voință colosale şi, de cele mai multe ori, ajutorul celor din jur. La ființa credincioasă se adaugă ajutorul lui Dumnezeu, pe care aceasta îl invocă, dar şi mijloacele de luptă împotriva păcatului pe care, în cazul nostru, Biserica le recomandă. Rugăciunea, postul, confesiunea, deschiderea către ceilalți, fuga de singurătate, implicarea în activități comunitare sau truda fizică pentru eliberarea de „toxinele“ gândului păcătos, sunt câteodată leacuri ajutătoare. Cei care nu le cunosc se luptă singuri, simțind greutatea războiului din interiorul lor.

Fructul oprit în sine nu este păcătos şi nu are vină, el are doar frumusețe şi atracție pentru că este opera creatorului. Lupta şi ispitirea începe din momentul în care apare interdicția pentru că atunci se atrage atenția asupra a ceea ce intra într-un firesc al frumosului, al binelui etc. Interdicția este un semnal pe care ispititorul îşi începe construcția. Cunoscând foarte bine psihologia omului şi funcționarea simțurilor sale, căci fusese martor când Dumnezeu îl crea pe Adam, ispititorul este un maestru al mirajului. El ia fructul oprit, îl umple de strălucire şi îl aşează în fața ochilor viitoarei victime. Lupta este inegală pentru că diavolul are ca aliați imaginația, gândurile, simțurile şi poftele viitoarei victime. Singurul aliat al omului rămâne Dumnezeu, dar pe Care acesta îl vede ostil, întrucât El este Poruncitorul. Aşa că omul se crede nu doar victimă, ci şi singur în războiul pe care îl va purta.

De la începuturile lumii şi până astăzi, rețeta ispitirii omului a rămas aceeaşi: atingerea simțurilor. Mai mult ca oricând, astăzi, omul a devenit o persoană asaltată de îndemnuri care de care mai ispititoare, toate având parcă aceeaşi destinație: asaltarea simțurilor pentru împlinirea plăcerilor trupului. Neohedonismul contemporan amplifică peste limitele de rezistență fizică şi psihică toate formele de ispitire. Practic, în lumea de azi, nu este simț al omului care să nu fie asaltat pe toate canalele până la cele mai fine nuanțări. Putem vorbi de o ştiință a îndemnului la consum în fața căreia puterea de apărare a persoanei este foarte fragilă.

Desigur că limitele psihologice de rezistență la asaltul de informație ispititoare slăbeşte rațiunea omului, aruncându-l, de multe ori, în derută. El este obligat să îşi dezvolte capacitatea de sinteză în tot ceea ce face. În lupta de supraviețuire şi de păstrare a unor limite ale

moralității, contemporanul nostru este mult mai încercat decât egalul său de acum câteva veacuri. Condițiile în care ispita intervenea atunci în viața omului îl obligau pe ispititor să fie aluziv, disimulant, subtil, perspicace, viclean. Astăzi, în epoca neruşinării, ispitirile sunt eclatante, sufletul omului fiind agresat din toate părțile şi pe toate canalele de recepție pentru a gusta dintr-un fruct oprit, care i se serveşte în condiții dintre cele mai strălucitoare. Bunăoară, muieraticul de altădată găsea femeile mult mai îmbrăcate, cu postavuri acoperitoare, care lăsau la vedere chipul şi foarte puțin din celelalte părți ale corpului. Tot astfel, bețivul, dacă era plecat la drum, trebuia să rupă spinarea unui cal până să ajungă la un han unde să-şi potolească nesățioasa poftă de băuturi veselitoare. Omul lacom era ținut în dreaptă cumpătare printr-o viață tradițională în care carnea se consuma în zile de duminică, posturile erau respectate, iar animalele mari se tăiau la anumite sărbători. La acestea se adăuga efortul fizic de orice fel, fie al meşteşugarilor sau negustorilor, fie al țăranilor adeseori îngenuncheați de truda câmpului.

Agresarea simțurilor se face astăzi cu mare forță. Epoca pe care o parcurgem este una în care se încearcă eliberarea de prejudecăți, între acestea fiind incluse şi multe principii morale sănătoase, care acum sunt sancționate de o societate nu doar confuză, dar şi lacomă de abuzuri în plan simțual.

În spațiul românesc, pentru că pe acesta îl cunoaştem cel mai bine, s-au produs mutații în planul psihologiei individuale, de grup şi chiar în planul credinței. Perioada de curând apusă, în care interdicțiile multiple împovărau cugetul omului, iar lipsurile materiale îi îngreunau viețuirea, au crescut în conştiințe o stare de revoltă din cauza multor neîmpliniri care au generat o

frustrare generală. Eliberarea de după ’89 a creat o reacție firească de recuperare a timpului pierdut, fiecare persoană şi chiar grupuri încercând să se îndrepte în mare viteză spre tot ceea ce îi fusese altădată interzis. În aceste condiții s-a început o luptă cu mentalitățile considerate învechite, cu prejudecățile dar şi cu normele morale care, având patina vechiului, s-a considerat că trebuie excluse. Efectul a fost dezastruos. S-a deteriorat spiritul de comuniune, iubirea de aproapele, care existau şi funcționau în clandestinitate, sunt acum transformate în dispreț, toleranță sau individualism, respectul pentru muncă, valoare, spirit, artă, fiind ironizate. De multe ori puternicii zilei, îmbogățiții peste noapte, cei al căror singur merit era agonisirea într-un timp foarte scurt a unor averi considerabile, îşi tratează confrații cu dispreț, aroganță, cinism, uneori chiar impertinență, creând drame umane, probleme sociale, complexe de inferioritate, revolte mocnite, deznădejdi, gânduri de sinucidere. Încet, încet, ceea ce se întâmplă este înțeles ca ireal, neadevărat, mincinos. Mirajul mai ține încă, dar, în ultimul timp oamenii valoroşi, oamenii profunzi, oamenii de spirit au început să-şi dea mâna. Sunt semne pozitive care vorbesc de o refacere apropiată.

Deschiderea porților României pentru a pătrunde cultură şi tehnologie occidentală, ştiință şi artă modernă din statele dezvoltate au adus lucruri bune şi foarte bune, care au dus țara înainte, au adus progres şi bunăstare unor pături sociale semnificative. Pe lângă acestea însă au intrat şi multe rele de care nu a scăpat nici o țară democratică. În statele democratice moderne, dreptul individului de a consuma plăcere este apărat, garantat, recomandat chiar. Fiind o societate interesată de cele materiale, lumea modernă pare că lasă deoparte bunurile

şi valorile spirituale. Desigur că nu este aşa. Dar viteza cu care răul s-a răspândit la noi îți dă impresia că vine de la alții. Noi ştim că vine de la diavol, care se mişcă foarte bine în libertate. Indiferentismul religios, care se extinde cu repeziciune la mari mase de tineri, ajută foarte mult societatea să-i transforme pe aceştia în simpli şi cuminți consumatori docili. Excluderea din prim-plan a valorilor spirituale este un pericol á la long, întrucât pe acestea şi-a aşezat societatea umană o dăinuire de aproape zece mii de ani. Prăbuşirea marilor imperii şi a marilor state s-a produs nu din motive politice, militare sau economice, ci, mai totdeauna, din cauza decadenței morale. Cel mai bun exemplu este cel al căderii Constantinopolului, oraş care rămăsese ultimul bastion necucerit al Imperiului Bizantin şi în care imoralitatea atinsese, înainte de 1453, culmi de neimaginat.

În psihologia fructului oprit nu se vorbeşte de la început de imoralitate, întrucât spectacolul de lumină adeseori orbitor, are mirajul atracției fiind aproape imposibil de stăpânit. La acestea se adaugă şi tensiunile acumulate în timp de cei care au prins, la tinerețe sau maturitate, perioada lagărului comunist, cu toate interdicțiile ei. Desigur că nu se poate vorbi despre faptul că vechiul regim ar fi determinanta principală a acestor porniri, care se pare că sunt fireşti la ființa umană, dar transformarea ei în fenomen de masă îşi poate găsi explicația şi în mulțimea interdicțiilor pe care un asemenea sistem le-a generat.

De-a lungul timpului societatea românească şi-a aşezat norme, legi şi leacuri cu care s-a putut ține în echilibru în lupta cu întregul arsenal de arme ale minciunii, ale mirajului şi ale ispitirii, cu care diavolul atacă ființele umane. Societatea românească, ale cărei izvoare de sănătate îşi au rezerva în mediul rural, a găsit soluții

dintre cele mai echilibrante. Bineînțeles că un rol important l-a jucat spiritualitatea creştină şi credința în Dumnezeu, în jurul căreia s-a brodat o dantelură impresionantă de cutume, norme, obiceiuri, tradiții care să motiveze ființa, să o spiritualizeze şi să o înalțe, să o țină în echilibru şi pace şi să-i găsească mijloace de apărare în purtarea războiului nevăzut. Se poate vorbi de o tipologie umană care s-a consolidat de-a lungul secolelor şi care avea responsabilități precise, chiar dacă, aparent, nenormate, în lupta de păstrare a sănătății sufleteşti, individuale sau colective. Pe lângă păstorul sufletesc, cel care transmite învățătura Bisericii administrează Sfintele Taine, îi sfințeşte pe credincioşi şi îi călăuzeşte pe drumul mântuirii, în comunitatea sătească funcționau, şi încă mai funcționează, şi alte tipuri de lideri, cu mai mică responsabilitate sau personaje care au norma morală înnăscută, fiind, fără a face efort, călăuze pentru ceilalți membri ai comunității în a avea o viețuire conformă cu binele. Normarea vieții creştine din societățile tradiționale ale satului românesc s-a făcut natural, firesc, ea fiind aşezată şi experimentată de-a lungul secolelor. În toate situațiile a funcționat norma bunului simț care se exprima firesc în propoziții de felul „ce ție nu-ți place, altuia nu-i face“, cu valoare de maximă, dar cu eficiență practică de normă morală. Toată clădirea spirituală din aceste comunități avea aplicabilitate imediată şi uzanță, ea dispărând doar atunci când un anumit fenomen sau o anumită atitudine dispăreau din comunitate şi nu mai era nevoie de o normă simplă care să o regleze prin atitudine. În aceste comunități foarte importat era rolul iubirii aproapelui. Grija pentru vecini, grija pentru bătrâni, grija pentru copiii şi tinerii satului erau simfonice, povara neapăsând asupra unei singure persoane sau asupra unei singure familii. Comunitatea

simțea acolo unde poverile erau prea apăsătoare pentru o persoană sau o familie şi intervenea într-un firesc al binelui aproape insesizabil. O strachină de mâncare la o familie prea numeroasă, un săculeț de grăunțe, nişte hăinuțe pentru copii, un ajutor dat la săpatul grădinii la familiile mai bătrâne care nu cereau ajutorul şi nici nu renunțau la muncă, dar o făceau prea încet ca să mai fie în timp cu cerințele plantelor. O găleată de apă dusă la bătrânul singur şi chiar spălarea rufelor celor neputincioşi care nu aveau copii şi multe asemenea întâmplări neştiute, se săvârşeau şi se săvârşesc încă în anumite locuri ale țării. Elementul cheie care determină asemenea atitudini umane de mare valoare sufletească, se învârte în jurul milei creştine care nu are în ea nimic dezumanizant. Este o formă a iubirii de aproapele care parcă şi-a pierdut din semnificația teologică şi s-a disimulat într-un firesc comportamental al unor comunități în care bătrânii, maturii, tinerii şi copiii trăiesc într-o armonie care, uneori, îți pare nepământeană. Aş îndrăzni să spun o formă edenică de viețuite, în care fiecare învață de la fiecare, indiferent de vârstă, de pregătire, de condiție socială sau de putere. În această înțelepciune comunitară fiecare află că omul este o ființă fragilă, cu metehne, cu poveri, cu păcate, cu disfuncționalități comportamentale, cu accidente de gândire şi simțire. Iubirea comunitară însă îi face pe toți şi pe fiecare să aibă şansa de a gusta fericirea pământească, de a se împlini ca ființă umană şi de a trăi în demnitate. Cel căzut nu este singur. El se ridică prin ceilalți, a căror iubire prezentă îl salvează chiar şi atunci când nu este manifestă. În acelaşi timp, prăbuşitul are credință în Dumnezeu, se roagă, nu se izolează în singurătate, strigă către ceilalți şi îşi exprimă suferința prin cuvinte, ştiind că din chinurile şi experiențele lui vor învăța şi cei pe care îi simte prin preajmă. În cei două mii de ani de creştinism această societate țărănească a trăit într-un anonimat copleşitor. Nu s-a ştiut şi nu se ştie prea mult despre ea pentru că binele, acolo unde funcționează, nu este eclatant. Aceste comunități, neavând disfuncționalități, şi-au continuat viețuirea în spații pe care nu au simțit nevoia să le părăsească, pentru că în ele şi-au organizat o viețuire firească, naturală, pământul oferindu-le toate cele necesare traiului, familia ținându-le în bucurie şi sănătate a trupului şi a sufletului, Biserica ținându-le aproape de Dumnezeu şi de iubire, sărbătoarea cu tradițiile şi obiceiurile aducându-le bucurii umane fireşti, iar truda pământului eliberându-i pe fiecare de surplusul de calorii şi substanțe care le-ar fi putut îmbolnăvi trupurile. O viață ordonată, trăită după norme clare, într-o societate armonioasă şi iubitoare i-a ferit pe oameni de a cădea în păcate grele, care să ruineze aceste comunități. Când şi când, acolo unde apărea câte un „accident“ şi vreo persoană devenea imposibil de salvat, se făcea apel la Biserică, cei apropiați ducându-l să i se citească rugăciuni, ca la ultima speranță de salvare, de reechilibrare a lui. Dacă nu se reuşea nici prin Biserică, el nu era izolat sau îndepărtat din comunitate, ci era tolerat, lăsat să se plimbe în voie în această microsocietate care avea o singură grijă acum: atitudinea acelui bolnav să nu-i lezeze pe ceilalți sau să nu devină un model păcătos pentru tineri. I se putea pune pecetea de „nebunul“ sau „prostul satului“, copiii erau educați să-l lase în pace, să nu-l chinuiască (pentru că existau asemenea porniri de turmă în joaca copiilor) şi li se spunea ce s-a întâmplat cu el, ca ei să învețe şi să se ferească de a ajunge aşa. Ca o carte de pedagogie pe picioare, nebunul se plimba pe ulițele

satului, propovăduindu-şi anti-învățătura sa. Câteodată, întrebați despre el, sătenii, dând cu mâna a lehamite, ziceau că este un om „care nu are nici un Dumnezeu“. Se înțelegea din aceasta că nici cele materiale, nici cele sufleteşti nu-i merg bine, el aflându-se sub imperiul răului, a cărui cauzalitate nu se cunoaşte.

Apariția marilor vicioşi sau a marilor împătimiți se producea foarte rar. Aceştia deveneau în timp „modele“, întrucât păcatul îi transforma din forțe ale naturii în ruine pe picioare. Societatea îi răbda, încerca să-i îndrepte când se putea, dar îi lăsa şi în seama timpului, ştiind că aceştia, dacă nu înțeleg binele din gura semenilor, vor experimenta răul pe propria piele. Familiile aveau grijă în acest timp să-şi învețe copiii pedagogia lui „aşa da, aşa nu!“, fără însă a-şi opri grija pentru cel în cauză.

Râsul şi batjocura erau formele prin care visătorii, mândrii, iraționalii, cei care nu-şi cunoşteau limita propriilor puteri erau sancționați şi aduşi cu picioarele pe pământ. Sancțiunile erau aplicate imediat şi după orice împrejurare, singurul loc în care acestea nu se aplicau era Casa Domnului, Biserica. Se aflau sub protecție de asemenea, pentru o vreme, cei care erau în doliu.

Bârfa era un alt mijloc de sancțiune morală care se declanşa firesc, natural în momentul în care un păcătos săvârşea un păcat ascuns, în taină, ştiut doare de el. Comunitatea vigilentă afla şi declanşa acțiunea. La aceasta participa întreaga suflare chiar şi cei care se considerau virtuoşi. Era un mijloc prin care se sancționau şi multe din viciile la vedere dar şi prostia, lenea, neseriozitatea, mândria, minciuna, ticăloşia, adulterul, beția, violența, negrija pentru părinți, bătrâni sau copii.

Mai sunt şi multe alte elemente prin care societatea rurală îşi autoregla starea de moralitate şi binele social.

Dar timpul nu ne permite şi mă opresc aici cu dureroasa constatare că în spațiul urban acestea nu funcționează.

Marile metropole sau oraşele suficient de aglomerate înghit persoana, individul, transformându-i în mari anonimi şi ființe izolate, deşi colectivitatea urbană este mai numeroasă. Sub umbrela anonimatului ființa izolată îşi poate satisface plăcerile vicioase, fără grija că va fi sancționată moral. Indiferența urbană, care a născut termenul de toleranță, este o formă discretă a negrijii de aproapele. Deşi oamenii viețuiesc mult mai aproape unul de altul în blocuri cu case suprapuse sau uşă în uşă, ei sunt mult mai străini unul cu altul refugiindu-se în spatele betoanelor, trăind viața altora prin pierderea timpului în fața televizorului sau refugii în păcate ale solitudini. Calculatorul, internetul, consumul abuziv de muzică cu care tinerii îşi fură viețuirea sunt elemente pregătitoare ale disperatei lor izolări de mai târziu. Născut ființă comunitară omul simte acut lipsa celuilalt, şi furat de mirajele tehnologice îşi caută partener de dialog în depărtări necunoscute, comunicând fără bucuria de a fi față în față cu persoana căreia i se confesează. O lume a mirajelor se pregăteşte ca perspectivă citadinului de mâine, căreia noi ne aliniem docil şi inconştient.

Despre lumea drogurilor nu putem desigur vorbi în societățile tradiționale săteşti, întrucât o asemenea ispită nu a existat, fiind relativ nouă chiar în mediul urban, al societăților moderne, de unde a ajuns la noi. Rețeta după care drogurile acționează asupra persoanei este identică oricărui păcat cunoscut. Părerea mea este că drogurile, mai bine zis, consumul acestora este un semn al uzării simțurilor din cauza păcatelor vechi, convenționale. Suprasolicitarea lor face ca nevoia de plăcere inedită, unică, necunoscută, să fie iminentă. Viciatul inconştient, dominat de simțuri va constata că pragul plăcerii urcă din

ce în ce mai sus, stresându-l şi creându-i panica inaccesibilității. Speriat de gândul pierderii plăcerii el va căuta păcate cu starturi noi la care obținerea satisfacției să fie lejeră, eventual rapidă şi consistentă. Fără să-şi dea seama viciatul simte aproape animalic că plăcerea se realizează în plan mental, în zona creierului şi de aceea va căuta „short-kuturi“, scurtături. Modificările chimismului cerebral suferite prin plăceri naturale sunt înlocuite acum cu plăceri artificiale produse chiar de substanțe chimice. O formă diabolică de căutare a acestui tip de plăcere este îmbătarea creierului nu prin consumul de alcool, ci prin injectarea acestuia prin vene de către tinerii periferici ai marilor oraşe. Mizeria, promiscuitatea, sărăcia înfricoşătoare, transformă în victime copiii ai străzii dar şi maturi sau bătrâni aduşi de sărăcie la pragul disperării. Consumul de aurolac sau de substanțe puternic volatile produc o stare de beatitudine şi de amețeală, aproape amorțitoare, care se realizează tot prin intoxicarea chimică a creierului. După o vreme, ca formă de apărare, creierul cere substanța.

În lumea drogurilor consacrate fenomenul este asemănător. Creierul intoxicat de diferite substanțe se apără o vreme, după care se naşte dependența. În cazul consumatorilor de droguri nenorocirea constă în primul rând în faptul că aceştia îşi pierd instinctul de conservare. Dependența este atât de puternică, iar sevrajul atât de dureros, că nu îi mai interesează o viețuire fără drog. Şi cum eliberarea de această povară nu poate veni fără voința celui afectat, lupta devine deosebit de grea şi este în cea mai mare parte nu purtată de victimă, ci de familie, societate sau cei care iubesc victima. Frica, izolarea pentru a consuma drogurile în singurătate, deznădejdea, groaza de sine, pierderea voinței, dezinteresul pentru lumea reală sunt atât de puternice în omul drogat, atât de

instabile şi de imprevizibile, încât în jurul victimei trebuie să se strângă o armată de doritori în a-l salva. Chiar şi în aceste condiții probabilitatea salvării este foarte relativă, întrucât şansa cea mare vine atunci când se realizează trezirea voinței celui afectat.

Persoanele care se droghează, clienți sau locuitori ai marilor oraşe sunt în general ființe singure. Vorbeam în titlu despre soluții sau leacuri ale comunității creştine. În comunitatea creştină nu există ființă izolată. Dacă societățile urbane vor reuşi integrarea în comuniuni a indivizilor lor, lupta cu drogurile se poate duce altfel. Dar cum să realizezi acest lucru, într-o lume modernă, care tocmai spre izolarea individului merge?

În comunitatea rurală, acolo unde se mai păstrează tradițiile şi obiceiurile şi unde spiritul comunitar nu a fost distrus, se trăieşte în continuare în sfera iubirii de aproapele şi a grijii pentru seamăn, în care fiecare recunoaşte în celălalt chipul lui Dumnezeu. Este unul din motivele pentru care viciile moderne precum drogurile pătrund foarte greu sau ineficient. La acestea se adaugă şi argumentul economic, traficanții înțelegând că nu este rentabil să bați distanțe mari pentru clienți puțini, nesiguri şi neinteresați, de asemenea, „minciuni“. Protejată şi de acest argument, lumea satului rămâne în continuare de o puritate la care societatea urbană nu poate decât tânji.

Flagel relativ nou în lumea păcatului, drogul este o atracție periculoasă în primul rând pentru cei care deja au antecedente în spațiul viciului. Un om echilibrat, un om aşezat în duh, o persoană cu motivații existențiale superioare nu este o ființă interesată de refugii sau de lumi virtuale. Doar o ființă care este deja conectată la păcat, care se luptă deja cu poftele nesățioase simte atracția de a experimenta un tărâm necunoscut precum

cel al drogului. De multe ori împătimiții păcatelor clasice, ruinați sufleteşte de lupta inegală cu prea devoratorul păcat, care a pus stăpânire pe ei se aruncă în ghearele omorâtoare ale drogului, crezând că vor scăpa de păcatul anterior care i-au adus la disperare.

Un alt element important, cu care societatea modernă îndeamnă inconştient individul către consumul de droguri, este combinarea stresului profesional cu izolarea individuală. O viață desfăşurată în fața calculatorului cu ispitirea găsirii pe internet a unei persoane, cu care să se poată comunica, este un miraj al solitudinii, o formă disimulată de îndepărtare de colectivitate printr-o interconectare la un real eteric, hazardant. De acolo de la celălalt capăt al calculatorului, personajul cu care se intră în dialog este fără chip, fără glas, fără prezență fizică reală. În loc să iasă în stradă şi să se îndrepte către semeni, tânărul modern se ascunde în fața calculatorului. Oboseală multă, radiații ionizante, gânduri împătimite, solitudine.

Este adevărat că asemenea persoane sunt foarte greu de controlat mental sau sufleteşte, ei părând nişte oameni care nu cer nimic de la ceilalți. Cumințenia şi docilitatea lor este un vulcan ce mocneşte şi care poate exploda oricând, întrucât solicitările neuronale sunt deosebit de mari şi cer mai devreme sau mai târziu, detensionări pe măsură. Aşa se face că, de multe ori rămânem, uimiți de copii care îşi împuşcă frații sau părinții, de adolescenți care decimează colegi sau profesori, de tineri care sunt atraşi să experimenteze suicidul în masă. Chiar manipularea unor asemenea informații pe canalele media sunt forme de îndemn subliminal la experiment. Nu pentru persoanele mature la care psihologia instinctelor de conservare este funcțională, ci pentru adolescenți sau tineri la care labilitatea psihică este deosebit de mare.

Ce poate face o societate urbană care vrea să se salveze şi să salveze tinerii de distrugătoarea moarte albă. Ce poate învăța ea sau la ce-i poate folosi experiența comunităților rurale tradiționale? Cum să uneşti persoane, cum să închegi colectivități, cum să refaci comuniunea când ai dea-face cu ființe robotizate care în timpul programului nu au timp să-şi schimbe două vorbe unii cu alții. Cum să refaci iubirea de aproapele când vecini care stau uşă în uşă nu se văd cu lunile de zile sau nu se cunosc deloc. Înțelegând pericolul, mari firme ale societăților moderne au început să fie din ce în ce mai interesate de viața comunitară, definind un concept nou, al „calității vieții“ şi instituind în sfera lor de influență o viață comunitară cu norme precise, în care trăirea în comuniune devine aproape lege, fără însă a se afecta libertatea individuală sau personală. Petrecerea timpului împreună în şcoli, grădinițe, mijloacele de refacere pentru ceilalți membri ai familiei, petrecerea vacanței, înlesniri financiare diverse, care toate să ducă la sudarea relațiilor interumane, deteriorate catastrofal în multe zone din societatea umană contemporană.

Soluții de vindecare împotriva flagelului drogurilor care ruinează vieți există şi în comunitățile urbane aşezate, acolo unde faptul religios, se desfăşoară firesc unde membrii comunității se întâlnesc periodic, pentru a se ruga împreună pentru a se destăinui unii altora, pentru a trăi în comuniune. Această formă de iubire comunitară, care este împreună-rugarea, are efecte deosebite în planul psihologiei individuale dar şi colective. Sentimentul că nu eşti singur, că la nevoie ai către cine să-ți îndrepți strigătul, că vieţuieşti într-un teritoriu şi într-o comunitate în care exişti şi însemni ceva pentru ceilalți îți echilibrează ființa, elimină angoasele, stresul sau teama de ziua de

mâine. Chiar dacă în aceste comunități sunt persoane care au munci în care sunt izolate, ele îşi refac stările afective necesare oricărei ființe, în mijlocul colectivităților de rugăciune. Există şi locuri laice în care comuniunea funcționează, aşa-numitele cluburi sau locurile în care persoanele se întâlnesc având afecte comune sau bucurii pe care simt nevoia să le împărtăşească în colectiv.

Cred că societatea urbană, cea mai fragilă din punct de vedere al ispitirilor, are nevoie să-şi redirecționeze interesul pentru semeni în zona cea mai de jos, zona periferică, zona sărăciei, căci acolo se află suferința cea mai multă şi căderile sufleteşti cele mai numeroase. Încercările pe care societatea le face prin instituționalizarea gesturilor de solidaritate umană, în tot felul de organizații, asociații caritative etc., sunt foarte bune dar le lipseşte, mi se pare, iubirea autentică pentru semeni. Afecțiunea creştină are nişte criterii după care poate fi identificată aş numi unul singur: bucuria comunitară.

Un exemplu de astfel de trăire este cel al părintelui Tănase de la Valea Plopului care a reuşit să creeze o comunitate absolut aparte în care familii de credincioşi au înfiat copiii orfani născuți din femei care au vrut să avorteze şi pe care râvna părintelui le-a determinat să lasă pruncii să se nască. În acest sat s-a realizat o trăire comunitară, aş îndrăzni să spun aproape evanghelică. Acest lucru este posibil şi la oraş, acolo unde credincioşii strânşi în jurul păstorului trăiesc autentic viața în Hristos.

Un alt mod în care mulți tineri pot fi salvați din ghearele morții albe ar fi acela prin care cei care au experimentat drogul, şi s-au vindecat, nu sunt dați la o parte sau lăsați în voia sorții, ci determinați şi motivați sufleteşte să meargă către ceilalți tineri şi să le vorbească despre experiența lor traumatizantă, ei devenind natural

lideri de opinie, întrucât tinerii, în mod special, sunt interesați să afle de la egalii lor experiența de viață, mai repede decât de la pedagogi sau moralizatori maturi. Pe lângă motivația existențială a acestor „pedagogi pățiți“, care este un câştig pentru ei, interesul cu care tinerii îi ascultă este un câştig pentru societate. În spatele acestora se pot afla maturii interesați de salvarea fiecărui suflet. Aceste lucruri se pot realiza doar acolo unde grupările sociale au o anumită trăinicie şi o anumită stabilitate. Desigur că astfel de raporturi se pot realiza pretutindeni cu condiția ca membrii grupurilor sociale să stabilească între ei relații interumane fireşti bazate pe conviețuire, adică împreună-viețuire, adică viețuire comunitară, autentică în care afectivitatea şi interesul pentru ceilalți sunt reale şi determinante în grup. Care este condiția esențială pentru realizarea acestor tipuri de raporturi? Ieşirea din izolare şi din singurătate, deschiderea către semeni, eliberarea de poverile unui egoism ruinător al oricărei fericiri închipuite.

Desigur că soluțiile atunci când sunt teoretizate sunt generale, în aplicarea lor intervenind elementul particular. Vor apărea, desigur, soluții specifice de rezolvare, totdeauna ele fiind mai lesnicioase dacă există un cadru general, un program prestabilit de acțiune. Important pentru noi este să ştim că nu putem trăi singuri. Important pentru copiii noştri este să le lăsăm o societate sănătoasă. Important pentru victimele neglijenței noastre este să ne retrezim la starea iubirii de aproapele, stare superioară toleranței care adeseori se confundă cu indiferența. Moartea albă poate fi ucisă atunci când indiferența noastră va dispărea. Multe dintre soluții pe care nu le intuim astăzi ne vor fi oferite în dar de iubirea pentru aproapele. Neglijența şi dezinteresul pentru ceilalți este o formă de moarte socială, mai periculoasă decât

orice moarte albă. În mod natural ființa umană caută binele şi fericirea. Dar nici binele şi nici fericirea nu pot fi autentice decât atunci când sunt împărtăşite cu ceilalți. Tot astfel o nenorocire nu poate fi înlăturată de unul singur. Este nevoie să strigăm la ceilalți mai puternici decât noi ca să ne ridice din neputință. Atunci vindecarea, va veni cu repeziciune şi se va transforma în bucurie. Toate problemele noastre de viețuire îşi au soluții în Sfânta Scriptură, în viețuirea creştină a înaintaşilor noştri în modelele de iubire umană tulburătoare care au impresionat lumea de-a lungul veacurilor. Modelul jertfei lui Hristos este un model de fericire umană. Cel care înțelege jertfa îşi înțelege condiția umană, are acces la fericire şi la bucurii existențiale. Jertfa este cea mai înaltă formă de trăire a condiției umane. În Jertfa lui Hristos se află salvarea noastră şi a copiilor noştri.

EXILUL ADOLESCENȚEI

Dintre toate creaturile lui Dumnezeu, omul este cununa creației în care „s-a investit“ cel mai mult. Dacă celelalte ființe şi chiar întreg existentul au fost create prin poruncă, prin cuvânt, la plămădirea omului, Dumnezeu a lucrat cu propriile Sale mâini şi a suflat asupra sa „suflare de viață“.

Ființă eminamente socială, omul parcurge în viețuirea sa terestră mai multe perioade, fiecare cu frumusețile şi greutățile ei. Parcă cea mai grea dintre ele este însă adolescența pe care, din punct de vedere al efortului de adaptare, aş aşeza-o lângă bătrânețea cea nesuferită şi chinuitoare.

Adolescentul este o ființă în perpetuă plămădire. În el toate ungherele sunt în transformare. Această perioadă „chinuieşte“ nu numai trupul dar şi duhul omului. Îndepărtându-se cu fiecare ceas de copilăria fascinantă, de copilăria basmului şi a jocului imaginației, de copilăria în care părinții sunt egali ca forță şi putere protectoare cu zeii Olimpului, adolescenți sunt nişte ființe fragile care îşi doresc să ajungă la o tinerețe aşezată, şi fericită. Trupul se află şi el acum în ravagii: dezvoltarea sistemului osos şi a celui muscular, transformarea fizionomică a chipului de copil în acela de tânăr, apariția coşurilor, a ciclului menstrual

la fete şi a schimbări vocii la băieți, modificările hormonale sunt numai câteva dintre luptele pe care adolescentul trebuie să le poarte în interiorul său. Pe lângă acestea, din punct de vedere sufletesc, întâlnirea cu sentimente noi, precum cel al iubirii sau al revoltei împotriva părinților care până mai ieri erau deificați, lupta pentru apărarea demnității unei ființe care nu este „nici cal nici măgar", stările de melancolie, de bucurie spontană şi inexplicabilă, ca şi stările de mânie venite din senin sunt poveri suplimentare.

Ca dintr-un somn adânc, adolescenții se trezesc într-o lume a maturilor care nu se apleacă deloc cu milă asupra lor. Din contră, îi asaltează şi îi agresează cu ispite, oferte, porunci, legi sau poveri pe care de multe ori ei nu le pot duce căzând uşor în capcanele unei vânători nedrepte în care vânatului nu i se dă nici o şansă. Într-o asemenea lume tinerii sunt transformați în victime. Prea multele lupte pe care trebuie să le ducă, prea marele efort de adaptare la care sunt supuşi, prea multă informație cu care sunt vânați, prea sâcâitoarele războaie sufleteşti dintre copilul de ieri şi tânărul de mâine, prea marea nesiguranță şi incertitudine în care ei trebuie să trăiască, îşi pun pecetea efortului pe fiecare. De aceea unii clachează, zicem noi cu prea mare uşurință. Dar nu este aşa. Ne-am uitat adolescențele şi încercările personale prin care am trecut şi, parcă într-un puseu endemic de răzbunare, ne-am fi propus să-i chinuim pe cei care vin în urma noastră. Ai zice că l-am luat aliat pe diavol în lupta nedreaptă pe care o ducem împotriva lor. Lumea este a noastră. Avem servicii bine plătite sau afaceri înfloritoare, case, maşini, siguranță, certitudine, drepturi, legi care ne apără agoniselile, confortul şi siguranța.

Ce le rămâne adolescenților? Perspectiva. Dar una neclară şi nesigură căci îi trimitem în şcoli şi în facultăți în

care să se instruiască pentru a deveni mâine şomeri sau căutători de lucru, foarte bine pregătiți. Pe cei neinteresați de carte îi putem angaja în câte două trei servicii prost plătite, pentru a le vlăgui tinerețile şi pentru a le da posibilitatea ca din puținii bani agonisiți să-şi poată cumpăra un aragaz sau un frigider sau o maşină de spălat, în rate, desigur. Nici vorbă de casă sau posibilități de viețuire normală. Acestea rămân pentru ei perspective foarte îndepărtate sau uneori vise de neatins. Desigur că există şi o categorie a norocoşilor care provin din familii înstărite. Şi ca şi cum nu ar fi de-ajuns, la vârsta la care aceşti tineri nedesăvârşiți încep să iasă în lume, cunoscându-le ispitirile trupeşti, le aducem în abundență oferta plăcerii, fără însă a-i învăța şi modul în care, odată descătuşate forțele colosale ale simțurilor, mai pot fi controlate. Plăcere pentru toate gusturile: mâncare, băutură, sex, violență, droguri, muzică etc. Odată atinse simțurile, fiecare tânăr îşi va alege sfera în care se va cantona pentru delectare. Organismele lor, neinițiate se îndreaptă către împlinirile simțuale prea accelerat. De aceea şi alunecarea în abuz este foarte la-ndemână, tinerii, adolescenții fiind nepregătiți pentru a face față viclenelor ispite care le sunt aşezate în cale, agresiv, insistent, la vedere, obsesiv, disimulat sau subliminal. Imaturitatea gândului combinată cu forța fizică şi experimentarea plăcerii inițiale la care se adaugă curajul şi curiozitatea specifice vârstei, determină îmbrățişarea cu uşurință a păcatului, căci multe dintre ofertele zilei sunt forme de ispitire a omului, pregătite abil de către diavol, pentru dezechilibrarea ființei şi conştiinței umane.

Nemiloşi parcă, le-am vândut şi le vindem marfă proastă vlăstarelor, ce mâine se pot uita la noi ca la nişte ticăloşi bătrâni, cărora le-am întunecat anii frumoşi ai creşterii şi plămădirii lor întru duh.

Cei de făcut?

Desigur că soluții „peste noapte“ nu se pot da problema depăşind nu doar granițele geografice ale unei țări dar şi granițele unui timp pe care îl parcurgem, perioadă pe care aş numi-o abuzivă, neserioasă, nemiloasă cu cei slabi, superficială, lipsită de iubire. Poate o reierarhizare a valorilor, poate o reaşezare a interesului pentru sufletul omenesc, poate o reîntoarcere la profunzimile şi adâncurile valoroase ale cugetului ne-ar oferi soluții.

Din punct de vedere creştin ele există. Iubirea de aproapele, poruncă hristică, înseamnă şi iubirea de adolescenți. Până nu vom vedea în ei copiii noştri, până nu vom înțelege că au nevoie de ajutorul pe care doar noi li-l putem da, până când problemele lor nu vor deveni problemele noastre vom tot căuta soluții matematice sau vom întocmi programe, minuțios elaborate, care să stopeze violența şi toate formele lor de protest. Este drept că pentru foarte mulți dintre noi când vorbeşti de iubirea de aproapele pare ceva confuz şi nedefinit care te scapă de responsabilitate.

Apoi dezinteresul cu care mulți dintre cei care aud termenul se manifestă, creează imaginea că lucrurile sunt complicate. Dar nu este aşa, ci mult mai simplu decât pare la prima vedere. Toată teologia iubirii cu care Hristos vine în lume se poate înțelege şi construi prin descătuşarea milei. Acest sentiment comunitar, care nu are nimic înjositor în el, este o formă de iubire frățească care se poate manifesta prin gest, prin cuvânt, prin faptă, prin gând sau prin rugăciune, dar este şi un exercițiu de gândire care obligă, pe cel care vrea să-şi exercite mila, la dinamism prin cunoaştere. Pentru ați manifesta mila față de cineva trebuie să faci eforturi pentru a-i înțelege condiția umană, cerințele, necesitățile, problemele, nevoile, grijile, fricile etc.

Dar în acelaşi timp trebuie să pătrunzi în adâncurile lui de suflet şi de acolo să începi a-l înțelege. Apoi, împreună cu el, prin dialog, să-ți completezi cunoaşterea aproapelui. Beneficiul este reciproc, deoarece prin această coborâre în adâncul celuilalt, prin chenoză, se produce reciprocitatea care înalță spiritul şi duce la iubire. Este dacă vreți un semn al răsplății divine. Două persoane care se confesează, de mai multe ori, una alteia, în stare de maximă sinceritate, ajung în timp să țină una la cealaltă, indiferent cine sunt aceste persoane.

Această formă de iubire nu are în ea nimic impur. Fiind de natură spirituală iubirea născută prin chenoză, sau deşertăciune de sine, are trăinicie care concurează cu veşnicia. Condiția esențială este ca dialogul confesiv să se perpetueze. Întreruperea lui poate determina o ruptură care să îndepărteze cele două spirite. Cât timp ele vor dialoga, vor fi păstrate crescute chiar raporturi afective. Întreruperea lor nu înseamnă obligatoriu moartea sentimentului, ci o răcire a lui care în momentul reluării dialogului trebuie înnodat de acolo de unde a fost rupt.

Prin confesiunea prietenească alta decât Taina Spovedaniei, se creează o dependență afectivă reciprocă, partenerii de dialog simțind constant nevoia de celălalt. Aş numi această nevoie de celălalt cu o expresie simplă, folosită mai ales în mediul rural, anume „nesăturarea de vorbă“, care este o formă de alungare a urâtului din noi, o fugă domoală discretă şi elegantă de singurătate, o credință în celălalt (în care se întrevede o scânteie din strălucirea chipului lui Dumnezeu în om), o stare de bine şi pace, de linişte edenică, un cerc în care intră întreaga umanitate. Pătrunderea altei persoane în acest mediu este imposibil de realizat dacă nu se respectă „regulile jocului“: sinceritate,

deschidere către ceilalți, nevoia de descătuşare sufletească, nevoia de celălalt, credința în celălalt, dorința exprimării a ceea ce simți. Deşi, în aparență, nu are nimic sacru, acest tip de raporturi este o formă de religiozitate întrucât constituie paşi către iubire, iubire în sensul nevoie de celălalt şi nu nevoie de trupul celuilalt.

Revenind la spațiul sufletesc adolescentin putem spune că reprezintă categoria cea mai avidă dintre toate vârstele umane, cea mai dornică de cuvânt, cea mai interesată de confesiunea proprie şi de confesiunea celuilalt, cea mai vorace devoratoare de cunoaştere umană. Deşi nu trăiesc singuri, adolescenți fiind, întâlniți mai totdeauna în grupuri, cu singurătatea interioară care este un chin colosal şi permanent. Timiditatea, lipsa curajului, dificultățile în comunicare, nestăpânirea limbajului afectiv, neorânduiala trupului, neaşezarea într-un statut special clar, războaiele interioare şi cu ceilalți, sunt lupte permanente care îl fac pe adolescent să fugă de sine, un sine care îl sperie de multe ori, pentru a se regăsi în ceilalți care par mai pacificați, mai echilibrați, mai fericiți.

De foarte mare ajutor este, pentru tinerii acestor vârste, implicarea lor în diferite forme organizate de activități în grup: sport în aer liber, excursii, tabere, cercuri artistice sau ştiințifice, lucru în colectivitate, cluburi, întâlniri cu alți tineri care au aceleaşi pasiuni artistice etc., sau chiar întâlniri în spațiul cultic al diferitelor comunități de rugăciune.

Spuneam şi cu alte ocazii că până mai ieri comunitățile rurale erau mai bine organizate din punct de vedere al găsirii soluțiilor pentru echilibrarea persoanelor.

Sărăcite de populație tânără satele şi-au mai pierdut astăzi din eficiența acelor valori comunitare pomenite. Mediul urban însă, îmbogățit din punct de vedere social, a adus o diversitate de oferte, care mai de care mai interesante,

cele mai multe dintre ele însă ducând tot la izolarea individului. De aceea, vechile taifasuri țărăneşti, claca, mersul cu lucru în sat, şezătoarea, ieşitul pe bancă la poartă, mersul la Biserică, participarea la viața sacră a comunității (nunți, botezuri, înmormântări etc.) trebuie reevaluate din punct de vedere pedagogic. Este drept că societatea urbană este o societate pasageră, instabilă, în tranzit, nesigură, dar chiar şi aici se pot găsi mijloace de reechilibrare sufletească. Deja se simte în aer tentativa găsirii de noi soluții pentru ameliorarea stării de izolare pe care cetățeanul urban o experimentează cu disperare. Astfel este revalorificată instituția vecinului în defavoarea instituției rudeniei de sânge. Vecinul este cel de lângă tine, este semenul tău, cu care raporturile frățeşti se pot stabili în scurt timp. Certitudinea, trăinicia existenței unul lângă celălalt, este deocamdată cea care dă acestei instituții cele mai mari şanse. Desigur că vor fi şi altele care trebuie luate în calcul cum este, bunăoară, spațiul cultic în care săptămânal persoanele religioase se întâlnesc, nu doar pentru a se împărtăşi cu cele sfinte, ci şi de dragul spiritului comunitar, acest spirit fiind, de fapt, tot o formă a iubirii de aproapele.

De multe ori este înțeleasă greşit această iubire de aproapele, mai toți crezând că ea trebuie să fie mieroasă, dulceagă, aproape lipsită de „personalitate“. Nu este obligatoriu să fie aşa. Ea poate fi sancționatorie, aspră, dură, nesuferită, cicălitoare etc. O recunoaştem, însă, ca o formă de iubire, după faptul că trăieşte în adevăr şi nu săvârşeşte niciodată răul.

Raporturile adolescenților cu maturii, în zilele noastre, nu sunt fără speranță de îndreptare. Este nevoie ca şi unii, şi ceilalți să înțelegem ce ni se întâmplă, să ne dorim binele unii altora şi, dacă vreți, fiind chiar mercantili, să înțelegem şi beneficiile reciproce. Căci, trăind în iubire

unii cu alții, nu avem decât de câştigat. Ruinarea reciprocă se poate produce uşor şi ne afectează pe toți. Răul de propagă cu uşurătate şi este epidemic. Mai mult decât atât, răul sporeşte în progresie geometrică sau, dacă vreți, funcționează după principiul bulgărelui de zăpadă rostogolit la vale, care creşte pe măsură ce coboară în adânc. Propagarea binelui este mai lentă, întrucât efortul este mult mai mare pentru realizarea unei fapte bune, decât pentru săvârşirea răului. Apoi, binele cere, mai totdeauna, continuitate, pe când răul, cum spuneam, se hrăneşte din sine sau se autogenerează. Pentru cei care se îndoiesc de forța binelui, îi rog să mediteze la un aspect: deşi forța răului se propagă infinit mai repede decât binele, deşi energiile răului sunt mai mari şi mai eficiente decât cele ale binelui (săvârşit de om, căci despre asta discutăm), lumea, cu o vechime istorică de aproape 10.000 de ani, nu a fost totuşi distrusă, ca semn al faptului că binele a învins, căci ea putea muri până acum de mii şi mii de ori.

Ce anume face ca binele să învingă? Desigur că puterea lui Dumnezeu şi scânteia divină din om. Desigur că Jertfa Hristică şi modelul viețuirii Sale. Desigur că iubirea.

Iubirea! Ce frumos! Un subiect atât de iubit de adolescenți.

Revista „Protecția socială a copilului“, nr. 20/2005, număr aniversar, Revistă de pedagogie şi asistență socială editată de Federația Internațională a Comunităților Educative – FICE – România, „Adolescentul şi lumea adulților“

DESPRĂFUIREA ARMURILOR NEBĂNUITE

Cavalerul îşi pune în platoşă nădejdi ascunse. Măiestria lui se sprijină pe oţelul carapace, precum ţestoasa se lăfăie în lentoare.

Pacea rânduielilor noastre se reazemă pe armuri de mulţi neştiute. Răul se opreşte în ele, asemeni halebardelor nedibace.

De dincolo de turnir cavalerul însufleţeşte armura. Veghetor al liniştii din noi şi dimprejur el îşi jertfeliceşte vieţuirea. Copitele cailor bat pământul în noapte, nu a pagubă, ci a veghe neîntreruptă.

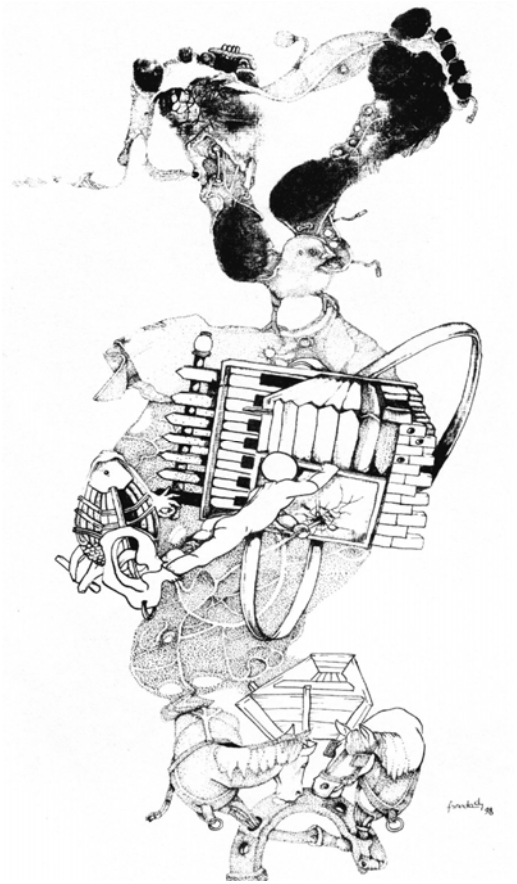

PROBA CREDINŢEI

Existența faptului religios în rândul personalului Ministerului Administrației şi Internelor este o realitate mai veche decât se pare. Deşi ar părea că revenirea creştinismului s-a produs aci destul de greoi în anii de după 1989 şi că ar fi de suprafață, o observație serioasă a fenomenului poate demonta asemenea opinii.

Înainte de perioada comunistă, fiii de țărani sau de muncitori erau crescuți la şcoala bunului simț în care reperele educaționale, obiceiurile şi tradițiile casnice erau puternic ancorate în creştinismul strămoşesc. Apariția statului comunist, implant nepotrivit pentru o societate creştină tradițională, a produs mutații substanțiale în structurile de conştiință. Sărăcirea satelor, desființarea gospodăriilor individuale, industrializarea urbană, au determinat o migrațiune forțată a populației către oraş. Proaspeții orăşeni, ajunşi printre străini, au luat cu ei fărâma de suflet şi căldură familială în care fuseseră crescuți, unele datini şi obiceiuri, câteva fotografii ale celor dragi, rugăciunea copilăriei şi semnul crucii izbăvitoare. Mulți au venit la oraş pentru a face şcoală, ştiind de acasă că „dacă ai carte ai parte“. Pentru tineri, şcoala militară a constituit totdeauna o atracție. La şcoală

se învățau profesii interesante şi ştiințe exacte care te puteau face să crezi cu uşurință că lumea este eminamente materială. Lăsându-se formați de societate, cadeții de atunci nu şi-au trădat învățămintele părinteşti ci le-au ascuns discret în adâncul de preț al sufletului. De acolo, ele ieşeau când şi când la lumină: cu grijă, cu discreție, în taină. Noi, căutătorii de Dumnezeu din inima omului, am regăsit aici astfel de semne creştine. Am înțeles că asemeni Bisericii naționale, familia tradițională a salvat credința străbună atunci când istoria a încercat să-i fie potrivnică. Mai râvnitori uneori decât sacerdoții, părinții şi moşii ne-au crescut în moralitate, ne-au certat când am greşit, ne-au învățat credința şi s-au rugat pentru noi atunci când nu puteam ajunge la Sfintele Altare. Ei au înțeles, au iubit, au iertat. De la ei aflam pe şoptite când era ziua vreunui sfânt mai important, când începeau posturile creştine, când era voie să coşi sau să speli. Când nu puteam merge la biserică ne duceam la părinți. Ca să ne apere, Dumnezeu se mutase în vatra părintească.

Ruga părinților a rodit. Fără manifestări vizibile, păstrând în tainițele adânci ale sufletelor credința strămoşească, mulți apărători de lege au trăit creştineşte şi înainte de ’89, făcându-şi datoria la locul de muncă, fără excese, în dreapta chibzuință învățată de acasă. Mănăstiri sau biserici ascunse ori schituri tăinuite, unde nu puteau fi recunoscuți de „binevoitori“, constituiau locuri de închinăciune sau cetăți ale credinței în care se cununau ori îşi botezau copiii. Alții chemau preoții acasă, cu aceeaşi mare discreție, pentru a le săvârşi, după datină, cele sfinte. Riscau. Dar au dat proba credinței.

MITUL LUI MANOLE

„Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvârşirea Sfântului Duh, Treimea cea deofiinţă şi nedespărţită, s-a ridicat această sfântă biserică, cu hramul «Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil» …“

Aşa începe înscrisul pisaniei de la intrarea în biserica aşezată în curtea Inspectoratului General al Jandarmeriei. Deşi nouă, ea are deja o istorie, am putea spune, dramatică. Înainte, pe acelaşi lăcaş, va fi fost ridicată o bijuterie maramureşeană, o capelă din lemn care, adeseori, era prezentată oaspeţilor ca „mândria noastră“. Dumnezeu, certându-ne, a vrut a o face jertfă a arderii de tot, mistuind-o în flăcări parcă din cer coborâte, în data de 14 februarie a anului 2002. Nu avea decât doi ani de la sfinţirea din 2 aprilie a anului 2000. Incendiul devastator a stârnit muţenie şi uimire. Dar nu a lipsit nici minunea, căci din rugul aprins care a topit până şi clopotul de bronz al bisericii au rămas neatinse de flacără Sfintele Moaşte ale Sfântului Antimis. Atunci, sub flăcări, Sfânta Evanghelie s-a transformat în vultur apărător cu aripi de înger, aducându-se pe sine mistuire şi topindu-se până la ultima filă ce s-a oprit din ardere pentru a păzi Moaştele Cele Sfinte. A urmat lacrimă, smerenie şi pocăinţă.

Neosteniţi în râvna lor pentru cele sfinte, jandarmii şi-au propus de astă dată, cetate. Din porunca Domnului, ei au înălţat falnica zidire prezentă, construită după proiectele domnului arhitect Vasilescu Sorin, de către firma S.C. CONSOL S.A. Nimeni nu a cârtit. Toţi îşi doreau ca umbra bisericii de lemn să fie îmbrăcată de noua ctitorie. Săvârşitu-s-a. Acum, pereţii interiori sunt la vremea desăvârşirii picturii în frescă, realizată de echipa de pictori formată din meşterii Diaconescu Constantin şi Grigoraş Andi, aflaţi sub călăuzirea arhierească a Prea Sfinţitului Episcop Vincenţiu Ploieşteanul.

Construcţia este monumentală, încadrându-se în stilul arhitectonic specific cultului creştin ortodox, cu cupolă bizantină şi plan treflat. Încadrată armonios în curtea Inspectoratului General al Jandarmeriei, biserica Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil este străjuită nu doar de jandarmi, ci şi de arbori ai pădurii de peste drum. Conducerea Jandarmeriei iubeşte noua construcţie. Nu o dată a fost vizitată de inspectorul general sau comandanţi care se îngrijesc de definitivarea lucrărilor, dar au şi bucuria de a-şi face semnul crucii când îi sunt în preajmă. Preoţii militari forfotesc în rugăciune şi osteneli zilnice, împinşi de dorinţa de a reîncepe cât mai degrabă slujirea în această perlă aşezată la marginea dinspre Nord a Bucureştiului.

… Şi se încheie frumos textul pisaniei: „Binecuvântează Doamne şi sfinţeşte pe toţi cei ce au ostenit la înălţarea acestui sfânt locaş“.

Revista „Pentru Patrie“, nr. 4/2006, pag. 47

S.M.U.R.D.

În moderna civilizație urbană, moartea este un fapt cotidian, o ştire de jurnal după care se poate da o reclamă cu detergenți. Graba cu care orăşeanul se mişcă prin viață îl face să fie un prea crud trăitor al prezentului. Nici marile evenimente din viața personală nu mai sunt dimensionate după autentic. Ele pot să aibă o semnificație care să îl atragă mai degrabă în spațiul modernității sau al mondenității, în tărâmul mândriei impuse de poziția socială sau chiar în snobism.

Civilizația tradițională rurală dădea evenimentelor importante din viața omului semnificații sacre, în care ritualul juca un rol esențial. Spectacolul morții nu era supradimensionat, ci mutat mai aproape de transcendent. Privegherea, obiceiurile de la înmormântare, bocetul, ceremonialurile din biserică şi de la casa defunctului, deplasarea cortegiului mortuar, slujba de la groapă, toate aveau (şi au) datoria de a reface nădejdea în Dumnezeu a celui sau a celor cărora li s-a sfârşit cineva drag. Din această cauză, subiectul morții rămânea în atenția comunității şi în memoria colectivă o vreme suficientă, cât să spiritualizeze ființa, indiferent de rang sau de nivelul de pregătire spirituală. Aceste evenimente contribuiau la întărirea

comunității şi la o cunoaştere de sine mult mai adâncă; meditația, discuțiile pe tema morții, a suferinței, a durerii înălțau spiritele spre cunoaşterea celor divine. Întărirea credinței în Dumnezeu se producea natural, odată cu, paradoxal, creşterea bucuriei de viață. Moartea nu era un moment al deznădejdii, al disperării, al pierderii minților, ci un popas de înțelepciune. Frica, groaza de moarte nu existau decât la mințile plăpânde, fragile, maladive.

Citadinul este o persoană atât de grăbită, încât, dacă moartea vine la „negociere“, el se uită la ceas şi o roagă se treacă pe acolo peste o jumătate de oră, că mai are de dat nişte telefoane importante. Dar ce poate fi mai important în viață decât construcția spiritului? În graba noastră nebună, nu ne mai rămâne timp pentru suflet. Şi atunci Dumnezeu ne ceartă. Câteodată, ne ceartă chiar cu moarte pentru că nu o cunoaştem şi nu o înțelegem. Credem că este pedeapsă şi ne vine să o pricepem ca pe dojană. Nu avem timp şi nici interes să o studiem, crezând că ea totdeauna va avea efect asupra celorlalți şi niciodată asupra noastră.

Altă dată Dumnezeu ne transmite mesaje care vorbesc despre jertfelnicie, din care vrea cu siguranță să înțelegem cât mai mult. Deşi accidentele, crima, violența sunt informație curentă pentru orăşean, ele nu îşi pierd grozăvia, elementul şocant. Deşi sunt zilnice aceste veşti ne tulbură dar nu ne lasă răgazul să ne sporim înțelepciunea, întrucât nu prea mai avem timp pentru meditație.

Stau şi mă întreb de ce Dumnezeu a spus într-un potir de jertfă medici şi aviatori la un loc. Aproape copii – prin curățenia inimii – şi fără timp personal, întrucât întreagă viețuire a lor era pusă în slujba alinării sau vindecării durerii şi suferinței celorlalți. Neaşteptat şi scânteietor, au fost chemați la Dumnezeu, ca şi cum ar fi

acolo răniți sau bolnavi care au nevoie de transport şi vindecare. Au plecat cu treabă în lumea celestă, fiind chemați la o altă urgență. Au lăsat în urmă suferință egală cu uimirea. Dar, în acelaşi timp, au produs o schimbare în mentalitatea citadinilor care i-au cunoscut. Pentru o scurtă vreme, i-au întors la rădăcinile lor rurale, făcându-i să fie meditativi, adânci şi parcă mai netemători de moarte. S-a întâmplat ca într-o minune care îți parcurge viața şi te transformă fulgerător în alt fel de ființă.

A fost suferință şi lacrimă acolo, dar şi foarte multă tăcere; o tăcere nu apăsătoare, ci una specială, ca de minune, o tăcere a demnității celor care au trăit autentic şi nu au fost niciodată interesați de ipocrizie.

Luni 9 ianuarie orele 9,16–9,26, Dumnezeu a chemat la El Echipa S.M.U.R.D.. Patru eroi au răspuns prezent şi lucrează acolo, între îndrăgiții Domnului: doctor Liliana Aurora Puiu, asistent Mioara Minodora Haută, locotenent-colonel (post-mortem) Mihai Valentin Stănescu şi căpitan-comandor (post-mortem) Augustin Toma.

Păstrează-i, Doamne, în aura de sfințenie a casnicilor Tăi, căci mare a fost iubirea lor de oameni!

FRĂȚIETATEA DIN LEGE

Începând de la Cartea Facerii şi până la Maleahi (ultimul profet al Vechiului Testament), cărțile sfinte cuprind evenimente, fapte şi/sau întâmplări cu importanță şi semnificație în istoria mântuirii neamului omenesc, Biblia sau Sfânta Scriptură fiind „manualul“ mântuirii noastre.

Dacă în Vechiul Testament descoperim un Dumnezeu drept, justițiar, aproape intransigent cu păcatele oamenilor, nu înseamnă că lui Iahve îi lipseşte iubirea de om. Toată lucrarea de pregătire a neamului omenesc pentru primirea lui Mesia este, ca întreg Vechiul Testament, „pedagog spre Hristos“.

Vechiul Testament este cunoscut în istorie ca perioada în care funcționa legea talionului („ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte“) poporul ales ştiind că pentru orice nelegiuire pedeapsa va fi egală cu fapta săvârşită.

La plinirea vremii apare în lume Mesia, Unsul Domnului, Fiul lui Dumnezeu trimis pe pământ pentru a restaura ființa umană şi a-i reda demnitatea edenică de dinainte de căderea în păcat. Conform legii iudaice bărbatul nu putea deveni persoană publică decât după împlinirea vârstei de 30 de ani. Hristos, supunându-se legii omeneşti îşi începe misiunea la 30 de ani. În doar

trei ani de activitate publică Hristos avea să-i schimbe omenirii întreaga istorie. Divina trecere fulgerătoare prin lume pecetluia destinul ființei umane.

Jertfa de pe cruce a Mântuitorului Hristos „vorbeşte despre iubire fără însă a anihila, a anula dreptatea. Hristos nu a venit pentru a înlocui dreptatea cu iubirea. Chiar el spune „n-am venit să stric legea ci să împlinesc". (Matei 5, 17) Atât din viețuirea lui în lume, cât şi din învățătura lăsată înțelegem că dreptatea trebuie să funcționeze; „dați Cezarului cele ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu" (Matei 22, 21) dar aplicată nu rigid ci cu iubire şi înțelegere a aproapelui. Iubirea despre care Hristos vorbeşte şi pe care ne-o recomandă nu este una care demobilizează, care înşeală, care mistifică adevărul, care slăbeşte autoritatea dreptății. Prin iubire El ne îndeamnă spre cunoaştere, ca singură cale de a ne apropia de adevăr.

Adevărul ne păstrează în libertate. Trăitorul minciunii este un suflet al întunericului. Experiențele înşelătorului sunt primitive, groteşti. Bucuriile lui sunt adesea meschine, el neavând iubire de aproapele şi trăind singur se bucură în ascuns. Dar această veselire este miraj, aparență, pentru că bucuriile sufleteşti trebuie împărtăşite.

Misiunea noastră ne cere a-i vizita pe bătrâni, pe bolnavi, sau pe cei care sunt în aresturile de poliție. Ne-am întristat văzând că vârsta infracționalității coboară spre copilărie. Am înțeles apoi cât de greu muncesc cei mai mulți dintre polițiştii noştri.

Nu poate fi uşor să îți pui permanent viața în pericol. Perioada pe care o parcurgem este o perioadă grea. În ea ne întâlnim însă cu eroismul şi jertfa acestor anonimi pe care, de multe ori, nici nu-i vedem la chip. Ființe umane întru toate asemenea nouă, dispuşi la jertfă

în numele unei iubiri de aproapele pe care nu şi-au definit-o teologic. Unii dintre ei par chiar neinteresați de transcendent. Este o aparență. Câteodată bogăția sufletească a multora dintre ei dărâmă ipocrite baremuri de suflet. Ne este bine să ştim că există. Uneori, în loc să le mulțumim, zvârlim cu piatra. Sunt învățați să rabde… Acolo jos, în temniță, ei se întâlnesc cu multe dintre demonismele lumii, ca şi în frigul sau poluarea intersecției, în goana după infractori, în preajma cadavrului cercetat de criminalist sau a polițistului de frontieră care tocmai a descoperit un transport de droguri.

Nu mi-am propus să înalț statui. Deşi poate că unii ar merita. Dar uneori este bine să medităm asupra binelui, care considerăm că ni se cuvine de drept, căutând să aflăm cine se află în spatele lui. Ordinea socială şi binele cetății nu vin din senin, ci din grija câtorva pentru cei mulți. Desigur că îşi primesc plată pentru muncă. Dar poți oare estima prețul unei vieți de om? Cine poate calcula prețul unei jertfe umane? Pentru anumite profesii trebuie să ai în cuget o chemare specială, aşa cum bunăoară este semnul binelui din inima omului. La mulți dintre noi el este însă adormit …

Se apropie Naşterea Domnului şi este firesc să ne gândim la binele din noi şi din jurul nostru. M-am gândit la persoana polițistului pentru că este o imagine vie în peisajul cotidian: cu bune şi cu rele. El nu are pretenție de sfânt, nici de academician dar de multe ori când ajungem sănătoşi acasă e bine să ştim că poate duşmani nevăzuți ne-au lăsat în pace pentru că au văzut la colț de stradă o uniformă de polițist.

E vremea sărbătorilor Naşterii Domnului. Vreau să fac urare acestor OAMENI a căror prezență ne este atât de necesară.

Fie ca Naşterea Lui Hristos, Cel întâmpinat de magi şi stele, să vă vestească o viaţă aflată de-a pururi sub binecuvântarea Domnului, iar Noul An 2006 să vă bucure cu împliniri dintre cele alese!

La mulţi ani în sănătate şi fericire!

PORUNCĂ ŞI DATINĂ

În mai toate vremurile de pace, educaţia copiilor şi a tinerilor din societatea umană s-a făcut după principii morale care îndemnau spre virtuţi precum cele ale iubirii de aproapele, ale bunătăţii, moralităţii, respectului pentru lege, disciplinei, dragostei de învăţătură, cultului muncii respectului pentru părinţi, dascăli, bătrâni, etc. Deşi diluate, multe dintre acestea se propovăduiesc şi astăzi în şcoala modernă, e drept, într-o stare de lejeritate care îşi are motivaţia în spiritul unei lumi mai relaxate, mai lipsită de prejudecăţi, mai apropiată de modernitatea eliberată de unele „poveri“ ale moralităţii clasice.

Venirea tânărului în armată, la porunca ţării, sau determinat de motive financiare care îl fac să-şi dorească a îmbrăţişa cariera armelor, îi produce în suflet mutaţii semnificative. Intrat pe porţile unităţi militare, în care va trăi o perioadă de timp, tânărul suferă criza de adaptare, activată de tensiuni nespecifice şi neconforme cu mentalul unui cetăţean „liber“ până mai ieri. Îmbrăcarea uniformei, ca şi dormitul, spălatul, ori servirea mesei după program, executarea ordinelor, întâlnirea unor comandanţi abuzivi, primirea de ordine răstite, spaţiul relativ strâmt, sculatul de dimineaţă etc. creează tânărului

tensiuni sau probleme care îi pot părea de nerezolvat sau îl pot duce chiar în pragul disperării. La firile meditative problema cea mare nu se enumeră printre cele de mai sus. Marele şoc pe care ele îl încearcă survine din faptul că până acum întreaga educație, întreaga societate vorbea despre a fi bun, blând, iubitor de aproapele, drept, onest, sociabil. Acum, într-o lume parcă nebună, toți „dascăli“ vorbesc despre cum să ucizi oameni. În mintea lui, tânărul se întreabă: când a fost mințit, în ani de până la armată sau acum când i se dau asemenea porunci? De cine trebuie să asculte: de părinții şi dascălii de până mai ieri sau de cei de azi? Şi dacă ascultă de unii, cu învățăturile celorlalți ce să facă? Au fost ani risipiți atunci, sau sunt ani risipiți acum? Cine are dreptate: cel care zice să ucizi sau cel care zice să nu ucizi? De ce este societatea umană mincinoasă şi strâmbă, de ce este duplicitară, când trebuie să ascultăm de oameni şi când nu? Care sunt dascălii adevărați şi care sunt cei mincinoşi? Unde este binele şi unde este răul? Unde este adevărul care nu mă zăpăceşte? De ce mi se vorbeşte despre datorii pe care le-aş avea dar pe care nu ştiu când le-am făcut? Cum să scapi din asemenea dileme?

Toate aceste întrebări şi multe asemenea lor au frământat şi frământă cugetele tinerilor bărbați. Desigur că pentru a se trece cu bine prin asemenea încercări asupra tânărului sunt concentrate forțe care să-l ajute să-şi înțeleagă rostul în lume, să-i detensioneze şi să-i liniştească frământările, să-i dea răspunsuri la întrebările puse şi nepuse. Desigur că infinitul sufletului omenesc nu poate fi cuprins în canoanele nici unei învățături. Totdeauna vor apărea elemente noi, întrebări noi, simțiri sau sentimente noi, stări de cuget neaşteptate, neprospectate sau nechemate. Ştiința pedagogiei se îmbină acum cu

psihologia, sociologia şi acele ramuri ale ştiinței umaniste care au posibilitatea de a ține spiritul tânărului în cumpănire dreaptă. Dacă firea acestuia este a omului credincios, desigur că la ceilalți dascăli trebuie să se alieze şi păstorul sufletesc. Cumva norocos, acesta are un ascendent față de ceilalți dascăli, anume cel afectiv, care vine din credința omului capabil să vadă în păstorul său pe trimisul lui Dumnezeu pe pământ. Vorbim desigur despre ființe credincioase, autentice în mărturisirea lor de credință. Neexploatând smerenia acestor tineri, dascălul duhovnicesc trebuie şi el să răspundă tuturor întrebărilor de până acum şi mai multora decât acestea. Desigur că învățătura nu este a lui, ci a lui Hristos, dar cunoştințele lui de duhovnic şi de preot al Biserici trebuie să fie substanțiale pentru a putea face față cu maximă rigoare la solicitările tinerilor, ştiind că plata creşterii sufleteşti a acestora va pricinui bucurie dascălului dar şi colectivităților în care se va întoarce.

Ce trebuie să înțelegem din bărbăția gestului militar? Să ne întoarcem puțin în trecut, la începutul începutului, când Cain, părintele agresorilor, s-a îndreptat cu gest de ură, cu mânie şi gând ucigaş spre fratele său, pricinuindu-i acestuia moartea. De atunci încoace lumea s-a împărțit în ființe blânde sau echilibrate şi ființe agresive, violente, ucigătoare de aproapele. De atunci încoace s-a înțeles că omul îşi doreşte să trăiască în spațiul binelui şi al păcii, al înțelegerii între semeni, dar că în acest spațiu apar şi „accidenți“ agresivi, violenți, care din varii motive pricinuiesc rău aproapelui. Înțelegând forța răului şi luând chiar modelul agresorului care se antrenează şi se pregăteşte de război, omul păcii se uneşte cu egalii săi într-un simțire, ca să nască rânduieli şi legi după care să-şi poată construi oştirea necesară

pentru a păstra binele în lume, pacea şi buna rânduială între oameni. Tânărul venit la „porunca țării“ trebuie să înțeleagă că este oştean al binelui şi că nu a trecut de partea cealaltă a baricadei. Instruit la şcoala armelor el nu se transformă în agresor, principiile binelui care i-au fost propovăduite în şcoală şi în familie nu-l fac să se îndepărteze acum de ele. Ci, din contră, mai mult chiar ca până acum, el devine apărător al acestor principii. Dacă până ieri nu putea să înțeleagă aşa ceva, tânărul oştean face acum filozofie, pricepând esențele vieții şi experimentându-le în plan personal. Nimic din ce a învățat nu trebuie să uite sau să dea la o parte. Acum află că răul trebuie luat în serios. A-ți însuşi meşteşugul armelor nu înseamnă că vei deveni un sângeros, ci doar o ființă capabilă să se apere şi să-i apere şi pe alții, atunci când răul devine agresiv şi încearcă să distrugă buna rânduire socială. Militarul este un om al păcii, iar cei care îmbrățişează o asemenea profesie sunt oameni curajoşi pentru că îşi asumă riscuri. Ei sunt născuți şi ceruți de societate aşa cum sângele din organismele vii naşte anticorpi pentru a se apăra de virusuri sau infecții. Răul este o infecție socială şi acolo unde apare trebuie să existe şi forțe care să asaneze zona şi să readucă liniştea necesară bunei desfăşurări a vieții sociale. Militarului i se recunosc meritele, şi de aceea el este privit de societate cu onoarea cuvenită şi este răsplătit pe măsura eforturilor şi greutăților cu care el se confruntă. Prin felul în care societățile răsplătesc instituția armelor, tinerii înțeleg că această profesie poate fi profitabilă şi chiar un semn al certitudini, iată, paradoxal, într-o zonă de mare risc. Căci protecția socială se extinde nu doar asupra tânărului care îşi pune viața în pericol, ci şi asupra familiei acestuia care, la rândul ei, şi-a asumat „costurile“ acceptând ca un

membru al ei să fie mai expus pericolelor decât mulți dintre ceilalți membrii ai societății.

Apoi militarul păstrează virtuți precum curajul, bărbăția, eroismul, devotamentul, loialitatea etc. care au adus în istorie glorificarea ființei umane, ce i-au păstrat demnitatea şi i-au dat chiar monumentalitate. Aş mărturisi cu dragoste că în primul rând aceste virtuți îi atrag pe tineri către profesia armelor, mai degrabă decât răsplata materială. Trebuie să ai curaj demnitate, bărbăție autentică, pentru a îmbrăca o carieră militară. Trebuie să fii foarte aproape de eroism ca să îți poți construi bunăstarea într-o mare de incertitudine, precum aceea a riscurilor continue. Trebuie să fii înzestrat de Dumnezeu cu virtute pentru a rezista unui stres precum cel al luptei şi a-ți da viața pentru mai binele celorlalți. Statutul de demnitate, distincția, respectabilitatea, onoarea pe care ți le pot conferi o asemenea profesie sunt de dorit. Este drept că mai este mult de lucru până când se va produce repunerea întru toate drepturile de demnitate a celor care slujesc rânduiala socială a legii şi ordinii, dar noi credem în viitor şi suntem convinşi că tinerii curajoşi care mâine vor îmbrățişa o carieră militară, vor fi răsplătiți cum se cuvine şi cum merită de fapt de către dreapta societate a viitorului.

Dumnezeu, cu siguranță, va păzi calea apărătorilor binelui şi păcii.

BUNA VESTIRE PE STEAG

Sărbătoarea Bunei Vestiri, înscrisă în Calendarul creştin ortodox la data de 25 martie, semnifică aducerea în lume de către Arhanghelul Gavriil a veştii celei bune că Dumnezeu a ales-o pe Sfânta Fecioară Maria spre a purta în pântece pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul lumii.

Poliția Română, inspirată de bogata semnificație teologică a acestei zile, a găsit similitudini potrivite pentru a-şi alege ca zi de sărbătoare Buna Vestire. Aşa cum îngerul a adus vestea cea bună a instaurării legii iubirii divine, polițistul aduce în lume vestea instaurării legii şi dreptății. Aşa cum Arhanghelul Gavriil este trimis de Dumnezeu, polițistul este trimis de lege. Aşa cum Fecioara Maria s-a supus poruncii lui Dumnezeu, polițistul se supune legii, impune legea şi apără legea.

În anul 1822, domnitorul Țării Româneşti, Grigore Dimitrie Ghica a înmânat marelui Agă Mihăiță Filipescu, Steagul Agiei, cunoscut în istoria Internelor ca fiind primul steag al Poliției Române. Pe una din fețe, acest steag are icoana Bunei Vestiri.

DESCĂTUŞĂRI

Lucram în Secția Asistență Religioasă a Ministerului Apărării Naționale de mai bine de doi ani. Aveam porunca bisericească de a pune pe picioare Capelanatul Armatei. O muncă interesantă.

Într-o dimineață m-am trezit în birou cu doamna Stela Bălăceanu şi domnul colonel Anton Iancu de la Cercul Militar Național. Mi-au propus a deschide un curs de „zidire creştinească“, pentru familiile cadrelor, ce urma să se țină lunar, joia, în cadrul serilor culturale ale Cercului Militar. M-au entuziasmat şi am fost de acord, deşi, la plecare, le citisem celor doi în ochi o uşoară îndoială sau nedumerire. Abia mai târziu aveam să aflu cauza acelor priviri ezitante. Cam peste un an, într-un moment de confesiune amicală, domnul colonel Iancu mi-a mărturisit îndoiala colegei sale care, ascultându-mă vorbind la întâlnirea noastră de debut, a gândit că limbajul meu, simplu, direct, fără prețiozități teologice, s-ar putea să nu le aducă succesul scontat. Nu a fost aşa căci, iată, cursul funcționează de mai bine de şase ani. Le-a fost ruşine atunci să mai dea înapoi şi au hotărât să rişte. Probabil spre binele celor care auzind aici cuvântul lui Dumnezeu s-au îndreptat spre Biserică.

Strategia era bine pusă la punct. Cursul se desfăşura în sala de cinematograf a Cercului Militar. La prima conferință spectatorii care nu citiseră programul serii au avut surpriza de a se trezi în sală, înainte de difuzarea filmului, cu o prezență inedită (ca să nu zic poate antipatică) în persoana subsemnatului, care vroia să le vorbească despre Dumnezeu, întârziindu-le distracția la care veniseră. Doamna Bălăceanu, în calitate de reprezentantă a gazdelor, mi-a făcut o prezentare glorioasă care nu a impresionat audiența, desigur nu din cauza vorbitoarei ci a disconfortului pe care li-l creasem. Temele erau anunțate pentru întreg anul. Încercasem ca, prin titlu, prima conferință să stârnească interesul. O numisem „Folosul cunoaşterii lui Dumnezeu la vârste tinere“ întrucât în general, la aceste seri veneau foarte mulți tineri. Nici nu ştiam care e cea mai potrivită formulă de adresare. „Iubiți credincioşi“ nu le puteam spune întrucât nu ştiam dacă cei din sală cred în Dumnezeu. „Dragi spectatori“ nu se potrivea pentru că eu nu le prezentam un spectacol. „Distinsă asistență“ ar fi fost o formulă cam prețioasă şi primită ca ipocrizie de către tinerii atât de lejeri în exprimare.

Bună seara.

Dragi invitați ai Cercului Militar, desigur că prezența mea în fața dumneavoastră surprinde pe mulți, sau poate chiar deranjează. Dați-ne totuşi o şansă, nouă, celor care am gândit aceste seri. Intenția e născută din gânduri iubitoare şi responsabile pentru viețile dumneavoastră, cărora li se întind atâtea capcane. Am căutat în multe izvoare de înțelepciune şi, firesc, fiind om al Bisericii m-am oprit asupra Sfintei Scripturi. M-am gândit că poate v-ar fi de folos a cunoaşte din învățăturile ei.

Trăim într-o lume în care, prin simțuri, suntem puşi permanent în relație cu o realitate palpabilă, verificabilă.

Suntem crescuți şi educați de mici a ne mişca prin acest ambient vital, necesar şi accesibil. Cu vârsta însă descoperim că maturii vorbesc despre o Prezență nevăzută pe Care o numesc Dumnezeu, Căreia Îi ridică biserici, temple, Căreia I se închină şi Îi cer protecție. Firesc, într-o bună zi ne întrebăm: „unde eşti Doamne ?“. Înconjurați de materie şi de lucruri sigure ni se pare dilematică această „prezență“ nevăzută despre care vorbeşte, de prea mult timp, prea multă lume. Suntem fiii materiei şi ai certitudinii. Ce caută incertitudinea în viața noastră?

Acum câțiva ani, în miezul zilei, a fost un cutremur care a zguduit Bucureştiul. Nu au fost pagube, dar s-a simțit destul de bine. Lucram la Cancelaria Sfântului Sinod care îşi are sediul în clădirile anexe ale Mănăstirii Antim din Bucureşti. Dominat de instinctul de conservare, am fugit împreună cu colegii în curtea mănăstirii pentru a ne proteja. Am rămas pironit în curte, cu fața către lăcaşul de închinare. Abia mă țineam pe picioare căci pământul de sub tălpi se mişca precum o barcă luată de valuri. În fața mea biserica mănăstirii unduia ca o trestie în vânt. Mă uitam să nu cadă vreo țiglă de pe acoperişul clădirilor şi în acelaşi timp mă minunam. Nu mai era nici o certitudine pe pământ. Solul era ca valul de mare iar zidurile aveau o elasticitate de neimaginat. Atunci mi-a fugit gândul la Dumnezeu. Cu laşitate îi ceream să mă protejeze dar în acelaşi timp mă gândeam că „dacă tot ce se vede şi pare sigur e nesigur, atunci Cel Ce nu se vede şi de a Cărui existență ne îndoim, trebuie să existe cu adevărat. Nu a fost o criză mistică întrucât fascinația a ceea ce vedeam era mult mai puternică decât teama diluată destul de faptul că mă aflam într-un loc relativ sigur.

Desigur, dragii mei, că asemenea momente apar în viața oricui. Nevoia de certitudine este un element deosebit

de important pentru a ne ține în echilibru. Altfel cum ar arăta viața noastră dacă tot timpul ne-am gândi că pământul nu se sprijină pe nimic, în jurul lui fiind hăul infinit, că scoarța pământului are sub ea magma clocotitoare ce topeşte orice, că pe planetă pot cădea oricând asteroizi sau meteoriți care să îl distrugă sau să îl împingă către soare sau în întunericul rece al cosmosului neprimitor? Sau ce ne-am face dacă am medita la miliardele de microbi, bacterii ce ne dau târcoale veşnic, la accidentele ce ni se pot întâmpla sau la duşmanii văzuți ori nevăzuți?

Avem deci nevoie ca toate certitudinile noastre materiale să fie susținute în spirit, în duh, în interiorul nostru de suflet. Iar acolo este nevoie de adevăr. Adevăr care ne spune că suntem plămădiți de către Dumnezeu Care ne iubeşte şi ne poartă de grijă. O grijă înțeleaptă a unui Dumnezeu Care ne lasă a fi încercați pentru a ne întări în credință

Învățăm, aflăm sau ştim că Dumnezeu tatăl a trimis în lume pe Fiul Lui, pe Mântuitorul Hristos. Ne întrebăm desigur de ce avem nevoie de un Mântuitor, un Salvator, atâta timp cât nu ne simțim în pericol şi nici vinovați în vreun fel. Oare cumva Biserica ne induce acest sentiment al vinovăției pentru a putea apoi să ni-L ofere pe Mântuitor ca salvare a vieții noastre, prin mecanismele aflate la ea în „ogradă“ făcându-ne dependenți de o instituție care să culeagă beneficii materiale de pe urma noastră? Ar fi o mare ticăloşie. Dacă nu ar fi Jertfa izbăvitoare a lui Hristos, minunile, viețile pilduitoare ale martirilor şi sfinților, poate că acest gând păcătos ne-ar încolți. Urmărind însă cu atenție viața Mântuitorului Hristos, pătrunzând în adâncul cuvintelor Sale, ne întărim în credință şi ne îndepărtăm de orice ispită. Pentru că El, atât prin pilda vieții personale, cât şi prin învățături, ne oferă libertatea şi veşnicia.

Să lăsăm păcatul strămoşesc pentru altă dată, când vom şti mai multe despre Dumnezeu şi să vorbim acum despre acele păcate ale zilei, păcate care atentează la libertatea noastră. Nu ştiu dacă ați avut vreodată curiozitatea de a urmări un om vicios sau păcătos, cum îl numim noi, oamenii Bisericii. Dacă nu ați făcut-o, haideți să aruncăm împreună o privire asupra lui. Şi să luăm viciul cel mai la îndemână, fumatul.

Când aprindem prima țigară, substanțele dăunătoare care pătrund în sânge determină creierul să comande reacții de apărare: tuşim, ne înecăm, amețim sau chiar leşinăm. Este normal întrucât toate substanțele inhalate prin fumul de țigară sunt nocive şi nu sunt cerute de organism. În momentul în care am devenit fumători, toate acele reacții primare de apărare dispar. De ce? Ce s-a întâmplat? Eu cred că ni s-a îmbolnăvit creierul. Cum? Simplu: primind toxinele pe care a trebuit să le analizeze şi azi, şi mâine, şi poimâine, – pentru a trimite în trup reacții de apărare – creierul, tot analizând, a concluzionat: „— Aha, dacă aceste substanțe vin zilnic, înseamnă că ele sunt HRANĂ“. De la această concluzie înainte, creierul nostru ne va cere tutun. Intrând în funcțiile metabolice, substanțele din țigări ne-au făcut dependenți de ele. Cât de dependenți? Până la sclavie. Nu mă credeți!?. Faceți un experiment cu un fumător din casă: ascundeți-i pachetul şi lăsați-i în loc un bilețel în care îi scrieți că i-ați pus țigările în sertarul de la noptieră. Acolo va găsi un alt bilet care îl anunță că țigările sunt în şifonier. Acolo alt bilet care îl anunță că țigările sunt în frigider. Acolo alt bilet care îl anunță că țigările sunt sub pernă, în dormitor. Acolo alt bilet ... şi tot aşa... Până când? Până când, nervos, va veni la dumneavoastră încruntat cerându-vă cu glas ridicat să-i dați țigările. Ați constatat atunci că nu mai este

un om liber întrucât ştiindu-i viciul l-ați putut plimba prin casă pe unde ați vrut. Aşa sunt toate păcatele noastre, viciile sau cum vreți să le spuneți. Beţivul caută sticla, muieraticul femeia, lacomul castronul, drogatul moartea albă. Altoite pe simțuri, păcatele ne cer din ce în ce mai mult până ce ne ruinează sănătatea.

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că te poți lupta cu păcatul până când acesta nu îți schimbă firea (metabolismul). De aici încolo e foarte greu şi prea puțini mai scapă. Firea o dată schimbată transformă „prostul obicei“ sau viciul în a doua natură. Încet, încet, omul, altă dată liber, se lasă înrobit de acele pofte nesățioase ale simțurilor devoratoare.

Aceasta este cea mai simplă cale spre sclavia deliberată. Şi ea vine prin ispită şi minciună de la diavol pe care Hristos îl numeşte „mincinos şi tatăl minciunii“. (Ioan 8, 44)

FALSELE ANACRONISME ALE VEŞNICIEI

Pe măsură ce integrarea noastră europeană pare a fi tot mai apropiată, se aud unele voci care spun că, odată cu aderarea la marea familie vestică se vor produce transformări, inclusiv în plan religios. Astfel, se pun întrebări – retorice, bineînțeles – în privința locului Bisericii Ortodoxe Române într-un continent al națiunilor, cum se doreşte a deveni Europa. În acest context, despre un anacronism al Bisericii (noastre) Ortodoxe, care ar fi orientată prea mult către naționalism (o observație similară a fost făcută, în cotidianul „Le monde“ de la jumătatea lunii martie, şi asupra Bisericii Ortodoxe Sârbe) şi nu ar mai fi pe „valul“ schimbărilor actuale. Fără a da o importanță de fenomen unor opinii personale (ce este drept publicate în cotidiane centrale autohtone şi internaționale) ale unor autori ce văd lumea în alte culori, am considerat că este necesară, pentru cititorii noştri, şi o lămurire din partea unui slujitor al Bisericii.

Este adevărat că perioada pe care o parcurgem este plină de încercări, de tentative de a se atinge persoana, duhul Bisericii, într-o formă vădită sau, de multe ori, ascuns, disimulat.

De ce cred eu că se întâmplă aceste lucruri? Societatea europeană modernă şi, aş îndrăzni să spun, societatea modernă în ansamblul ei, este o societate în care, sub aparența scuturării de prejudecăți, pare interesată în a deteriora sufletul profund al persoanei, pentru a o transforma într-un consumator docil.

Este foarte greu să vinzi marfă multă, de bună sau de proastă calitate unei persoane care se problematizează, care se întreabă ce este bine sau ce este rău, căci ea devine ezitantă şi te poate lăsa cu produsul nevândut. Dacă ne uităm la ceea ce se întâmplă în jurul nostru: filme, diferite emisiuni T.V. sau radio, diferite publicații, cărțile din librării avem senzația că trăim într-o lume neserioasă, care se joacă. Această decomprimare a psihicului este un lucru pozitiv, favorabil. Dar, este foarte apropiat pasul de la joacă, la neseriozitate şi, chiar, la imoralitate.

O persoană morală, care are valori şi crede în adevăr este foarte greu să negociezi cu ea – într-o mare rapiditate, cum se întâmplă în lumea de azi – să-şi cumpere o marfă despre care spuneam că ar fi una „subțire“, de proastă calitate. De exemplu, invazia aceasta de pornografie, de limbaj trivial, de violență, îndemnul spre consumism, drogurile, reclamele care te determină să fumezi mai mult, să bei mai mult. Chiar dacă, acestea din urmă au în final atenționarea „Vedeți că nu este bine să faceți ceea ce vă îndemnăm noi“. Aceste minciuni strigate au şi un aşa-zis mijloc de protecție şoptit, spus mai puțin audibil.

Societatea ortodoxă, din care facem şi noi parte, este o societate cu valori morale. Dacă europenii ne vor şi ne plac aşa cum suntem, atunci ei trebuie să înțeleagă că sufletul românesc este frumos pentru că este pătruns de creştinism ortodox. Eu nu pot să îmi tai din mine o felie, numai de dragul de a fi prietenul tău. Când cineva

se însoțeşte cu o altă persoană, el are datoria, ori să o cunoască în integralitatea lui (trup–suflet), ori să îl accepte aşa cum este. Dacă îl cunoaşte şi găseşte şi lucruri care nu îi convin, trebuie să țină seama de ele; să îşi ia măsuri de siguranță. În cazul nostru, integrarea – din punct de vedere sufletesc şi mental – în societatea europeană nu are a ne crea stres. Pentru că, ceea ce avem noi acum rău în noi, nu se trage din ortodoxie. Dacă, acum, avem printre noi hoți, mincinoşi, neserioşi, corupți nu înseamnă că ei au devenit aşa din motive religioase, ori confesionale. Dacă unii ajung asasini, violatori sau mari meşteri în avorturi, nu este o consecință a credinței noastre creştin-ortodoxă, ci pentru că, aproape 50 de ani, foarte mulți dintre noi au fost departe de Dumnezeu, iar, acum, aceasta iese la iveală. Credinciosul ortodox nu este un pericol pentru societate, indiferent cât de modernă ar fi aceasta. Omul care are valori morale, care ține la familie, care este aproape de Dumnezeu – ființa rugătoare – care merge la biserică şi se împărtăşeşte cu Hristos, nu are cum să fie un pericol pentru societate: nici pentru aceasta de astăzi şi nici pentru cea din mileniul viitor. Deci, cei care fac asemenea împărțiri, probabil că nu sunt oameni de valoare, pe care Europa de mâine să se poată baza, ori au alte gânduri decât cele cinstite în raport cu noi.

Orice fel de împărțire ar face societatea modernă, care se crede şi se vrea o societate democratică şi îşi propune să facă tot felul de lucruri bune pentru ființa umană – care, dealtfel, sunt binevenite, aşa cum sunt legile pentru drepturile omului – nu trebuie să excludă din calculele ei (pentru că aceeaşi greşeală au făcut-o şi comuniştii când au dat religia la o parte), faptul că omul este o ființă care are suflet. Iar, în sufletul omului, credința

are o importanță specială. Cei care se gândesc altfel, greşesc. Prigoane au fost împotriva Bisericii şi a creştinilor, în diferite epoci. Ele au trecut, împărații au murit, societățile s-au dus, dar credința oamenilor nu a dispărut.

Această împărțire în credințe bune şi credințe rele este o formă ticăloasă de nerespectare a drepturilor omului. Cu ce este mai puțin valoros decât mine acela care se închină altui Dumnezeu decât Cel la care mă închin eu? Dacă noi acceptăm, de exemplu, ca nemții să vorbească limba germană, ca francezii să vorbească limba lor, iar acest lucru nu ne deranjează şi nici nu ne şochează, de ce ne scandalizăm atunci când cineva se închină altui Dumnezeu decât Celui la care mă închin eu?

Societatea românească nu a fost niciodată una fanatică. Noi nu am avut persoane pe care să le prigonim din cauza Dumnezeului lor, care ar fi fost altul decât al nostru. Biserica Ortodoxă nu a avut arderi pe rug. Fiecare dintre noi avem păcatele noastre. Dar, să nu se pună Bisericii Ortodoxe poveri care nu sunt ale ei. Rostul şi datoria Bisericii este să le vorbească oamenilor despre păcat, să îi învețe să se apere, să se țină departe de ele, să îi sfințească, să îi apropie de Hristos, să îi îndrepte spre mântuire şi spre viața veşnică. Ce e rău în aceasta?

Cum să fie anacronică o societate, o Biserică ce te învață de bine? Lucrul acesta eu nu pot să îl înțeleg! Cum poți să vorbeşti despre anacronism la o instituție care dă soluția binelui celui care vrea să trăiască, să aibă pace, să fie sănătos la minte şi la trup? Dacă societatea modernă este împotriva acestor valori şi acestor adevăruri, atunci Biserica Ortodoxă este o societate şi o instituție anacronică. Dacă societatea modernă vrea binele, vrea iubirea de aproapele, luptă cu ispita şi cu păcatul, nu numai să vândă marfă proastă, iar noi să ne transformăm

în consumatori docili şi cuminți. Dacă societatea modernă nu vrea ca noi să devenim asemenea ființe, înseamnă că înțelege rolul Bisericii Ortodoxe, care nu este cu nimic mai prejos de Biserica Romano-Catolică sau de alte religii, confesiuni sau culte ale lumii.

Nu are cum, o Biserică ce a ținut stindardul moralității unui neam – referindu-ne numai la noi – timp de două mii de ani şi am ieşit sănătoşi la minte şi la trup, frumoşi, cu iubire de aproapele, cu o forță de luptă formidabile; fără a fi un popor de sinucigaşi, fără a avea mari asasini, fără a avea mari probleme. Suntem un popor care, cât timp a fost călăuzit spiritual de Biserica Ortodoxă, a dat valoare, moralitate, trăinicie şi frumusețe. Nu avem cum să ne ducem în Europa fără spiritul nostru creştin ortodox!

„Curierul ARMATEI“, nr. 6, din 31 martie 2005

SPAŢIUL MINISTERULUI ADMINISTRAŢIEI ŞI INTERNELOR ESTE UNUL CU MULTĂ FRĂMÂNTARE SUFLETEASCĂ

Convorbire cu preotul vicar Constantin Niculae, şeful Secţiei Asistenţă Religioasă din Direcţia Informare şi Relaţii Publice a Ministerului Administraţiei şi Internelor

▪ *De ce este nevoie de preoți militari în M.A.I.? Suntem prea păcătoşi?*

Da, cred că suntem păcătoşi, dar nu numai cei din M.A.I., ci, în general, oamenii sunt păcătoşi şi de aceea avem nevoie de mântuire, avem nevoie de Biserică, de învățători care să ne propovăduiască cuvântul Mântuitorului Hristos. De ce este nevoie de preoți militari în M.A.I.? Este nevoie pentru că aici sunt oameni, este nevoie pentru că aici sunt creştini, şi sunt mulți, este nevoie pentru că spațiul Ministerului Administrației şi Internelor este unul cu multă frământare sufletească, cu multe tensiuni. Este nevoie de preoți, pentru că este nevoie ca

pacea să fie adusă şi în sufletul acestor oameni care ne apără viața, sănătatea, proprietatea.

▪ *Mai există această instituție la alte ministere din Guvernul României?*

Există preoți la M.Ap.N., la Ministerul Justiției, în Penitenciare, există, de asemenea, la Serviciul de Protecție şi Pază, la Serviciul de Telecomunicații Speciale.

▪ *Părinte vicar, de când funcționează această instituție a preoților militari în România?*

Instituția preotului militar se confundă cu existența dintru începuturi a preoțimii în spațiul românesc, întrucât preotul nostru, preotul ortodox, este un păstor provenit din rândul poporului şi el întotdeauna a fost alături de cei mulți. Atunci când au fost bucurii, preotul a fost alături de credincioşii săi, la vreo bucurie, la necazuri i-a însoțit, i-a binecuvântat, i-a mângâiat, i-a învățat cum să treacă peste greutăți. Când oastea țării trebuia să-şi apere avutul național, preotul mergea cu crucea în mână, să-i încurajeze, să-i îmbărbăteze, nu să sfințească armele, ci să-i sfințească pe ei, să le arate că au datoria de a-şi apăra neamul, vatra, proprietatea.

▪ *Părinte, ne-ar interesa câteva date despre structura pe care o coordonați şi o conduceți. De când s-a creat instituția aceasta, câți preoți avem, câte capele, câte biserici?*

Practic, Secția Asistență Religioasă din M.A.I. s-a născut la 1 ianuarie 2000. Datoria noastră, în primă fază, a fost aceea de a încerca să înțelegem ceea ce se întâmplă în această instituție. Apoi să mergem cu cuvântul Domnului către cei pe care-i slujim. După patru ani, am reuşit să aducem, în structurile M.A.I., 22 de preoți, aşezați în Secția Asistență Religioasă şi în teritoriu, acolo unde, în urma unui sondaj de opinie, am constatat că

sunt solicitări. S-au constituit, în acelaşi timp, capele foarte multe în unitățile M.A.I.. Avem, până la ora actuală, în jur de 20 de capele în faze diferite de construcție, proiect, târnosire, sfințire ş.a.m.d.. Unele, care au fost sfințite şi preoții slujesc, sunt adevărate bijuterii.

- *Părinte, în câteva cuvinte, ne-ar interesa care este traseul dv. profesional, să-i spunem în termenii noştri.*

După terminarea Facultății de Teologie la Bucureşti, am lucrat o vreme ca secretar la Seminarul Teologic din Bucureşti, după care susținut concurs pentru ocuparea unui post la Cancelaria Sfântului Sinod, unde am avut două funcții, mai întâi inspector învățământ şi apoi inspector bisericesc. Am slujit sub mai mulți episcopi.

Apoi am fost selecționat pentru postul de secretar al Prea Fericitului Patriarh Teoctist şi, simțind chemarea către spațiul militar, am cerut binecuvântarea Patriarhului să particip la concursul pentru preoți militari. În urma susținerii acestui concurs am fost numit şef al Secției Asistență Religioasă în cadrul M.Ap.N., unde am funcționat patru ani.

- *Părinte, ce v-a îndemnat să veniți la M.A.I.?*

Este poruncă patriarhală, dar şi atracție către această instituție. Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist m-a întrebat dacă mai pot lua de la început activitatea misionară, întrucât, probabil, a fost mulțumit de felul în care am slujit Biserica la M.Ap.N. şi pentru că, încă mai eram tânăr. Am zis că este o provocare la care am răspuns pozitiv şi am venit aici la dvs. şi nu-mi pare rău. Este un pic diferită activitatea în M.A.I. față de cea a M.Ap.N., dar sunt şi multe puncte comune.

- *Ați găsit mulți păcătoşi sau şi oameni care sunt îndreptați spre Dumnezeu, oameni care ar fi aşteptat de mult un preot militar care să-i îndrume?*

Grija noastră dintru început a fost să ştim pe ce tărâm ne aflăm. Am făcut un sondaj de opinie, chiar în

primul an al venirii noastre în instituție, şi am descoperit, foarte interesant, că media de credincioşi era aici chiar mai mare decât acel 87% din plan național. Vorbesc despre credincioşii ortodocşi. Pe de altă parte, am descoperit oameni autentic interesați de fenomenul religios, nu neapărat de fenomenul religios creştin, ci de religiozitate în sine, în adâncurile ei. Discuțiile sunt foarte interesante, le purtăm adeseori cu colegii, cu cadre sau chiar cu militari în termen.

- *În afară de cadre, în care includem şi militarii în termen de la Jandarmerie sau de la Pompieri, aveți datoria să ajungeți şi în arestul Poliției, unde sunt oameni în suferință, oameni care au comis anumite fapte penale şi îşi aşteaptă judecata. Ce atitudine aveți față de ei? Cum colaborați cu şefii aresturilor pentru ca aceşti arestați preventiv să fie binecuvântați de credință?*

În secțiile de poliție pe care le-am vizitat, ca păstori, am fost primiți cu bucurie. Există legi interne şi internaționale care protejează pe penitent şi îi dă dreptul la asistență religioasă. În aresturi am intrat şi am stat de vorbă cu reținuții. Sunt alte persoane. Nu-i mai găsim în stare de violență, nu-i mai găsim în tensiunea care-i determină să săvârşească anumite păcate sau ilegalități. Ei sunt la vreme de împăcare. Ne ascultă, se bucură. Suntem printre puținii „musafiri“ care au dreptul să intre la ei în celulă. Dialogurile sunt interesante, câteodată se varsă lacrimi, regretele acestor oameni fiind evidente. Este un spațiu greu, traumatizant, dar interesant pentru noi păstorii sufleteşti.

- *Credeți că dv. şi colegii pe care îi conduceți ați contribuit la un echilibru sufletesc în mod deosebit la militarii în termen, astfel ca să nu recurgă la sinucideri sau la alte acte care nu ne fac cinste nouă, tuturor?*

Din cunoştințele pe care le am atât aici, cât şi la M.Ap.N., acolo unde a existat preot militar nu s-au întâmplat

asemenea evenimente. Poate că este un semn că rostul nostru în aceste instituții este întemeiat.

▪ *Care ar fi relația omului Mileniului III față de Sfântul Post? Este o problemă de conştiință pentru fiecare. Unii au putut să treacă marele post cu greutate, alții nu l-au ținut. Ce credeți, omul Mileniului III trebuie să țină post?*

Omul Mileniului III este un om al tehnologiei mai mult decât cel de dinaintea lui. Însă, această tehnologie nu rupe comuniunea dintre semeni. Oamenii trebuie să aibă, în continuare, relații şi acestea trebuie temeinicite pe iubire, înțelegere, pe frățietate. Este una dintre poruncile Postului, aceea a adâncirii în sine. Postul de mâncare despre care toți vorbim şi cei mai mulți ne cramponăm câteodată, este necesar, pentru că, noi nu suntem carnivori. Dumnezeu ne-a orânduit organismul a fi omnivori, adică să mâncăm din toate roadele pământului. Probabil că gustul cărnii este mai plăcut decât gustul vegetal, dar dacă nu echilibrăm aceste raporturi alimentare ajungem la bolile secolului: colesterolul, hipertensiunea, diabetul.

▪ *Vă rog să ne prezentați activitatea S.A.R. din Direcția Informare şi Relații Publice a M.A.I.. Ne-ar interesa, în mod deosebit, cum vă împărțiți sarcinile, ținând cont că aveți în subordine şi preoți şi funcționari civili? Nu numai atât, aveți chiar un poet de geniu, Aurelian Titu Dumitrescu.*

Este o structură greu de condus, întrucât aici, ca de fapt în toată Direcția, lucrează persoane cu pregătire intelectuală specială. Printre ei este, cum spuneți şi dv., poetul Aurelian Titu Dumitrescu, un înzestrat de Dumnezeu cu harul tâlcuirii în vers a cuvintelor. În primul rând, este o ființă religioasă, un om profund, un om adânc, un trăitor în adevăr. De când lucrăm împreună, parte din scrisul domniei sale s-a tras către tărâmul religios, mai abitir ca până acum. Versurile şi poeziile domniei sale şi dinainte

de a ne cunoaşte aveau miez creştin, însă acum artistul s-a aplecat chiar către exegeză, cu mare dragoste.

▪ *Mai marii şefi ai Direcției sau chiar mai de sus îi dau ordine ce să scrie, cum să scrie, ce teme să-şi aleagă?*

Nu este cazul, întrucât rodirea domniei sale este perpetuă. Neastâmpărul creației, firesc oamenilor de artă înzestrați de Dumnezeu îl simțim şi noi ceilalți, care încercăm să ținem ritmul cu păcatul.

▪ *În perspectiva integrării României în marea familie europeană, aveți unele probleme de mentalitate, ținând cont că, în prezent, faceți parte dintr-o biserică majoritară, Biserica Ortodoxă Română, şi din 2007, ați putea deveni minoritari în marea familie a comunității europene. Cum priviți această problemă?*

Să ne ajute bunul Dumnezeu să intrăm în această comunitate europeană, pentru că nu vor fi probleme pentru noi ortodocşii. Europa este o Europă creştină, societatea democratică spre care ne îndreptăm şi pe care o constituim este o societate a grijii pentru aproapele. Sunt multe semne ale creştinătății în legea U.E. Nu avem temeri pentru că nu suntem minoritari. Suntem frați creştini cu toți ceilalți creştini şi frați întru credința în Dumnezeu cu cei ai celorlalte religii.

▪ *Părinte, transmiteți un mesaj de Paşti celor care ne citesc?*

În aceste zile, care premerg Paştilor şi în cele de sărbătoare, să ne rugăm bunului Dumnezeu să ne întărească şi să ne sporească credința în Hristos, Biruitorul morții. Pacea Domnului şi lumina Învierii să ne fie călăuză a vieții şi pavăză în lupta cu ispitele. Amin!

Chestor de poliție dr. Lazăr Cârjan, „Poliția Română“,
Anul XV, nr. 14 (732), 7–13 aprilie 2004

TERAPII FILOCALICE

Trăirea estetică este hrană întăritoare a duhului. Lanţurile istovitoare ale zilnicelor îndeletniciri rod în noi materia bucuriilor înălţătoare. De dincolo de gânduri Logosul ne înveşmântează viaţa în cuvinte. Liberi simţindu-ne ambientăm sufletul cu ele. Unii le cuminecăm în Potir sau le strălucim în policandre, ori candele, ori icoane. Alţii le chinuim în întuneric departe de sacru, de adevăr, neştiind tristeţea ce o pricinuim Domnului.

În frumuseţea cuvintelor Dumnezeu se odihneşte.

SMERENIE SUB „LUCEAFĂR“

Noi, preoții Bisericii, suntem slujitori şi cuvântători de Dumnezeu. Când şi când, nedând smerenia la o parte, poposim firesc în alte spații, precum cel al poeziei, unde alții sunt păstorii şi „harismaticii“.

Azi, când se face plecăciune lui Eminescu, este o zi verigă, dintr-un lanț perpetuu de rugăciuni înălțate lui Dumnezeu care a vrut ca românii să aibă un arhanghel al slovei cum nu s-a mai văzut pe aceste plaiuri.

Nu mai ştim cum să-l slăvim pe Eminescu. Ni s-au cam finit rostirile. Şi atunci, ca azi, îi luăm versurile şi le aşezăm în potire de aur, ca să le sorbim drămuit şi în rugă de mulțumire, aşa cum moşii de dinainte de el şi de după au învățat de la preot să se apropie spre a sorbi Sfânta Împărtăşanie.

Căutăm neziceri pentru a ni-l păstra în cugete şi a-i mulțumi, căci cuvintele nu mai sunt. Ne amintim profeția-i care vorbeşte că fala ni-i deşartă: „Iar deasupra tuturora va vorbi vreun mititel,/Nu slăvindu-te pe tine … lustruindu-se pe el“. („Scrisoarea I“)

Azi, se încearcă un demers discret şi cuminte.

Editorul Ioan Smedescu, care şi-a găsit nume potrivit editurii sale, zicându-i „Scribul“, ca semn al slujirii slovei,

scoate versul lui Eminescu din categoria cărții şi îl aşează în spațiul artei monumentale. Nu singur, căci nu se putea. Se aliază sobru cu pictorul Nicolae Truță, un alt adorator al arhanghelului rostirii noastre, artist plastic, care, născut parcă din aceleaşi seve cu Sabin Bălaşa, picură în pagina cărții de azi fascinația cernelurilor pentru mit şi onirism.

Lucrarea „Eminescu – Poezii“, apărută la Editura „Scribul“ – 2005, de care se face azi pomenire, este greu să o aşezi în rafturi de bibliotecă. Mai degrabă în vitrină sau împodobită cu venerație, la loc de mare cinstire, de către colecționarii bibliofili, care îşi permit a o achiziționa.

Intenția acestei apariții a fost un gest ritualic, asemenea cuvintelor prefațatorului Aurelian Titu Dumitrescu, poet care se mărturiseşte ca fiind rezonant al dorului şi lacrimii de Eminescu.

Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru că ne mai mângâie cu zile şi gânduri precum cele de azi.

Dacă lumea văzută şi cea nevăzută se întreabă când aude numele Mihail, „cine este ca Dumnezeu“, după ebraicul „Mi ca El“?, noi, românii, vorbind despre poezie, ne întrebăm: „cine este ca Eminescu în lumea de dinainte şi de după el“?

Vineri 8 iulie 2005, Cuvânt rostit cu ocazia lansării cărții „Poezii de Mihai Eminescu“, Editura „Scribul“, Slatina 2005, Centrul Cultural al Ministerului Administrației şi Internelor

SPAŢIUL MELODIC AL VERSULUI

„Preludiu la unison“, cartea de versuri a lui Mihai Nenoiu, apărută la Editura „Arvin Pres“, Bucureşti, 2005, pare un cod încrucişat al două limbaje ezoterice. Mihai Nenoiu a simțit nevoia să reediteze scrisul tinereților în anul 2005, îndrăgostit narcisiac de vârstele care l-au sedus.

Sensibilitatea artistului care a călătorit cu spiritul în lumea fascinantă a sunetelor grave era firesc să ceară şi exprimare prin cuvânt, spațiul poeziei fiind tot unul melodic. De aceea, uneori găsim în versul domnului Nenoiu vibrații de moment, alteori, simfonii ample condensate în cuvinte.

Imaginile paradoxale, tablourile groteşti, compozițiile ireale de planuri vorbesc despre onirismul unui poet care are simțurile suprasensibilizate în disponibilitățile înzestrării native, cu acces la lumi sinonime: cuvântul şi melodia.

Parcă la pândă, tânărul poet de atunci îşi ascultă în imagini muzica sufletului refugiat fascicular în copilării sau adolescențe rebele. Firesc, la o aşa vibrantă sensibilitate, nu puteau lipsi fiorul unor credințe străvechi, al mitologiei vetrei, al religiilor casnice şi cosmice: „Treizeci şi unu de draci/Aruncă de pe mine pământ/Dând la iveală spoiți/ Cocoşii de vânt./Pereții mei cutreierați de soare/Şi fumurile mele către cer/Şi gândurile astea migratoare.“ (*Stări de nuanță, V*, pag. 16)

Interesantă mi se pare punerea în vers a mobilității din împreunarea gând–simțuri a muzicianului, care trebuie să-şi abandoneze atât trupul, cât şi spiritul pentru a construi muzica încărcată de efort, concentrare şi consum până la mistuirea eului în interpretare: „Fața mea cu ochii după vise/Spatele umbrit de nemişcare/Stângul puls al inimii oprise/Dreptul pe secundă plecătoare.“ (*Stări de nuanță, VI*, pag. 18)

Mihai Nenoiu nu fuge de la fagot la poezie sau invers, trădând când slova, când melosul. Preaplinul lui sufletesc are nevoie de exprimări multiple. Arta este pentru sine un templu la care simte că trebuie să aducă jertfe. Ofranda cu care vine e puritate din cristalul sufletului.

Părăsind tărâmul exprimării nonverbale, aude vocea gravă a fagotului, care îl ceartă patern, îndemnându-l la a glăsui liric. Muzele îi descifrează partiturile gândului, cerându-i să interpreteze solfegii tainice ale rostirii.

Un erotism straniu, asemenea fiorului, parcurge poezia volumului ca şi cum poetul muzician nu ar exista, în locul său viețuind o treime a sensibilității: muzică, poezie, iubire.

Deşi te-ai aştepta ca poetul instrumentist să fie fascinat tot de sunete, el pare furat de un alt tărâm, cel al imaginii. Ochii au la Mihai Nenoiu forță de hipnoză. O nepământească frumusețe, ce emană energie sacră, îl fac pe artist să-şi dorească topirea întreagă în aceste hublouri ale sufletului ce se deschid către imensitate.

Am senzația că volumul este închinat integralei trup–suflet, centru al unui univers dispus să slujească armonioasa împerechere a dragostei. Policromia versurilor pare că se refugiază în cristaline limpezite de irizații siderale. O geometrie a axelor, ducând gândul spre solfegii şi perpendiculare ale muzicii liniare, brăzdează cosmosul poetic.

Nu este pace în poezia lui Mihai Nenoiu, ci tumult şi nestăpânire tinerească, de care n-a scăpat nici azi. Meticulos ca un savant, poetul îşi caută cu metodă adâncurile. Ştie că nu o să le găsească niciodată. Rămâne însă un temerar sensibil. Fericirea prin artă, un dar de la Dumnezeu. Căutarea ei pare a fi la Mihai Nenoiu o formă de rugăciune.

Discurs ţinut cu prilejul lansării volumului „Preludiu la unison“, Sala cu oglinzi a Uniunii Scriitorilor, vineri 7 octombrie 2005

FIINȚE DILEMATICE

De ce o carte despre Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé, lucrată într-o structură de asistență religioasă a Ministerului Administrației şi Internelor? De ce opinii despre poeți damnați?

Cumva pentru că prezentul se potriveşte secolului al XIX-lea francez, în care expansiunea simțualității atinsese cotele decadenței.

A vorbi despre demonism şi demonizare nu înseamnă a ieşi din spațiul creştin mai ales când este vorba despre o Europă creştină. Damnarea, blestemul sunt forme de exprimare ale unei stări de spirit eminamente religioase. În creştinism întâlnim rugăciuni speciale de îndepărtare a duhurilor necurate dintr-un suflet prigonit sau dintr-un spațiu habitual ce trebuie purificat, prin care diavolul este blestemat cu puterea lui Dumnezeu.

Spațiul creației, este un mediu în care identitatea ființială simte nevoia să se afirme, în deplină libertate şi sub pecetea căutării absolutului.

Creştinismul, religie a învierii, a dezlănțuit efervescența creatoare în toate domeniile artei, credința în viața de dincolo echilibrând spiritele, aducând bucuria de a trăi şi ancorând ființa în transcendență.

Dumnezeul creştinilor nu este un Dumnezeu pedepsitor, ci Unul al iubirii. Acum, artistul îndrăzneşte mai abitir ca în alte epoci să caute, chiar şi în zonele aparent nepermise de dogmă sau de cumintea rigurozitate a moralei creştine, focul mistuitor.

Ciclicitatea hedonismului, a declinului, a făcut umanitatea să-şi asume periodic riscul prăbuşirii. Elementele cu care plăcerea vehiculează cugetul tocesc sensibilul, născând dependența care ucide spiritualizarea. Experimentul ruinării sinelui salvează doar atunci când marea sensibilitate şi mistuitoarea nevoie de exprimare îşi dau mâna.

Poeți precum cei din titlul cărții de azi au trăit drama arderii pe altarul creației prin liberă opțiune. Ei şi-au lăsat duhul şi mintea să se mistuie în flăcările unui iad sufletesc asumat în care autocombustia specifică puținilor la număr căutători ai abisurilor îi transformă în torțe ale luminii.

Ființe dilematice. Oare demonismul i-a expulzat din creştinism? Cred că nu. În vreme influențele Bisericii erau semnificative. Dar clericalismul autoritar sau nevredniciile unor slujbaşi ai Domnului le determinau revolta. Căutările lor însă au fost cu mult peste acest conflict. Ei s-au adâncit în experimente înfricoşătoare.

Acest gen de ființă autodamnată prin neascultare se află în spațiul creştin pentru că respectă trei dintre poruncile Domnului: libertatea, dorul de adevăr şi iubirea creației. Semeția e dinamică şi constă în dorința de a fi asemeni Creatorului. Nici unul dintre ei nu a ieşit din sferă, cizelura desăvârşindu-li-se în spațiul apropiat de Dumnezeu: acela al cuvântului. Oare Logosul întrupat, să nu-i fi iertat pe aceşti temerari?

Sunt şi azi asemenea căutători. Unii şi-au găsit, alții îşi caută drumul propriu.

Am fost onorat să mi se accepte în pagină opiniile de nespecialist lângă eminențe ale literelor, maeştri ai poeziei şi criticii literare care au cunoscut şi bătut îndelung cu paşii, de gândire, acest tărâm de sensibilitate. Sunt bucuros de apariția noului fruct al lui Aurelian Titu Dumitrescu şi al colegei sale Simona-Grazia Dima. Un eveniment cu care Aurelian Titu Dumitrescu ne-a obişnuit.

Vă mulțumesc!

Discurs ținut cu prilejul lansării cărții „Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé, modele pentru scriitori români contemporani“, Muzeul Național de Istorie, joi 9 martie 2006, ora 14,00

INGENUITATEA DEMONISMULUI ASTRAL

În tradiția de credință bizantină, învățătorul există permanent în sufletul ucenicului, nu pentru a-i şterbi personalitatea sau a-i nimici identitatea, ci pentru a se oferi pe sine ca model, ca jertfă, după tiparul Marelui Învățător, Hristos.

Ucenicul nu copiază nici atunci când nu are altă soluție decât cea oferită de învățător. El îl iscodeşte continuu pentru a afla, pentru a se apropia de adevăr. Iubirea de „ava“ este împărțită egal cu o gelozie creativă care înseamnă depăşirea maestrului prin inițiere în tainele luminii celei neapropiate.

De câtăva vreme, Aurelian Titu Dumitrescu se aventurează, adâncindu-se în sine, cu ajutorul unor interlocutori bine aleşi, – spune Domnia Sa. Mă număr printre ei şi, acum, încerc doar, cu ochi de duhovnic, să pricep harul ultimei lucrări, în care maestru de ceremonie este Nicolae Țone, distins trăitor al literelor şi mai destins decât mine întrebător al partenerului său de breaslă.

Încadrat prin liberă opțiune în generația „90“ a poeților români, Nicolae Țone descoperă în Aurelian Titu Dumitrescu prin cartea „Nichita Stănescu./Nicolae Labiş./

Mihai Eminescu./Cristian Popescu.“, Editura „Vinea“, 2004, posibile repere şi norme neştiute. Atras energetic de raționamentele unice, de introspecția perpetuă şi experiența inedită a fratelui mai mare, Nicolae Țone se poartă ca un colecționar pasionat de sufletele alese. Mai întâi, alegându-şi interlocutorul. Apoi, personalitățile poetice cu care provoacă subiectul. Intuind exotismul viitoarei cărți, Nicolae Țone pare că îl tomografiază pe Aurelian Titu Dumitrescu, crezând o vreme că substanța poeziei se află în carnea de poet, care, o dată disecat, poate aduce la lumină forme necunoscute, dar folositoare liricii viitoare. Disecția se face pe viu, chirurgul necunoscând limitele de rezistență ale voluntarului ce s-a oferit acestui experiment. Surpriză! Pacientul rezistă la uzura efortului, mai bine decât mai tânărul său analist.

Cei mai bine de 20 de ani de trudire a poeziei l-au aşezat pe Nicolae Țone, prin liberă opțiune, în zona suprarealismului şi au crescut în el interesul pentru cunoaşterea omului–artist. Întâlnirea cu Aurelian Titu Dumitrescu l-a incitat pe încă tânărul poet să pregătească plăsmuirea viitoarei lucrări.

Experiența sa de muzeograf, istoric, eseist, se simte în dialogul cu Aurelian Titu Dumitrescu, deşi întrebările autorului par, la prima vedere, accesibile, negreoaie, cuminți. Din ele se dezvăluie dar, un dornic să afle, pentru a se creşte pe sine şi a înțelege, acolo unde componentele necesare iluminării lipsesc.

Strateg abil, Nicolae Țone îşi poartă colegul de breaslă în tărâmuri care trebuie dezvăluite. Îi sugerează poetului confrate o întâlnire virtuală cu mentorul său, dorind să-i afle trăirile prezente ale vrednicului cărunt, dar proaspăt în simțirea față de defunctul înaintaş. Se acordă importanță cuvenită locației. Poeții au spații speciale ale conversației, meditației sau introspecției stimulatoare de muze.

Când Nicolae Țone așează centrul dialogului pe Nichita, Aurelian Titu Dumitrescu aproape că nu poate fi întrerupt. Redevine fermecatul de învățător şi descrie ceea ce vede cu ochii sensibilizați de reveria devenită prezent. Luciditatea cuvintelor, care comprimă adevăruri chiar şi atunci când par explicite, dezvăluie un esențialist nevindecabil.

Nicolae Țone stăpâneşte cu discreție arta stârnirii. Începe cu o întrebare elaborată, explicită, care trădează buna cunoaştere a interlocutorului. Apoi, discret, când şi când, aşează câte o pană sau un fulg pe talerul cântarului de cuvinte al lui Aurelian Titu Dumitrescu. Cu o politețe disimulată sub amiciție, pentru a nu părea fățarnic, Nicolae Țone îşi ascunde admirația care o are față de Aurelian Titu Dumitrescu. Are nevoie să gândească aşa pentru că e artist. Nu îşi spune nici sieşi respectul ce îl poartă celuilalt. Dar se vede în carte din discreția şi eleganța întrebărilor aparent amicale.

Partenerul, Aurelian Titu Dumitrescu este uneori deluviu. Sunt întrebări care îl fac să se reverse potopitor. Altă dată, deşi îl simți că ți-ar putea răspunde cât o carte, te surprinde cu un „nu“ sau o frază, distrugător de concentrată în conținut.

Aurelian Titu Dumitrescu are o vedere demonică, deşi, fiindu-i duhovnic, certific actuala sa cumințenie ortodoxă. Războiul însă din interiorul său se poartă sub presiuni magmatice. Blândețea, aşezarea, tăcerea îndelungă, politețea şi zâmbetul unui elev de şcoală primară sunt ziduri de apărare, cu care Aurelian Titu Dumitrescu se păstrează în nemişcare, vlăguit de războiul interior, în care mintea, inima şi toate simțurile îi sunt străfulgerate, din mii de părți, de tot existentul prezent, de toată lectura parcursă şi de toate amintirile. Războiul instantaneu este încrâncenare. Vlăguire maximă, dar rezistență fizică de monstru.

Dependent de muncă, Aurelian Titu Dumitrescu, în pauza dintre două scrieri sau gânduri motivate artistic, intră în sevrajul cugetului, un fel de autoflagelare spirituală cu sângerări spontane.

În cartea celor doi, dialogul urcă dinspre Labiş spre Eminescu, atingând incandescența conciziunii într-o întrebare scurtă şi un răspuns egal.

„— Ca poet ce ai învățat de la Eminescu?

… — Să încerc insistent să mă iau în serios.“ (pag. 19)

Cristian Popescu, personaj astral, savant al poeziei, dăruitor al sinelui, risipitor al ființei, umanizează această lucrare. Cei doi, vorbind despre el, te provoacă la fascinație şi la uimire.

Nichita este omniprezent, ca şi cum ar fi al treilea partener al mesei de dialog. Cei doi, sau trei, câți or fi, sunt înconjurați de lume. O lume bună în spirit. O lume din ce în ce mai vulnerabilă azi. O lume rară, ca lumea pietrelor prețioase într-un univers amorf. O lume în care maeştrilor le place să fie ucenici.

Când închei lectura cărții te întristezi pentru că ți-a fost bine cât ai fost împreună cu autorii.

Discurs cu prilejul lansării cărții „Nichita Sănescu./Nicolae Labiş./Mihai Eminescu./Cristian Popescu.“ de Nicolae Țone (Dialoguri cu Aurelian Titu Dumitrescu), Editura „Vinea“, sâmbătă 20 noiembrie 2004, Târgul de carte „Gaudeamus“
„Revista Jandarmeriei“, Anul XV, nr. 13–14 (327–328), 15 iulie 2005, pag. 11

O INTEGRALĂ
A MESAJULUI SUBLIMINAL

Peisajul cenuşiu al unei cărți de austeritate sacerdotală dezvăluie un autor îndrăgostit tainic de alte timpuri pe care nu le-am prins sau, le-a atins, cel mult, diafan, în copilărie. Adieri medievale ale vremurilor când hârtia se întindea cu melesteul, iar cartea se lega în piele, se aurea pe marginea filelor şi se strângea în ferecătură pentru a nu pătrunde carii sau mucegaiul, fac înaintea noastră prezentarea cărții „Muzeul de Păstrăvi“ a poetului Theodor Răpan, apărută sub semnul Editurii Semne. Cartea este copilul care se naşte aşa cum ni-l dorim, spre deosebire de pruncul cosângen pe care-l primim în dar aşa cum ni-l dă Bunul Dumnezeu. După distincția aristocratică a volumului de față ne dăm seama câtă inimă a investit autorul în noi, lectorii săi. Aurul filelor şi prețioaselor imagini ale maestrului Damian Petrescu ne îmbie la lectură. Capcane estetice.

Încercând să pătrundă dincolo de frumusețile la vedere; cu smerenia lectorului neinstruit în ale poeziei, mai aproape de textul biblic decât de volutele şi arcadele lirismului, m-am lăsat mai degrabă copleşit de senzații decât de rigori exegetice.

În cartea poem a lui Theodor Răpan trebuie urmărit fiecare amănunt. Poetul pare că încearcă un nou tip de limbaj. Acela în care imaginea, aşezarea cuvintelor în frază şi a acestora în pagină, culoarea, grafica, tot ce se află între coperte, formează un întreg indestructibil. O integrală a mesajului subliminal aflat la taifas cu posibilitățile noastre de cuprindere a sugestiei. Cuvintele devin plăpânde şi se topesc în inefabil lăsând în urmă parfumul gândului exprimat. Gândul cade în contemplație mistică în fața slovei care se ascunde candid spre adorarea celui pentru care s-a născut din increat.

„Pentru Patrie“, nr. 4 (671), aprilie 2004

SENSURI RĂSTURNATE

Continuându-şi cuminte seria „cronicilor“ vieții de artist, Aurelian Titu Dumitrescu îşi aşează în paginile lucrării „Viața la zi II“, apărută la Editura „Semne“, Bucureşti 2006, ultimele „ziceri“ despre cărțile semenilor sau despre scântei din viața lor.

Stilul analizei sale păstrează elementele unui clasicism personal: sobrietate, discreție, robustețe a rostirii, siguranță a argumentului bine gândit, rafinament al cugetării inspirate de lectură sau de obiectivul microscopului de analiză.

Am fost întâmplător martor la un vernisaj de expoziție de pictură unde Aurelian Titu Dumitrescu a vorbit despre pânze temeinic, precum despre slovă, după ce în prealabil le studiase şi unde un şovăielnic plastician, puțin zicând, s-a simțit jenat de rigoarea antevorbitorului. După ce zburdase la microfon în cozerii adolescentine, l-a apostrofat pe maestru, spunându-i: „— Dragă, ai fost prea serios!“

Cu harismă de om responsabil, Aurelian Titu Dumitrescu i-a răspuns: „— Promit că n-o să se mai repete!“. Asta însemnând nu că o să-şi iasă din seriozitate, ci că o să evite pe viitor a face echipă cu dânsul.

Sensibilitate aparte, cu tenacitate de substanță macerantă, crescută la şcoala intersectării minților iscusite,

Aurelian Titu Dumitrescu descompune în indivizibile fraza parcursă, căutând nevăzutul şi neînțelesul. Face analize în bucuria unei geometrii mentale şi exprimative unice, a **ineditului simplu**. Lângă el, **abstractul greu**, profund, adânc, nefiresc, încifrat.

Aurelian Titu Dumitrescu este imprevizibil în viață, în gând, în frază. Cu o gândire anapoda, de Păcală erudit, el creează spontane sensuri răsturnate, prin care te verifică dacă îi poți urma gândul. Dacă îți ieşi din concentrare, te trezeşti singur şi-l vei afla departe de tine.

Maturul autor al cărții de azi are o gingăşie autoritară, cu care te transformă în vioară rezonantă a adevărului tălmăcit. Când îi citeşti fraza, descoperi în muzica ei o grijă aproape nefirească pentru asperități. Ca o formă de bărbăție exprimativă, născută dintr-un spirit în care totul trebuie să fie foarte clar, limpede, exact, fraza domniei sale are robustețea care ascunde duioşia tatălui dur, ce-şi sărută copilul numai în somn pentru a nu-l slăbănogi în duh şi a-l obişnui cu asprimile. Cuvintele sale au în ele densitatea patriarhală a celui care nu ştie să zidească deşertăciuni.

Uneori poți să îl acuzi de mândrie pentru demnitatea responsabilității, alteori ți-l propui ca model. Nu în toate. Dar neapărat în iubirea cu care munceşte moşia cuvântului, primită în dar de la gospodari ai gliei de limbă românească, ce-i este paradis al gândului şi inimii.

Discurs cu prilejul lansării cărții „Viața la zi II“,
Muzeul Național de Istorie, joi 9 martie 2006, ora 14,00

ÎNCEPUTUL SFÂRŞITULUI EREI TICĂLOŞIILOR

Volumul „Destine fără noi“, apărut la Editura „Badea“, Bucureşti, 2006, este o mărturie de credință a tânărului care încolțit de maturitate îşi propune a trăi frumos, hrănindu-se cu seva de înțelepciune şi bun simț a contemporanilor, puțini la număr care mai pot să ne fascineze cu viețuiri alese. Autorul este atent la tot. Nu scapă nici un amănunt, conştient de şansa pe care i-o oferă prezentul.

Alexandru Paleologu, un aristocrat al spiritului, răspunde profetic la întrebările care vizează „mergerea“ noastră într-o Europă maternă. Tema condiției dramatice a ființei inteligente, în spațiul românesc de azi, răscoleşte tristețile interlocutorului.

Subiectul european se continuă şi cu Neagu Djuvara, istoric şi eseist de elită, trăit în afara granițelor comuniste şi reîntors în tărâmul natal eliberat de dictatură, dar nu şi de prejudecăți, frici, inerții ale gândirii.

Filosoful şi eseistul Mihai Şora dezbate subiectul genei româneşti. „Fibra“, pentru a se păstra are nevoie de modele, de educație, de repere clare şi investiții masive.

Johnny Răducanu aduce melodia şi tonicitatea spectacolului. Viețuind în muzică până la fiorurile cele mai

adânci, pitorescul „Papa Johnny“ încântă şi educă în orice moment, chiar şi atunci când îți pare că înjură.

Întrebările adresate domnului Marin Tarangul, eseist şi filosof al artei, ni-l descoperă pe filologul Ciprian Chirvasiu, cel interesat de lumea căreia i s-a dedicat.

Despre bogăția spirituală a muzicienilor s-a scris mult. Mai puțin despre frumusețile exprimării verbale şi ale gândurilor acestora. Dialogul cu profesorul, poetul şi virtuosul fagotist Mihai Miltiade Nenoiu are exemplaritatea lucidității inimii mângâiate de rațiunea erudită.

Cartea se încheie pe o notă dramatică. Faimosul filolog şi maestru fotograf Vasile Blendea, cel care o viață întreagă a surprins secunda, imortalizând pe peliculă viața culturală românească a mai multor decenii, e răpit de secunda răzbunătoare chiar în dimineața lansării unui album Brâncuşi, cu fotografii de Vasile Blendea. Optimismul artistului fotograf luminează paginile finale ale cărții. Trecerea în veşnicie a primului şi ultimului dintre intervievați profețeşte eternitatea acestei cărți.

Abordarea interlocutorilor nu se face din unghiuri savante, nici atunci când este vorba despre personalități remarcabile ale spiritului. Interesul pentru surprinderea firescului la el acasă se realizează prin tehnici pe care jurnalistul abil şi scriitorul de talent le înmănunchează în dragostea pentru adevărurile celuilalt.

Ciprian Chirvasiu îşi conturează discret, dar sigur imaginea unui explorator. Dorința lui de a se hrăni cu adevăr este parcă sacerdotală. Inteligența şi simțurile Domniei Sale, neatinse de schimonosirile ultimilor ani, cer o respirație integrală şi integratoare a valorii în cosmosul ființial. Aici experiența este altoită pe simțuri. În tandem cultura, erudiția, sensibilitatea.

Pare că ne este din ce în ce mai greu să ne găsim azi reazemuri spirituale. Banul, stăpânul incontestabil al lumii,

cumpără şi vinde tot. Suprasaturați, obosiți de neseriozitățile prezentului, spiritele iubitoare de adevăr caută. Autenticul este azi marfă rară.

Şapte felii de viață adevărată, a şapte spirite răscolite de eternitate, ne aduc aroma blândă ca a pâinii de casă, scoasă de pe vatră şi, la fel ca aceasta, stârnitoare în noi a războiului dintre pofta de a-i afla gustul degrabă şi răbdarea de a o servi la vremea cuvenită. Şi cuvenită este vremea de a ne regăsi modelele pe care le-am părăsit prea repede pentru ieftinătăți de import. Se simte în aer vremea când cu cei ai vetrei noastre va trebui să mergem către ceilalți. Astfel, mâine vom scormoni prin gunoaiele în care i-am aruncat să moară.

Ca un dangăt de clopot ce vesteşte sărbătoarea, cartea lui Ciprian Chirvasiu pare a anunța începutul sfârşitului erei ticăloşiilor. Încet, cu grijă, cuminți ca personajele acestei cărți şi dorind a fi la fel ca ei de înțelepți, trebuie să ne propunem întoarcerea la valoare, la sfințenie, la pudoare, la lege, la bun simț. Autorul are în acest volum rostul unui dascăl invizibil, asemenea unei conştiințe tainice. Din bucuria şi fascinația cu care priveşte spre fireasca monumentalitate a ființei umane.

Într-o complicitate tacită, artistul Nicolae Macovei aşează pe coperta întâi privirile celor şapte oameni de aur. Aşa, întâmplător, ca să ne judece. Când termini cartea de citit, şi o închizi, descoperi şi pe copertă tristețea întrebătoare a autorului …

„Destine fără noi“ a lui Ciprian Chirvasiu este un manual pentru adulți.

Cuvânt rostit cu ocazia lansării cărții „Destine fără noi“
de Ciprian Chirvasiu, la Librăria „Luceafărul“, mai 2006

PREFAȚĂ LA VEŞNICIE

Regele David a scris cei 150 de Psalmi pentru a da slavă Dumnezeului Iahve al Vechiului Testament. Fiorul credinței dă versului forță de rugăciune, iar frumusețea şi acuratețea mesajului sufletesc aşează stihurile davidiene într-un primat liric, pe care doar Cântarea Cântărilor îl poate egala în canonul Vechiului Testament.

Antumele I şi II ale lui Aurelian Titu Dumitrescu au un resort inedit. Dumnezeu este prezent în vers aşa cum limfa secondează sângele. Poetul nu face prim-planuri divine. Religia lui se naşte din femeie, fără a părăsi creştinismul ortodox autentic, pe care îl mărturiseşte şi îl consumă inclusiv ritualic.

În jurul femeii muză a iubirii, obiect şi subiect al acesteia, artistul se comportă precum regele psalmist, cântând din harfă versurile durerii şi ale suferinței. Ofrandele cu care poetul se îndreaptă spre templul erosului sunt neterestre, monstruoase, paradoxale, groteşti. El începe cucerirea cetății cu postludii îndepărtate în care chinul, vlăguirea, teama, angoasa, moartea, sângele, carnea putredă, țin locul florilor şi al cadrului romantic. Împlinirea iubirii nu are finalitate terestră întrucât trubadurul creştin este în racord cu veşnicia. De aceea moartea are o

prezență aparent obsesivă, ea fiind pragul trecerii, ca la Sfinții Părinți, şi nu finalitatea dramatică. Totuşi dramatismul conviețuieşte în text cu lirismul, dar îmbracă forma tristeții ființei lacome după fericirea terestră pe care o descoperă imposibilă şi inaccesibilă omului carnal.

Refugiul în spirit este magistral şi mântuitor, el dând artistului capabilitatea întâlnirii cu transcendența. Iscoditor acesta caută divinul nu numai în iubire sau suferință, ci şi în matematica nescrisă din jocul cuvintelor. Iubirea, femeia, slova, sunt existențe ale unei lumi văzute de Aurelian Titu Dumitrescu în care moartea, suferința, sângele sunt stâlpii unei posibile salvări ființiale. Lumea lui Aurelian Titu Dumitrescu seamănă cu o prefață la veşnicie.

Cuvânt rostit în 14 iunie 2006 la lansarea Antologiei I şi II de Aurelian Titu Dumitrescu, Editura Vinea, 2006, la Salonul Cărții Bucureşti „Bookfest“, Romexpo, 14–18 iunie 2006

STAMPE ÎNSUFLEȚITE

În jocul luminilor boreale, penumbre parcă înrămate stau străjuite pe simezele curgerii timpului. Viața pare o expoziție înainte de vernisare. Forfotă, aşteptare, emoţie. Fiecare tablou spune ceva anume. Microfonul vrea să vorbească despre toate. Artistul pare că s-a risipit în opera sa. Îl găseşti pretutindeni. El este dăruitorul vieții fiecărei lucrări în parte.

MOISE ĂL' BĂTRÂN

Bătrânul Moise muncise din greu, toată viața, fără să agonisească mare lucru. Ca mai toți din neamul truditorilor pământului. Başca timpurile păcătoase … de-ți numărau găinile din bătătură şi ouăle de sub cloşcă … Când şi când îl mai umileau fudulii satului, d'ăia ajunşi peste noapte … cu funcții în partid. Dar l-a răzbunat fi-su, cu cartea. Era deştept. L-a lăsat să se ducă la şcoli. Învăța săracu fecior de se gălbejise la față. Să ținea d'un leat cu băieții jupânilor din comună. Au plecat toți o dată să dea ixamen d'ăla la Şcoala dă ofițeri: unşpe flăcăi ca brazii. Doar al lui era mai mărunțel.

Din toți a luat examenul numai al lui. Mare ți-i puterea, Doamne. Ăia cu bani le puseseră meditatori, dar nu se prinsese nimic dă capu odraslelor. El n-a avut dă unde.

Au aflat rezultatele. Moise ăl bătrân s-a ferchezuit şi-a pus hainele cele bune şi cu față amară sa dus în centru la bodegă să-i ardă pe tâlhari.

„— Noroc, nea Traiane.

— Să trăieşti Marine, îi răspunse Moise venind către el şi, aşezându-se la masa lui, după ce-i ceru voie cu un

gest … că-l ştia meşter în cleveteli şi aprig la dus vorba prin sat.

— Da, te văz supărat, ori îmi pare?!

— Amărât, oleacă, mă, cu ficior-miu ăsta că n-a avut şi el noroc …

— Da, ce-a pățit bre, săracu? … îl iscodi Marin ştergându-şi buza băloasă …

— Mai nimica… au venit răspunsurile dă la examenul ăla la şcoala aia dă ofițeri, … a răspuns parcă răstit Moise, atrăgând atenția altor câțiva curioşi care se traseră mai aproape de masă.

— Şi ce-a făcut bre, a căzut? întrebă cu grijă răutăcioasă interlocutorul …

— N-a căzut mă, da' n-a avut noroc … amărâtu', că credea şi el c-o să fie în clasă cu alții cum e a lu Moarcă a lu' Fişteagă a lu' Gogu lu' Mierloi … şi începu să-i enumere rar, clar şi tare pe toți căzuții la examen ai mai marilor comunii.

— Păi, a luat numai el, bre?

— Da, mă, amărâtu … da era bine ca să nu să plictisească, să fi fost şi cu flăcăii ăilalți că au cheltuit ai lor dăstui bani cu profesorii. Io n-am avut dă unde să-l meditez … Da, l-a ajutat capu … că-i dăştept. Nu-ş cu cine-o semăna … Că în neamu nostru pân acu' n-am avut boieri. Mi-i ciudă, aşa că-i singuru' dân' sat … Da … deh, aşa a vrut Dumnezeu … o semăna în partea mă-sii, zise Moise uitându-se pe sub sprânceană la fețele uimite ale țăranilor care şuşoteau strânşi în jurul mesei …

— Auzi bă, numai al lui a luat.

— E deştept mă, n-ai văzut ce privire ambițioasă are …?!

— S-a pus boală pă ailalți…

— Dă-i în mă-sa dă fudui c-aşa le trebuie …"

Pe seară Moise ăl bătrân s-a întors acasă neuitând să facă pe supăratu' dar cu inima răcorită. „Mânca-l-ar tata dă băiat dăştept!“

NERVOZITATE

Părintelui i se promisese de către şeful Casei de Cultură că va veni cu o maşină să meargă împreună într-o unitate spre a ține acolo cuvânt de învățătură. Întâlnirea era programată pentru ora 8,00 dimineața.

Stând la birou, Prea Cucernicia Sa aştepta în cumințenie. Ora 8,30. Ora 9,00. Ora 9,30. Ora 10,00. Din jumătate în jumătate de oră, cu calm ardelenesc, confratele întru Hristos se uita la ceas mirându-se de neseriozitatea colegului ce-l ținea în „priveghere“. Între ora 10,00 şi 12,00 timpul s-a scurs păstrând anterioara rigoare matematică.

La ora 12,00 punct, Prea Cucernicia Sa concluzionează în aceeaşi pace a duhului:

— Ni, mă, ăsta a zis că vine la 8,00 şi acu îi doişpe … Nu-i om serios …

După care şi mai calm, adaugă: Apăi, … iooo … încep să mă' nervez …!

POLIȚISTUL RADU CIORDAŞ AMBASADOR AL CÂNTECULUI ROMÂNESC

„Țara: România; Ținutul: Codrenesc al Maramureşului Transilvan.

Cu glasul cât tunetul şi mlădierea vocii ca de vioară, cu privirea de vultur şi profil de Charlie Chaplin, Radu Ciordaş vine din ținuturile Transilvaniei vestite spre a vă aduce melodie populară românească, autentică precum frunza codrului şi duioasă precum mângâierea de maică.

A sărutat mâinile bătrâne ale moşilor neamului, le-a sorbit cuvintele şi le-a învățat cântecele vechi de când munții.

Ascultați-i muzica şi veți fi mai puternici, mai drepți, mai moderni chiar. În armoniile glasului său găsim tunetul furtunii şi pacea gândului. În vocea lui e vibrație cosmică şi coborâre în adâncurile sufletului. Cine îl ascultă pe Radu Ciordaş devine mai bogat. Cine vrea să se întoarcă în timp, să îşi îndrepte timpanul spre acest virtuoz care te aruncă în trecut asemenea vinului vechi, sfinxului sau piramidelor“.

„Poliția Română“, Anul XV, nr. 12 (730), 24–30 martie 2004

„MILTIADE“

Întru această plămădire de voroave, zisa a doi artişti împreună viețuire află. Aurelian Titu Dumitrescu se lasă meşteşugit în muzichie şi întocmire a ghiersului de către Mihai Miltiade Nenoiu, carele, la rându-i, învățăcel pre sine făcându-se, pricepe de la Aurelian Titu Dumitrescu gândirea metaforică şi arta scrierii cronicilor timpului.

Unul pre altul plinindu-se spre desăvârşită aflare a adâncurilor de cuget, cele două spirite alese călătoresc chenotic prin tărâmurile de dinaintea gândului, într-un empirism născător al rațiunilor înalte.

Fie-le truda spre creşterea întru duh a multora, acu' când nimicnicia cea ticăloasă şi aducătoare de venin sufletesc atrage spre scârbă vlăstarele noastre verzi şi neştiutoare de viclenisme diavoleşti.

Ziditori de suflete făcându-se dar, ei îşi cinstesc jertfelnic neamul în care cred cu osârdie şi Dumnezeul moşilor, Căruia I se închină cu evlavie de mine cunoscută.

Mult prețuitor întru dragostea Domnului aflându-mă,

Preot Niculae Constantin

Cuvânt pentru coperta a IV-a a volumului „Miltiade“, Editura „Badea“, 2006, Bucureşti

REFERINȚE CRITICE

PREDICI MUZEISTICE

„Sceptrul şi candelabrul“, cartea preotului Niculae Constantin apărută la Editura Ministerului Administraţiei şi Internelor, impune în primul rând prin absenţa limbajului de lemn cu care ne-au obişnuit predicile unor înalte feţe bisericeşti. Onestitatea ei formală vine dintr-o profundă cunoaştere a termenilor folosiţi în expresii memorabile şi dintr-o pricepută ierarhizare a argumentelor în funcţie de importanţa lor, în aşa fel încât pledoaria să fie nu numai seducţie, ci şi cunoaştere.

În al doilea rând, expunerile sacralizante ale părintelui meu duhovnicesc au la bază o profundă cunoaştere a enoriaşilor cărora li se adresează. Cele mai multe fiind predici ţinute la Mănăstirea Antim, în faţa unor pelerini aleşi, adică de diferite vârste şi iniţiaţi în tainele creştine, atraşi deopotrivă, tineri şi bătrâni, de prestigiul instituţiei şi de faima duhovnicilor ei, de aspectul clădirii, dar şi de valoarea picturilor, de smerenia călugărilor, dar şi de savoarea etică a slujbelor, textele întâmpină preocupările turistice şi muzeale ale celor veniţi. Iată de ce le-aş numi predici muzeistice. În această situaţie, predicatorul trebuie să îmbine talentul didactic cu maniera publicistică, harul preoţiei cu aptitudinile de ghid.

O complexitate deosebită înnăscută a structurii sale psiho-mentale îi permite lui Niculae Constantin să îşi extragă din bogatele lecturi argumente din domeniul geografiei, medicinii, astronomiei, istoriei, geofizicii, făcând din textele-comentarii la Sfânta Scriptură, nu predici ale cronicarului, ci cronici perfect dogmatice ale predicatorului.

Prin multele calităţi pe care le conferă spuselor sale, preotul Niculae Constantin este contemporan cu conştiinţele cele mai progresiste de pe planetă şi cu mentalităţile de avangardă, cu care luăm contact pe măsură ce ne integrăm în Uniunea Europeană.

Ecumenismul acestui autor deja scriitor, nu îl împiedică să susţină inteligent particularităţile Ortodoxiei, dar îl ajută să discearnă ceea ce este important în învăţăturile catolicilor şi să citeze din sfinţii lor.

Un simţ al măsurii şi un talent oratoric extraordinare fac din „Sceptrul şi candelabrul“ un manual de predică românească, în care nu există excese sau reculuri ale limbajului, suveniruri ieftine sau tării nebiruite ale credinţei.

Talentul de scriitor al lui Niculae Constantin este prin excelenţă liric şi contribuţiile sale prin sintagme, metafore inspirate sau numai epitete ornante la valoarea estetică a limbii impun respect şi sfială cunoscătorilor.

O carte remarcabilă a fost şi „Aproapele meu cuvântul“, precedenta lucrare a lui Niculae Constantin, dar acolo, fiind vorba mai mult de discursuri ţinute într-un spaţiu laic, limbajul era relativ vag, necesitând încă aprofundări ale ştiinţelor sociale pentru a discerne specificul spiritual al enoriaşilor.

Predicile ţinute în spaţiul militar din „Sceptrul şi candelabrul“ îmbină tradiţia cu modernitatea şi ni-l arată pe Dumnezeu prin lumina izvoarelor româneşti de credinţă.

Salut în Niculae Constantin o valoare morală şi una literară ale unei lumi lucide, dar în tranziție!

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Discurs rostit cu prilejul lansării cărții „Sceptrul şi candelabrul“ de Pr. Niculae Constantin, 11 martie 2005, ora 14,30, Muzeul Național de Istorie

LUMINA LIRICĂ A UNEI ANTOLOGII NECESARE

… *Antumele I* se încheie cu trei referințe critice. Radu G. Țeposu, Constantin Sorescu şi Romul Munteanu depun mărturie de suflet prin analize profesioniste temeinice ale discursului literar al lui Aurelian Titu Dumitrescu, încărcat de metafore noi, puternic emoționale şi sugestive.

Cu o prezentare de excepție, „Surâsul din sacru“ începe a doua carte antologică, *Antumele II*. O prefață extinsă în care autorul, preotul Niculae Constantin face o incursiune temeinică în universul poetic semnat ATD, judecat prin lumina sacralității care izbucneşte dens nu doar în surprinzătoarea „O rescriere vinovată a romanului «Moby Dick»“ şi în „Încercare de înşurubare în real“, cuprinse în cartea discutată, dar şi în creațiile ulterioare. „Temele poeziei – spune părintele N. Constantin – sunt subjugate morții, femeii–carne şi sinelui adânc, într-o treimică supunere a ființei profund religioase, dar înrădăcinată abisal în curentul libertății.“ De altfel, studiul acesta introductiv, „Surâsul din sacru“, poartă ca subtitlu „Cartea Românească a morților“, prin analogie cu cea egipteană. În cronica la cartea „Ateliere în paragină“,

notam că: „În opera lui Aurelian Titu Dumitrescu, moartea a devenit o constantă pe care o hăituieşte necontenit, o înalță şi o scufundă fără a se mai teme de ea.“

ION GEORGESCU

„Oltul“, Cotidian independent pentru cititorii olteni de pretutindeni, Serie nouă, Anul VII, nr. 1207, vineri, 29 septembrie 2006

ACTUALIZAREA VIRTUALELOR MODELE

O anchetă literară cu semnificații notabile în zona mărturisirilor şi a comentariului eseistic realizează Simona Grazia Dima şi Aurelian Titu Dumitrescu adunând într-un volum–surpriză declarațiile de fidelitate față de modelele începutului ale unor scriitori români contemporani. Investigațiile autorilor sunt iscodiri abil instrumentate în planul raportărilor afective şi conceptuale la dominanta modelelor. Cartea deconspiră din titlu reperele avute în vedere: *Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé – modele pentru scriitori români contemporani* (Editura Ministerului Administrației şi Internelor, Bucureşti, 2006).

…

Interesant este punctul de vedere al unui preot adâncit în analiza controversatului Baudelaire. Preotul Niculae Constantin îl numeşte „Maestrul suferinței“ şi-l defineşte comprehensiv: „Aparent satanic, Baudelaire suferă marea dramă a ființei eliberate de orice lege“. El „vede lumea în oglinzi vrăjite malefic, aparent deformatoare, dar de fapt grăitoare de adevăruri cenuşii, ale unei lumi în derivă morală.“ Exprimându-se despre Rimbaud, preotul Niculae Constantin trasează aliniamentele iluminării „omului pornit

din iad“. Se poate observa în toate intervențiile soliditatea binomului indestructibil om–operă, întors pe toate părțile de comentatori, oferind la tot pasul dovezi ale valabilității în rândul sistemului de abordare critică a valorilor exponențiale.

……

Desigur că pe lângă cei 25 de scriitori solicitați să se exprime în legătură cu cei patru titani ai literaturii franceze vor fi fiind încă pe atâția cei care n-au fost incluşi în această anchetă literară. Nemulțumirile pot să apară ca în cazul antologiilor sau a dicționarelor. Meritul lui Aurelian Titu Dumitrescu şi al Simonei Grazia Dima este de a fi pus în circulație textele unor contemporani aflați la confluența cu valorile perene europene.

……

ADRIAN ȚION

„Luceafărul“, nr. 33 (756), Miercuri 20 septembrie 2006,
Serie nouă inițiată de Laurențiu Ulici

„SCEPTRUL ŞI CANDELABRUL“ de Pr. NICULAE CONSTANTIN

Părintele Niculae Constantin prin volumul „Sceptrul şi candelabrul“ ne dăruieşte o culegere de predici a domniei sale, rostite cu ocazia unor sărbători creştine şi laice. Structurate în diferite capitole: „Spiritul îngenuncherii“, „Atingerea de linişte a umbrei“, „Temerea pildei“, „Clipă de clipă, lumină“ şi „Cuminecarea gândului“, predicile, cum era de aşteptat, stau mărturie atât credinței şi cunoaşterii misiunii preotului, tainelor, energiilor, scopurilor şi moralei puse în jocul vieții omului de credința lui în Dumnezeu, cât şi răspunderile „laice“, sociale ce îmbracă astăzi religia creştină, în aceeaşi haină mistuitoare ca şi în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat.

Ceea ce caracterizează în cea mai mare măsură paginile volumului este gândul responsabil, viu şi spornic față de divinitate, față de noi înşine ca oameni şi cetățeni ai unei națiuni abia ieşită din întunericul ateist al dictaturii comuniste dar, în special, misiunea plină de speranță, față de adevărurile eterne pe care le ridică nobila credință în Dumnezeu şi încrederea fermă în capacitatea noastră de a avea acces la mântuire, la bine, la adevăr, frumusețe şi jertfă împotriva „tulburărilor“ şi „păcatelor“ ce

ne asaltează dinăuntru ori din afara noastră. Eterne şi, vai, atât de uşor de risipit în iureşul entropic, acaparator, „sisific“ al treburilor şi trebuinţelor imediate.

Unul din fundamentele pe care îşi construieşte preotul Niculae Constantin dialogurile de îmbrăţişare şi înţelegere responsabilă a destinului de cetăţeni ai unui prezent dramatic şi dinamic, cum este cel al României dinainte de acceptarea ei în Uniunea Europeană, este reprezentat, aşa cum era şi de aşteptat, de către Evanghelii şi îndelungatul şi răbdătorul efort al Bisericii de a-şi ajuta enoriaşii măcar în privinţa vieţii de apoi, dacă aici pe pământ puterile şi eforturile sunt risipite, uneori, în vânt şi ţărână. Celălalt fundament fiind, evident, chiar prezentul, tensiunile concrete, grijile, violenţele dar şi speranţele ce bântuie ca un vârtej viaţa fiecăruia dintre noi, de când ne trezim şi până închidem ochii. Viaţa fiecăruia dintre noi dar şi viaţa instituţiilor ţării noastre, ansamblul social, politic, juridic şi economic care ne marchează, uneori, până la disoluţia noastră într-o „masă“, într-un „număr“ ce şi-a pierdut individualitatea şi speranţa în mai bine. Singura reală şi palpabilă speranţă venind doar de la Dumnezeu şi credinţa în El. Dar ştiind că „Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi bagă şi-n traistă“, cum spune un proverb românesc, preotul Niculae Constantin are vocaţia nu doar de a pune în lumina cuvintelor, simbolurilor şi a pildelor orizontul fierbinte, etern şi plin de bucurie a creştinismului, a mântuirii prin Dumnezeu, Iisus Hristos şi Sfintele Taine ci, tot atât de puternic şi exemplar, orizontul responsabilităţii individuale a fiecăruia dintre noi, strădania înţelepciunii şi a măsurii, a unei vieţi cumpătate, morale şi de înţelegere superioară a sensurilor existenţei. „Mai întâi de toate

trebuie să ne păzim simţurile, căci acestea sunt poarta principală de pătrundere a păcatului. Mâncăm să trăim, nu trăim să mâncăm. Iubirea ne-a fost dată pentru facerea de prunci şi pentru întărirea familiei, iar nu pentru desfrâu. Vederea – pentru a căuta lumina şi frumuseţea creaţiei, nu pentru a bâjbâi prin întuneric. Auzul – pentru a desluşi glasul Adevărului, nu şoapta ispititorului.“

Accentul pus deopotrivă şi pe ceea ce trebuie să facem, dar şi cum să facem reuşită înserarea noastră în adevăr şi bine, pe responsabilitatea ideilor ce ne ghidează viaţa dar şi pe faptele concrete din care şi prin care ne zidim ca individualităţi şi fiinţe sociale, dau paginilor cărţii un aer direct, o „dezmorţire“ benefică, incitantă, chiar eroică, aş îndrăzni să spun. Evident, la acest aer duhovnicesc sănătos, tonic dar şi patriotic, participă, în plus, ca fundal de referinţă, şi calitatea specială a preotului militar, pentru că, Niculae Constantin are, spre deosebire de alţi preoţi, a ţine cont şi de mediul ostăşesc pe care îl păstoreşte. Iată, de pildă, ce spune preotul militar Niculae Constantin, cu ocazia depunerii jurământului de către recruţi: „Chemaţi la porunca ţării, tineri ai Patriei depun solemn jurământul militar. Îi au ca martori pe Dumnezeu, familiile şi prietenii, comandanţii şi înalte oficialităţi. În scurtul jurământ al militarilor se ascunde însă jertfa cea multă a celor care de milenii stau de veghe, nevăzuţi şi neştiuţi, păzind hotarele văzute ale ţării. Îi găsim în cimitirele crucilor îmbătrânite, le citim numele pe monumente sau în cărţile de istorie nedrept şi trecător rarefiate azi“.

Oricum, teologia, transcendenţele şi îndemnurile susţinute de Niculae Constantin sunt, ca să spunem aşa, pe măsura necesităţilor timpului şi a situaţiilor pe care le

trăim astăzi, încercând, ca națiune dar şi ca ființe individuale, să reintrăm pe făgaşul unei istorii europene normale şi unificatoare de drepturi şi obligații cetățeneşti şi instituționale, vis neîmplinit până astăzi al multora dintre locuitorii şi gânditorii continentului, încă din antichitate. Fără ca prin asta să se piardă ori să se atenueze ceva din intensitatea sentimentului național, de pildă, sau din aparența fermă la cultura, tradițiile şi spiritualitatea noastră ori la simbolurile sacre în jurul cărora s-au coagulat de-a lungul veacurilor energii şi speranțe. Ba din contră. Sau cum spune preotul Niculae Constantin: „Suntem acum, aici, martori şi mărturisitori ai nevoii de sacru a neamului nostru, care prin sfinții şi eroii săi a temeinicit în istorie moştenirea cea sfântă, treimea exprimată prin cuvintele: țară, limbă şi credință. Venit din străfunduri de istorie şi adânci nevoi ale conştiinței de a-şi reprezenta identitatea de neam şi areal geografic, drapelul ne-a fost la început şuierătorul şi înspăimântătorul „cap de lup al dacilor strămoşi. În timp, el s-a abstractizat, căpătând cele trei culori (iar cifra treimică) încărcate de simbol. Inimă de curaj a câmpului de luptă, tricolorul românesc este până astăzi şi va fi de-a pururi arma cea mai puternică împotriva vrăjmaşilor şi simbolul cel mai de preț al dragostei de țară şi al jertfelniciei.“ Este o credință creştină activă din punct de vedere social şi punând mai puțin accentul pe contemplativ şi ascetică. Este participativă şi prin solicitarea unei intimități a relației cu Dumnezeu a fiecăruia dintre noi, ca responsabilitate pe care ți-o asumi pentru tine, privind mântuirea ta individuală dar, într-o măsură tot atât de importantă, ca mod colectiv de viață şi

acțiune socială, ca responsabilitate față de ceilalți şi bunul mers al cetății şi al vieții tuturor. Din acest punct de vedere Biserica noastră adăposteşte şi misterul sacru al Treimii, Tainele, gnoza şi îndumnezeirea, dar şi drumul practic, ca adevăr relevant, al creştinului purtător al scânteii de divinitate sădit în sufletul său. „Iubirea lui Dumnezeu pentru om este atât de mare“, cum spune teologul Vladimir Lossky, „încât ea nu poate constrânge, căci nu poate exista dragoste fără respectul celuilalt. Voința divină se va supune întotdeauna căutărilor, abaterilor chiar şi revoltelor voinței umane, pentru a o conduce spre un consimțământ liber“. Avem, ca să spunem aşa, un democratism grav al credinței şi o egalitate benefică a oamenilor în consonanță cu dezvoltarea ideilor europene de libertate, dreptate socială şi de unificare, dar şi cu necesitățile de înnoire politică şi economică a României, din păcate sfâşiată de o sărăcie degradantă, de mentalități, practici şi idei păguboase rămase ca microbi, încă activi, din trecutul ateu şi murdar al comunismului.

În acest context vigoarea limbii române, vocabularul bine strunit în folosirea unor expresii tradiționale, (ce şi-au pierdut forța de a emoționa şi transmite într-un mod clar şi expresiv), rigoarea mai mult rațională şi totuşi punând în joc un bun-simț, țărănesc, să zicem, dar şi citatul scurt şi percutant din Cărțile Sfinte, fac din paginile părintelui Niculae Constantin un bun şi demn de urmat exemplu al modului în care discursul religios ne poate însoți şi ajuta nu numai să ne mântuim, ci şi să conviețuim civilizat şi respectându-ne unii pe alții, chiar dacă avem păreri divergente. Şi, poate, mai ales atunci.

Dovedind, totodată, capacitatea Bisericii Ortodoxe Române de a fi, ca să spunem aşa, în pas cu vremurile şi cerințele contemporaneității în sensul cel mai deschis cu putință.

NICOLAE MACOVEI

Martie 2005

SETEA EUHARISTICĂ

Părintele Niculae Constantin are darul de a scrie, un dar ce nu anihilează, ci împlineşte sacerdoţiul său.

Slova sa vorbeşte în fiecare clipă despre dorul nostru de nemurire.

Această carte, ca o cale spirituală, este scrisă cu dorința de a paraliza impulsurile telurice. În paginile ei, misterul pare familiar şi se cosubstanțializează cu seva sufletului.

Este o carte în care sinergismul mistic capătă în mod voit forma literară, asemenea ființei umane care cuprinde două realități: materia şi spiritul. Din îmbrățişarea acestor două elemente, a ieşit un tom organizat şi solidar: „Surâsul din sacru“.

Iluzia suveranității personale, pe care o cultivă trufia biologică, se evaporează fiindcă ea nu este negație sau desolidarizare, ci adorație şi recunoaştere a inferiorității capacităților noastre personale.

Sinergismul realizat de părintele Constantin aduce lumea de dincolo aici fără ca ființa noastră să devină palidă, absurdă ori meschină.

„Surâsul din sacru“ este rodul unui studiu profund şi tactul unei frumoase experiențe preoțeşti, este o

invocare a iluminărilor profetice, a iubirii şi jertfelniciei statornic lucrătoare.

Ştim că preotul vorbeşte lui Dumnezeu despre oameni în rugăciune, iar oamenilor despre Dumnezeu în predică. Prietenul meu Niculae este un astfel de preot şi toate cuvintele sale nu încearcă altceva decât să trezească în cel ce îl ascultă setea de rugăciune, setea de liturghie, setea de pământ, setea de cer, cuprinse toate în setea euharistică. În preajma acestui om, trăieşti certitudinea unei prietenii ideale, a unei fuziuni ce te înalță peste tine şi peste lume.

Într-o lume searbădă, fără idealuri, fără lumină şi fără credință, nici în suflet, nici în Dumnezeu, nici în veşnicie, nici în viața aceasta şi nici în cea de apoi, fără energie şi fără voință, îndoindu-se de propria ei existență şi libertate, părintele Constantin ne aduce în actualitate pilda smochinului neroditor şi cutremurătoarea sentință hristică: „prin roadele tale te voi judeca“. Erudiția sa este pătrunzătoare, tactul său pastoral de admirat. Putem spune că sub acest „surâs din sacru“, „pietrele vorbesc“, iar „zidurile strigă“. Prin intuiția sa, uneori ajunge să formuleze adevăruri transcendente. Credința este curajul spiritului care se avântă impetuos având convingerea că va găsi adevărul. În cazul Avei Niculae, credința nu este vrăjmaşul rațiunii, ci făclia acesteia. Este credința lui Cristofor Columb şi a lui Galileo Galilei, care cere dovezi şi contradovezi – provando e riprovando –.

Hristos nu cerea de la ucenicii săi nici jurământ, nici profesiune de credință, ci numai să-L iubească şi să creadă în El. Astfel, începea să realizeze în micul său grup Împărăția Cerurilor, pe care voia să o întemeieze pe pământ. Acesta este şi mesajul „surâsului din sacru“, un

mesaj ce se desfăşoară într-o ordine ascendentă şi care cuprinde patru virtuți esențiale: puterea minunată a umilinței, compasiunea pentru cei din jur, bunătatea ascunsă a iubirii, foamea şi setea după aproapele.

Ca sunetul unui clopot de argint, cartea acesta întredeschide vederii cititorului cerul care se înstelează deasupra capului Învățătorului, umbrind, prin strălucirea cuvântului, splendoarea crinilor şi gloria lui Solomon. Surâsul din sacru, prin adierea filelor, răspândeşte asupra inimilor noastre parfumul grădinii Ghetsimani.

Sunt ucenic şi prieten al acestui minunat om, părintele Niculae Constantin. Nu este nimic supranatural în această prietenie a noastră, ci o bucurie luminoasă de a comunica. Eu aş numi-o pacea Betaniei, unde Marta şi Maria îl plângeau pe Isus, iar El plângea omenirea.

Duhul acestei cărți este surâsul galilean al Evangheliei.

Preot Radu Felix Iulian

C U P R I N S

PUSTIITNICUL 3
Surâsul din sacru – Cartea românească a morților 5
De ce „O rescriere minunată vinovată a romanului Moby Dick“? 7
Uncia de aur 22
Despre trecutul demonului 25
O ispitire a irealului 28
Monologul întâi – (Duh pentru duh, Mistica păcatului pur, Cartea românească a morților, Animalul prăpăstiilor) 30
Al doilea monolog 35
Al treilea monolog 36
Al patrulea monolog 40
Al cincilea monolog 45
Al şaselea monolog 48
Al şaptelea monolog 50
Încercare de înşurubare în real 54
Umbre deschise 62

Bărbatul firesc 68
Meserul inefabilului 71
Cu mâinile împreunate a încleştare 72
Scrieri paralele la text 74

GESTAȚII ŞI LAPIDĂRI 77
Legea negrului pământ 79
Antispațiul fluidului cosmic 81
Din întoarcere, adevărul umbrit 86
Nevrednicii ritualice 89
Țarul ghețarilor 91
Cântar cu smerenie 95
Flacăra moartă a gândului 97
Dilemele întunericului vechi 99
Licoarea divină a suflării 102
Ziua din luna femeii 104
Mâinele de azi 106
Abătutele rânduieli ale nefirii 109

ANAHOREZELE VITALITĂȚII STELARE ... 111
Învestirea cu sacru 113
Golgota unei Cruci 116
Veghea timpului mort asupra viilor 120
„Nelinişti“ ale bucuriei perpetue 124
Sfințenia, libertatea lui Ştefan 126
Împăcările crepusculare ale sinelui 128
Lacrima revelată 131
Învierea din prezență a timpului 135
Cuprinsul întreg din grăire 138

Restaurarea integrității templului viu 140
Sfântul nevoințelor noastre 143
Mişcările strălucitoare 149

CRONICILE PREDICATORULUI 153
Gravitația – dans ritualic 155
Porțile rupte ale patimii 161
Moartea şi învierea lui Hristos. Semnificații dogmatice şi liturgico-pastorale 164
Psihologia fructului oprit, la Adam şi urmaşii lui. Leacuri ale comunității creştine în lupta cu ispita morții albe 175
Exilul adolescenței 194

DESPRĂFUIREA ARMURILOR NEBĂNUITE 203
Proba credinței 205
Mitul lui Manole 207
S.M.U.R.D. 209
Frățietatea din lege 212
Poruncă şi datină 216
Buna Vestire pe steag 221
Descătuşări 222
Falsele anacronisme ale veşniciei 228
Spațiul Ministerului Administrației şi Internelor este unul cu multă frământare sufletească – Convorbire cu preotul vicar Niculae Constantin, şeful Secției Asistență Religioasă din D.I.R.P. a M.A.I. 233

TERAPII FILOCALICE 239
Smerenie sub „luceafăr“ 241
Spațiul melodic al versului 243
Ființe dilematice 246
Ingenuitatea demonismului astral 249
O integrală a mesajului subliminal 253
Sensuri răsturnate 255
Începutul sfârşitului erei ticăloşiilor 257
Prefață la veşnicie 260

STAMPE ÎNSUFLEȚITE 263
Moise ăl' bătrân 265
Nervozitate 267
Poliţistul Radu Ciordaş ambasador al cântecului românesc 268
„Miltiade“ 269

REFERINȚE CRITICE 271
Predici muzeistice 273
Lumina lirică a unei antologii necesare 276
Actualizarea virtualelor modele 278
„Sceptrul şi candelabrul“ de Pr. Niculae Constantin 280

POSTFAȚĂ – *Setea euharistică*..... 287